

THE ANDHRA PRADESH Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Pages

1. ప్రశ్నలు-వాగ్దాన సమాధానములు 804
2. స్వల్పశక్తివర్ధి ప్రశ్నలు-వాగ్దాన సమాధానములు 749
2. సభా కార్యక్రమము 754
4. రూలు 904 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయము
 1. కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజాపరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసులరెడ్డిని హత్యచేయుటగూర్చి 758
 2. ప్రభుత్వసర్వీసులో ఉద్యోగులకై వయోపరిమితి కఠించడాన్ని గూర్చి.
5. ప్రకటన : 771

ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకరావలసిన ఆశ్చర్యవనర ప్రజాప్రాముఖ్యత గల విషయములు వాయిదా వేయుట గురించి.
6. అరీల కేమిటీ నివేదికా సమస్పణ : 771

శ్రీ వెంకటపతిగారు మహిళల సమస్యలపై యిచ్చిన అరీలపై అరీల కమిటీయొక్క రెండవ నివేదిక సమర్పణ గురించి.
7. 1988-89 సంవత్సరమునకు వార్షిక ఆదాయ, వ్యయ పట్టిక (బడ్జెటు) 771
1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన :

[Continued on 3rd Cover]

ప్రధానాధికారులు

సభాపతి	: శ్రీ జి. నారాయణరావు
ఉప సభాపతి	: శ్రీ ఎ. వి. సూర్యనారాయణరావు
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	: శ్రీ బిషిరుద్దీన్ బాబుఖాన్ శ్రీ ఎ. మహిపాల్ రెడ్డి శ్రీ కె. వివేకానంద శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు శ్రీ శివరావు షేట్టార్ శ్రీ డి. చిన్నమల్లయ్య
కార్యదర్శి	: శ్రీ ఇ. సదాశివరెడ్డి
సంయుక్త కార్యదర్శులు	: శ్రీ ఎ. వి. జి. కృష్ణమూర్తి శ్రీ సి. వెంకటేశన్
ఉప కార్యదర్శులు	: శ్రీ పి. సత్యనారాయణశాస్త్రి శ్రీ పి. వి. కె. ఎల్. ఎన్. వి. రామచంద్రన్ శ్రీ కె. ఆర్. గోపాల్
సహాయ కార్యదర్శులు	: శ్రీ టి. మురళీధరరావు శ్రీ వి. వి. భాస్కరరావు శ్రీ ఎస్. సూర్యనారాయణమూర్తి శ్రీ వి. కె. రామారావు శ్రీమతి ఎస్. జి. సుమిత్రాబాయి శ్రీ ఎ. ఈశ్వరశాస్త్రి శ్రీ ఎ. వడ్డనాథన్ శ్రీ జి. సూర్యనారాయణరెడ్డి శ్రీమతి ఎం. వి. ఎస్. జయలక్ష్మి
చీఫ్ రిపోర్టర్	: శ్రీ ఎం. హెచ్. కేశవరావు

అభ్యర్థన నెం. X ప్రజారీతి, అకౌంటు మరియు ఇతర
ఆర్థిక సర్వీసులు,

అభ్యర్థన నెం. XVII పంచములు

అభ్యర్థన నెం. L ప్రభుత్వోద్యోగులకు ఋణాలు,
ఇతర వివిధ ఋణాలు

అభ్యర్థన నెం. XII పోలీసుశాఖ నిర్వహణ

అభ్యర్థన నెం. XIII క్లెక్కు నిర్వహణ

అభ్యర్థన నెం. XVI అగ్నిమాపక సేవలు.

అభ్యర్థన నెం. XIV స్టేషనరీ. ముద్రణ శాఖ

అభ్యర్థన నెం. III న్యాయపరిపాలన

(ప్రతిపాదించబడినవి)

8. అనధికార కాక్స్ క్రమము :

.... 782

(1) అనధికార బిల్లు :

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ హామీబిల్లు :

(ప్రవేశ పెట్టబడినది)

9. అనధికార తీర్మానములు :

.... 783

(1) వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమం కొరకు కనీస వేతనాలను
సమర్థవంతముగా అమలుచేయుటకు, వైద్య సహాయాన్ని అం
దించుటకు, ప్రమాదాలలో మరణించిన వారికి సప్తవరిహా
రాన్ని చెల్లించుటకు ఒక యంత్రాంగాన్ని యేర్పాటుచేయు
టకై తక్షణ చర్యలు తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వానికి సభ విశా
రసు చేయుటగురించి....

(అమోదించబడినది)

(2) భారత రాజ్యాంగములోని ప్రాథమిక హక్కులలో పనిచేసే
హక్కును చేర్చవలసినదిగా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అనుమ
తింపజేయుపరిధినదిగా ఈసభ తీర్మానించుచున్నది.

(కొనసాగుచున్నది)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్యలు

అధికార నివేదిక

వరకొందవ సమావేశము - పదిహేనవ రోజు

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

శుక్రవారం, 12 అగష్టు, 1988

(ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

ప్రశ్నలు - వాగూప సమాధానములు.

జల విద్యుత్, తాప విద్యుత్ ప్రాజెక్టుల స్థాపిత శక్తి

144.

*8881 - సర్వశ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి (కర్నూలు), వి. సర్పిరెడ్డి (మక్తల్) :- విద్యుచ్ఛక్తి కాశా మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:-

అ. రాష్ట్రంలోని జల విద్యుత్ మరియు తాప విద్యుత్ ప్రాజెక్టుల స్థాపిత శక్తి ఎంత, ఇప్పుడు వాస్తవంగా ఉత్పాదన చేయబడుతున్న విద్యుచ్ఛక్తి ఎంత?

ఆ. జలవిద్యుత్తు మరియు తాప విద్యుత్తుల మధ్య జాతీయ స్థాయిలో విత్తయించిన విషయ ఎంత, రాష్ట్రంలోని విషయ ఎంత?

ఇ. రాష్ట్రంలో విద్యుదుత్పాదన కొలువ పరిష్కరించడానికి తీసుకున్న చర్యలెవవి?

విద్యుచ్ఛక్తికాశా మంత్రి (శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి) :-

అ. రాష్ట్రంలోని హైడల్ కేంద్రాల స్థాపిత శక్తి 2422 మెగావాట్లు. ధర్మర్ విద్యుత్ కేంద్రాలలో 1192.5 మెగావాట్లు, 1987-88 సంవత్సరంలో హైడల్ విద్యుత్ కేంద్రాలలో వాస్తవ విద్యుత్ ఉత్పాదన 5888.8 మిలియను యూనిట్లు. ధర్మర్ విద్యుత్ కేంద్రాలలో 7985.9 మిలియను యూనిట్లు అయింది.

ఆ. రాష్ట్రంలోని హైడల్, ధర్మర్, విద్యుత్ ఉత్పాదనల మధ్య నిర్ణీత దామాషా కేంద్రం రాష్ట్రంలోని ప్రస్తుత హైడల్, ధర్మర్ విద్యుత్ ఉత్పాదనల దామాషా నిష్పత్తి 3:4 లో ఉంది. జల మరియు ధర్మర్ విద్యుత్తు స్థాపిత శక్తి దామాషా 2:1

ఇ. సమాధానాన్ని సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది.

ఇ. ఖండానికి సభా పనులములో వుంచిన సమాధానము.

1989-90లో ప్రారంభించాలని నిర్ణయించిన ఉత్పాదన పథకాలు ఈ క్రింది విధంగా పురోగతిలో ఉన్నాయి.

1. విజయవాడ థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం 2వ దశ
[2×210 మెగావాట్లు] 420 మెగావాట్లు
2. నాగార్జునసాగరు ఎడమ కాలువ హెచ్ ఇ ఎస్
[2×30 మెగావాట్లు] 80 మెగావాట్లు
3. నాగార్జునసాగరు కుడి కాలువ హెచ్ ఇ ఎస్
[30×1 మెగావాట్లు మూడవ యూనిట్] 30 మెగావాట్లు
4. పెన్నా అహోబిలం హెచ్ ఇ ఎస్
[2×10 మెగావాట్లు] 20 మెగావాట్లు
5. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని విజ్ఞేశ్వరం వద్ద
గ్యాస్ ఆధారంగా కంట్రైండు సైకిలు టి.పి.ఎస్.
[3×33 మెగావాట్లు] 99 మెగావాట్లు
829 మెగావాట్లు

బలిమెలలోని ఆంధ్రప్రదేశ్ పవర్ హౌస్ 30 మెగావాట్లు 2వ యూనిట్ను 1990-91 ముండి ఆరంభించాలని తెలపడమైంది.

పై వాటితో విమిక్తం లేకుండా, ప్రణాళిక కమిషను ఈ క్రింది పథకాలను మంజూరు చేసింది.

1. శ్రీశైలం ఎడమ గట్టు విద్యుత్ కేంద్రం
[9×110 మెగావాట్లు] 990 మెగావాట్లు
2. ముద్దనూరు టి.పి.ఎస్.
[2×210 మెగావాట్లు] 420 మెగావాట్లు

శ్రీశైలం ఎడమ గట్టు విద్యుత్ కేంద్రం పనులను 1988-89 సంవత్సరం ముండి చేపట్టడమవుతుంది. యూనిట్లు 3వ ప్రణాళికలో ఆరంభమవుతున్నాయని ఉద్దేశిస్తున్నాం. ముద్దనూరు థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం పనులను చేపట్టడమయింది ఎవిమిదో ప్రణాళిక తొలి దశలో యూనిట్లు ఆరంభమవుతాయని ఆశిస్తున్నాం.

3వ దశ క్రింద విజయవాడ వద్ద 500 మెగావాట్లు 2వ యూనిట్ను స్థాపించే విమిక్తం పెట్టెంబరు నెలలో కేంద్ర విద్యుచ్ఛక్తి అధికార వర్గానికి ప్రాజెక్టు వివేదికను పంపడం జరిగింది. అది ఆమోదం కావలసి ఉంది.

ఈ క్రింది సాదాసాదాగా వివేదికలను కయారు చేయడమవుతుంది. వాటిని ఆమోదం విమిత్తం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించడం జరుగుతుంది.

1. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో గ్యాసు ఆధారంగా థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం [సి.సి. 31x90 మెగావాట్లు]

2. విశాఖపట్టణం వద్ద సముద్రతీరం ఆధారంగా థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం [2x500 మెగావాట్లు]

తదుపరి, జాతీయ థర్మల్ విద్యుత్ సంస్థకు చెందిన రామగుండా సూపర్ థర్మల్ విద్యుత్తు కేంద్రంవద్ద 500 మెగావాట్లు గల మూడు యూనిట్లు నుండి 418 మెగావాట్లు వాటాను ఆంధ్రప్రదేశ్ పొందుతుంది. మొదటి యూనిట్ 1988 జూన్ నెలలో ప్రారంభించడం జరుగుతుంది. రెండు, మూడు యూనిట్లు 1989-90; 1990-91 నాటికి ఆరంభమవుతాయని ఆశిస్తున్నాం.

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి :- మంత్రిగారు డేర్ ఈజ్ నో సబ్ లేషియో బిట్టిన్ థర్మల్ హైడల్ పవర్ స్టేషన్ అని చెప్పారు. మరి ఇంకొకసారి పెరిపై చేసి చెప్పవలసిన అవసరం వుంది. ప్రతి సంవత్సరము మనకు how many megawatts of power is needed to overcome the crisis of power in the State? అయిదు సంవత్సరముల కాలంపరకు పవర్ గ్రేడుకు ఎన్ని మెగావాట్లు పవర్ ప్రతి సంవత్సరం యాద్ చేసుకొంటూ పోతే మనం పవర్ క్రైసిస్ ము ఓవర్ కమ్ అవుతాము. ఆ విధంగా పవర్ యాద్ చేయుటకు ప్రభుత్వం ఏ, ఏ, ప్రాజెక్టులను చేపట్టింది; ఎంత డబ్బు కావలసివస్తుంది; ముద్దనూర్ థర్మల్ పవర్ స్టేషన్ కు ప్రభుత్వం ఏ, ఏ ప్రాజెక్టులను చేపట్టింది? ఎంత డబ్బు కావలసి వస్తుంది; ముద్దనూర్ థర్మల్ పవర్ స్టేషనుకు ప్రభుత్వం అన్ని క్లియరెన్సులు ఇచ్చినా డబ్బు మాత్రం కాంక్షన్ చేయలేదు. జపాన్ వారు సహాయం చేస్తామంటే అది ఒకపైపు, ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం అని రెండవపైపు అలోచిస్తూ ఆ రెండిటిమీద ఏ డివిషన్ తీసుకో లేక పోతున్నారు. ఇవన్నీ వివరంగా చెప్పవలసిన అవసరం వున్నది.

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి :- జాతీయ స్థాయిలో నిర్ణీతమైన దామాషా లేదు. అన్నాను కానీ ఆర్ ఇండియా రెవల్ లో హైడల్ 31.8 మెగావాట్లు వున్నది థర్మల్ 38.4 మెగావాట్లు వున్నది. మన స్టేట్ లో హైడల్ 87 కాకం థర్మల్ 38 కాకం వున్నది. ప్రతి సంవత్సరం మన డిమాండును బట్టి 12.8 కాకం పవర్ పెరుగు తుంది. ప్రతి సంవత్సరం 400 మెగావాట్లు పవర్ యాద్ చేస్తేనే మన డిమాండ్ కు తట్టుకొంటాము.

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి :- 400 మెగావాట్లు పవర్ ము ఏర్పాటు చేయ దానికి వారు తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి; బడ్జెట్ లో కేషన్ ఎంత?

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి :- (ఇ) ప్రశ్న సమాధానంలో తీసుకొంటున్న చర్యలు అన్నీ వ్రాశాము. విజయవాడ ధర్మల్ విద్యుత్తు కేంద్ర రెండవదశ ద్వారా $2 \times 210 = 420$ మెగావాట్లు. నాగార్జున సాగర్ ఎడమకాలువ $2 \times 30 = 60$ మెగావాట్లు. నాగార్జున సాగర్ కుడి కాలువ 30 మెగావాట్లు. మూడవ యూనిట్ పెన్నా ఆహోబిల్ $2 \times 10 = 20$ మెగావాట్లు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని విజ్ఞేశ్వరం వద్ద గ్యాస్ ఆధారంగా కాంపెన్ షేషన్ $3 \times 30 = 90$ మెగావాట్లు మొత్తం 820 మెగావాట్లు. అదే విధంగా ఒలిమెలోని ఆంధ్రప్రదేశ్ పవర్ హౌస్ ను 80 మెగావాట్ల యూనిట్ ను 1991 వ సంవత్సరం నాటికి ప్రారంభించాలని ప్రభుత్వం తలపెట్టింది.

Sri V. Rambhupal Chowdary :- Your allocation for Vijayawada Thermal Power Phase II is very meagre.

విజయవాడ రెండవదశ, ముద్దనూర్ పవర్ స్టేషన్ లోకేషను గురించి స్పెషిఫిక్ గా అడిగాము. నాటి గురించి చూడ చెప్పాలి.

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి :- విజయవాడ స్టేషన్ కు 75 కోట్ల రూపాయలు యివ్వడం జరిగింది. మిగతాది పవర్ పైనాన్స్ కార్పొరేషన్ నుంచి, తరువాత ఓవర్సీస్ ఏకనామిక్ కో-ఆపరేటివ్ ఫండు నుంచి, ఐ.డి.బి.ఎ. నుంచి లోను తీసుకొని చేస్తాము.

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి :- క్వశ్చన్ చాలా క్లియర్ గా వుంది.

Mr Speaker :- He has given statistics. You say the allocation is meagre.

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి :- ముద్దనూరు ధర్మల్ పవర్ స్టేషను విషయము ఎవరిది?

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి :- ముద్దనూర్ పవర్ స్టేషనుకు 10 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించబడ్డాయి. సివిల్ వర్కులు జరుగుతున్నాయి. మిగతవాటికి ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం తీసుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. వర్మిరెడ్డి :- ఈ రోజు రాష్ట్రంలో మనకు అవసరమువుండే విద్యుత్తు చుట్టి ఎంతో ఎన్ని మెగావాట్ల విద్యుత్తు ఈ రోజు ఇండస్ట్రీస్ కు కాని, అగ్రి కల్చర్ కు కాని మన రాష్ట్రంలో అవసరం వున్నది. ఎంత వుత్పాదన చేస్తున్నామో కొరతను మిట్ కావడానికి ఏమయినా ప్రత్యామ్నాయ ఏర్పాట్లు వున్నాయో.

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి :- ప్రస్తుతం ఈనాటి వరకు మనకు డిమాండు కన్నా ఎక్కువగానే వుత్పత్తి చేయడానికి అవకాశం వున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఎటాకేషన్ మనం వాడుకోవడం లేదు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి : మన రాష్ట్రంలో ఇండ్రస్ట్రిస్కు, అగ్రికల్చర్కు ఎంత విద్యుత్ అవసరము ? ఎంత మనం జనరేట్ చేస్తున్నాము? మరి వారేమో అవసర మున్న దానికంటే ఎక్కువ చేసుకొనే ఆసక్తికిం పున్నదంటున్నారు. ప్రతిసారి ఇండస్ట్రిస్ మూతపడుతున్నాయి. అగ్రికల్చర్ సరిగా జరగడంలేదు. మనకు అవసర మున్నంత విద్యుత్ జనరేట్ చేయడంలేదు. దీనిగురించి ఈ ప్రభుత్వం ఏమయినా ఆలోచించిందా :

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి : ప్రస్తుతం మన స్థాపిత శక్తి 38 వందల 15 మెగా వాట్ల విద్యుత్ పుంతు మనకు 24 వందల 21 మెగావాట్ల విద్యుదు సరిపోతుంది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి : సారీ అధ్యక్ష, నేను ఇంక ఏమీ అడగను. కూర్చోం టాను. కానీ నాకు జవాబు రాలేదు. ఆ విషయం మాత్రం చెబుతున్నాను. దీనికి నేను ఏమీచేయలేను. ఐయామ్ హేర్స్ లెస్. కమరుకూడా హేర్స్ లెస్ అంటే నాకు ఏమి అభ్యంతరంలేదు.

మిష్టర్ స్పీకర్ : ఐయామ్ నాట్ హేర్స్ లెస్ దేర్ ఈజ్ రీజన్. నాలుగు సంవత్సరాల మంచి డ్రాట్ వలన హైడల్ ప్రపోర్షనేట్ ఎక్కువ ఉంది. హైడల్ 88 శాతం, ధర్మర్ 38 శాతం పుండన్నారు.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కొల్లాపూర్) : శ్రీశైలం హైడల్ పవర్ ప్రాజెక్టు దగ్గర రివర్స్ బుల్ టర్ బైన్సుతో ఒక హైడల్ పవర్ కన్స్ట్రక్షన్ ప్రపో జిట్ పుండినది. దానికి డబ్బులుకూడా శాంక్షన్ అయింది. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ కూడా గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియామంచి వచ్చిందని విన్నాము దానిమీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకొంటుంది? ఇప్పుడు ఏ దశలో ఉన్నది.

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి : రివర్స్ బుల్ పంపుగురించి 10-2-1988వ తేదీన అగ్రిమెంటు అయింది ఓవర్సీస్ ఎకనమిక్ కోఆపరేటివ్ పండ్ మంచి, జపాన్ వారి సహాయంతో 1988-89వ సంవత్సరంలో చేపట్టడానికి నిర్ణయం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రికర్) : ధర్మర్ 340 మెగావాట్లు, హైడల్ పవర్ 310 మెగావాట్లు అయివ్నారు. ధర్మర్ పవర్ ఎక్కువగాచేస్తే ప్రయోజనం పుంటుంది కనుక దానిని ఎక్కువ చేయటానికి ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం పూను కుంటుందా ? దానిగురించి పరిశోధన జరిపారా? ఇప్పటికైనా రేషియో మార్గస్థారా:

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి : రేషియో మార్పాలనే ముఖ్యమంత్రిగారు అభిప్రాయ పడుతున్నారు. 2:1 ఉన్నది 1:2 చేయటానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ముద్దూరులో 420, పట్టిళ్ళలో 98 మెగాకొట్టు ..

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి : 420, 420 మొత్తం 840 ప్లస్ 120 మొత్తం 2000 మెగావాట్లు మాత్రమే అవుతున్నది. అప్పుడుకూడా సమాధానకామకదా

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు) : 3800 మెగావాట్లలో దురదృష్టవశాత్తు మనం ఇప్పటివరకూ 1200 మెగావాట్లు మాత్రమే ధర్మల్ విద్యుత్తు ఉత్పత్తి సాధించగలిగాము. రెండువంతులు జరిపాత విద్యుత్తు ఉత్పత్తి అవుతున్నది. ప్రకృతి అవాంతరాలు వచ్చినప్పటికీ మనం దెబ్బతినకుండా వుండాలంటే మనం ధర్మల్ పవర్ పై ఆధారపడాలి. ధర్మల్ పవర్ జనరేషన్ పెంచాలనేది ప్రభుత్వ విధానమని మనవిచేస్తున్నాను. రామగుండం ధర్మల్ పవర్ మండి 800 మెగావాట్ల ఉత్పత్తి ప్రారంభించడం జరిగింది. నేను సాదెగారిని కలుసుకున్నప్పుడు 80 జూలైలో రెండవది ప్రారంభిస్తామని వారు హామీయిచ్చారు. గాని అంతకుముందుగానే మొదలు పెట్టింది. వచ్చే వేపవికాలంలో మాకు విద్యుత్తు కొరతలేకుండా వుంటుంది అని వారిని కోరడం జరిగింది. అలాగే విజయవాడ మూడవ స్టేజీకూడా ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది. వీలైతే ఇంకా ఎక్కువగా ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ మన రాష్ట్రంలో ఏర్పాటు చేయాలనే ఆలోచన వుంది. రెండింతలు ధర్మల్ పవరు వుండాలి, ఒకేంత జర విద్యుత్తు వుండాలనేది మన ద్వేయం, కృష్ణా గోదావరి బేసిన్ లో గ్యాస్ లభించడం వల్ల దానివికూడా ఆధారం చేసుకొని ఎక్కువగా విద్యుత్తు ఉత్పత్తి చేయటానికి కృషిచేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర (హిమయత్ నగర్) : ముద్దనూరు ధర్మల్ పవరు స్టేషన్ నిర్మాణం చేయటానికి ఎంత ఎస్టిమేట్ చేసారు? పదికోట్లు మాత్రం కేటాయించడం జరిగింది. మాకు తెలిసినంతవరకూ దానికి రు. 500 కోట్లు అయినా కావలసివుంటుంది ఈ సంవత్సరం పదికోట్లు కేటాయిస్తే దానిని ఎన్ని సంవత్సరాలలో పూర్తిచేయాలనుకొంటున్నారు ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : మొత్తం వ్యయం రు. 500 కోట్లు అని అంచనా వేయబడింది. కాని ఇదే సంవత్సరం 500 కోట్లు కేటాయించినా చేయటానికి వీలు లేదు. ముందు సివిల్ వర్క్కు జరగాలి. యంత్రాలు రావాలి, వాటిని ఎగించాలి. ఆ తరువాత పని ప్రాఖంభించాలి. ఎప్పుడు ఎంత అవసరమో అప్పుడు అంత ప్రాధాన్యం ఇచ్చి పనిచేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర : ఎప్పుట్లో చేస్తారు ?

శ్రీ ఎన్. రాజరెడ్డి : 1992, 93 లో కమిషన్ లోకి రావడానికి ప్రయత్నిస్తాము

శ్రీ డి. కె. నమరసింహారెడ్డి (గద్వాల) : విశాఖపట్టణం సముద్రతీరంగం ప్రాంతం, అక్కడ రెండు యూనిట్లు ఒక్కొక్కటి 500 మెగావాట్లతో ధర్మల్ విద్యుత్తు ఉత్పత్తిచేయటానికి వీలుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. దాని వివరాలు మీటి: ఎస్టిమేట్ కాన్ఫ్ ఎంత : దానిని ప్లాన్ లో చేర్చారా? అలాగే జూరాల

ప్రాజెక్టుకు సి. డబ్ల్యు. పి. సి. క్లియరెన్సు ఇచ్చింది. దానికి కర్నూటక ప్రభుత్వం ప్రభుత్వంకూడా సగం ఖర్చు భరిస్తుంది. కాని దానిని భవిష్యత్తులో చేపట్టవలసిన కార్యక్రమాలలో చేర్చలేదు దానిని చేపట్టాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి లేదా ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : జూరాల గురించి కేంద్రప్రభుత్వానికి, కర్నూటక ప్రభుత్వానికి కూడా వ్రాయడం జరిగింది విశాఖపట్టణం చూడ పరిశీలనలో వుంది.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు (మచిల) : కంభంజిల్లా మయ్యగూడలో సూపర్ ధర్మర్ పవర్ స్టేషన్ నిర్మించటానికి కేంద్రం భూమిని ఎంకలయిరి చేయడం జరిగింది. దానిపై ఈ ప్రభుత్వం వద్ద పున్న సమాచారం ఏమిటి ? దానిని ప్రారంభిస్తారా లేదా ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : సూపర్ ధర్మర్ స్టేషన్ ఒకటి ప్రారంభించాలనేది పరిశీలనలో ఉందని మనవిచేస్తున్నాను.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి (కమలాపురం) : “కోత నివృత్తిమాట” అని పాండ్లెట్ వేయడం, ఆ తరువాత ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుచ్ఛక్తి పుంజుకొలుపు “తెలుగు వెలుగులో” కాము ఎంతో ప్రగతిని సాధించామని అంటూ 1973 నుండి 1985 వరకు మధ్యగల సంవత్సరాలలో రాష్ట్రంలోనేకాదు. అఖిలభారత స్థాయిలో అన్ని రికార్డులను అధిగమించడం జరిగిందని ఎడ్వర్టయిజ్ మెంటు వేసుకున్నారు. అది వేసిన రెండు, మూడు నెలల్లోనే గోరమైష్ పవర్ కట్ వచ్చింది. ఇది కేవలం కరువువల్ల, వర్షాలు వడనందువల్ల వచ్చిందన్నాల్సి వుంది. ఈ సంవత్సరం బాగా వర్షాలు వడ్డాయి. రిజర్వాయర్లు అన్ని పూర్తిగా ఉన్నాయి కనుక ఈ సంవత్సరం కోత విధించము అనే హామీ ఇస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : అధ్యక్ష, గౌరవనీయులైన సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. కోత పూర్తిగా తొలగించడం జరిగింది. పరిశ్రమలకేకాదు. అన్ని ఉత్పత్తులకు కూడా లేదు.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి : మరోక ప్రశ్న. ఈ విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డులో జరుగుతున్న అవకతవకలవల్ల పవర్ కట్ వచ్చిందని మా అనుమానం. కనుక మైకోర్టు జడ్జిత్ రెక్విజిట్ ఎక్స్ పర్ట్ ని ఆక్కడ ఎడ్వయిజరుగాపెట్టి, ఆ అవకతవకలను విచారణ చేయిస్తారా? ఈ పేషరులో అన్నిరకాల ప్రాజెక్టుల గురించి ఇచ్చారు. బ్రహ్మాండంగా ఉన్నాయి. అవన్నీ తయారయితే మన ధర్మర్, మైదల్ కి చేంక్ వస్తుందనే విషయం చూస్తునే అర్థం అవుతుంది. కాని వాటికి నిధులు ఎంత కేటాయించారు, ఎప్పటికి పూర్తి అవుతాయో తెలుపలేదు. ధర్మర్ కి అన్ని సంవత్సరాలలో చేంక్ అవుతాము; విజయవాడ రెండవదశ 1990లో పూర్తిచేయడానికి ఎంత

మొత్తం కావాలి కేటాయించినదెంత? దుగతాది ఎట్లా కేగాయిస్తారు? ముద్దనూరు ధర్మర్ కేంద్రానికి రు. 10 కోట్లు అన్నారు. విశాఖ 10000 మొగవాట్లు అన్నారు. వాటికి ఎంత కేటాయించారు? ఎప్పటికీ పూర్తి చేస్తారు. ఆ లక్ష్యం సిద్ధించేసరికి ఎంత కనీసంప్లన్ వస్తుంది? ముద్దనూరుకు రు. 10 కోట్లు ఇచ్చారకదా? దాంతో ఏవమలు జరుగుతున్నాయి? వరల్డ్ బ్యాంకు సహాయంకోసం అడిగితే ఎప్పుడు వస్తుంది?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : అడిగిన వృశ్చకు మొదటిదానికి సమాధానం వర్గాలు వచ్చినందున కోత తొలగించడం జరిగింది. అన్ని రంగాలకు కూడా కోత లేకుండా విస్తృత సరఫరా జరుగుతోంది. ఇక హామీ అన్నారు. ఉన్నంతవరకూ సరఫరా పేయడం హామీనే. లేనప్పుడు సమయానుకూలంగా చేయడం జరుగుతుంది. అంతేకాని ఎంత బిల్లుకుకాగా అవి నన్ను అడిగితే అన్ని ఏళ్ళు బిల్లుకగలను అనేది ఎట్లా చెప్పమంటారు? ఉన్నంతవరకూ సమృద్ధిగా కోతలేకుండా పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడం జరుగుతుంది. వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించడం జరుగుతుంది.

ఇక రెండవ వృశ్చకు, నిధుల విషయంలో పూర్తిగా మనవద్ద ఉండికాదు. అభివృద్ధి చేయాలనే దృష్టితో దానిని సుబంధించినంత వరకు ఏవిధంగా నిధులు సేకరించాలనేదే మన విజ్ఞత, విధానంగా ఉండాలనేది మనవిచేస్తున్నాను. రు. 10 కోట్లు ముద్దనూరుకు స బంధించినది వివిధవర్గానికి ఇచ్చాము. వ్రలించ బ్యాంకువి డీవి విషయంలో కోరడం జరిగింది. ఏడయినా సహాయం కావాలి. ఉన్న నిధుల లోనే అన్నీ చేయడం ఎట్లా? కొంత లిమిట్ ఉంటుంది. ఆ పరిధిమించి వ్యవహరించడానికి అవకాశం ఉండదు. ఎలక్ట్రిక్ సైనామ్స్ కార్పొరేషన్ ద్వారా అప్పు ఇస్తామన్నారు. ఈ విషయంలో వారిని కోరడమైంది. రు. 10 కోట్లు సుమారు వారు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఎక్కడెక్కడ మనకు వనరులు సంభవం అయితే వాటిని సేకరించి, సమీకరించి చేయడం జరుగుతుంది. విద్యుచ్ఛక్తి మీదనే రాష్ట్ర అభివృద్ధి ఉందికనుక పూర్తిగా అమలు చేయడానికి, ధర్మర్ పవర్ ఉత్పత్తి మొదలుపెట్టడానికి ప్రభుత్వం కృషిచేస్తుంది.

ఇక అవకతవకల గురించి చెప్పారు. తమద్వారా వారికి మనవిచేస్తున్నాను. వారి దృష్టికి ప్రైవేట్ గా ఏమయినావస్తే, వారు ఇంపై వెంటనే ఎంక్వయరీ చేయించడం జరుగుతుందని సవివరంగా వివరించేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

మిష్టర్ స్పీకరు : నెట్టు క్వశ్చన్, మిష్టర్ ఫర్ అనిమల్ హెల్త్ డివిజన్...

(ఇంటరప్షన్)

ఇక సస్లిమెంటరీస్ ఎరివ్ చేయను ఒక్క ప్రశ్నకు ఇంత సమయం ఏమిటి? శ్రీ డి.కె. సమరసింహరెడ్డి(లేబరు): నా ప్రశ్నకు జవాబు రాలేదు. సి.ఎం. గారు జవాబుచెప్పడానికి అవకాశం ఇవ్వండి. సముద్ర తీరంలో 1000 మెగావాట్ల ధర్మరేణ్యం గురించి వివరాలు అడిగాను. వారు చెబుతామన్నాడు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- వారు సమగ్రంగా ఆన్సర్ చేశారు.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహరెడ్డి :- చెప్పలేదు. 1000 మెగావాట్లకు సంబంధించిన సమస్య ఇది.

మిస్టరు స్పీకరు :- మీరు అంశీకరిత సమాధానం కావాలంటే ఎట్లా?

శ్రీ డి.కె. సమరసింహరెడ్డి :- ముఖ్యమంత్రిగారి వద్ద జవాబు లేదంటే కూర్చుంటాము.

మిస్టర్ స్పీకరు :- ప్రతిసారి ఈ రకమైన ప్రొబ్లెమ్స్ వస్తే, ముందుకు వెళ్ళలేము.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహరెడ్డి :- అన్ పార్లమెంటరీ ఉంచా నేను అదగడంలో వారు సమాధానం చెబుతానని లేచారు.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :- వివరాలు లేకపోయాయి. వారు ప్రశ్నకు సంబంధించినంతవరకు అడిగితే బాగుండేది. కానీ గౌరవ సభ్యులు అడిగాయ కనుక తెలియజేస్తాను. విశాఖలో ధర్మరేణ్య వనర్ స్టేషన్ 2×5000 మెగావాట్ల కెపాసిటీలో ఉంటు ఉంది. దీని అంచనా సుమారు రూ. 11.50 కొట్లు. దీని విషయంలో పూర్తిగా ప్రాజెక్టు రిపోర్టు ఇవ్వడానికిగాను డి.సి.సి ఎల్ వారికి రెఫర్ చేశాము. కలకత్తా వారికి వ్రాయగా, వారు రిపోర్టు ఇవ్వగానే, దాని వయదరిచి పంపించి, పైవర్గా కుది విద్వేషం తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

ఎ. పి. డి. డి. యచ్. ఉద్యోగులు

142—

*9577- సర్వశ్రీ ఎస్. వేణుగోపాలాచారి (నిర్మల్), కె. వివేకానంద (గోపాలపురం), సి. సుబ్బయ్య (పరిమనేరు), కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం), కె. సత్యనారాయణ, (ఇబ్రహీంపట్నం) జి యస్ యస్. శివాజీ (సోంపేట పశు సంవర్ధక, మత్స్య పరిశ్రమ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) 80 లక్షల లీటర్ల పాలను సేకరించు నట్టి గుజరాత్ లోని ఆనంద్ డైరీలో 7,000 ల మంది ఉద్యోగులు మాత్రమే ఉండగా 80 లక్షల లీటర్ల పాలను మాత్రమే సేకరించునట్టి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సహకార పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సమాఖ్యలో 20,000ల మంది ఉద్యోగులు ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా?

(ఆ) అధికమైన గడ్డు పరిస్థితివల్ల ఈ సంవత్సరం రూ. 7 కోట్ల వ్యాపక సబ్సిడీని విడుదల చేయరాదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందా,

(ఇ) ఐనచో, లాభదశను ఏ విధంగా చేరుకోవాలని పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సమాఖ్య యోచిస్తున్నదా?

పశుసంవర్ధనశాఖమంత్రి (శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ) :-

(అ) లేదండి.

(ఆ) లేదండి.

(ఇ) ఈ ప్రశ్నకు కావులేదు.

డా. ఎస్. వేణుగోపాలాచారి :- మంత్రిగారు సమాధానం "లేదు" అన్నారు. "కావులేదని" అన్నారు. అవలు ఈ పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థ లాభంలో నడుస్తున్నదా? నష్టాలలో ఉందా? దానిని అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏ చర్య తీసుకుంటుంది? ఆ 20వేల మంది ఉన్నారా లేదా చెప్పమనండి.

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ :- కరెంటు ఇయర్ ఇంకా పూర్తికాలేదు. అయినా రు. 1 కోటి 40 లక్షలు లాభాలలో ఉందని తెలియజేస్తున్నాము. భవిష్యత్ లో ఎక్కువ లాభాలు తెచ్చేందుకు కొన్ని కార్యక్రమాలను తీసుకోబోతున్నాము. అందుకుగాను ప్రతివజ్రంతో నాలుగుసార్లు సమావేశం పెట్టాము వారి సూచనలను తీసుకుంటున్నాము. ఇతర రాష్ట్రాలకు వెళ్లి, నమగ్నింగా చూసిన తరువాత ఇంకా కొన్ని సూచనలు చేయవచ్చని ప్రతివజ్రం సభ్యులు ఆలోచనలో ఉన్నారు ఆవరేషన్ ప్లాన్ లో సుమారు రు. 70 కోట్లతో పోగ్రాం తయారుచేశాము. తెలంగాణాలో ఒక ఎన్.సి.డి.సి. పోగ్రాం ద్వారా కొత్త పోగ్రాం తయారుచేశాము. ఐర్. పెండింగు సిస్టం ప్రవేశపెడితే, ఎక్కువగా లాభాలు వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. నష్టాలు తగ్గుతాయి ఆ రకంగా ప్రవేశ పెట్టాలనే ఆలోచన ఉంది. మేలు జాతి పశువుల సంఖ్యని పెంచడానికి ఆర్టిఫిషియల్ ఇన్ సెమినేషన్ క్రింద ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకోవడం జరుగుతుంది. నేషనల్ ఐఫీలో పాఠం క్రింద రు. 4 కోట్ల 50 లక్షలతో ఏర్పాటు చేయాలని ఉంది.

ఈ రకంగా పాల ఉత్పత్తులు ఎక్కువగా పెంచుతూ మవకున్నటువంటి ఓవర్ హెడ్ ఛార్జ్ తగ్గించుకొంటూ పోవాలని అంతేగాకుండా ఇటీవల రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

ఉ. 9-00

ఇన్స్టాచేసిన అర్ధద ప్రకారం పోమ్మ, ఎన్.టి.డి. కాలనీ మొదలయిన వాటిమీద పాద్యమైనంతవరకు ఖర్చులు తగ్గించాలని, పాలను ఎక్కువ కాలం విలువకుంచి ఆ పాలను అమ్మడంవల్ల ఎక్కువలాభం వస్తుందనే ఉద్దేశంతో టెట్రాపాక్, టెట్రా వీక్ అనే నూతనమైన ప్రక్రియలను కూడా ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదని చునవిచేస్తున్నాము.

శ్రీ కె. ఎరన్నయ్య : అధ్యక్ష, మంత్రిగారు మొదటి ప్రశ్నకు కామ లేదని చెప్పారు. అసలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థ రోజుకు ఎన్ని లీటర్లపాలు పేకరిస్తున్నది? ఇక్కడ ఎంతమంది ఉద్యోగులు పనిచేస్తున్నారు? గుజరాత్ లోని అనంద్ డైరీలో ఎన్ని లీటర్ల పాలు పేకరిస్తున్నారు. అక్కడ ఎంత మంది ఉద్యోగస్థులు పనిచేస్తున్నారు? ఇక్కడ తక్కువ లీటర్లకు ఎక్కువమంది ఉద్యోగులు ఎందుకు పని చేయవలసి వస్తున్నది? ఎక్కువమంది ఉద్యోగులు పని చేస్తూ ఉండడంవల్ల పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థకు సబ్బాది రావడం. తద్వారా రైతాంగానికి మనం మంచిరేటు ఇవ్వలేకపోవడం జరుగుతున్నది. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మంచి చాలామంది గుజరాత్ వెళ్లి వ్యతిరేక చెప్పిన విషయం ఇది. అక్కడ తక్కువమంది ఉద్యోగస్థులతో ఎక్కువ లీటర్లపాలు పేకరించి రైతులకు గిట్టుబాటు ధర యిస్తున్నారు.

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : మనరాష్ట్రంలో పెర్సన్ స్టోర్ రోజుకు 12 లక్షల లీటర్ల పాలు ప్రొక్యూర్ చేస్తున్నాము లీన్ స్టోర్ లో సుమారు 4 మంచి 5 లక్షల లీటర్లవరకు ప్రొక్యూర్ చేస్తున్నాము అని మన ఆధ్వర్యంలో గుజరాత్ లోని అనంద్ డైరీ పరిస్థితి గురించి అడిగినా వారు 'ప్రైవేట్' అని వివరాలు అంద జేయడంలేదు. మన రాష్ట్రానికి సంబంధించి గౌరవనీయులు 20 వేలమంది ఉద్యోగస్థులు ఉన్నారని చెబుతున్నారు. అది వాస్తవంకాదు. ఎ.పి.డి.ఎస్ లో 7,500 మంది. యూనియన్స్ లో 1500 మంది - మొత్తం 9,000 మంది మాత్రమే పని చేస్తున్నారని చునవిచేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. రంగారావు (బందరు) : 80 లక్షల లీటర్ల పాలను పేకరించునట్టి గుజరాత్ లోని అనంద్ డైరీలో 7,000 మంది ఉద్యోగులు మాత్రమే ఉండగా 30 లక్షల లీటర్ల పాలను మాత్రమే పేకరించునట్టి ఆంధ్రప్రదేశ్ సహకార పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సమాఖ్యలో 20 వేల మంది ఉద్యోగులు ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా అని గౌరవనీయులు అడగడం జరిగింది. దానికి కావలసిన లెక్కలు మాకు తెలియ జేయవలసిన అవసరం వుంది. 7 కోట్ల వార్షిక వచ్చింది గవర్నమెంటుమంది తీసుకున్న మాట వాస్తవమా :

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : మన రాష్ట్రంలో ఉన్న ఎ.పి.టి.టి.ఎస్ లో యూనియన్ లో ఉన్నటువంటి ఉద్యోగస్తుల వివరాలు పూర్తిగా ఇవ్వడం జరిగింది. వీటందుకు శీల వైసల చొప్పున నువ్వు 7 కోట్ల రూపాయలు మనం సబ్సిడీ ఇస్తున్నాము. ఆ వివరాలన్నీ వారికి తెలియజేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : (మల్కేపేట) : ఇప్పుడు మంత్రిగారు సమాచారం చెబుతూ "లేదు," "లేదు" అని అన్నారు. మంత్రిగారు చదివి లేదని అన్నారా లేకపోతే ఊరికే లేదని అన్నారో నాకు తెలియదు. మళ్ళీ అడిగినప్పుడు శీల లక్షల మాత్రమేనని చెప్పారు. దీనిలో 8,788 మంది మాత్రమే ఉద్యోగులు ఉన్నారని చెప్పారు. గుజరాత్ వారితో పోలిస్తే మనదగ్గర ఎక్కువమంది ఉన్నారని స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది. డైరీలో నడుస్తున్నటువంటి అవకాశవకలను, సప్లైలను తగ్గించడానికి అక్కడ ఉన్నటువంటి సిస్టమ్ను ఇంప్రూవ్ చేయాలి. అక్కడ కొంత మంది అసేనర్లు కరెప్షనుకు తోడ్పడారని లోకాయుక్త వారు స్టిక్చర్స్ పాస్ చేసి చీఫ్ మినిస్టరుకు రిప్రజంపేషను పంపించారు. లోకాయుక్త మంచి పంపించినటువంటి రిప్రజంపేషను మీద ముఖ్యమంత్రిగారు పెంబినే చర్య తీసుకుంటారా? ఇప్పటివరకు దానిమీద చర్య తీసుకున్నారో లేదో తెలియదు. ఒకవేళ తీసుకోకపోతే ఇప్పుడైనా తీసుకొని ఈ పాడివరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థను బాగుచేస్తారా? శ్రీ సదాశివరావు, ఎమ్.డి. గారు వీటికన్నింటికి కారణమని లోకాయుక్త డైరెక్టర్ గా పేరు తీసుకొని వ్రాసి చెప్పారు.

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : అధ్యక్ష, నేను సమాచారం స్పష్టంగా చెప్పాను. ఇక్కడున్నటువంటి ఉద్యోగస్తులమీద ఇప్పటికే అనేక చర్యలు తీసుకొనడం జరిగింది. 17 మంది ఉద్యోగస్తులమీద కఠినమైన చర్యలు తీసుకున్నాము. ఏ ఒక్కరిని స్పెర్ చేసే హక్కు లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టరు స్పీకర్ : లోకాయుక్త యొక్క రికమెండేషన్స్ మీద గవర్నమెంటు ఏమైనా చర్య తీసుకున్నదా, లేదా అని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : ఇంతవరకు అది నా దృష్టికి రాలేదు.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : అధ్యక్ష, ఇది మరీ అన్యాయం. ఎన్నో మా వాని డైరీగారు, ఖాట్లాడుతూ ఇట్టిమొంటు కాపీని ఇక్కడ ఛాపించారు. మంత్రిగారు నా దృష్టికి రాలేదని అంటే ఎలాగ :

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : విన్న బడ్జెటు ప్రవచనంలో గౌరవ సభ్యులు లోకాయుక్త కాపీని నాకు ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే ఇప్పటివరకు నాకు అటువంటిది రాలేదు. కనుక నాకు ఇంతవరకు తెలియదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : అధ్యక్ష, లోకాయుక్తగారూ - ప్రభుత్వం కోరి వల్లయితే ఎంక్వయరీ చేస్తామని అదగడం జరిగింది, మేము ఒప్పుకోవడం జరిగింది వారు రిపోర్టు పంపిస్తే వారు చెప్పినట్లుగా పూర్తిగా అమలుచేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర : ఇప్పుడు శ్రీ ఇంద్రసేనారెడ్డిగారు అడిగారు. మంత్రిగారు ప్రశ్నలమీద సమాధానాలు చెప్పలేదు. ప్రశ్నలోని "సి" భాగమును చూడండి. ఐనచో, లాభదశమే ఏవిధంగా చేయకోవాని పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సమాఖ్య యొక్క స్తున్నది అంటే తావుదలేని సమాధానం చెప్పారు. ఈ సమాధానం విచిత్రంగా ఉంది. లాభాలలోకి రావలసిన అవసరం లేదని మీ ఉద్దేశమా? శ్రీ ఫరూక్ గారు ఎమ్.డి.గా నియమితులైనారు. ఆ పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థ వద్దాలతో నడుస్తున్నది. లాభాలతో నడవడంలేదని ఎమ్.డి.గా వారు ఒక రిపోర్టును గవర్నమెంటుకు పంపించారు వారు ఆ విధంగా రిపోర్టు పంపించడంవల్ల వారిని అక్కడినుంచి ట్రాన్స్ ఫర్ చేయడం జరిగింది. ఎవరు వచ్చినా అది లాభాలతో నడుస్తున్నదని నెలవివ్వండి. నష్టాలతో నడుస్తున్నదని రిపోర్టు ఇస్తే వెంటనే వారిని ట్రాన్స్ ఫర్ చేయడం జరిగింది. అది వాస్తవమా కాదా? ఆ రిపోర్టు ప్రభుత్వానికి అందిందా లేదా? లోకాయుక్త స్పృశ్యులు పాస్ చేస్తే పంపించింది. ఆ జడ్జిమెంటు కౌన్సిల్ మీదగ్గర ఉంది. అటువంటివన్నీ ప్రభుత్వందగ్గర లేదని అంటే చాలా కోపవీయమైన విషయం. ఆ స్పృశ్యులమీద దాని ప్రకారంగా ఇప్పటికే నా అమలుపరుస్తారా? ఆ కాపీ మీకు అందలేదనే వాదన సత్యమూరమైనది, అది మీదగ్గర ఉంది. దానికి అనుకూలంగా మీరు ఆర్డరు ఇవ్వండి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : అధ్యక్ష, ఏ ట్రాన్స్ ఫర్ జరిగినా దానిలో కుతంత్రం ఉందని, లాజికల్ ఎక్కువగా ఉందని అవడం భావ్యంకాదని మనవి చేస్తున్నాను. వటివస్తేమటువంటి ప్రభుత్వ విధానం అమలుపరచే అధికారులు ఎక్కడెక్కడ ఉందాలో నిర్ణయించేటటువంటి అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉంటుంది. కనుక ఈనాడు గోవిందరాజన్ గారిని వేసాము. ఆయనకు చార్జరు అక్కొంటెన్సీలో ప్రత్యేకమైన నిపుణత ఉంది. అవకతవకలు ఉన్నటువంటి, పెద్దభారంతో కూడినటువంటి ఆ వ్యవస్థను విర్రవీనించడానికి వచ్చితే తమద్దలుగా ఉంటారనే భావంతో వారిని నియమించడం జరిగింది. ఫరూక్ గారు రిపోర్టు యిచ్చారు. ప్రభుత్వానికి వారు

పించారు. క్లియరుగా నేను యిండాకనే మనవిచేసాను మంచి అధికారులకు యింకా మంచి పొడిగింపులోనికి పంపడం జరిగింది.

He is now the Managing Director of APSSIDC, which is also running in losses and which needs a better officer-
వారికికూడా సమానమైనటువంటి అధికారం యిచ్చామేరకం మరొకటికాదని నేను సనివరంగా మనవిచెస్తున్నాను.

మిష్టరు స్పీకర్ : మంత్రిగారు మీ సమాధానములో లాభానికి తావులేదని చెప్పారు. ఎప్పటికీ లాభానికి వస్తుందో చెప్పండి.

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : గత ఆరునెలల నుంచి ఒక కోటి 40 లక్షల రూపాయలు లాభము వచ్చిందని నేను సనివరంగా మనవిచేశాను.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర : వారు చెప్పినది సత్యమారము. యం.డి. గారి రిపోర్టులోనే ఉంది. ఒక కోటి రూపాయలు నష్టము వస్తుందని యం.డి. గారి రిపోర్టులో వుంది. అది ప్రభుత్వానికి అందలేదా ?

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : ... ఏమైనా తేడాలున్నట్లయితే గట్టిగా మందలించడం జరుగుతుంది.

Mr. Speaker : I will ask the Managing Director's report to be placed....

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర : మీరు పబ్లిక్ గా కమిటీమెంట్ యిచ్చిన తరువాత ఆక్టోబరులో మీటింగు పెట్టితే దానిని ఫోర్మల్ గా చేయడం జరిగింది. తరువాత మీటింగు పెట్టలేదు. యిక ఈ హౌస్ ఎందుకు ?

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : డివిషన్ కమిటీపేరే వారు రాష్ట్రములో పాపర్రు మొదలైన కేంద్రాలను సందర్శించడం జరిగింది. గుజరాతు వెల్లాలని ప్రతిపాదన చేసారు. ఒప్పుకున్నాము. అఖిలవక్ష పార్టీ సమావేశము వారు కోరినమీదటే వాయిదా వేశాము.

(Sri A. Narendra rose to speak.)

Mr. Speaker : If you want the Report of the Officer, he will place it on the Table of the House.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి : అవకతవకం పరిశీలన గుజరాతులోనా : లేక ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనా ?

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్వల్లి) : ఆ మీటింగును పోస్టుపోను చేసి మరల మీటింగు పెట్టలేదు. వెంటనే మీటింగు పెట్టమనండి.

Mr. Speaker : Convene the meeting immediately.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి (బోన్ గిర్) : గతములో ఎన్నోపాళ్లు పాలవెల్లువ గురించి చెబుతూ ఉద్యోగులు ఎక్కువగా ఉండడము వలన, ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ ఎక్కువగా ఉండడము వలన అనుకున్న లక్ష్యము పొందేంతవరకుపోతున్నామన్నారు. ఎట్లాగు ఉద్యోగస్థలను తగ్గించలేము కాబట్టి ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ తగ్గించి పాలవెల్లువ ఉత్పత్తి పెంచేందుకు తగిన చర్యలు ప్రభుత్వము తీసుకుంటుందా :

శ్రీ రెడ్డి సత్యనారాయణ : 1983,84 సంవత్సరములో 16 లక్షలు వుంటే ప్రస్తుతం 28 లక్షలకు చేరుకున్నాము. దీనిని వచ్చే సంవత్సరానికి 30 లక్షలకు పెంచడానికి అనేక చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. సభకు తెలుసు. 100 కోట్ల రూపాయలతో వచ్చే నాలుగు సంవత్సరాలలో ఆపరేషను ప్లండ్ ప్రోగ్రాము క్రింద అనేక కార్యక్రమాలు తీసుకొన్నామని గౌరవ సభ్యులకు తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. వరేంద్ర : “కావులేదండి అని మంత్రులు చెప్పడం” సరియైన సమాధానాలు లేకుండా మంత్రులు యిక్కడకు రావద్దు అని చెప్పండి. లేకపోతే మంత్రుల పదుపు పోతుంది.

Mr. Speaker : Already he has understood it.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు : ఈ సమాధానము విన్నాక నేను ఒప్పుకుంటున్నాను. యికముందు యిటువంటికి జరగకుండా చూస్తాను.

సర్కారియా కమిషన్ నివేదికపై రాష్ట్రప్రభుత్వ
అభిప్రాయం

148—

*9873 - సర్వశ్రీ యన్. రామారావు, పి. వెంకటవతి (వత్తెవల్లి)
పి. వెంకటేశ్వరరావు, జె. వెంకయ్య (అల్లూరు) : ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి
ఈ క్రింద విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) సర్కారియా కమిషన్ సిఫారసుపై ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తన అభిప్రాయాన్ని తెలియజేసిందా ;

(ఆ) అయినచో, సిఫారసుల ప్రతిరోపాటు తెలియజేసిన అభిప్రాయాల వివరములను సభా సమక్షమందుంచెదరా ;

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :

(అ) అవునండీ.

(ఆ) అవునండీ.

సభాసమక్షంలో వుంచడమైనది.

GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH

Comments of Government of Andhra Pradesh

ON

Sarkaria Commission Recommendations

25th APRIL, 1988

HYDERABAD

INTRODUCTION

Sarkaria Commission has submitted its report on Centre-State relations. We would like to express our appreciation and gratitude to the Commission and to the Government of India for affording us the opportunity to present our views. The task before the Commission was indeed difficult and delicate. We are glad to note that besides the Union and the State Governments the Commission has elicited views from eminent men in public life including some of the founding fathers of the Constitution. The Commission deserves to be congratulated on gathering a wealth of information on Indian Federalism. We have happy memories of the Commission's visit to our State.

The report of the Commission vindicates the consistent view of our Government that the basic feature of the Indian Constitution is co-operative federalism. As the Commission observed "Federalism is more functional arrangement for co-operative action than a static institutional concept". Dealing specifically with the formulation and implementation of developmental plans, the Commission went on to observe that it has to be "a co-operative process of shared action between the Union and the States so that the States feel that their role in all stages and aspects of planning is not that of a supplicant but of an equal participant". This equality and equity between the Union and the States was the centre-piece of the framework of the Sarkaria Commission's recommendations. Unfortunately this inter-relationship was seriously disturbed by the dominance of a single political party for over three decades in the affairs both of the Union and in the bulk of the units of the Union. Even though the Commission realised that it was this which was mainly responsible for the fall in practical political standards of federality, it was reluctant to provide for the required changes in the Constitution fully reflecting its perceptions and concern so that sound and same Union-State relations was beyond the reach and depredations of short sighted persons and parties.

We have examined the recommendations in detail. We would like to reiterate our stand taken before the Commission that Union and States are equal partners and attempts to subvert the Constitution by concentrating power in the Union is fraught with serious dangers and disastrous consequences. A valid scheme of separation of powers between the constituents cannot be based on mistrust and suspicion. Nor can one subscribe to the dubious argument that patriotism is the virtue only of those entrusted with Union affairs. Our creed also is patriotism and India is its only tenet. All of us work for the welfare of the people of India and there can be no discrimination between those who serve the people of this great country whether from Centre or State.

TABLE OF CONTENTS

S. No.	Subject
1.	Legislative Relations
2.	Administrative Relations
3.	Role of the Governor
4.	Reservation of Bills by Governors and President's consideration and Promulgation of Ordinances
5.	Emergency Provisions
6.	Deployment of Union Armed Forces in a State for Public order duties
7.	All India Services
8.	Inter-Governmental Council Article
9.	Financial Relations
10.	Economic and Social Planning
11.	Industries
12.	Mines and Minerals
13.	Agriculture
14.	Forests
15.	Food and Civil Supplies
16.	Inter - State River Water Disputes
17.	Trade, Commerce and Intercourse within the Territory of India
18.	Mass Media
19.	Miscellaneous Matters-Language
20.	Miscellaneous Matters-Union Territories

Legislative Relations :

1. Residuary powers of legislation in regard to taxation matters should continue to remain exclusively in the competence of Parliament, while the residuary field other than that of taxation, should be placed in the Concurrent List. The Constitution may be suitably amended to give effect to this recommendation.

Residuary powers including taxation matters should be in the Concurrent List.

- 2(i) The enforcement of Union laws particularly those relating to the Concurrent sphere, is secured through the machinery of the States. Co-ordination of policy and action in all areas of concurrent or over-lapping jurisdiction through a process of mutual consultation and co-operation is, therefore, a pre-requisite of smooth and harmonious working of the dual system. To secure uniformity on the basic issues of national policy with respect to the subject of proposed legislation, consultation may be carried out with the State Governments individually and collectively at the forum of the proposed inter-Governmental Council.

We reiterate our views expressed earlier. There is no machinery or process even for consultation between the Union and the States in the manner of legislation by Parliament on an Entry in the Concurrent List. Nor any convention or practice grown in respect of Concurrent List by the Parliament. This is an unfortunate state of affairs.

The Constitutional provision under Article 263 for establishment of Inter-State Council should be effectively utilised. It would be a healthy practice to refer all proposed legislations in the Concurrent List to such representative Inter-State Council for eliciting their opinions. A forum where free and fair discussion could take place on issues affecting Inter-State and Union-State relations is not only useful but is also necessary. It shall be a noble constitutional device for discussing the nation's problems generally before those problems become intractable and

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
		particularly to maintain fair, just and harmonious constitutional relations between the Union and the States or between State and State. On the very encroachment by the Union in the State's powers through the device of Concurrent Legislation serious damage has been done to the States' powers even in respect of the State List. The main object of including entries in the Concurrent List is to enable the Union to legislate on a matter which Prima Facie is State's domain, but which in the larger interest of nation do require Union legislation. But the indiscriminate use of Concurrent List by the Union and the transfer of entries from State List to Concurrent List has destroyed the spirit of this enabling provision. The Concurrent List has become a convenient tool in the hands of the Union to encroach upon the legitimate spheres of State's activities. This should not be allowed to happen. We feel that Union should not have recourse to Concurrent List or transfer entries from State List to Concurrent List unless the subject is of such a national interest which compels such a transfer of power from the States to Union. Even in such cases there must be a prior consultation with the States before any union legislation is placed before the Parliament. The Union must take the States into full confidence in dealing with matters relating to Concurrent List.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
(11) It is not necessary to make the proposed consultation a constitutional obligation. this will make the process needlessly rigid. The advantage of a convention or rule of practice is that it preserves the flexibility of the system and enables it to meet the challenge of an extreme urgency or an unforeseen contingency. This convention as to consultation with the State Governments, individually, as well as collectively. should be strictly adhered to except in rare and exceptional cases of extreme urgency or emergency.	it is advisable to have a formal statutory arrangement for mutual consultation.
3. The best way of working Union State relations in the sphere of education would be that the norms and standards of performance are determined by the Union and professional bodies such as the UGC set up under Central Enactments but the actual implementation is left to the States By the same token a system of monitoring would have to be established by the Union. The basic pre-requisites of successful working of such professional bodies are-	The Union does not run educational institutions on the scale and in the manner the State Government does. The Union and the professional bodies like UGC have no access to the experiences of State Educational level especially in the field of technical and professional education, they have expertise. To hope that Union and Central academic institutions will be able to formulate norms and standards for the country as a whole will be wishful thinking. Education is basically a State subject. This was brought on to the Concurrent List by the Constitution(42nd Amendment Act 1976; w.e.f. 3-1-1977). This recommendation will undermine the effective role of States in Education Administration and policy making.
(i) that their composition, functioning and mode of operation should be so professional and objective that their opinion advice or directive commands implicit confidence and	
(ii) this objective cannot be achieved without close concert, collaboration and co-operation between the Union and the States.	Primary and Secondary Education must be in the State List and Higher Education could be in the Concurrent List.

The U.G.C. Act may be so amended that whenever major policy decisions are taken by the U.G.C. regarding higher education, technical and professional education, State consultation and participation should be ensured. It is also necessary to provide for appropriate financial assistance from the Centre to the States commensurate with the responsibilities devolving on the State Administration for running higher technical and professional education.

4. There is a potential for misuse by the two levels of Government of the powers available by virtue of Entry 45 of List. However, the mere fact that this power is capable of being used, is no ground for amending the Constitution. There is case for providing appropriate safeguards against the misuse of this power, in the Commissions of Inquiry Act, itself. Such safeguards can be:-

- (i) that no Commission of Inquiry against an incumbent or former Minister of a State Government on charges of abuse of power or misconduct shall be appointed by the Union Government unless both Houses of Parliament, by resolution passed by the majority of members present and voting require the Union Government to appoint such a Commission.

or,

The Offices of prime Minister and Chief Ministers should be treated on similar footing so far as Public Inquiries under the Public Inquiries Act are concerned. Regarding Inquiries pertaining to Union Ministers and the State Ministers, there should be no distinction between Inquiry into misconduct and Inquiry into a matter of public importance. Both these types of cases should be referred to the proposed Inter-State Government Council for any proposed action.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	------------------------------------	----------------------------------

the Minister or Ministers concerned request in writing for appointment of such a Commission; and

- (ii) No Commission of Inquiry shall be appointed to inquire into the conduct of a Minister (incumbent or former) of a State Government with respect to a matter of public importance touching his conduct while in office, unless the proposal first placed before the Inter-Governmental Council (recommended to be established under Article 263) and has been cleared by it.
- (iii) Appropriate safeguard on the lines indicated above, provided in the Commissions of Inquiry Act, 1952 itself, against the possible misuse of this power, while appointing a Commission to inquire into the conduct of a Minister or Ministers of a State Government.

5. Ordinarily, the Union should occupy only that much field of concurrent subject on which uniformity of policy and action is essential in the larger interest of the nation, leaving the rest and details for State action within the broad frame work of the policy laid down in the Union Law. Further, wherever the Union proposes to undertake legislation with respect to a matter in the Concurrent List, there should be prior consultation not only with the State

We have conveyed similar views to the Commission earlier. We feel that Union should not have recourse to the Concurrent List or transfer entries from State list to transfer entries from State list to Concurrent List unless the subject is of such a National interest which compels such a transfer of power from the States to Union. Even in such cases there must be a prior consultation with the States before any Union legislation is placed before the Parliament. The Union must take the States into full con-

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
Governments, individuals but also, collectively, with the Inter - Governmental Council which as we have recommended should be established under Article, 263. A resume of the views of the State Governments and the comments of the Inter-Governmental Council should accompany the Bill when it is introduced in Parliament.	f dence in dealing with matters relating to Concurrent List. The recommendation is accepted. We reiterate our views expressed earlier. The Constitutional provision under Article 263 for establishment of Inter-State Council should be effectively utilised. There has been some controversy about the nature of this constitutional body called Inter-State Council and its role. These councils, however, have not been put to objective use for resolving Inter-State or Union-State problems. This forum should be utilised for discussing matters which do not pertain to planning and development & which are mostly administrative in character. The composition, the duration and the functions of such councils could be decided on the basis of local and administrative requirements. It would be a healthy practice to refer all proposed legislations in the Concurrent List to such representative Inter-State Council for eliciting their opinions. A forum where free and fair discussion could take place on issues affecting Inter-State and Union State relations is not only useful but is also necessary. It shall be a noble Constitutional device for discussing the nation's problems generally before those problems become intractable and particularly to maintain fair just and harmonious constitutional relations between the Union and the States or between State and State.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
6. (i) Clause (2) of Article 252 may be substituted by a new clause providing that an Act passed by Parliament under Clause (1), may be amended or replaced either by Parliament in the manner provided in Clause (1) or also by the Legislature of the State to which it applies, provided no such amending or repealing legislation of the State Legislature shall take effect unless, having been reserved for the consideration of the President, it has received his assent.	The recommendation is accepted
(ii) Any law passed by Parliament with respect to a matter in List II under Clause (1) of Article 252, should not be of perpetual duration but should remain in force for a specific term, not exceeding three years. The Act itself should contain provisions requiring its periodic review before the expiry of the term. If, after such review, it is considered necessary to re-enact the law in its original or modified form, it may be done for a period not exceeding the original term, by following the same procedure as specified in clause (1) of the Article.	The recommendation is accepted.
7. When a Resolution passed by the Legislative Assembly of a State for abolition or creation of a Legislative Council in the State, is received, the President shall cause the Resolution to be placed, within a reasonable	The recommendation is accepted.

time, before Parliament together with the comments of the Union Government. Parliament may thereupon accept or reject the request contained in the Resolution. If the Resolution is so adopted by Parliament the Union Government shall introduce the necessary legislation in Parliament for implementation of the same. If necessary, Article 169 may be amended to provide for this procedure.

- 88 In order to remedy the unfortunate situation in which the local bodies find themselves, a comprehensive law (Under Clause (1) of Article 285 read with the saving clause in Entry 32 of List I), analogous to Section 135 of the Railway Act, 1890 and Sections 3 and 4 of the Railways (Local Authorities Taxation) Act, 1941, be passed making liable the properties and administrations of all undertakings like Railways, Posts and Telephones, etc., of the Union at such fair and reasonable rates as may be notified from time to time by the Union Government after taking into consideration the recommendations of a person, who is or has been a Judge of a High Court or a District Judge.

The recommendation is accepted.

- 99 Cases may arise, particularly in the modern context where States may feel aggrieved on account of taxes imposed by the Union on the trade or busi-

The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	------------------------------------	----------------------------------

siness in terms of clause (2) of Article 289. The scheme of the Constitution envisages remedial action under clause (3). Where one or more State Governments feel aggrieved on account of any action of the Union Government covered by clause (2) of Article 289, adequate consultation should be held with the State Governments or the national Economic and Development Council proposed by us and action taken to afford relief in terms of clause (3) of Article 289.

10. Before a law is passed by Parliament by virtue of clause (3) of Article 236 read with Entries 92-A and 92-B of List I, the State Governments and the National Economic and Development Council should be consulted and the resume of their comments should be placed before Parliament along with the Bill.

The recommendation is accepted.

Administrative Relations :

11. Articles 256, 257 and 365 are wholesome provisions, designed to secure co-ordination between the Union and the States for effective implementation of Union laws and the national policies indicated therein. Nonetheless, a direction under Article 256 and 257 and the application of the sanction under Article 365 in the event of its non compliance, is a measure of last resort. Before issue of directions to a State or application of sanction under Article 365, utmost caution should be exercised and all possibilities explored for settling points of conflict by all other available means.

We have earlier expressed the following views :

Articles 256, 257 and 365 are intended to ensure compliance of Union laws by recalcitrant States. Article 365 strengthens the hands of the Union by giving a Constitutional backing to enforce the Union directions. On no occasion did the State receive any direction.

Article 365 is penal provision intended to secure compliance of the States. If the law of the land is to be

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

upheld, there is no other alternative. What is important is the exercise of power under this provision in good faith and in a bona fide manner.

The recommendation is accepted.

Articles 256 and 257 relate to directions by the Union Executive to the State Governments for compliance of laws made by the Parliament. These Articles have rarely been invoked and no controversies arising out of these provisions have been reported. Article 365 gives a constitutional backing to the President to secure the implementation of directions. This is a penal provision and is part and parcel of the earlier provisions. What is important in all these matters is that these provisions should not be misused or worked in a prejudicial manner. There is nothing inherently wrong with the provisions themselves.

12. Federalism is more a functional arrangement for co-operative action, than a static institutional concept. Article 268 provides a tool, by the liberal use of which, co-operative federalism can be substantially realised in the working of the system. A more extensive and generous use of this tool should be made, than has hitherto been done, for progressive decentralisation of powers to the Governments of the States and/or their officers and authorities.

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

Role of the Governor ;

13. A person to be appointed as a Governor should satisfy the following criteria :

- (i) He should be eminent in some walk of life :
- (ii) He should be a person outside the State :
- (iii) He should be a detached figure and not too intimately connected with the local politics of the State: and
- (iv) He should be a person who has not taken too great a party in politics generally, and particularly in the recent past.

In selecting a Governor in accordance with the above criteria, persons belonging to the minority groups should continue to be given a chance as hitherto.

14 It is desirable that a politician from the ruling party at the Union is not appointed as Governor of a State which is being run by some other party or a Combination of other parties.

Recommendations 13 to 47 relate to the role of Governor. In the memorandum to Sarkaria Commission and also in our replies to the Questionnaire circulated by the Sarkaria Commission, the State Government has taken a categorical stand that the Office of Governor is superfluous and must be abolished. The State Government reiterates this view. An apprehension has been raised that if the Office of Governor is abolished, there will be a vacuum in State administration. We feel that this apprehension is unfounded and it is possible to make alternative arrangements for discharging the constitutional functions of the Governor. The three important and distinct Constitutional functions now performed by the Governor are formation of ministry, summoning, proroguing and dissolution of House and reservation of Bills.

So far as formation of the ministry is concerned, immediately after the General Elections, the Vice-President could either himself, or through an emissary nominate a Pro-Tem Speaker. Once this task is performed, the ministry could be formed by the Party enjoying absolute majority. In the event of a single party not being able to form a ministry, the Pro-Tem Speaker could refer the matter to the Vice-President for his decision. Vice - President being the Chairman of the Rajya Sabha which represents the

Council of States and who is higher in warrant of precedence than the Prime Minister and who is, at the same time not constitutionally obliged to act on the aid and advice of the Prime Minister and the Council of Minister could take an independent action. The decision of the Vice-President will be invested with impartiality and objectivity and there could be no public criticism.

15. In order to ensure effective consultation with the State Chief Minister in the selection of a person to be appointed as Governor, the procedure of consultation should be prescribed in the Constitution itself by suitably amending Article 155.

The State Government is of the firm view which has already been communicated that the majority of the party in power should actually be tested only on the Floor of the House and no extra-constitutional methods should be resorted to for dismissing a ministry. With this salutary principle, there is no need for a Governor to intervene in the functioning and continuance of a Ministry.

Regarding summoning, prorogueing and dissolution of the House, the duly elected Speaker can discharge these functions. In the event of a Speaker failing in this Constitutional obligation, recourse could always be had to the provision that the President can also act on a report otherwise than from the Governor to come to the conclusion that there is a breakdown of Constitutional machinery. In any event, the intervention of the Governor does not appear necessary even for this function.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

16. The Vice-President of India and the Speaker of the Lok Sabha may be consulted by the Prime Minister in selecting Governor. The Consultation should be confidential and informal and should not be matter of constitutional obligation.

A set of guide-lines for the Speakers regarding summoning, proroguing and dissolution of House could be determined.

The State Government have already expressed a view that the Office of Governor is not required, for discharging and type of functions including reservation of Bills. It should be possible to list out specifically the Bills which require reservation for Presidential Assent, as in the case of Presidential instructions contained in the Constitution. Once the cases are listed in the Constitution the Speaker of the House can on passing of the Bill, refer directly the Bill to the President for his assent. This arrangement will obviate the intervention of the Governor and thereby, eliminate the personal prejudices of the Governor also. We feel strongly that the discretion of an individual like Governor cannot take precedence over the will of the people expressed in the Legislature.

17. The Governor's tenure of office of five years in a State should not be disturbed except very rarely and that too, for some extremely compelling reasons.

The Constitutional obligation of the Governor to address the Session at the commencement of the first Sessions under Article 176(1) could be dispensed with as it serves no purpose. The Governors's message at this Session is only a policy announcement of the Government and this function could be legitimately discharged by the Chief Minister himself.

As regards the judicial powers of Governor enjoined

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
18. Save where the President is satisfied that, in the interest of the security of the State, it is not expedient to do so, the Governor whose tenure is proposed to be terminated before the expiry of the normal term of five years, should be informally apprised of the grounds of the proposed action and afforded a reasonable opportunity for showing cause against it. It is desirable that the President (in effect, the Union Council of Ministers) should get the explanation, if any, submitted by the Governor against his proposed removal from office, examined by an Advisory Group consisting of the Vice-President of India and the Speaker of the Lok Sabha or a retired Chief Justice of India. After receiving the recommendations of this Group the President may pass such orders in this case he deems fit. 19. When, before expiry of the normal term of five years, a Governor resigns or is appointed Governor in another State, or his tenure terminated, the Union Government may lay a statement before both Houses	in Article 161 to grant pardon etc., and to suspend, remit or commute sentence in certain cases, we feel this power need not be exercised by any functionary in the State. Regarding other responsibilities and functions like Swearing-in-Ceremony, these could be conveniently transferred to the Chief Justice of the State. These are non-political issues and the high and dignified Office of the Chief Justice could fulfil the role equally well.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

of Parliament explaining the circumstances leading to the ending of the tenure. Where a Governor has been given an opportunity to show cause against the premature termination of his tenure, the statement may also include the explanation given by him, in reply.

20. As a matter of convention, the Governor should not, on demitting his office, be eligible for any other appointment or office of profit under the Union or a State Government except for a second term as Governor or election as Vice-President or President of India. Such a convention should also require that, after quitting or laying down his office, the Governor shall not return to active partisan politics.
21. A Governor should, at the end of his tenure, irrespective of its duration, be provided reasonable post-retirement benefits for himself and for his surviving spouse.
22. (a) In choosing a Chief Minister, the Governor should be guided by the following principles, viz. :
- (i) The party or combination of parties which commands the widest support in the Legislative Assembly should be called upon to form the Government
 - (ii) The Governor's task is to see that a Government is formed and not to try to form a Government which will pursue policies which he approved.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	------------------------------------	----------------------------------

- (b) If there is a single party having an absolute majority in the Assembly, the leader of the party should automatically be asked to become the Chief Minister.

If there is no such party, the Governor should select a Chief Minister from among the following parties or group of parties by sounding them in turn, in the order of preference indicated below :

- (i) An alliance of parties that was formed prior to the Elections:
- ii) The largest single party staking a claim to form the Government with the support of others including "Independents".
- iii) A post-electoral coalition of parties, with all the partners in the coalition joining Government.
- (iv) A post-electoral alliance of parties, with some of the parties in the alliance forming a Government and the remaining parties, including "independents" supporting the Government from outside.

The Governor while going through the process described above should select a leader who in his (Governor's) judgment is most likely to command a majority in the Assembly.

- (c) A Chief Minister unless he is the leader of a party which

has absolute majority in the Assembly, should seek a vote of confidence in the Assembly within 30 days of taking over. This practice should be religiously adhered to with the sanctity of a rule of law.

23. The Governor should not risk determining the issue of majority support, on his own, outside the Assembly. The prudent course for him would be to cause the rival claims to be tested on the Floor of the House.
24. The Governor cannot dismiss his Council of Ministers so long as they continue to command a majority in the Legislative Assembly. Conversely, he is bound to dismiss them if they lose the majority but do not resign.
25. (a) When the Legislative Assembly is in Session, the question of majority should be tested on the Floor of the House
- (b) If during the period when the Assembly remains prorogued, the Governor receives reliable evidence that the Council of Ministers has lost "majority" he should not, as a matter of constitutional propriety, dismiss the Council unless the Assembly has expressed on the Floor of the House its want of confidence in it. He should advise the Chief Minister to summon the Assembly as early as possible so that the "majority" may be tested.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
(c) Generally, it will be reasonable to allow the Chief Minister a period of 30 days for the summoning of the Assembly unless there is very urgent business to be transacted like passing the Budget, in which case, a shorter period may be allowed. In special circumstances the period may go up to 60 days.	
26. So long as the Council of Ministers enjoys the confidence of the Legislative Assembly, the advice of the Council of Ministers in regard to summoning and proroguing a House of the Legislative Assembly, if such advice is not patently unconstitutional, should be deemed as binding on the Governor.	
27. (a) The Governor may in the exigencies of certain situations, exercise his discretion to summon the Assembly only in order to ensure that the system of responsible Government in the State works in accordance with the norms envisaged in the Constitution.	
(b) When the Chief Minister designates fails to advise the summoning of the Assembly within six months of its last sitting or advises its summoning for a date falling beyond this period, the Governor can summon the Assembly within the period of six months specified in Article 174 (1).	
(c) When a Chief Minister (who is not the leader of the party which	

**Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation**

**Comments of the State
Government**

has absolute majority in the Assembly) is not prepared to summon the legislative Assembly within 30 days of the taking-over (vide Recommendation 4.16.19 (c) above) or within 30 days or 60 days, as the case may be, when the Governor finds that the Chief Minister no longer enjoys the confidence of the Assembly (vide Recommendation 4.16.13 (c) above), the Governor would be within his constitutional right to summon the Assembly for holding the "Floor Test".

28. If a notice of a no-confidence motion against a Ministry is pending in a House of the Legislature and the motion represents a legitimate challenge from the opposition, but the Chief Minister advises that the House should be prorogued, the Governor should not straightaway accept the advice. He should advise the Chief Minister to postpone the prorogation and face the motion.
29. (a) When the advice for dissolving the Assembly is made by a Ministry which has lost or is likely to have lost majority support, the Governor should adopt the course of action as recommended in (Paras 5.16.12, 4.16.13 and 4.16.15 (c) above).
- (b) If ultimately a viable Ministry fails to emerge, the Governor should first consider dissolving the Assembly and arranging for fresh elections after consulting the leaders of the political parties

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
concerned and the Chief Election Commissioner.	
(c) If the Assembly is to be dissolved and an election can be held early, the Governor should normally ask the outgoing Ministry to continue as a care-taker Government. However, this step would not be proper if the outgoing Ministry has been responsible for serious maladministration or corruption.	
(d) A convention should be adopted that a care-taker Government should not take any major policy decisions.	
(e) If the outgoing Ministry cannot be installed as a care-taker Government for the reason indicated in (c) above or if the outgoing Ministry is not prepared to function as a caretaker Government, the Governor, without dissolving the Assembly, should recommend President's rule in the State.	
(f) If fresh election cannot be held immediately on account of a national calamity or State-wise disturbances, it would not be proper for the Governor to install a care-taker Government for the long period that must elapse before the next election is held. He should recommend proclamation of President's rule under Article 356 without dissolving the Assembly.	
(g) If it is too early to hold fresh election, the Assembly not having run even half its normal	

duration of five years, the Governor should recommend President's rule under Article 356 without dissolving the Assembly.

30. The Governor has no discretionary power in the matter of nominations to the Legislative Council or to the Legislative Assembly. If at the time of making a nomination, a Ministry has either not been formed or has resigned or lost majority in the Assembly, the Governor should await the formation of a new Ministry.

31. Where a State University Act provides that the Governor, by virtue his office, shall be the Chancellor of the University and confers powers and duties on him not as Governor of the State but as Chancellor, there is no obligation on the Governor, in his capacity as Chancellor, always to act on Ministerial advice under Article 163 (1). However, there is an obvious advantage in the Governor consulting the Chief Minister or other Ministers concerned but he would have to form his own individual judgment. In his capacity as Chancellors of a University, the Governor may be required by the University's statute to consult a Minister mentioned in the statute on specified matters. In such cases, the Governor may be well advised to consult the Minister on other important matters also. In either case there is no legal obligation for him to necessarily act on any advice received by him

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
32.	The Governor, while sending ad hoc or fortnightly reports to the President, should normally take his Chief Minister into confidence unless there are over-riding reasons to the contrary.	
33.	The discretionary power of the Governor as provided in Article 163 should be left un-touched.	
34.	When a Governor finds that it will be constitutionally improper for him to accept the advice of his Council of Ministers, he should make every effort to persuade his Ministers to adopt the correct course. He should exercise his discretionary power only in the last resort.	
35.	Certain specific functions have been conferred (or are conferable) on the Governors of Maharashtra and Gujarat [Article 371 (2)] Nagaland [First proviso to Article 371 A (1) (b), Article 371 A (1) (d) and Article 371 A (2) (b) and (f), Manipur [Article 371 C (1)], Sikkim [Article 371 F (g)] and Arunachal Pradesh [First Proviso to Article 371 H (a)] to be exercised by them in their discretion. In the discharge of these functions, the Governor concerned is not bound to seek or accept the advice of his Council of Ministers. However, before taking a final decision in the exercise of his discretion, it is advisable that the Governor should, if feasible consult his Ministers even in such matters, which relates essentially to the administration of a State.	

36. It would be neither feasible nor desirable to formulate a comprehensive set of guide-lines for the exercise of the discretionary powers of the Governor. A Governor should be free to deal with a situation according to his best judgment, keeping in view the Constitution and the law and the conventions of the Parliamentary system outlined in this Chapter as well as in Chapter V "Reservation of Bills by Governors for President's Consideration" and Chapter VI "Emergency Provisions"

**Reservation of Bills by Governors and
President's Consideration and Pro-
mulgation of Ordinances :**

37. Normally in the discharge of the functions under Article 200, the Governor must abide by the advice of his Council of Ministers. Article 200 does not invest the Governor expressly or by necessary implication, with a general discretion in the performance of his functions thereunder including reservation of a Bill for the consideration of the President. However, in rare and exceptional cases, he may act in the exercise of his discretion where he is of opinion that the provisions of the Bill are patently, un-constitutional, such as where the subject-matter of the Bill is ex facie beyond the Legislative competence of the State Legislature, or where its provisions manifestly derogate from the scheme and frame work

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---	-------------------------------------

of the Constitution so as to endanger the sovereignty, unity and integrity of the nation. or clearly violate Fundamental rights or transgress other constitutional limitations and provisions, [Para 5.6.06 and 5.6.13 (i)].

38. In dealing with a State Bill presented to him under Article 200, the Governor should not act contrary to the advice of his Council of Ministers merely because personally, he does not like the policy embodied in the Bill.
39. Needless reservation of Bills for President's consideration should be avoided. Bills should be reserved only if required for specific purposes, such as :
 - (a) To secure immunity from the operation of Articles 14 and 19 vide the First Proviso to Article 31 A (1) and the proviso to Article 31 C:
 - (b) To save a Bill on a Concurrent List subject from being invalidated on the ground of repugnancy to the provisions of a law made by Parliament or an existing law vide Article 254 (2):
 - (c) To ensure validity and effect for a State Legislation imposing tax on water or electricity stored generated, consumed, distributed or sold by an authority established under a Union law vide Article 288(2): and

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
(d) A Bill imposing restrictions on trade or commerce, in respect of which previous sanction of the President had not been obtained vide Article 304 (b) read with Article 255.	
(40) Normally, when a Bill passed by the State Legislature is presented to the Governor with the advice of the Council of Ministers that it be reserved for the consideration of the President, then the Governor should do so forthwith. If, in exceptional circumstances, as indicated in Para 5.19.01 above, the Governor thinks it necessary to act and adopt, in the exercise of his discretion any other course open to him under Article 200 he should do so within a period not exceeding one month from the date on which the Bill is presented to him.	
41. (a) Every reference of a State Bill from the State should be self-contained, setting out precisely the material facts points for consideration and the ground on which the reference has been made. The relevant provisions of the Constitution should also be indicated.	
(b) If the reference is made under Article 254 (2), the provisions of the Bill which are considered repugnant to or inconsistent with the specific provisions of a Union law or an existing law, should be clearly identified.	

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
42.	State Governments often consult the Government of India at the drafting stage of a Bill. Generally, high level Officers of the State Government hold discussions on the provisions of the draft bill with their counterparts at the Union. This is a healthy practice and should continue.	
43. (a)	As a matter of salutary convention, a Bill reserved for consideration of the President should be disposed of by the President within a period of 4 months, from the date on which it is received by the Union Government.	
(b)	If, however, it is considered necessary to seek clarification from the State Government or to return the Bill for consideration by the State Legislature under the Proviso to Article 201, this should be done within two months of the date on which the original reference was received by the Union Government.	
(c)	Any communication for seeking clarification should be self contained. Seeking clarification piecemeal should be avoided.	
(d)	On receipt of the clarification or the reconsidered Bill from the State under the Proviso to Article 201, the matter should be disposed of by the President within 4 months of the date of receipt of the clarification or the back reference or the reco.	

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

nsidered Bill, as the case may be from the State Government.

- (e) It is not necessary to incorporate these or any other time-limits in the Constitution.
44. (a) As a matter of convention, the President should not withhold assent only on the consideration of Policy differences on matters relating in pith and substance, to the State list, except on grounds of patent unconstitutionality such as those indicated in the recommendation in paragraph 5.19.01 above.
- (b) President's assent should not ordinarily be withheld on the ground that the Union is contemplating a comprehensive law in future on the same subject.
45. If a State Bill reserved for the consideration of the President under the First Proviso to Article 31A (1) or the Proviso to Article 31C clearly tends to subvert the constitutional system of the State, by reason of its unduly excessive and indiscriminate abridging effect on Fundamental Rights or otherwise, then, consistently with its duty under Article 355 to ensure that the Government of every State is carried on in accordance with the provisions of the Constitution, the Union Government may advise the President to withhold assent to the Bill.
46. In cases where the Union Government considers that some

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	------------------------------------	----------------------------------

amendments to a State Bill are essential before it becomes law, the President may return the Bill through the Governor in terms of the Proviso to Article 201 for reconsideration with an appropriate message, indicating the suggested amendments. The practice of obtaining the so called conditional assent' should not be followed when a constitutional remedy is available.

47. To the extent feasible the reasons for withholding assent should be communicated to the State Government.

48. State Government should eschew the wrong practice of mechanical and repeated repromulgation of an Ordinance without caring to get it replaced by an Act of the Legislature. (Para 5.18 12).

The recommendation is accepted.

49. In due regard to requirement of clause (2) of Article 213, whenever the provisions of an Ordinance have to be continued beyond the period for which it can remain in force. the State Legislature, enactment of a law containing these provisions in the next ensuing session. The occasions should be extremely rare when a State Government finds that it is compelled to repromulgate an Ordinance because the State Legislature has too much Legislative business in the current session or the time at the disposal of the

There could be a contingency where re-promulgation of an ordinance for a second time becomes necessary in view of the very short duration of the session. It will not be correct to doubt the bona fides of a Government in re-promulgating an ordinance for the second time. However we agree that the State Government should make every effort to replace the ordinance by an Act in the very first session after the promulgation of the ordinance and re-promulgation for the second time should be avoided.

Legislature in that session is short. In any case, the question of re-promulgating an Ordinance for a second time should never arise. (Para 5.18.14).

We would like to clarify that since we have recommended the abolition of Office of Governor, the power to issue an ordinance should vest with the Chief Minister.

50. A decision to promulgate or re-promulgate an Ordinance should be taken only on the basis of stated facts necessitating immediate action, and that too, by the State Council of Ministers, collectively. (Para 5.18.15).

The recommendation is accepted.

51. Suitable conventions should be evolved in the matter of dealing with an Ordinance which is to be re-promulgated by the Governor and which is received by the President for instructions under the proviso to Article 213 (1).

We are of the view that it is not necessary to refer an ordinance for Presidential instructions.

52. The President may not withhold instructions in respect of the first re-promulgation of an Ordinance, the provision of which are otherwise in order, but could not be got enacted in an Act because the Legislature did not have time to consider its provisions in that session. While conveying the instructions, the Union Government should make it clear to the State Government that another re-promulgation of the same Ordinance may not be approved by the President, and if it is considered necessary to continue the provisions of the Ordinance for a further period.

The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

the State Government should take steps well in time to have the necessary Bill containing those provisions passed by the State Legislature, and if necessary, to obtain the assent of the President to the Bill so passed,

53. The recommendations in Paras 5.19.01 to 5.19.11 will apply mutatis mutandis to the seeking of instructions from the President for the promulgation of a State Ordinance. However, keeping in view the urgent nature of an Ordinance, a proposed Ordinance referred by the Governor to the President for instructions under the Proviso to Article 213 (1), should be disposed of by the President urgently and, in any case within a fortnight.

As stated earlier we feel that it is not necessary to reserve such matters for Presidential instructions.

Emergency Provisions :

54. Article 356 should be used very sparingly, in extreme cases, as a measure of last resort, when all available alternatives fail to prevent or rectify a break-down of constitutional machinery in the State. All attempts should be made to resolve the crisis at the State level before taking recourse to the provisions of Article 356. The availability and choice of these alternatives will depend on the nature of the constitutional crisis, its causes and exigencies the situation. These alternatives may be dispensed with only in cases of

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---	-------------------------------------

extreme urgency where failure on the part of the Union to take immediate action under Article 356 will lead to disastrous consequences.

55. A warning should be issued to the errant State, in specific terms, that it is not carrying on the Government of the State in accordance with the Constitution. Before taking action under Article 356, any explanation received from the State should be taken into account. However, this may not be possible in a situation when not taking immediate action would lead to disastrous consequences. (Para 6.7.08).

The recommendation should be unequivocal. Therefore, while agreeing with the recommendation we suggest that the provision "however, this may not be possible in a situation when not taking immediate action would lead to disastrous consequences" should be deleted.

- 56 When an 'external aggression' or 'internal disturbance' paralyzes the State Administration creating a situation drifting towards a potential breakdown of the Constitutional Machinery of the State, all alternative courses available to the Union for discharging its paramount responsibility under Article 355 should be exhausted to contain the situation. (Para 6.3 17).

The recommendation is accepted.

57. (a) In a situation of political breakdown, the Governor should explore all possibilities of having a Government enjoying majority support in the Assembly. If it is not possible for such a government to be installed and if fresh elections

The recommendation is accepted. However regarding the recommendation 57-B we would like to add that where the government in office seeks a dissolution of the house, pending holding of elections, the outgoing government should be installed as the caretaker government.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

can be held without avoidable delay, he should ask the outgoing Ministry, if there is one, to continue as a caretaker government, provided the Ministry was defeated solely on a major policy issue, unconnected with any allegations of maladministration or corruption and is agreeable to continue. The Governor should then dissolve the Legislative Assembly, leaving the resolution of the constitutional crisis to the electorate. During the interim period, the caretaker government should be allowed to function. As a matter of convention, the caretaker government should merely carry on the day to day government and desist from taking any major policy decision. (Para 6 4.08).

- (b) If the important ingredients described above are absent, it would not be proper for the Governor to dissolve the Assembly and install a caretaker government. The Governor should recommend proclamation of President's rule without dissolving the Assembly.

58. Every Proclamation should be placed before each House of Parliament at the earliest, in any case before the expiry of the two months period contemplated in clause (3) of Article 356. (Para 6,7.13),

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
 Recommendation

Comments of the State
Government

59. The State Legislative Assembly should not be dissolved either by the Governor or the president before the Proclamation issued under Article 356 (1) has been laid before Parliament and it has had an opportunity to consider it. Article 356 should be suitably amended to ensure this.
(Para 6.6.20).

The recommendation is accepted.

60. Safeguard corresponding, in principle, to clause (7) and (8) of Article 352 should be incorporated in Article 356 to enable Parliament to review continuance in force of a Proclamation

The recommendation is accepted.

61. To make the remedy of Judicial review on the ground of mala fides a little more meaningful it should be provided, through an appropriate amendment, that not with standing anything in clause (2) of Article 74 of the Constitution, the material facts and grounds on which Article 356(1) is invoked should be made an integral part of the Proclamation issued under that Article. This will also make the control of Parliament over the exercise of this power by the Union executive, more effective.

The recommendation is accepted.

62. Normally, the President is moved to action under Article 356 on the report of the Governor. The report of the Governor is placed before each House of Parliament. Such a

We have recommended the abolition of the Office of Governor and therefore the question of considering Governor's report will not arise. However, since the President

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
report should be a "speaking document" containing a precise and clear statement of all material facts and grounds on the basis of which the President may satisfy himself as to the existence or otherwise of the situation contemplated in Article 356.	can act on any report otherwise than from a Governor, the recommendation should be made applicable to such reports. Subject to this, the recommendation is accepted.
63. The Governor's report on the basis of which a Proclamation under Article 356(1) is issued should be given wide publicity in all the media and in full.	We have earlier recommended the abolition of the Office of Governor. Hence the question of giving wide publicity to Governor's Report will not arise. However, whatever the basis on which Presidential Proclamation under Article 356(1) is issued, that must be given wide publicity.
64. Normally President's Rule in a State should be proclaimed on the basis of Governor's report under Article 356(1)	We do not agree with this recommendation. We have already suggested the abolition of the Office of Governor.
65. In clause (5) of Article 456, the word 'and' occurring between sub-clauses (a) and (b) should be substituted by 'or'.	The recommendation is accepted.
Deployment of Union Armed forces in a State for Public order duties :	
66. The existing relationship between the Union Armed Forces and the State Civil Authorities and the manner of their functioning as prescribed in the relevant Union laws and procedures do not need any change.	We have indicated the following views earlier:- "The experience of the State Government is that the Union Government has so far deployed the Central Reserve Police and other armed forces in aid of civil power only,

**Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation**

**Comments of the State
Government**

However, before the Union Government deploys its armed and other forces in a State in aid of the civil power otherwise than on a request from the State Government, or declares an area within a State as "disturbed", it is desirable that the State Government should be consulted, wherever feasible, and its co-operation sought, even though prior consulted, wherever feasible, and its co-operation sought, even though prior consultation with the State Government is not obligatory.

on requisition from the State Government. Since the State Governments are not not in a position to maintain large force permanently which is very expensive recourse to forces like the Central Reserve Police becomes necessary for the State Government",

We agree with the extent of the qualifying clause "wherever feasible". We feel that the State Government should be invariably consulted before the Union Government deploys armed and other forces in a State in aid of the civil power. We also would like to state that even for declaring area within a State as disturbed, there should be prior consultation with the State concerned.

67. (a) Each State Government may work out, in consultation with the Union Government, short-term and long-term arrangements for strengthening its Armed Police. The objective will be to become largely self-reliant in the matter of Armed Police so that the assistance of the Union Armed Forces will be necessary only in cases of very severe disturbances,

The recommendation is accepted.

(b) While advising and, if necessary, assisting a State Government in strengthening its Armed Police Force, the Union Government may take into account the following factors :

(i) The degree of confidence that the people of the State (particularly those living in

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
disorder-prone areas) have in the State Police, Armed and Unarmed:	The recommendation is accepted.
(ii) if large-scale public disorders are frequent, the causes therefore and the steps which the State Government should take on the social, economic and other fronts to prevent disorder-(Mere strengthening of Armed Police may not achieve the objective).	
(iii) the indivisability of a State (Particularly if it is small State) expanding its Armed Police, if it cannot be fully utilised throughout the year: and	
(iv) the feasibility of more efficient utilisation of the State Police.	
68. (a) A group of neighbouring States may, by consensus, have a standing arrangement for the use of the Armed Police of one another in case of need. The Union Government may devise by consensus the Regional groupings, keeping in view contiguity and logistics and encourage States to participate fully.	The recommendation is accepted.
(b) The Zonal Council would be the best forum for achieving consensus of the States within a zone for devising such an arrangement.	
(c) The Union Government will under this arrangement, monitor co-ordinate and control any	

inter-State movements of State Armed Police. It is only when it is not possible to meet the requirements of a State from within its group the Union Government will decide whether to draw from any of its own para-military forces or from Armed Police Battalions belonging to one or more States outside the Group.

- (d) A beginning may be made immediately to plan the use of Armed Police forces inter-State within a region.
 - (e) This arrangement will be only for meeting special demands for short periods from the State in a Group. Their Armed Police will not merge or get integrated but will remain distinct as hitherto.
69. The various measures recommended by National Police Commission in their Seventh Report for improving the effectiveness and morale of State Armed Police are commended for the consideration of State Government.
70. The problem of cadre management, mobility promotion prospects, etc., of police personnel in small States especially in the north-eastern region, need to be carefully examined by the State Governments in consultation with the Union Government.

The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

71. There should be a system of interchange of the officers of the State Armed Police Forces with those of the Central Reserve Police Force, the Border Security Force and the Union Armed Forces. They should also have common regional training centres, so as to facilitate better exchange of techniques and information and a more integrated system of operations when the Union Armed Forces are deployed in aid of the civil power in a State.

72.(a) Adequate finance will be needed by State Governments for augmenting and strengthening (by way of better equipment, more vehicles, etc.) their Armed Police Battalions. The Union Government may, therefore, examine immediately the questions of financial assistance to State Governments for this purpose, after taking into account the grants that are already being made available to them for the modernisation of their police forces.

The recommendation is accepted.

(b) The extent of Central assistance to be made available to State Governments for the above purpose during the next plan period may be specifically referred to the next Finance Commission.

73. It is essential that there should be advance planning of deployment including logistics, of the Union Armed Forces and State

The recommendation is accepted.

Armed Police Battalions. For this purpose, the Union Government may get an expert study carried out for evolving such a system of planning.

All India Services :

74. (i) The all India Services are as much necessary today as they were when the Constitution was framed and continue to be one of the premier institutions for maintaining the unity of the country. Undoubtedly, the members of the All India Services have shown themselves capable of discharging the role that the framers of the Constitution envisaged for them.

The recommendation is accepted.

(ii) Any move to disband the All India Services or to permit a State Government to opt out of the Scheme must be regarded as retrograde and harmful to the larger interest of the country. Such a step is sure to encourage parochial tendencies and undermine the integrity, cohesion efficiency and co-ordination in administration of the country as a whole.

The proportion of direct recruits to promoted officers in All India Service should be in the ratio of 1:2.

(iii) The all India Services should be further strengthened and greater emphasis given on the role expected to be played by them. This can be achieved through well planned improvements in selection training, deployment, development, and promotion policies and methods. The present accent on

The recommendation is accepted.

accent on generalism should yield place to greater specialisation in one or more areas of public administration. Training and career development policies should be geared to this objective. Disciplinary control should be geared to this objective. Disciplinary control should aim at nurturing the best service traditions and relentless weeding out of those who fail to make the grade. Finally, there should be greater co-ordination and periodical dialogue between the authorities in the Union and the State Governments who are responsible for the management of these services.

- 75 (i) There should be an element of compulsion in the matter of deputation of officers of All India Services to the Union. The informal practice followed by the State Governments of obtaining the consent of the officers who are to be sent on deputation should be given up.

There should be an arrangement by which officers of a given grade should be sent on deputation by rotation as approved by the State Government.

- (ii) Every All India Service Officer, whether he is a direct recruit or a promoted officer, should be required to put in a minimum period under the Union Government and, for this purpose, the minimum number of spells of Union deputation should be laid down for direct recruits and promoted officers, separately.

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

(iii) State Government should offer officers for Union deputation only after screening them. The Union Government may lay down a screening mechanism criteria to be followed for the purpose by every State Government. An offer should not be rejected by the Union Government, except on grounds to be communicated to the State Government concerned

This recommendation contradicts Recommendation 75 (i) and (ii) which says every All India Service Officer should be required to put in minimum period under the Union Government and that there should be an element of compulsion in the matter of deputation of officers of All India Services.

(iv) Among those on deputation to the Union from a State and among those serving in the State, the number of 'insiders' and 'outsiders' should be almost equal.

76. It should be ensured, through strict observance of the tenure principle, that the services of the best among All India Services Officers are not monopolised by the Union Government but are also readily available to the State Governments to whose cadres they belong.

The recommendation is accepted.

77. The Union Government may dissuade State Governments from using the powers of transfer, promotion, posting and suspension of All India Service Officers in order to 'discipline' them.

This recommendation of Sarkaria Commission will lead to interference by Union Government in the administration of the State Government and as such is rejected.

78. While examining an appeal against suspension of an All India service Officer, the Union Government should invariably consult the Union Public Services Commission and accept its view unless palpably wrong. Such a

In respect of disciplinary matters against All India Service Officers where the President of India exercises quasi-judicial powers in disposing of the matter before him the President should act

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
provision may be included in the All India Services (Discipline and Appeal) Rules—1969.	on the aid and advice of the Union Public Service Commission and not on the advice tendered by the Union Home Ministry.
	Where an All India Service Officer has been suspended by the State Government pending enquiry and where such officer on appeal has been reinstated into service by the Union Government, the Union Governments may accommodate such officer in the Central Government's duty posts till such time that the enquiry is over.
79. No change is necessary in the present disciplinary procedures relating to All India Service Officers, except in the matter of suspension as recommended in Para 8.9.05 above.	The recommendation is accepted.
80. (i) State Government, with the assistance of the Union Government, may evolve modern and more enlightened systems of incentives for the officers of the All India Service Cadres.	The recommendation is accepted.
(ii) The political authorities in each State should strive to create an atmosphere of mutual trust and co-operation vis-a-vis the civil servants by ensuring fair and just treatment to them and encouraging the qualities of honesty, fearlessness, independence of judgement and dedication to duty.	This recommendation is equally applicable to the political authorities in the Union. We therefore recommend inclusion of the words "in the Union and" after the words "The Political Authorities".
An efficient, disciplined and contented service, assured of its	

**Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation**

**Comments of the State
Government**

prospects as a result of diligent and honest work is SINE QUA NON of sound administration under a democratic regime.

81. (i) There should be regular consultations on the management of All India Services between the Union and the State Governments. For this purpose, an Advisory Council for Personnel Administration of the All India Services may be set up.
- (ii) The Council may have the Union Cabinet Secretary as its Chairman and Union Secretaries incharge of individual All India Services and Chief Secretaries of State Governments as members.
- (iii) The Council may be serviced by Union Department of Personnel and Training.
82. (i) The Advisory Council recommended in Para 8.19.08 will advise the Union and the State Governments. I should meet periodically and regularly and suggest solutions to the problems referred to it by the Union and the State Governments. It should meet periodically and suggest solutions to the problems referred to it by the Union and the State Governments.
- (ii) The Union Department of Personnel and Training may take follow-up action on the recommendations of the Council and secure the decisions of the Union Government.

The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
(iii)	The Council may set up study terms of experts for examining specific problems.	The recommendation is accepted.
(iv)	Matters which the Advisory Council is unable to resolve may be placed before the Inter-Government Council.	
83.	The advisory Council may address itself to the problems of the type raised by the Estimates Committee and which recently have been referred by the Union Government to a Special Committee.	The recommendation is accepted.
84.	The following cadre management problems should be specially examined by the Advisory Council on a priority basis :	
(i)	More precise criteria have to be evolved for the encadrement of posts which will ensure fair promotional prospects for the other State Services and at the same time prevent under expansion and consequent dilution of quality of the All India Services.	The general principles mentioned in the recommendation are accepted subject to the modification suggested in respect of the recommendation contained in 84 (iii) detailed below :
(ii)	<u>Whether State Government may be given full power to make temporary additions to an All India Service Cadre.</u>	
(iii)	A system of postings and transfers has to be evolved for All India Service Officers so that field work keeps alternating with policy-making and advice,	
Regarding the personnel policy, it will have to be discussed by the Advisory Council which will have the State Chief Secretaries on her Council.		

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

till such time as the officers reach the seniormost levels in the State and the Union Governments. Also, an Officer appointed to a filled post should continue in that post for a minimum period to be prescribed. Any deviation have the approval of a Committee of the Council of Ministers.

- (iv) Uniform and rational policies have to be drawn up to adequately compensate officers working in difficult areas and for assisting such of them who wish to settle down permanently in the States to whose cadres they belong.
- (v) Promotions at the State and the Union levels of All India Service Officers have to be co-ordinated and conflicting situations avoided.
- (iv) To ensure the All India Character of these services, State-wise reviews have to be prescribed so that "outsider-insider" ratios are maintained at a desirable level.
- (vii) State-wise career development plans for the members of the All India service cadres which Inter Alia offer scope for greater professionalisation have to be evolved.
- (viii) Problems of inadequate promotion and deployment opportunities in small States and formation of multi State or Zonal

**Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation**

**Comments of the State
Government**

cadres to meet these problems need to be examined.

- (ix) Periodical review of the system of performance appraisal of members of All India Services should be evolved.

85. As recommended by the Estimates Committee, the Union Government may persuade the State Governments to agree to the constitution of the Indian Service of Engineers, the Indian Medical and Health Service and an All India Service for Education.

The State Government is not in agreement with this recommendation.

86. To constitute All India Services in sectors like agriculture, co-operation, industry, etc.

The State Government is not in agreement with this recommendation.

- (i) to begin with a pool of officers drawn from the Union and the various State Governments may be created in a sector:

- (ii) these officers may be made available for posting for fixed tenures and with attractive special pays in Governments other than their own; and

- (iii) after the pool system is worked successfully for a few years, steps may be taken to constitute an All India Service in that sector.

87. The question whether there should be a uniform age of superannuation and for the employees of the Union and the State Governments may be considered, after appropriate studies, by the Inter Government.

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

tal Council recommended in
Chapter IX.

Inter-Governmental Council Article. 263

88. (a) A permanent Inter-State Council called the Inter-Governmental Council (IGC) should be set up under Article 263.

The recommendation is accepted.

(b) The IGC should be charged with the duties set not in clauses (b) and (c) of Article 263, other than socio-economic planning and development.

89. The separate identity of the National Development Council should be maintained. However its status should be formalised and duties reaffirmed through a Presidential order passed under Article 263 and it should be renamed as the National Economic and Development Council.

The recommendation is accepted.

90. The Inter-Governmental Council will evolve guidelines for identification and selection of issues to be brought before it and will take care to ensure that only such matters of national importance relating to subjects of common interest are brought up before it as would fall within the ambit of clauses (b) and (c) of Article 263.

The recommendation is accepted.

91. (a) The Council will consist of a General Body assisted by a smaller standing Committee.

There is no need for any Standing Committees of Inter Government Council.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

(b) The General Body will consist of :

1. Prime minister — Chairman
2. All Chief Ministers—Members
3. All Union Cabinet Ministers(or Union Ministers dealing with subjects of common interest to the Union and States) - Members.

The Inter-Governmental Council may be composed of the Prime Minister as the Chairman and all Chief Ministers of States as Members, while the Union Territories could be represented by the Lt. Governors.

The concerned Union Cabinet Minister whose subject is on the Agenda may be requested to attend as a special invitee for that meeting.

(c) The Standing Committee will consist of :

1. Prime Minister—Chairman
- 2 Six Chief Ministers. Members one from each Zone selected annually.
3. Six Union Cabinet—Members Ministers to be nominated by the Prime Minister.

There is no need for any Standing Committee.

(d) The General Body of the I.G.C. will meet atleast twice a year.

The Council should meet atleast once a quarter.

(e) The Standing Committee should meet at least four times a year.

There is no need for Standing Committee.

9) Every meeting of the General Body will be held in camera and its proceedings will be conducted as in Union Cabinet meetings. Practices and procedures laid down for Cabinet meeting may be followed by the General Body.

The purpose of providing National Public Focus will be lost if the proceedings are secret. The Nation is entitled to know the different views expressed by various leaders belonging to different political parties. In fact, one could go to the extent of asserting that the public should have access to the proceedings

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
93.(a) Matters proposed to be referred to the General Body will first be discussed in the Standing Committee. Normally, such matters only as are referred by the Standing Committee. mmittee will be taken up for discussion in the General Body All other matters will normally be considered and disposed of at the level of Standing Committee.	We have recommended that there is no need for a Standing Committee.
(b) Meetings of the Standing Committee will be held in camera.	
(c) Any member of the General Body may attend a Standing Committee meeting with permission of the Chairman of the Committee.	We have recommended that there is no need for Standing Committee.
(d) The Prime Minister may nominate any other Union Cabinet Minister to preside over the Standing Committee meetings when he (i.e., the Prime Minister) is not present.	
94. The Inter-Governmental Council and its Standing Committee should be able to set up ad hoc Sub-Committees to investigate special matters.	We have recommended that there is no need for any Standing Committee. the internal administrative matters may be left to the Inter-Governmental Council.
95. Procedure adopted for the Standing committee meetings will, as nearly as may be, be the same as for Cabinet Sub-Committee meetings.	There is no need for Standing Committee.
96. There should be a permanent Secretariat to the Council.	The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
97.(a)	The five Zonal Councils which were constituted under the States Reorganisation Act, 1956 should be constituted afresh under Article 263.	The recommendation is accepted.
(b)	The North-Eastern Council set up under the North-Eastern Council Act should function as the Zonal Council for the North-Eastern States, in addition to its existing functions.	
98.	In the case of the five Zonal Councils, a Chief Minister may be elected Chairman annually rotation. In the case of the North-Eastern Council, the existing arrangements should continue.	The recommendation is accepted.
99.(a)	The Secretariat of each Zonal Council may be located in such State capital of one of the States constituting the Zone as may be decided upon by the IGC in consultation with those State Governments.	The recommendation is accepted.
(b)	The secretary of the Zonal Council should be in close touch with the Secretary of the IGC for purpose of co-ordination and consultation in respect of matters which should come up before the IGC.	
100.	The Zonal Council should provide the first level of discussion of most, if not all, of the regional and Inter-State issues. Every endeavour should be made to sort out as many possible of	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
those issues in the Zonal Councils, thereby reducing the burden of the Inter-Governmental Council. The Inter-Governmental Council may also refer some of the issues directly raised before it to the Zonal Councils.	
101.(a) The same procedure as in the case of IGC meetings may, as far as possible, be adopted for Zonal Council meetings. (b) The Zonal Council, may meet at least twice a year, in the State of which the Chief Minister is the Chairman. Financial Relations ;	The recommendation is accepted,
102. Under the present circumstance duties on all the items covered by Article 268 do not appear to be a buoyant source of revenue amenable to frequent revisions. Since basis circumstance do not always remain constant, the Union Government should, in consultation with the State Governments, periodically consider and explore the revision of imposition of these duties. The revenue raised from these duties should be separately specified in the budget and other relevant publications.	The recommendation is accepted.
103. The monetary limit of Rupees two hundred fifty per annum fixed 37 years ago on taxes can be levied on professions, trades, callings and employments (Entry 60 of list II)	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
 Recommendation

Comments of the State
Government

should be, in consultation with the States, revised upwards immediately and reviewed periodically.

104. Taxation of agricultural income is a sensitive matter. Both the Union and the State Governments are not inclined at present for a change in the Constitutional provisions in regard to Entry 46 of list-II. Many problems have been highlighted by the Union and the State Governments in connection with the levy of such a tax. Nonetheless, in view of its potential the question of raising resources from this source by forging political consensus and the modalities of levying the tax and collection of proceeds, etc., would require an indepth and comprehensive consideration in the National Economic and Development Council.

The Indian agriculture is still dependent on the vagaries of monsoon resulting in unstable agricultural incomes. Besides there are a number of operational problems in assessing agricultural incomes. Earlier studies on the subject have not resulted in any tangible increase in revenue from this source. In view of these, we are not in favour of referring the matter again for consideration of the National Economic and Development Council.

105. By an appropriate amendment of the constitution, the net proceeds of Corporation Tax may be made permissibly sharable with the States, if and as Parliament may by law so provide. This would have the advantage of enlarging the base of devolution so that in the revenues of the States there would be greater stability and predictability, in future. Further, being an elastic resource, the States would benefit from its growth.

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
106. Consequent on inclusion of Corporation Tax in the divisible pool, adjustments will have to be carried out by suitable bringing down the shares of States in Income Tax and Union Excise Duties.	Reduction in States' share of income tax and basic excise duties is not a necessary corollary to inclusion of Corporation Tax in the divisible pool. There is no nexus between inclusion of Corporation Tax in the divisible pool and reduction in States' share of Income Tax and Union Excise Duties.
107. The Surcharge on Income Tax should not be levied by the Union Government except for a specific purpose and for a strictly limited period only.	The recommendation is accepted.
108. The organic linkage in policies and measures adopted by different levels of government in resource mobilisation and expenditure must be duly recognised. This indeed, is the crux of Union-State financial relations. An Expert Committee with suitable representation from the States, may be appointed by the Union Government to recommend desirable directions of reforms in taxation and inter alia, consider the potential for resource mobilisation by the Union and the States. The report to the Committee should be placed before the Standing Finance Committee of the National Economic and Development Council for consideration.	The recommendation is accepted. However, the report may be placed before the NEDC only.
109. Substantial expenditure is incurred by both the Union and the State Governments on schemes which have come to be	The scheme of any State Government are evolved and implemented in response to the felt needs of the people of the State. To dub any of

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
	known as populist measures. It will be in the best interests of the concerned Governments to take explicitly into account the high opportunity cost of such schemes and to examine whether any important programmes of development are compromised due to such diversion of scarce resources.	of them as populist is unfair. Instances are not uncommon where a Scheme dubbed as populist at one stage became the accepted policy at the national level at a later stage. The States should be left with enough discretion to evolve and implement schemes considered desirable.
110.	It is necessary that a comprehensive paper on direct, indirect and cross-subsidies, covering both Union and State Governments, is prepared by the Planning Commission every year and brought up before NEDC for discussion, since the increasing burden of subsidies has a direct relevance to the availability of resources for the execution of the Plan.	The matter may be left to the discretion of States keeping in view the local conditions.
111.	The present division of labour which has developed over the years between the Finance Commission and the Planning Commission is that the former advises on the non-Plan revenue requirements and non-Plan capital gap. In certain sectors, where the problem is clear and the number are reasonably sure, the Finance Commission has recommended capital resource devolution also only to a limited extent. The present division of responsibilities between the two bodies, which has come to to be evolved with mutual understanding of their compara-	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
tive advantage in dealing with various matters in their respective spheres, may continue.	We are of the view that there is no need to have a Finance Commission cell either in the Planning Commission or in the Ministry of Finance. States have repeatedly urged before the Finance Commission and Planning Commission that enough discretion should be left with the States in managing their resources. We, therefore, feel that such a monitoring mechanism is not necessary.
112. The Finance Commission Cell/ Division proposed to be located in the Planning Commission, should continuously monitor the behaviour of States finances. It should also estimate annually the deviations from the norms evolved by the Finance Commission. The Planning Commission would then be able to bring before the national Economic and Development Council annual reviews indicating among other things, the deviations from the forecasts of finance Commission and the reasons for the same. This would afford an opportunity to the National Economic and Development Council to monitor effectively and evolve consensus on the mobilisation of resources and contain the non-developmental expenditure.	We reiterate the views expressed in Para 112
113. The Finance Commission Division should, in co-operation with the States organise comprehensive studies on trends in growth of public expenditure in the States in the light of the findings of the previous Finance Commission. The studies conducted by the Finance Commission Division should be available well in time for the use of the next Finance Commission.	

**Sl. No. Sarkaria Commission
 Recommendation**
**Comments of the State
 Government**

114. There is need to further strengthen the Finance Commission Division. It would result in much closer co-ordination between the Planning Commission and the Finance Commission if this Division were to work under the general supervision of the Member incharge of financial resources in the Planning Commission. Such an arrangement will also make available to the Planning Commission data and analysis on various parameters relevant for resource discussions for the plan and reviving of the finance of the Union and the States.

Our views at Para 112 are applicable to this recommendation also.

115. Finance Commission should draw experts for assisting them in their work from various parts of the country. It would be advantageous if suitable experts are drawn from the States also for staffing the Secretariat of the Finance Commission.

The recommendation is accepted.

116. The steps taken by the Union Government to initiate a process of consultation with the States in finalising the terms of reference of the Finance Commission is in the right direction. Any consultation to be meaningful should be adequate. However, there is no advantage in formalising the same through a change in the Constitutional provisions which would introduce undue rigidity. Nonetheless, it is desirable that this healthy practice of informal

All States should be consulted before finalising the terms of reference of the Finance Commission. Consultation should be mandatory.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
consultation with the States in the matter should continue.	
117. Consideration of adequate flow of funds to the backward regions in the States would necessitate creation of expertbodies, like the Finance Commission, at State level also. Without such an organisation at the State level to effect regional distribution, skewness will persist in large pockets even in advanced States. State Planning and Finance Boards may be set up at State level to take an objective view of resources to be devolved to the districts.	For removing regional imbalances, the State Government has adequate machinery in the State Finance and Planning Department. Hence there is no need to set up exclusive organisations to take care of this aspect.
118. Since the Sixth Finance Commission, grants for upgradation of levels of administration in the States are being provided. The crucial role of administrative/organisational support in the backward areas is a sine qua non for making the investment effective in consonance with the accepted policy of reducing regional disparities. It may even be desirable to provide in the special terms of reference of the Finance Commission to make available finances, with effective monitoring arrangements, to fill up the Inter-State gap in administrative capabilities. This vital aspect should continue to receive due consideration of the Finance Commission.	The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
119,	It is, indeed, unfortunate that the Eighth Finance Commission's final recommendations were not implemented in 1984-85 which caused serious financial problems in some States. While the recommendations of the Finance Commission are not binding on the Union Government in a technical sense, the expectation is that, as far as possible these would not be departed from without compelling reasons. It is to be hoped that in future there would be no occasion for such departure. It is necessary that the time-schedule for the completion of the Finance Commission's work is so drawn up that it can reasonably submit its final report 4 to 5 months before the beginning of its period of operation.	The recommendation is accepted.
120.(i)	As much of the information gathered by the Finance Commission as well as the detailed methodology followed by it, is of public interest, it should be got published, say within six months of the publication of the report, to enable informed discussion and responsible research in the relevant spheres and better appreciation by the State Governments.	The recommendation is accepted.
(ii)	In addition, it will be a healthy practice if the observations and suggestions made by the Finance Commission on matters other	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
than the terms of reference of the Finance Commission. are also considered expeditiously by the Government and a comprehensive statement placed before Parliament subsequently indicating its views and action taken.	
121. It is a matter of serious concern that even after a lapse of about five years no legislation has been brought in for giving effect to the intent of the Constitutional amendment enabling levying of the Consignment Tax. The Union Government should bring in suitable legislation in this regard without further loss of time.	The recommendation is accepted.
122. There are complaints that the yield from certain cesses levied along with Union Excise Duties under special Acts of Parliament have remained outside the divisible pool of resources. While it may become necessary for the Union Government to levy such cesses in view of the special needs, their application should be for limited duration and for specific purposes only.	We are in broad agreement with this approach. However, if a cess is levied over a long period in the interests of development of any sector, the amount may be passed on to the State for taking up the activity instead of the Centre directly implementing the programmes.
123. The scope for raising additional resources to any considerable extent on items covered by Article 269 appears to be limited. An Expert Committee should be constituted to enquire into and review from time to time, in consultation with the States, the operational feasibility of the scope for levying	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
taxes and duties included in Article 269 and the complementary measures the State Governments would be required to take.	
124. The Constitution should be suitably amended to add the subject of taxation of 'advertisements' broadcast by 'radio or television' to the present Entry 92, List I and Article 269 (1) (f).	The recommendation is accepted.
125. The Union Government should signify its acceptance of the Finance Commission's recommendation in regard to the grant in lieu of the Railway Passenger Fare Tax also, along with other items, while placing the Explanatory Memorandum before Parliament.	The recommendation is accepted.
126. The Finance Commissions take into account the expenditure liability of the States with respect to dearness allowance, etc., and make a provision for the same. But inflation increases both outlays and revenues. The permanent Secretariat of the Finance Commission should make an annual review of the situation. If in any year the net burden of the States seems unduly heavy the Planning Commission and the Union Ministry of Finance should jointly evolve appropriate relief measures.	The Secretariat of the NEDC may take up this work.
127. The reviews of royalty rates on minerals, petroleum and natural	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---	-------------------------------------

gas should be made every two years and well in time, as and when they fall due.

128. A Sub-Committee of Finance of the Standing Committee of the NEDC may be constituted consisting of Union Finance Secretary and the Finance Secretaries of various States and Union Territories. It will consider all such matters called for co-ordination of economic policies as may be entrusted to it by the NEDC or its Standing Committee. This body will report to the Standing Committee of the NEDC. Since Planning Commission would be providing the Secretariat support to the N.E. D.C, the same may be extended for this body also. This will ensure expert consideration of various aspects of the problems and adequate consideration of the views of the Union and the States/Union Territories. The role of this Committee will be deliberative and advisory, and helpful in forging a consensus on financial matters.

We have separately suggested that there was no need to have a Standing Committee of the NEDC. The Sub-Committee may be set up by the NEDC to which it would report.

129. The distinction made by the Seventh and Eighth Finance Commissions in providing a most favourable flow of Central assistance for floods, cyclones, etc., vis-à-vis drought situation may continue.

The present distinction between drought on one hand and cyclones and floods on the other, is not very sound and should be discontinued. Assurances for all natural calamities should be non-plan grant to the extent of 100 per cent of the ceiling of expenditure over and above the margin money.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

130.(i) The Central Team to assess the damage caused by natural calamities should invariably be headed by the Adviser in-charge of that State in the Planning Commission, as was the practice in the past.

The Central Team on natural calamities should also include a representative of the State Government besides the representatives of the Planning Commission, Finance Ministry, Agriculture Ministry, Health Ministry, etc.

(ii) In the event of a natural calamity, relief must be given immediately. A procedure which enables States to expeditiously provide necessary succour and relief to the affected people should be evolved, in consultation with the States, along with suitable norms in regard to the scale of relief. Formulation of standard formats for submission of memoranda by the States will greatly help the Union in dealing with the requests of various States urgently and on a uniform basis.

The recommendation is accepted.

131. In a calamitous situation, the States should have a reasonable discretion to make inter-district or inter-sectoral adjustments. To allay the apprehension that the expenditure pattern adopted under the stress of urgency may not find approval, norms in regard to items of expenditure, which are to be incurred immediately, e. g... relief by way of issue of foodgrains, clothing and rebuilding of shelters in the event of floods may be evolved by the Union and communicated to all State Governments.

It is the experience of the State Government that any norms/yardsticks indicated by the Government of India do not fully take into account the magnitude of the problems. As a result, the expenditure on relief and rehabilitation incurred by the State Government is much higher than what is indicated in the ceilings. This excess expenditure is at present being fully met from State's own resources. Therefore the expenditure pattern may be left to be decided by the State Government depending on the exigency of the situation.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
		and provision made with re- ference to State norms. The inter-sectoral adjustment may be left to the States as reco- mmended by the Commission
132.	Relief assistance should extend beyond the financial year. The assistance required till the next June/July should be decided in the beginning itself so that re- lief works can be properly pla- nned and executed.	The recommendation is accepted.
133.	There appears to be a tendency to bring non-productive schc- mes and programmes under the capital head in order to expand the plan size. In future plans, for reasons of financial pro- priety this sector, though small, has to be weeded out of the ca- pital budget and put under the revenue budget. It is better to tackle the situation at this stage whilst the problem is marginal.	The recommendation is accepted.
134.	The rationality of transfer from the Union to the States would involve more of revenue trans- fers to the less-developed Sta- tes with lower repayment capa- city and weak financial base. In contrast, keeping in view the needs of development in the advanced States, a suitable mix of budgetary and non-bud- getary access to capital reso- urces may be allowed to them. The logic is that such States are in a better position to ser- vice commercial borrowings.	Potential for develop- ment should also be a criteria for allowing access to capital market.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
135. The flow of capital fund from various sources to the States and their allocation among them should form part of an integrated plan. This task may be attended to by the Planning Commission in consultation with the Ministry of Finance and the Reserve Bank of India and got approved by the National Economic and Development Council as part of Plan financing.	This may be attended to by the Secretariat of the NEDC.
136. The Union Government should give its consent freely to States for borrowing from banks and financial institutions for periods less than one year under Clause (4) of Article 293.	The stipulation that it should be for less than one year may be deleted.
137. The Union Government has now allowed the States' public sector units, to raise fund 'on merit' by floating bonds. In practice, the considerations relating to 'merit' of a State's enterprise should not put them to any disadvantage vis-a-vis the Union Government's Undertakings.	The State undertakings have not been so far allowed to float bonds. This may be done and the rest of the Commission's recommendations may also be accepted.
138. The system of tax-free municipal bonds should be introduced in this country.	The recommendation is accepted.
139. Treatment of small savings loan is a matter of judgement by the Finance Commission in relation to the over-all debt burden of the States. As long as small savings keep increasing and there is a surplus every year after repayment of due	The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

loans, the Union is not called upon to repay any loan not already covered by the net transfer principle. If and when the position changes in any year, when the outgo is greater than the inflow, the States would be responsible for their share of the net small savings collections. If a formula is adopted for such recoupment of revenue from the States, the recommendations of the Finance Commission will be workable. This aspect will have to be examined by the National Economic and Development Council.

140. Any problems in the working of the arrangements concerning flow of development finance from the financial institutions should be looked into by the Sub-Committee on Finance of the Standing Committee of the NEDC

This may be looked into by the Sub-Committee of NEDC.

141. No change in the existing procedure of channeling external aid for projects is suggested. However, much misunderstanding would be avoided if at the time of consideration of the Five Year Plan, all relevant factors taken into consideration in this regard are placed before the national Economic and Development Council.

We do not think the Centre is justified in charging a higher rate of interest from the States than what they were paying to the foreign creditors. Some States are cornering a major portion of the assistance for externally aided projects for various reasons. It should be possible to devise a formula outside the Gadgil Formula, to compensate those States who could not avail of assistance for externally aided projects.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
142. The seasonal range of weekly Ways and Means "demand," compared to the prescribed limits, should be carefully studied every year for the preceding triennium in the light of price-trends, separately for each State by the Reserve Bank and taken into account in refixing quarterly Ways and Means limits for the State. The period of overdrafts should be extended from 7 to 14 days in view of the prevailing timelag in collecting relevant information from various Treasuries. Simultaneously, steps should be taken to modernise the treasury system.	Time allowed to clear the overdraft may be fixed at three weeks.
143. The following two proposals may be considered by the Union Government :	
(a) Free foreign exchange to the extent of a small fraction of a State's annual budget should be placed at its disposal. This will introduce flexibility which will help reduce much of the present irritation	5% of the State budget may be allowed as the foreign exchange.
(b) In each State capital and in the headquarter of remote but important districts of the bigger States; a designated officer of the State Bank of India (or some other nationalised Bank) should be given powers of Deputy Controller of Foreign Exchange of the Reserve Bank of India, in case an officer of the Reserve Bank itself is not loca-	The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
	ted there. This will go a long way to help the local public, especially small and medium businessmen.	
144.	It will be useful if the Union Government appoints an Expert Team to look into the special difficulties of the people in remote States and districts in matters like issue of share, bonds, licences, permits, etc., for which they have now to come to New Delhi, and suggest measures for delegating the powers to some officer or agency under its control at the headquarters of each State and remote but important districts of the bigger States.	The recommendation is accepted.
145	Flow of direct assistance and refinance through co-operatives and other institutions to agriculture and private enterprises in other sectors does not generally fall within the ambit of Union-State financial relations. However, given the overall development and equity considerations, it is too important to be ignored. Undesirable politicisation of the Co-operative system, thus leaving untapped substantial institutional finance which could be available for development has been noted by expert studies. In the context of consideration of institutional finance to the private sector, two aspects become pertinent. One is that scarce capital resources in our country carry a	Banking may be brought into the Concurrent List.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---	-------------------------------------

high opportunity cost. Therefore, their optimum use is a must. The second aspect is that not with standing the preferential and concessional finance facility offered, people in the less-developed States have not been able to avail of the institutional finance to the desired extent. It is necessary to develop organisational capabilities and enterprise urgently in such States.

ECONOMIC AND SOCIAL PLANNING

146. Taking an over-all view from the conceptual institutional and functional aspects, planning both at the formulation and execution stages has to be a co-operative process of shared action between the Union and the States.

- (a) NEDC should be involved in the formulation of the Plans right from the beginning. Selection of studies and setting up of various working groups should be done under the guidance of the Standing Committee of the NEDC.

The State Government is totally opposed to the Constitution of any Standing Committee of the NEDC but is of the view that the full Council should deal with the subject. With this modification, the recommendation is accepted.

- (b) The draft Approach Paper should be circulated to the States at least two months in advance of the meeting of the NEDC to consider the same. It should contain all relevant data alternate strategies, etc.

The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
(c)	A preparatory meeting should be held by the Planning Commission, with all Deputy Chairmen and/or Secretaries of the State Development Boards two weeks prior to the NEDC to consider the Approach Paper/ Draft Five year Plan for identifying the main issues and firming up the agenda for the meeting of the NEDC.	The recommendation is accepted.
(d)	Deliberation in the NEDC should be so structured as to facilitate meaningful discussions on each item of the agenda. Sufficient time of the should be available for the same, so that, the general statement by the Prime Minister and Chief Ministers. there is enough time for discussing individual items of the agenda Minutes of the discussion in the NEDC should be recorded itemwise. It will help provide more time for discussion, if proposed general statements of Chief Ministers are circulated before hand and the Chief Ministers read out a brief summary.	The recommendation is accepted with the modification that the suggestion for circulation before hand of the general statements and reading out only brief summary during the meeting be made applicable to the Chairmen and all the Members and not to Chief Ministers alone.
147.	Close and fullest involvement of the States at all stages of Plan formulation is very essential for the successful implementation of the same.	The recommendation is accepted.
(a)	On the Working Group set up to study sectoral problems in the context of formulation of the Five-Year Plan, concerning	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
State subjects, the Deputy Chairman, Planning Commission should appoint a member of a State Planning Board as Chairman and the Secretary of the concerned Union Ministry as Vice-Chairman and an Officer of the Planning Commission as Member-Secretary.	The recommendation is accepted.
(b) Co-ordinated action between the Central and State Working Groups should be ensured. For this, the Central Working Groups themselves should take the initiative in establishing contact with their counter-parts in the States at an early stage.	The recommendation is accepted.
(c) The draft Approach Paper Should be circulated to the States at least two months in advance of the meeting of NE DC to consider the same. It should contain all relevant data alternate strategies, etc.	The recommendation is accepted.
148. For improving the procedures of State Plan, the following are essential :	The recommendation is accepted.
(i) In the Financial Resources working Group, the estimation of Plan Resources should be realistic Estimates of additional resources to be mobilised by a State as approved by the Chief Minister, should be available to the Financial Resources Working Group.	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
(ii) Planning Commission should not try to scrutinise in detail all the individual sectoral schemes in the States' Plans, but concentrate on key ones involving large outlays foreign exchange component, and inter-sector aspects. Most of these belong to the core sector plan and have their outlays earmarked, financial provision for these should be ensured.	The recommendation is accepted.
(iii) The practice of States submitting Plan proposals aggregating to much higher plan-size than that warranted by resources estimated by the Resources Working Group, should be firmly discouraged by the Planning Commission. Every effort should be made to consider all resources likely to be available at the stage of discussions in the Resources Working Group itself.	The recommendation is accepted.
(iv) The meeting between the Deputy Chairman, Planning Commission and State Chief Ministers should concentrate on evaluating the progress made, identification of bottlenecks, review of deviations from Plan priorities and the implementation of the programme for the ensuing year. Substantial changes in the size and content of the Plan and allocation of outlays should not generally take place in this meeting.	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
(v) If the Plan-size of a State is agreed to be substantially enhanced at the meeting between Deputy Chairman, Planning Commission and the State Chief Minister on the promise of 'new resources, this should be regarded as 'provisional' and the feasibility of the same and the priority of allocation of the additional amount should be subsequently gone into by the Adviser (State Plans) in consultation with the subject-Divisions in the Planning Commission.	Once the enhancement of the Plan size is agreed to between the Deputy Chairman, Planning Commission and the State Chief Minister, it cannot be a subject-matter of review and scrutiny at a subordinate level. The State Government is totally opposed to this recommendation.
149. The norms and conditions for prior approval of projects/schemes by the Union Government, Planning Commission and Central Electricity Authority should be reviewed every fifth year or earlier, if need be, and got approved by National Economic and Development Council.	The recommendation is accepted.
150. As the different components of Central assistance for the State Plans got incorporated at different points of time, a review is over-due. In view of acute overall constraint of resources, a system will have to be evolved which, while ensuring a measure of equity would at the same time encourage efficiency in the mobilisation and use of resources. The NEDC is the most appropriate forum where such matters should be discussed and national consensus arrived at.	The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
151	A time has come to review the twofold loan grant pattern of Central assistance 70 : 30 and 10 : 90, and replace it by a suitable three or fourfold pattern such as 70:10, 50:50 and 20:80 or 90:10, 60:40, 40:60 and 10:90 respectively, taking into account loan servicing capacity of the States and their per capital State Domestic Product. A decision may be taken by the NEDC on this after expert examination by Planning Commission and consideration of various options.	The recommendation is accepted.
152.	A segmented approach in respect of the channelling of Central assistance for externally aided projects should not be followed. However, it will be desirable that the entire rationale and procedure is explained or clarified for a better understanding to the NEDC.	The recommendation is accepted.
153.	A periodic review of the system of earmarking of outlays is desirable and should be discussed and approved by the NEDC along with other aspects of the Central assistance mechanism before the beginning of each Five-Year Plan.	The recommendation is accepted.
154.	The number of Centrally Sponsored Schemes should be kept to the minimum. In this regard, the criteria laid down by the Ramamurti Committee should be adhered to. The need for the	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

- Union Government initiating pilot projects even in regard to subjects in the States' sphere, having an inter-State, regional or over-all country-wide significance but carrying high national priority, is recognised. But these should be formulated in prior consultation with the States. Once a programme has passed the pilot stage and has been accepted as desirable for implementation on a larger scale, it should appropriately form part of the State Plans.
155. The Central assistance towards the Centrally Sponsored Schemes should be kept to a minimum in relation to the Central assistance for the State Plans. The ratio of these recommended by the NEDC from time to time, should be adhered to.
- The recommendation is accepted.
156. The Centrally Sponsored Schemes should not be normally started during the middle of Five-Year Plan. Should it become necessary to initiate any Centrally Sponsored Scheme during the course of Five-Year Plan, its approval by the Standing Committee of the NEDC should be obtained. The entire expenditure on such a scheme, atleast till the expiry of that Five-year Plan, should be borne by the Union Government.
- The recommendation is accepted subject to the modification that the approval of the NEDC itself should be obtained as the State Government is opposed to setting up of any Standing Committee.
157. The State Government should be fully involved in determining the contents and coverage of
- The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

the Centrally Sponsored Schemes so that the local variations and likely difficulties in their implementation are taken care of. Even after formulation of the Schemes, sufficient flexibility should be allowed to the States in adopting them to local conditions. The Centrally Sponsored Schemes should be discussed with the States, individually, along with their Five-Year Plans and again during the Annual Plan discussions.

158. An overall comprehensive review of Centrally Sponsored Schemes should be made periodically by the Planning Commission and it should be placed before the NEDC for consideration.

The recommendation is accepted.

159. The process of decentralisation, in respect of formulation and evaluation of Centrally Sponsored Schemes should be pursued further and differences in local conditions given proper weightage specially with reference to agriculture and poverty alleviation programmes, like IRDP, NREP, and RIEGP.

The recommendation is accepted.

160. If the Planning Commission is reconstituted by a statute giving it an autonomous status, divorced from the political executive of the Union, its working will be stymied by legalism rigidities and technicalities which are inherent in inflexible statutes. The task of Planning

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
Commission is now over-seen by the NDC. This arrangement has well answered our planning needs..... The remedy, therefore, lies in reforming these institutions and their working, assuring at the same time full and effective consultation with the States at all stages of the Planning process so that they feel that their role in it is not that of a supplicant, but of an equal participant... If healthy conventions are established in regard to consultation with the Planning Commission and due weight is given to its recommendations, then all apprehensions in regard to domination by the Union and Planning Commission being a limb of the Union Government would disappear. The Planning Commission must be consulted in taking all major investment decisions.	
161. To remove any misgivings about Planning Commission's capacity to act objectively, experts with established reputation for professional integrity and calibre should be appointed to its panel for specified term.	The recommendation is accepted subject to the appointment being made with the approval of the NEDC.
162. The Deputy Chairman should invariably be an eminent expert, who can command the respect of the Union, as well as the State Governments, by his objectivity and stature and	The recommendation is accepted subject to the appointments being made with the approval of the NEDC.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
	should not be seen as political appointee.	
163.	After the Report of the Finance Commission, the occasion for a review of the Union and States' finances arises in the context of resource exercise for the Annual and Five - Year Plans. It is of utmost importance that the complement of non-Plan finances of the States is looked into in detail by the Resource Working Group of the Planning Commission. Detailed analysis of any aberrations and significant deviations from the norms of the Finance Commission should be made.	The recommendation is accepted.
164.	Planning Commission should pay special attention to the efficacy of the monitoring system in the Government by advising on techniques and formats. At the same time, it may continue monitoring of specific programmes and keep itself abreast with the progress in the core and priority sectors.	The recommendation is accepted.
165.	Besides the general reviews contained in the Annual Plan and the mid-term appraisal, a comprehensive quinquennial review should be brought out by the Planning Commission, which should be taken advantage of in finalising the next Five-Year Plan.	The recommendation is accepted.
166.	The Advisers (State Plans) must visit the States more frequently	The recommendation is accepted.

**Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation**
**Comments of the State
Government**

as they have a key role in bringing about a close relationship between the States and the Planning Commission. They could be permanent invitees to the meeting of the State Planning Boards.

167. In order to build expertise in the Planning Commission, the officers in senior posts should not only have the desired specialisation and competence, but should also serve in the organisation for sufficiently long periods. Serious attention to this aspect will have to be given by the Planning Commission.

The recommendation is accepted.

168. As part of Staff Exchange Programme, Officers from the Planning Commission and the State Governments at middle echelons should serve at each other's place for reasonably sufficient periods and suitable incentives and facilities made available to them.

The recommendation is accepted subject to equitable representation for the State Governments with the proviso that at least there should be one officer from each State

169. The very concept of Planning postulates, co-operative endeavour in the service of the common-man. In a large and diverse country like ours, planned development is critically dependent on consensus and commitment at all levels to the objectives and implemented from time to time. The NDC should be made to function more effectively and merge as the highest political level inter-

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
Governmental body for giving a direction and thrust to planned development of the country. Being the Supreme inter-Governmental body for all matters related to socioeconomic development, it is necessary that NDC should be renamed and reconstituted as National Economic and Development Council (NEDC) by Presidential Order under the provisions of Article 263 so as to have moorings in the Constitution.	The recommendation is accepted subject to the deletion of the reference to the Standing Committee for the constitution of which State Government is opposed.
170 The NEDC or its Standing Committees should meet regularly to consider important economic issues of national significance in addition to the usual developmental issues.	The recommendation is accepted.
171. NEDC should formulate its own procedures to enable it to discharge its responsibilities.	
172 The Secretary of the Planning Commission shall act as Secretary to the National Economic and Development Council and the Planning Commission shall provide such administrative or other assistance for the work of the Council as may be needed.	
173. A Standing Committee of the NEDC should be constituted consisting of the Prime Minister, Finance Minister, three other Union Minister, nominated by the Prime Minister, Deputy	Considering the objective with which the NEDC is constituted, constitution of any Standing Committee on the lines suggested would defeat its very objective. The State Government is therefore to-

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
Chairman of the Planning Commission and Governor, Reserve Bank of India and six Chief Ministers, one from each zone selected by rotation or consensus. This Standing Committee should also be constituted under Article 263 along with NEDC. the NEDC may, however set up other Committees or Sub-Committees to to advise it or the Standing Committee on special issues.	tally opposed to constituting of any Standing Committees of the NDC.
174. The State Planning Boards should perform similar functions for the State Government as the Planning Commission does at the national level. The Chief Minister should be Chairman of the State Planning Board as his active support and involvement will be essential for the success of the State Level Planning,	The recommendation is accepted.
175. In any negotiation and discussion with the Planning Commission, the Deputy Chairman or some Member or senior officer of the State Planning Board should invariably represent the State Government, except where participation of the Chief Minister is considered necessary.	The recommendation is accepted.
176. Consultation with District Planning Boards should be made obligatory for formulating plans at higher levels.	While the recommendation is welcome, it pertains to the internal administration of the State Government. The matter therefore

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	------------------------------------	----------------------------------

may be left to the States for their consideration.

177. The institutions like Zilla Parishads and elected Municipal Corporations need to be significantly strengthened both financially and functionally. Regular elections and sessions of these institutions is a must, and means for ensuring the same in all the States uniformly should be evolved by the Union Government in consultation with National Economic and Development Council. For this purpose, a legislation, analogous to Articles 172 and 174 of the Constitution should be undertaken as suggested at Para 21-2-09.

This pertains to the internal administration of the State Government. The recommendation may be left to the States for their consideration.

178. It is necessary to evolve a mechanism like Finance Commission at the State level to enable the State Government take objective view of resources to be devolved or transferred to the Districts. The State Planning Boards can conveniently and with advantage be entrusted with this function. This body could then be designated as State Planning and Finance Board.

This pertains to the internal administration of the State Government. The recommendation may be left to the States for their consideration.

INDUSTRIES :

179. If Union control of a specific aspect of an industry is considered expedient in the public

We reiterate our view expressed earlier :-

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

interest, it would be advisable that the IDR Act is suitably amended to facilitate the Union Government's regulation of that aspect only. Parliament may have to pass a separate law under Entry 52 of List...If such new legislation presents any serious difficulty, an alternative may be to replace the present First Schedule of the IDR Act by several Schedules, each of which would specify the purpose for which a particular control was imposed on an industry so that all other areas of Entry 24 of List II remain unoccupied by the Union. The Planning Commission, in consultation with the Ministries of Industry and Law and Justice should prepare a paper on this subject for the consideration of the NEDC at an early date.

Industries is a subject primarily of the State and they are subject to some restrictions that may be imposed in the Parliament in the Public interest but as a result of Industries Development and Regulation Act, 1951 State lost their jurisdiction in respect of Industries wholly and completely. Under the pretext of public interest the Parliament has emasculated the State Legislatures of its legitimate right to regulate industries. Similarly Mines and Minerals regulation and Development Act openly ousted the Legislative jurisdiction of the State in respect of Mines and Minerals. Only saving grace left in the train of destruction of States powers was feeble provision under Section 15 of the Act by which the State Government have been given powers to frame rules in respect of Minor Minerals

The constitution makers wanted Union of India to limit their control to specific industries and leave the rest to the State Government. However, Industries Development Regulation Act, 1951 lists out various Industries which are brought under the purview of the Act and which gives complete powers to the Centre and its agencies to control and regulate the development of industries. In actual practice, unless an Industry gets the clearance under the IDR Act or is exempted from the purview of

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
		the Act by virtue of the industrial size limit specified it will not be possible for the industries to come up. This has affected promotion and development of industries in the State. All industries except those connected with the Defence or National Security or war effort should be allowed to be regulated by the State Governments. A large number of industries particularly in the consumer field and light industries will automatically get excluded from the purview of the control exercised by the Industries Development and Regulation Act. We agree with the recommendation that a paper on this subject may be prepared for the consideration of N.E. D.C.
180.	As a mandatory legal requirement, there should be a periodical review, say, every three years, to determine whether in respect of any of the industries, the Union's control should be continued or relaxed or lifted. Such a review may be undertaken by a Committee of Experts on which the State Governments should be represented on a zonal basis. The result of the review may also be placed before the NEDC.	The recommendation is accepted.
181.	It would be desirable to have the representatives of the State Governments on the Central	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
 Recommendation

Comments of the State
Government

Advisory Council. Recently, the Union Government has provided for observers from the States on the Central Advisory Council on a Zonal basis. This is a step in the right direction. But there is a case for raising the status of such representation of the States from that of observers to Members.

182. In the context of undue delays in industrial approvals, a useful corrective may be to appoint an "Empowered Committee" for taking a final decision, subject to a sort of "sun-set" rule that if any link or agency does not give its comments by the due date, the Committee will take a decision without waiting for it.

The recommendation is accepted.

183. Delegation of powers, to the extent permissible under Section 25 of IDR Act, to the State Governments, would lead to convenience and efficiency in the implementation of the Act, the full enforcement of which, in any case, has to be secured with the co-operation of the machinery of the States. Where delegation of powers to States may not be desirable, greater decentralisation through Union's own agencies would be considered.

The Commission has not pointed out cases where it will not be desirable to delegate the powers to the State Government. They have merely gone by the statements of the Union Industry Ministry that the national perspective will be lost sight of and regional balanced development will not take place if powers are delegated to the State Government. The Union Industry Ministry has further argued that centralisation is also necessary for ensuring environmental safeguards. The argument is specious. National guide-lines could be evolved by consensus and State machinery should be trusted to implement the

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
	national policy. The real fact is Union is not prepared to give up the power over Industries.
184 In a number of cases, not involving large investments, it will be conducive to public convenience, quick disposal and efficiency in administration, if licences are issued to the entrepreneurs from offices located in the States. The Union Government may consider opening licensing offices not only in four or five Metropolitan Cities but also in State capitals and two or three other important towns in big States and vest them with adequate powers.	The recommendation is accepted.
185. In order to reduce the possibility of any misunderstanding on locational decisions, a comprehensive paper be prepared every year for discussion at the NEDC, giving, inter alia, information separately for new large-scale (i) 'foot loose' and (ii) 'neonsfoot loose' industries in (a) public and (b) private sectors on some key-aspects, e.g., location, investment raw material source, output, employment, assistance expected from local Governments and date of start and completion.	The recommendation is accepted.
186. A comprehensive examination of the problems of small-scale, cottage and village industries was carried out in the three reports of the National Commi-	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
ttcc on the Development of Backward areas, viz., on Industrial Dispersal, Industrial Organisation and Village and Cottage Industries. Its suggestions should receive the full attention of the Union and State Governments.	
187. Adequacy or otherwise of criteria for identifying industrially backward areas and suggestions for units below district level, etc., are matters for consideration by the Union Government to which the State Governments can make recommendations. It will be useful if the subject is included in the agenda of the NEDC at least once every three years.	Identification of industrially backward area is primarily the concern of the State Government and even at present it is the State Government which furnishes the information about the extent of backwardness
188. The States will have to take effective steps, in co-operation with other agencies, to develop in areas which are lagging behind, capabilities of local entrepreneurs to avail of the incentives that are being provided. The monitoring of the utilisation of incentive for intended uses is very necessary. The Ministry of Industry has recently started collecting unit-wise information on Central Investment Subsidy and shall be computerising it. Appropriate follow-up action, down to the field level, needs now to be taken.	We agree with the recommendation that the subject is included in the agenda of the NEDC at least once every three years. We reiterate the views expressed earlier. The incentive policy has by and large worked well. However, unless the concept of backward area is limited to Block or Taluk level the impact of incentive policy is very limited at present. The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
189.	Proviso to Section 9 of the MM RD Act should be amended to reduce the period specified therein for revision of royalty rates from four years to two years	The recommendation is accepted.
190.	There should be periodic dialogue between the Union and the States in respect of revision of royalty rates under MM RD Act and imposts under Entries 49 and 50 of List II.	The recommendation is accepted.
191.	A Judicial Tribunal should replace the existing administrative body under Section 30 of the MMRD Act for hearing the revision petitions, etc.	The present arrangement is working satisfactorily and there is no need to constitute a Judicial Tribunal.
192.	There should be periodic review of the First Schedule to the MMRD Act, in consultation with the States, every three years.	The recommendation is accepted.
193.	Any amendment to the MM RD Act should normally be preceded by consultation in NEDC.	The recommendation is accepted.
194.	With reference to the issue raised by Government of Nagaland concerning sub-clause (a) (iv) of Article 371-A(1), dialogue and discussions should be carried out between the Union and the State Government in a spirit of give and take and trust as symbolised by the Sixteen Point Agreement between the Government of India and the Naga People's Convention in	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

1960. The needs of the State and national interest would be best served by adopting a pragmatic approach to the whole issue.

AGRICULTURE

195. Only those schemes which satisfy the criteria laid down by the Ramamurti Committee and have inter-State regional or national or national significance, should be included as Centrally sponsored Schemes.

The recommendation is accepted.

196. The Centrally sponsored Schemes should be formulated in consultation with the States, so that they get included not because of the financial tag attached to them but due to common appreciation by both the Union and the States that these are areas of high priority within the frame work of the National Plan.

We would like to reiterate our views expressed earlier. We agree with the stand that Central and Centrally Sponsored Schemes being implemented through the State agencies should ultimately form part of the State Sector and that their number should be kept to a minimum. However, in practice, this is not happening. At the time of approval of State Annual Plan and Five Year Plan, the Planning Commission is obviously approving a lower provision keeping in view the desire of Government of India to have more and more Centrally Sponsored Schemes. This is not a desirable practice.

The role of the State Government in the formulation of Central and Centrally Sponsored Sector of the agricultural schemes is also not given the due weight they deserve. The Central Government should have a dialogue with State Government before

Sl. No. Sarkaria Commission
 Recommendation

Comments of the State
 Government

formulating any Central or Centrally Sponsored Scheme and it should also have annual review meeting wherein the State Government's views should be kept in view in making necessary adjustments.

197. The issues like level of prices and uniformity or otherwise of minimum prices should best be left for consideration by an expert body like the Commission for Agricultural Costs and Prices. Any problem in regard to national policy in the area of fixation of prices could appropriately be considered thereafter by the National Economic and Development Council, if necessary.

We would like to reiterate our views stated earlier:— Confining to fixation of minimum prices and provision of inputs we are to state that the Government of India as observing only a formality in consulting the State Government in the fixation of minimum or fair prices for agricultural Prices Commissioner through a questionnaire and the Government of India calls for the remarks of the State Government before accepting the recommendations of the A.P.C. Instead of resorting to the paper correspondence it is desirable for the APC to convene a meeting of all Secretaries of State Governments before finalising their recommendations. The Government of India should also convene a meeting of all the Chief Minister before finalising their decisions in fixation of prices.

198. There should be an active involvement of the States in planning of fertilizer distribution.

In regard to the provision of strategic inputs, the Government of India allots the fertilizers to the State Government. The State Government has no control over the distribution of fertilisers by the manufacturers through private dealers and co-opera-

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

199. It is not the enlargement of representation of NABARD that will secure flow of adequate credit to the States, but building up of an efficient organisation to enable the farmers and others to avail of institutional credit. The ground work in this regard will have to be done by States themselves. Advisory Council at the national level Advisory Committees for Technical Schemes and District Consultative Committees exist wherein the States can represent their view point and sort out operational difficulties if any. States' representation on the Board of Directors of NABARD need not be enlarged beyond what it is today.

tives. Once the Government of India allots certain quantity to a State from a particular manufacturer, the manufacturer is at liberty to allocate it between private dealers and co-operatives. Since the State Government would be interested in encouraging the distribution of fertilisers through co-operative sector, the State Government must have power to distribute fertilisers given to a State between co-operatives, Agro-Industries and the private dealers instead of vesting this power with the manufacturers.

We would like to reiterate out views stated earlier:-

There are no particular problems in regard to agricultural research. So far as NABARD is concerned it is acting more like a wing of Government of India rather than a national autonomous body helping agricultural and rural development. This is clear from the fact that they have not been helpful at all in assisting the Markfed of this State in getting cash credit limits even against the Government guarantee from the State Co-operative Bank for undertaking stabilisation operators in cotton and groundnut.

We would like to add that every State should be represented on the NABARD.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
200.	Various committees have drawn attention to the fact that politicisation, mal-functioning of elected bodies and lack of professional competence in management is paralysing the co-operative credit system in some States. Attention has also been drawn to choking of the co-operative system due to heavy arrears. The working of co-operative credit system should be reviewed periodically by the NEDC in detail and discipline enforced in this regard.	The recommendation is accepted.
201	in view of under-developed state of agricultural research in several States the Union Government should continue guiding the States in this regard and helping them organise their own research network. There is also need to strengthen the co-ordination between the field institutions of the ICAR and the States' agencies so that the latter may draw upon their expertise. Staff exchange programmes between the two may also be encouraged to share experience and expertise.	The recommendation is accepted.

FORESTS

202.	In view of a large number of cases referred under Section 2 of the Forest (Conservation) Act, 1980 having been "closed" there is need for reviewing them to identify the reasons. A senior officer of the Ministry of	The State Government should have an opportunity to explain the case fully before the issue is closed by the Union. There must be a provision for the review of the decisions taken already.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

Environment, Forests and Wild-life should examine all such cases which have been disposed off as "closed" identify the reasons and inform the States. Cases which are required to be followed by the States should be re-opened and decided on their merits after discussion with the representatives of the concerned State Governments.	We agree with the recommendations of the Commission.
203. Powers should be delegated to the States to divert, to a small extent say not exceeding 5 hec. of reserved forest lands, which are urgently required for specific public purposes.	We feel that the powers should be delegated to the States to divert, to an extent of hundred hectares of reserved forest lands which are urgently required for specific public purposes.
204. Conservation and improvement of forest resources is of utmost importance to the nation. A concerted action by both the Union and the States is necessary to ensure that development efforts are not hampered. A biannual review of pending cases should be carried out in consultation with each State Government concerned. This occasion should also be utilised for reviewing the sanctions by virtue of powers commended by us, to be delegated to them.	We would like to reiterate our views expressed earlier. The main object of including entries in the Concurrent List is to enable the Union to legislate on a matter which prima facie is State's domain but which in the larger interest of nation do require union legislation. But the indiscriminate use of concurrent List by the Union and the transfer of entries from State List to Concurrent List had destroyed the spirit of this enabling provision. The Concurrent List has become a convenient tool in the hands of the Union to encroach upon the legitimate spheres of States activities. This should not be allowed to happen. We feel that Union should not have recourse to the concurrent list or transfer entries

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---	-------------------------------------

from State List to the Concurrent List unless the subject is of such a national importance and in real national interest which compel such a transfer of power from the States to Union. Even in such cases there must be a prior consultation with the States before any Union legislation is placed before the Parliament. The Union must take the States into full confidence in dealing with matters relating to Concurrent List.

205. In the case of large projects involving significant extent of submersions of reserved forests or their diversion to non-forest uses, clearance under Section 2 of the Forest (Conservation) Act, 1980 should be given as far as possible simultaneously with the project clearance by the Union Government. Agencies of the Union Government. Agencies of the Union Government may be associated, right from the beginning, with the formulation of the project so that adequate measures not only to compensate for the loss of reserved forests but also to improve forest resources, can be built into them ab initio.

The recommendation is accepted.

FOOD AND CIVIL SUPPLIES

- 206.(i) The existing Advisory Council on Public Distribution System may undertake a periodical review of food-grains

We would like to reiterate our views expressed earlier :—

management aspect also. For that purpose, it may be renamed as the Advisory Council on Food grains Management and Public Distribution.

- (ii) In the field of food-grains management, the Advisory Council proposed above may discuss on matters like:

—long-range policy on each major aspect of food-grains management; and

—steps to be taken by the various Governments to implement the above policies.

- (iii) For the above purpose and also for examining major problems of food management and civil supplies operations, as and when they arise, the Council may set up Special Task Forces consisting of official and where necessary, also non-official experts. While setting up a Task Force for examining problems which concern particular States the Council should consult those State Governments including their official agencies.

The Government of India may permit the State Government to carry out any amendment in Control Orders issued under the Essential Commodities Act in the interests of ensuring fair and equitable distribution of essential commodities in the state without reference to Government of India or concurrence. However the state Government will keep the Government of India informed of the amendments carried out in the control orders under the Essential Commodities Act.

The State Government may be delegated with the powers to have its own agency besides Central Government's agency for procurement of food-grains.

The State Government may be delegated with the powers to fix the prices of levy free food-grains also with a view to controlling the prices in the open market, and also for sale to the State Civil Supplies Corporation Limited, of course keeping in view the cost of Production by the millers, loss, if any, sustained by him in delivering levy, etc. The measure is necessary to ensure that the prices are kept under the control in the open market and also to ensure availability of food-grains within the State.

The Government of India may permit the State Government arranging payment of extra amount than that fixed by the Government of India

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
		for paddy by the rice millin industry and co-overative (Not by State Gopernment). The State Governmen may also be delegated with the powers to fix the levy per centage taking into conside- ration the local needs, etc. The State Government may be permitted to draw the foodgrains required for its public distribution system from out of the quantities delivered to the Food Corpo- ration of India as levy by the millers. No ceiling need be imposed on these drawals. The State Government may be given powers to deliver to to the Food Corporation of India, whatever quantity is possible and draw the quan- tity after giving the foodgra- ins meant for Central Pool- The stocks remaing un- lifted from the Food Corpo- ration of India of a particu- lar month may be permitted to be drawn in the next mon- th, without imposing restri- ction that it should be drawn only before the 10th of the succeeding month. The Reserve Bank of India may be informed that cash credit accomodation to the State agency may be given without any clearance from the Government of India so long as the State Government is adopting the policy laid dowu by the Government of India in the matter of pro- curement.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
207.(i) There should be an in-depth review of the working of the Essential Commodities Act and other regulatory Parliamentary Acts in the field of food and civil supplies and a high level committee should be set up for the purpose. A part from simplifying the laws in question and the orders made thereunder, the review should aim at identifying the areas where a State Government could be given greater freedom of action so that they would not have to seek the prior approval of the Union Government in every minor case.	The recommendation is accepted.
(ii) Apart from simplifying the orders, detecting obsolete ones and providing for greater delegation of powers and functions to State Governments and their officers/authorities the review should enable the Union Government to bring out a single, self-contained and up to date order on each, essential commodity or a group of them. This review may be under-taken immediately and thereafter repeated every 5 years. The review should also enable identification of commodities which need no longer be classified as "essential".	
(iii) During the interregnum between the quinquennial review and another, changes may continue to be made in the ECA or the	

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	------------------------------------	----------------------------------

orders issued thereunder, in order to meet the exigencies of an emergent situation. For that purpose, the position in regard to supply and demand of essential commodities may be kept under constant study and review between the Union and the States.

- 208.(i) The Union Departments of Food and Civil Supplies may urgently examine in consultation with the State Governments the possibility of enhancing the powers delegated to them. It should be possible to complete this work to the satisfaction of the State Governments within a period of 6 months or so.

The recommendation is accepted.

- (ii) In future a Control Order may be issued after consulting State Governments whenever feasible so that the practical difficulties that they might encounter in implementing the Order can be taken into account.

We feel that in future the Control Order may be issued only after consulting the State. The provision that consultation with State Government should be made "whenever feasible" should be deleted.

- 209.(i) The Advisory Council on Food Management and Public Distribution recommended in Para 16.13.01 above may set up a Task Force for evolving.

- (a) for the use of the States; a prototype of a monitoring system and methodology for monthly planning : and

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

(b) for the use of the Union a scientific system of planning and allocation. Both the monitoring system and planning methodology should be simple and capable of being understood and worked by the functionaries.

- (ii) Special schemes which have been undertaken or are proposed to be undertaken or are proposed to be undertaken or are proposed to be undertaken by State Governments to make certain essential commodities available to the weaker sections of society at prices lower than for others, should broadly conform to the national policies laid down by the Union Government for the alleviation of poverty and the welfare and development of the weaker sections. There should be an understanding between the Union and the State Governments in regard to the specific schemes for these purposes and the special allocations of food-grains, etc., to be made available to the concerned State Governments.

- 210.(i) Union Government may get the measures for improving the working of the Public Distribution System (vide para 16.11.03) implemented effectively in all Union Territory Administrations. The working of the PDS in these Territories

This recommendation is not accepted. It is the prerogative of the State Governments to launch and implement welfare measures for the benefit of poor and weaker sections. There is no need for broad guidelines from Centre. We do not consider it necessary for the Union Government to intervene in any manner. On the contrary safeguards should be provided against Union interference which may prevent or impede the implementation and progress of welfare measures like distribution of food grains at subsidised prices which have been initiated by the State Governments.

We do not consider it necessary to have an understanding between the Union and the State Governments in regard to specific schemes for those purposes and the special allocations of food-grains etc., to be made available to the concerned State Government.

It is for the Union Government to improve the working of Public Distribution System and in this effort they may draw from the experiences of States where the Public Distribution System is functioning well.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
would then serve as a model for State Government.	
(ii) The Union Department of Civil Supplies should have a well equipped. Research and Intelligence Wing. The Wing should systematically, collect data about the good organisational and procedural innovations evolved in the various States and UT Governments. It should also provide expert advice to State Government and agencies on the various aspects of the working of the PDS. Further, in the case of large States, the Wing should provide technical assistance to the State Governments in installing computerised systems for purposes of planning, monitoring etc.	The recommendation is accepted. We would, however, like to mention that in the case of large States the Wing should not only provide technical but also financial assistance to the State Governments.
(iii) The Advisory Council on Food Management and PDS recommended in Para 16.13 01 above should commission studies on problems such as reduction of transportation/distribution costs, subsidising transportation costs for hilly and far flung areas, forecasting market trends, etc. for the PDS.	The recommendation is accepted.
211. The Advisory Council on Food Management and Public Distribution may constitute a Committee to examine the problems faced by State Governments in the matter of construction and hiring of ware-houses and godowns for storage of food grains.	The recommendation is accepted. We would like to suggest that at present the States have practically no say in the import policy of food-grains and other agricultural commodities. Agriculture is a State subject. Import policy will have a definite impact on agricultural programmes and it would, therefore, appear expedient to discuss this matter in NEDC.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

Inter State River Water Disputes;

212. Once an application under Section 3 of the Inter State River Water Disputes Act (33 of 1956) is received from a State, it should be mandatory on the the Union Government to constitute a Tribunal within a period not exceeding one year from the date of receipt of the application of any disputant State. The Inter-State River Water Disputes Act may be suitably amended for this purpose.

The State Government is of the view that the Mandatory constitution of a Tribunal should apply to applications from the lower riparian States who as a class stand to suffer most by any disputed act by the upper riparian States and not vice-versa.

The State Government therefore suggests that while retaining the existing Sec. 3 of the Inter-State Water Disputes Act, the following provision may be added under it.

"Provided that once an application is received from a lower riparian State raising a dispute against any upper riparian State, a Tribunal shall be constituted within period not exceeding one year from the date of receipt of such application."

213. The Inter-State Water Disputes Act should be amended to empower the Union Government to appoint a Tribunal suo moto, if necessary, when it is satisfied that such a dispute exists in fact.

The State Government is opposed to the recommendation

214. There should be a Data Bank and information system at the national level and adequate machinery should be set up for this purpose at the earliest. There should also be a provision in the Inter State Water Disputes Act that States shall

The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
	be required to give necessary data for which purpose the Tribunal may be vested with powers of a Court.	
215.	The Inter-State Water Disputes Act should be amended to ensure that the award of a Tribunal becomes effective within five years from the date of constitution of a Tribunal. If however for some reasons a Tribunal feels that the five years period has to be extended the Union Government may on a reference made by the Tribunal extend its term.	The recommendation is accepted subject to modification that any extension given by the Union Government may not exceed one year.
216.	The Inter-State Water Disputes Act 1956 should be amended so that a Tribunal's award has the same force and sanction behind it as an order or decree of the Supreme Court to make a Tribunal's award really binding.	The recommendation is accepted.
Trade, Commerce and Intercourse within the Territory of India.		
217.	Free flow of trade, commerce and intercourse with in and across Inter State borders is an important prerequisite for ensuring economic unity stability and propriety of a country having a two-tier polity. Limitation for the common good are inherent in such freedom, lest it should degenerate into a self-defeating licence.	The recommendation is accepted.
218.	Notwithstanding the fact that the word 'reasonable' is not used in Article 302 a law im-	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

- posing restrictions under Article 302, would be open to judicial review on the ground that it has no reasonable nexus with the public interest alleged. The proposal for insertion of the word 'reasonable' before the word 'restriction' in Article 302 is thus merely of theoretical significance and cannot be supported.
219. Intra-State trading activities often have a close and substantial relation to Inter-State trade and commerce. State laws though purporting to regulate Intra-State trade may have implications for Inter-State Trade and Commerce. These may impose discriminatory taxes or unreasonable restrictions impeding the freedom of Inter-State trade and commerce. If clause (b) of Article 304 is deleted, the Commercial and Economic Unit of the country may be broken up by State Laws setting up barriers to free flow of trade and intercourse though parochial or discriminatory use of their powers.
220. The scheme of the Articles in Part XIII, considered as a whole, is well balanced. It reconciles the imperative of economic unity of the nation with interests of State autonomy by carving out in Clauses (a) and (b) of Article 304, two exceptions in favour of State Legisla-
- The recommendation is accepted.
- The recommendation is accepted.

Sl. No. "Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

tures to the freedom guaran-
teed under Article 301.

221. The whole field of freedom of trade, commerce and intercourse bristles with complex questions not only in regard to Constitutional aspects but also in respect of the working of the arrangements on account of impact of legislation of the Union on the powers of the States and the effect of legislation on both the Union and the States on free conduct of trade, commerce and intercourse. Considering the intricate nature and the need for objective examination of the wide-ranging issue connected with the freedom of trade, commerce and intercourse it is recommended that an expert authority should be constituted under Article 307. Among other things such an authority may be enabled to :

There is no need to constitute an expert authority under Article 307. These problems could be taken care of by the NEDC and the Zonal Councils.

- (a) survey and bring out periodically a report on the restrictions imposed on Intra-State and Inter-State trade and commerce by different governments and their agencies;
- (b) recommend measures to rationalise or modify the restrictions imposed to facilitate free trade and commerce :
- (c) examine complaints from the public and the trade in this regard: and

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

(d) suggest reforms in the matter of imposition, levying and sharing of taxes for purposes of Part XIII of the Constitution.

The ambit of Article 307 is wide enough to bring all matters relevant to freedom and regulation of trade, commerce and intercourse within the purview of such an authority 'for carrying out the purposes of Articles 301, 302, 303 and 304. It is entirely left to the judgment of Parliament to clothe the 'authority' under Article 307 with such powers and duties as may be considered necessary. Such an 'authority' may have both an advisory and executive role with decision making powers. To begin with, such an authority may be assigned an advisory role. In course of time in the light of experience gained, such additional powers as may be found necessary, can be conferred on it.

MASS MEDIA

222.(a) De-centralisation to a reasonable extent in the day-to-day operations of Radio and Television is necessary.

(b) The two mass media should constantly strive for a harmonious adjustment between the imperatives of national interest and the varied needs and aspirations of the States and their inhabitants.

Regarding mass media we would like to reiterate our views expressed earlier:—

In a democracy, media plays an important role. At present, the Government media like Radio and Television are with the Union. Unlike some of the Western countries where even private bodies control the mass media, in India the State

Sl. No,	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

Government do not have these media under their control. For a variety of reasons, we feel that the State Governments also must be permitted to have their own media and also have a fair share of time in the Union Government Radio and Television (TV). We recommend that law be made or the present law be amended, to enable State Government wherever feasible, to set up their stations subject to such conditions or restrictions as may be necessary in the national interest. A statutory body may be set up to administer this law so as to inspire in the State Governments the confidence that any restriction which is imposed is really in the interests of the nation as a whole. It is also recommended that the All India Radio and Door Darshan should function as autonomous corporations and as departmental units.

Pending above arrangements, the State Government should be given a second channel in T. V. in their respective States for exhibiting their own programmes.

223. The directive contained in Article 351 should be pursued with imagination, vision and tact by the Union Government. The Hindi language used in broadcasts over the media should be enriched by assimilating common words from Hindustani and the other languages re-

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

ferred to in the Article, so that all people gradually get used to a uniform vocabulary at least for certain common terms all over the country. Steps towards such enrichment of [Hindi should be taken on a high priority basis.

224. The purpose of promoting national integration can only be served through programmes of national importance conveyed in the local languages.

The recommendation is accepted.

225. In each region radio programmes are transmitted by the All India Radio in the local language as also in English and in the other languages of the region. The proposed inter linking of all radio stations through the INSAT link will enable All India Radio to broadcast programmes of one station to other stations. It is necessary that such linking of radio stations should be made fully operational as quickly as possible.

The recommendation is accepted.

226. During the Seventh Five Year Plan, Doordarshan proposes to set up, in each State capital a programme Production Centre and to link the Centre to the transmitters in the State through micro wave circuits or satellites. While implementing this scheme, the highest priority may be accorded to setting up such Centres and linking regional broadcasts from each State Capital with those areas in

This recommendation may be considered as partially modified to the extent referred to in our remarks on the recommendation No. 222

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

the State which suffer from the maximum handicap in understanding Hindi and English broadcasts.

227. (a) Every Programme Production Centre should produce sufficient software in the language of the region so as to occupy all the time except that which may be reasonably required for English and Hindi broadcasts. Software development should give special attention to propagation in regional languages of ideas of national integrity and unity.

Our remarks on recommendation No. 222 may kindly be seen.

- (b) Early arrangements may be made for the translation of national news broadcasts into regional languages or for the dubbing of such news in regional languages as may be appropriate and for simultaneous translation/dubbing and transmission.

228. Earmarking of a particular time period for the national programme in English and Hindi should not be uniformly rigid. It should be left to each Station/Kendra to take into account the prime times for the urban and the rural areas falling within its broadcasting range and to decide which programmes should be transmitted and at what time.

At present this is an internal matter. Once the Doordarshan and Akashvani become autonomous corporations as proposed by us, such guidelines will be laid down by the autonomous corporations themselves.

229. It has been proposed that during the Seventh Five Year Plan mobile field units should transmit to broadcasting stations the

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
material required for general broadcasts. This mode of coverage should be extended to news of interest to rural viewers including news on rural development.	
230. The existing restrictions on the broadcast to be made over the All India Radio and the authority given to the Station Directors to ensure that a proposed broadcast does not contain prohibited items are essential in the larger national interest and should therefore continue.	The general policy guidelines for broadcast by Radio Stations and exhibition of programmes in T.V. could be evolved by the Inter-Governmental Council.
231. The Inter Governmental Council recommended to be established under Article 263, may consider whether any relaxation of the existing Ground Rules for political use of the broadcasting system should be allowed and, if so, under what conditions.	The recommendation is accepted.
232. If a State Government has serious complaints about the use of the media, it can approach the Inter-Governmental Council proposed in Chapter IX.	The recommendation is accepted.
233.(a) A Programme Advisory Committee is attached to each all India Radio Station or a Doordarshan Kendra which organise programmes for a duration of not less than five and a half-hours every day. A non-	These are internal administrative matters which should be left to the Media Agencies. We have already recommended that these Governmental agencies must be converted into autonomous corporations.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---------	---------------------------------------	-------------------------------------

political competent non-official may be made Chairman and the Director in charge of the Station or Kendra may be made Deputy Chairman of such a Committee.

- (b) All broadcasting stations should have their own programme Advisory Committee
- (c) A specific rule may be introduced that the State Government concerned should be consulted in the selection of non-official members and Chairman of the Programme Advisory Committees in the State.

Miscellaneous matters Language

234. The Command of Article 352 is that, in the process of developing Hindi, it is neither desirable nor necessary to replace commonly understood terms by difficult sanskritised words. The growth of the Official Language can best be fostered by following the command of Article 351 both in letter and in spirit. It would be against the mandate of the Constitution, if, in the process of developing the Official Language, the forms, styles and expressions of the various regional languages of India, including English, which have become assimilated in Hindustani are sought to be discarded.

The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission
Recommendation

Comments of the State
Government

235. Service under the Union and State Governments is an important avenue for employment for the educated classes in India. Proficiency in a particular language need not be insisted upon at the time of recruitment to ensure that language is not used as a factor to create difficulties in recruitment or subsequent career in services. A person selected for a job usually acquired requisite knowledge of the language in the course of his work. In this, he can be assisted by imparting suitable instructions and in-service training.
- In respect of service under the State, proficiency of the Official Language of State would be necessary. For service under the Union such proficiency may not be insisted upon at the time of recruitment as proposed.
236. The work of the Government, both Union and States, which involves or affects the local people must be carried on in the local language. This is even more important in a welfare State. It is necessary that all forms, applications, letters, bills, notices, etc., are available in the local language as well as the official language. This is of equal relevance to State Governments which have sizeable linguistic minorities concentrated in certain areas.
- The recommendation is accepted.
237. Effective steps should be taken to implement "three language formula" in its true spirit uniformly in all States in the interests of unity and integrity of the country.
- The recommendation is accepted.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
238.	The code of conduct evolved to safeguard the interests of Linguistic Minorities must be strictly implemented. It is a matter of concern that the post of the Commissioner for Linguistic Minorities has been allowed to remain vacant for a long time. The situation needs to be rectified.	The recommendation is accepted.
239.	The agreement at the Chief Minister's Conference that, wherever there are a certain number of students having a common mother tongue in a school, a teacher of that language should be provided, is not being complied with in many places on grounds of non-availability of teachers and financial stringency. The Union Government should consider providing financial assistance and/or maintaining a pool of language teachers to alleviate these difficulties. The Finance Commission should, while recommending fiscal assistance, keep this responsibility of the State in view.	The recommendation is accepted.
240	Politicisation of language has often tended to threaten the unity and integrity of the country. There is need for creating appropriate form at various levels not only to defuse any potentially explosive situation but also for evolving a positive approach. The Inter-Governmental Council and the Zonal	The recommendation is accepted.

Sl. No. Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
---	-------------------------------------

Councils can play a very useful role in this connection.

- 241.(i) There is a strong case for re-naming the "Committee of Parliament on Official Language" and the "Department of Official Language" of the Home Ministry, and the "Directorate General of Hindi" of the Ministry of Human Resource Development as "Committee of Parliament on Official and scheduled Languages" "Department of Official and Scheduled Languages" and "Directorate General of Three-Language Programme", respectively, with a clear mandate to take measures which would promote enrichment of all these languages.

The recommendation is accepted.

- (ii) The objective of enrichment of all the languages would be considerably helped if some popular books of high quality in different schedule languages are printed in Devanagari (and/or Roman) scripts with the original text on one page and its translation in Hindi (and/or English) on the page facing it.

Miscellaneous Matters-Unions,
Territories.

242. All matters which need to be sorted out between the Union Government and a Union Territory with Legislature may be discussed by a standing Committee for the Union, Territory. The Committee may have the Union Minister as Chairman

The Union Government would be in a better position to spell out the convenient arrangement in matters pertaining to Union Territories.

Sl. No.	Sarkaria Commission Recommendation	Comments of the State Government
	and the Lt. Governor and Chief Minister of the Union Territory as Members. When a matter concerning a Union Ministry other than the Ministry of Home Affairs comes up before the Committee, the Union Minister concerned may be co-opted.	
243.	The Standing Committee for Union Territory may not deal with matters which can appropriately be discussed either in the Zonal Council or in the National Economic and Development Council.	When the Union Territories are included in a Zonal Council, then they should have the same facility of the consultative process as a State Government.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి : రాష్ట్రప్రభుత్వము పంపినటువంటి రిపోర్టును యంతవరకు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆమోదించలేదు. గవర్నర్ల విషయంలోను, ప్రకృతి వైపరీత్యాల విషయంలోను మరి యితర విషయంలోను కేంద్రప్రభుత్వం అంగీకరించడానికి సిద్ధముగాలేదు కాబట్టి సభలో దీనిని చర్చకుకెట్టి దీనిమీద ఒక తీర్మానం పాసుచేసి మన అభిప్రాయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తే దాగుంటుంది చర్చకు అవకాశం యస్తారా :

శ్రీ యన్. టి. రామారావు : దీని విషయంలో శిశి మంచి పలుకుబడి గలిగిన వ్యక్తులతో సర్కారీయా కమిషను ఇంటర్వ్యూ చేసినది ముఖ్యమంత్రితోను, విద్యావేత్తలతోను, ఆర్థికవేత్తలతోను, న్యాయశాస్త్ర వేత్తలతోను, వివిధ రంగాలకు చెందిన ప్రజ్ఞాళులతోను ఇంటర్వ్యూచేసి వారి అభిప్రాయాలను తీసుకోవడం జరిగింది. ఆ సందర్భంగా నిర్ధారించిన రిపోర్టును కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించాము అందరితోను ఆలోచించిన రిపోర్టు కాబట్టి ప్రత్యేకంగా ఏదైనా అవకాశం కావాలని సభ్యులు కోరితే నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి : రాష్ట్రప్రభుత్వము పంపించినటువంటి రిపోర్టును కేంద్రప్రభుత్వము ఆమోదించి అమలు చేయలేదు కాబట్టి దీనిమీద సభలో చర్చించి ఒక తీర్మానము పాసుచేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపుదము.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు : మా ప్రభుత్వానికి ఏమి అభ్యంతరంలేదు. కృతజ్ఞతతోను, గౌరవంతోను ఆమోదిస్తున్నాను.

Mr. Speaker ; As per your desire let us have a two hours discussion so that a resolution can be passed by the House.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు : నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు.

రాష్ట్రంలో ఆదర్శ మండలాల ఎంపిక

144 -

*9492- సర్వశ్రీ ఎం. కాశిరెడ్డి (కనిగిరి), జి. నాగిరెడ్డి (ఎల్లందు), ఎస్. వేణుగోపాలాచారి :- పంచాయతీ రాజ్యశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) ప్రతి జిల్లాలో ఒక ఆదర్శ మండలాన్ని ఎంపిక చేయుటకు ఏదేని ప్రకటన చేశారా :

(ఆ) అయినచో, సదరు మండలాలకు ఏ ఆదనపు వసతులను కల్పించే అవకాశం ఉంది :

పంచాయతీరాజ్ శాఖామూల్యము (శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు) :

(అ) ప్రతి జిల్లాలోను ఒక మండలాన్ని ఆదర్శ మండలంగా ప్రభుత్వం ఎంపిక చేసింది, అంతే ఆయా అభివృద్ధి శాఖలకు సంబంధించి ముఖ్యమయిన సంస్థలను ఏర్పాటు చేయడంద్వారా ఎంపికైన మండలం సహగ్రాభివృద్ధి చెందడానికి ఆదర్శ మండలంగా ఉంటుంది. ప్రభుత్వం ఎంపికచేసిన ఆదర్శమండలాల జాబితాను కలెక్టర్లు అందరకు, ఆ శాఖాధిపతులకు, జిల్లా ప్రజాపరిషత్తులకు కూడా పంపారు. ఈ మండలాల జాబితాను సభాసమక్షములో పుంచడమైనది.

(ఆ) ముఖ్యమైన సంస్థలయినటువంటి మార్కెటు యార్డులు, వ్యవసాయ గోధాములు, ఉన్నత పాఠశాలలు, జూనియర్ కళాశాలలు, పాలశీతల కేంద్రాలు, ఎలక్ట్రిసిటీ సబ్ స్టేషన్లు, వెనకబడిన తరగతులు, అర్ధికంగా వెనుకబడిన తరగతుల వారికి వైవాళిక పాఠశాలలు, శిశు సదనాలు, క్రెచ్చీలు, బాలవాడీలు మొదలయిన వాటిని ఏర్పాటు చేయడం, భవనాల సౌకర్యంలేని, లభ్యంకాని చోట్ల మండల కార్యాలయ భవన సదుపాయాల నిర్మాణంకూడా మంజూరుచేస్తారు. ప్రతి ఆదర్శమండలంలోను రెవిన్యూ పంచాయతీరాజ్ శాఖలలో గ్రామస్థాయి సిబ్బందిని ఏకీకృతం చేయడానికి, ప్రభుత్వం ఫైలబ్ వధికాలనుకూడా మంజూరు చేసింది ఈ వధికం క్రింద విలేజి అసిస్టెంట్లు, గ్రామ అభివృద్ధి అధికార్లు, గ్రామ పంచాయతీ ఎగ్జిక్యూటివ్ అధికార్లు అందరి సేవలను సమీకరించడమయింది. ప్రతి అధికారి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, క్రమబద్ధమైన ఈ కర్తవ్యాలు రెండువరులకు గ్రామస్థాయిలో ఇన్చార్జిగా ఉంటారు.

ఆదర్శ మండలాల జాబితా

వరుస సంఖ్య	జిల్లా	ఆమోదించిన ఆదర్శ మండలి
1.	అదిలాబాద్	సీర్పూరు
2.	అనంతపురం	లేపాక్షి
3.	చిత్తూరు	బి. కొత్తకోట
4.	కడప	రామపురం
5.	మహబూబ్ నగర్	లింగాల
6.	నెల్లూరు	కోట
7.	నల్గొండ	రాజుపేట
8.	గుంటూరు	అచ్చంపేట
9.	వరంగల్	ములుగు
10.	విజయనగరం	పాడిపెంట
11.	కర్నూలు	పి. బెలగల

పరుస సంఖ్య	జిల్లా	ఆమోదించిన ఆదర్శ మండలి
12.	మెదక్	దొలతాబాద్
13.	ప్రకాశం	అర్ధవీడు
14.	తూర్పుగోదావరి	రంగంపేట
15.	కృష్ణా	అల్లప్రగడ కొండూరు
16.	పశ్చిమగోదావరి	పెదవేగి
17.	నిజామాబాద్	దికనూర్
18.	విశాఖపట్నం	గోలుగొండ
19.	రంగారెడ్డి	మొయినాబాద్
20.	శ్రీకాకుళం	నయ్యగుట్టి
21.	కరీంనగర్	సారంగపూర్
22.	ఖమ్మం	దమ్మాపేట

శ్రీ యన్. వేణుగోపాలాచారి : తమరు సభాసమక్షములో అందించబడిన స్టేటుమెంటులో 22 జిల్లాల పేర్లు పెట్టారు. నాకు తెలిసినంతవరకు ఆదర్శ మండలాలలో జూనియరు కళాశాలలు, పాలశీతల కేంద్రాలు, ఎలక్ట్రిసిటీ సబ్ స్టేషన్లు మతి తదితరమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపడతారు అని మంత్రిగారు సమాధానంలో చెప్పారు. కాని అవి యిప్పటివరకు అమలు జరపలేదు. ఆదర్శ జిల్లా అయిన అదిలాబాదు జిల్లాలోని సిర్పూరు మండలాన్ని ఆదర్శ మండలంగా నెలకొల్పేశారు. మంత్రిగారు చెప్పిన ఈ పథకం ఇంట్లమెంటు చేశారా? యివి ఎంతవరకు అమలు జరిగాయో చెప్పవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. దీనికి ఏదైనా ప్రైముబౌండు పోగ్రాము ఉందా? దీనికి ఏదైనా పీరియడు ఉందా?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : వివిధ అభివృద్ధి శాఖలవ్వారా ప్రచూరితీ బేసిన్స్పై ఈ మంజూరాలలో ఆ కార్యక్రమాన్ని చేతిట్టడం జరిగిందని చెప్పాము ఇప్పుడే, నెలకొల్పబడిన 25 మండలాల్లో 17 చోట్ల మండల్ కాంప్లెక్సు మంజూరు చేశాము. వారుచెప్పిన అదిలాబాదు సిరుపూరులో మార్కెట్ యార్డు పెట్టడానికి స్థల సేకరణ జరిగింది. ఈ మాదిరిగా మిగతా డిపార్టుమెంటు ప్రత్యేకంగా ఆయా మండలాలను వారే నెలకొల్పబడుకొని, ఆ మండలాలలో కార్యక్రమాలు జరుపుతున్నారని. హైస్కూలులు ఇప్పటికే అన్నిచోట్ల వున్నాయి. ఎక్కడ డిమాండు వుందో అక్కడ జూనియర్ కాలేజీని పెట్టాలని ఆలోచన చేస్తున్నాము.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్) : సాధారణ మండలాలకు, ఆదర్శ మండలాలకు సిబ్బందిలో వ్యత్యాసముండని మంత్రిగారు నెలవిచ్చారు. ఎం.ఆర్.ఓ. గారు అందులో వుంటారా? వారికి అధికారాలు ఏమిచ్చారు? ఆదర్శ మండలాల్లో అవి వీతి తగ్గిందా? పెరిగిందా?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : సిబ్బందిని పెంచామని చెప్పలేదు. ఇటు రెవిన్యూ అధికారులు, అటు పంచాయితీరాజ్ అధికారులూ కలిసి, ఇంటిగ్రేటెడ్ గ్రామ స్థాయిలో పనిచేయడానికి ఒక మండలాన్ని ఎంపికచేసి, ఆ ఆదర్శమండలం లోనే ఇంప్లిమెంటేషన్ జరుగుచున్నది. పంచాయితీరాజ్ ఇద్దరు కలిసి పని చేయాలనేది ప్రముఖంగా కోరిక వుండింది. గత అసెంబ్లీలోకూడా ఇది చర్చకు వచ్చింది. ఆదర్శ మండలాలలో ఆ రెండు ఇంటిగ్రేటేషన్, ఇటు రెగ్యులర్ పంక్షన్సు వున్నవారికి డెవలప్ మెంటు యాక్టివిటీస్ ను డెవలప్ మెంటు అధికారులకు రెగ్యులర్ వాటిల్లోకూడా ఎక్స్ పీరియన్సు రావడానికి ఎక్కువరిమెంటు బేసిస్ మీద ఈ ఆదర్శ మండలాలలో కార్యక్రమాలు జరుగుచున్నాయి. ఏప్రిల్ 1987 నుండి ఇవి అమలులో వున్నాయి. కనుక, ఆ విధంగా ఇంటిగ్రేటెడ్ సర్వీసు చేయడానికి ప్రయత్నం అక్కడ జరుగుచున్నది. ఎవల్యుయేషన్ కమిటీని వేశాము. ఆ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత దానిమీద ఆలోచన చేస్తాము.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్ రెడ్డి : వాళ్ళకు అధికారాలు ఏమిచ్చారు? ఎం.ఆర్.ఓ. ఎం.డి.ఓ. ఇద్దరు వుంటారుకదా? వారికి ఏ అధికారాలిచ్చారు? దీనిమీద ఎ.ఫి.సి. అధ్యక్షునికి ఏమి అధికారాలు యిచ్చారు? సిబ్బంది వుందికదా. అవినీతి తగ్గిందా? పెరిగిందా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : వాళ్ళకు ఎక్స్ ప్లై వవర్సు ఏమైనా యిచ్చారా? మండల్ పంచాయితీరాజ్ అసీనర్లు కలిసి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేయాలి కదా? వారికిచ్చిన ఎక్స్ ప్లై వవర్స్ ఏమిటని అడుగుతున్నారు ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : ఎక్స్ ప్లై వవర్సు యివ్వడానికి వీలులేదు. పోతే, ఎం.ఆర్.ఓ.కు డెవలప్ మెంటు పీల్డలో త్రెయినింగు, ఎం.డి.ఓ.కు రెవిన్యూ సైదు త్రెయినింగు యివ్వడంతో ఇంటిగ్రేటెడ్ కార్యక్రమాలు గ్రామస్థాయినుండి మండల్ స్థాయివరకు నడుస్తున్నాయి.

డా. ఆర్. రవీంద్రనాథ్ రెడ్డి (అలంపూర్) : ఆదర్శ మండలాలను ఏ ప్రాతిపదిక ప్రకారం నెలక్టు చేశారు? మీరు ప్రివయిడ్ చేసిన లిస్టును మాకు ఇచ్చారు. దానిలో చూస్తే, మంత్రి నియోజక వర్గాలు, లేకపోతే మాజీమంత్రుల నియోజక వర్గాలలో వున్న మండలాలనే నెలక్టు చేస్తునట్లు కనిపిస్తున్నది. వాటినే నెలక్టుచేసి, వాటిలోనే ఆదర్శ మండలాలను అభివృద్ధి చేయాలనే ఆలోచన చేస్తున్నారా? ఈ ఈ ఆదర్శ మండలాలను పర్యవేక్షణగా వెడతారా? లేక రొఫెషన్ సిస్టం మీద వేరే మండలాలకు విస్తరింపజేస్తారా ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : ఆయా జిల్లాలలో పరిస్థితులనుబట్టి వెనుకబడిన ఎరియాలలో ఒక మండలాన్ని డెవలప్ మెంటు యాక్టివిటీస్ కి కేంద్రంగా తీసుకొనవలెనని ప్రభుత్వవరంగా నిర్ణయం వేయబడిన జాబితా ఇది. పర్యవేక్షణగా ఇది

అక్కడ అదర్శమండలంగా వుండడం అనేది సమస్యకాదు. మిగతా మండలాలలో కూడా ఆభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుగుచున్నాయి. అక్కడ కాస్త ఇంటిగ్రేటెడ్ గా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. కొద్దిరోజుల తరువాత మిగతా మండలాలను మార్చడానికి అవకాశం వుంటుంది.

శ్రీ కె. హరీశ్వరరెడ్డి (వర్గి) : అదర్శ మండలాలను జిల్లాకొకటి తీసుకొన్నాము. కానీ ప్రత్యేకమైన నిధులు ఇస్తున్నారా? అన్ని మండలాలు వట్టిగనే వదులుస్తున్నాయి. ప్రత్యేకమైన నిధులు కేటాయించే ప్రతిపాదన వుందా? ఇదివరకు ఎన్ని ఇచ్చారో స్పష్టంగా చెప్పాలి :

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : అన్ని మండలాలకు యిచ్చినట్లుగానే నిధులు అన్ని వద్దలూ క్రింద ఈ మండలానికివ్వడం జరుగుతుంది. అంతేకాకుండా, అదనంగా డెవలప్ మెంట్ యాక్టివిటీస్ కొరకు ప్రత్యేకంగా రెసిడెన్షియల్ స్కూళ్ళ విషయంలోగాని, హైస్కూళ్ళ విషయంలోగాని, మార్కెట్ యార్డు లాకేట్ చేసేటప్పుడు ప్రయారిటీలోగాని....

శ్రీ కె. హరీశ్వరరెడ్డి : మండలానికి ఎన్ని ఇచ్చారు ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : బేరియస్ డిపార్టుమెంటుకు ప్రత్యేకమైన యాక్టివిటీస్ ను ఆయా మండలాలలో తీసుకొంటున్నాము. కొన్నిచోట్ల రెసిడెన్షియల్ ఇచ్చాము. హైస్కూళ్లు అన్నిచోట్ల ఇచ్చాము. ఫుమెన్ పెల్ ఫేరకు సంబంధించిన యాక్టివిటీస్ కాన్సెంట్రేట్ చేస్తున్నాము. స్పెసిఫిక్ గా డిపార్టుమెంటుపైక్ వివరాలున్నాయి. కావాలంటే నివేదిక ఇస్తాము.

శ్రీమతి పి. మణెమ్మ : పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో పెదవేగి మండలంగా ఇచ్చారు. కానీ ఇంతవరకు ఏ ఆభివృద్ధి కార్యక్రమాలు తీసుకోలేదు. ఎప్పుడు ఆభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేపట్టతారు? మీరు వట్టిగా చెబుతున్నారేగాని పనులు చేపట్టలేదు.

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : ఎక్కడెక్కడ ఆభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టామో నోటువుంది. కావాలంటే ప్రత్యేకంగా పంపిస్తాను

శ్రీ ఎ. గోవిందనాయక్ (ఖనాపూర్) : అదిలాబాదుజిల్లా సిరుపూర్ ను అదర్శ మండలం చేశారు. మంత్రిగారికి సంబంధించిన ఆ మండలంలో నాలుగవ తరగతి కంటే ఎక్కువలేదు. కనీసం హైస్కూలుకూడాలేదు. మంత్రిగారికి సంబంధించింది కాబట్టి దాన్ని హైస్కూలు చేస్తారా ?

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : కప్పకుండా. హైస్కూలు ఆయితే నిర్మయం తీసుకొన్నాము.

శ్రీ బి. రాజయ్య : మంత్రివర్యులు, ఆదర్శ మండలాలను కొన్నిటిని ఎంపిక చేసి, ఆల్ రౌండు డెవలప్ మెంటు చేస్తున్నామని అన్నారు. ఆదర్శ మండలాలు ఎంపక జరిగి, ఎప్పటినుండి వర్క్సు స్టాప్ చేశారు? ఆల్ రౌండు డెవలప్ మెంటు జరగడానికి ఫలాని టైంలోగా పూర్తి అవ్వాలని ప్రొ పెట్టారా? లేక ఏండ్లతరబడి జరుగుతూనే పోతాయా :

శ్రీ కరణం రామచంద్రరావు : ఏప్రిల్ 1987 నుండి ఆదర్శ మండలాలను ఎంపికచేసి, అక్కడ ప్రత్యేకమైన కార్యక్రమాలు తీసుకోవడం జరుగుచున్నది. వీలైనంత త్వరితగతిన అభివృద్ధిని సాధించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

వరంగల్ జిల్లా, ఖనాపూర్ మరియు బుద్దారావుపేట సహకార సంఘాలలో నిదుల దుర్వినియోగం

145-

*8130- శ్రీ డి. వెంకటరావు (హుజూరాబాద్) : సహకారశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) వరంగల్ జిల్లా, ఖనాపూర్ మరియు బుద్దారావుపేట సహకార సంఘాలలో పెద్ద మొత్తాల దుర్వినియోగం జరిగినదా;

(ఆ) అయినచో, ఏదైనా విచారణకు ఆదేశించారా; దానికి బాధ్యులైన వారిపై తీసుకొన్న చర్య ఏమి !

సహకారశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు) :

(అ) అవునండి.

(ఆ) ఆంధ్రప్రదేశ్ సహకార సంఘాల చట్టంలోని 52వ విభాగం క్రింద ఖనాపూరు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార సంఘం విషయంలో విచారణను నిర్వహించడం జరిగింది. బుద్దారావుపేట ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార సంఘం విషయంలో 51వ విభాగం క్రింద విచారణను నిర్వహించడమయింది. ఆ రెండు సంఘాల మాజీ అధ్యక్షులు నిధులు దుర్వినియోగానికి బాధ్యులని విచారణలో తెలియవచ్చింది. వారికి సర్వార్థ ప్రాసేడింగులను జారీచేయడం జరిగింది.

శ్రీ పి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి : ప్రాథమిక విచారణ పూర్తి అయిందని అన్నారు. ప్రాథమిక విచారణలో ఎంత మొత్తం అవహరించినట్లు తేలింది? దానిమీద ఏమి చర్యలు తీసుకొన్నారు దానిని రాబట్టడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకొన్నారో వివరాలు తెలపండి.

శ్రీ ఎన్. యతిరాజారావు : ఖనాపూర్ సొసైటీకి సంబంధించినంతవరకు లక్ష 30 వేల రూపాయలు, బుద్దారావుపేట సొసైటీకి సంబంధించినంతవరకు 2 లక్షల

28 వేల రూపాయలు - ఇది అధ్యక్షులకు సంబంధించింది. జనాభాలో ఒక పెయిడ్ క్రెడిటర్, అక్కడున్న సొసైటీ క్రెడిటర్ అతను 2 లక్షల 29 వేల రూపాయలు కాజేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా బుద్దారావు పెటకు సంబంధించి ఒక పెయిడ్ క్రెడిటర్ రు. 3,187లు కాజేయడం జరిగింది. ఇవన్నీ ప్రాసిక్యూషన్ కు

శ్రీ సి. హెచ్. విటల్ రెడ్డి :- అనధికార అధ్యక్షులు ఇన్వాలిడ్ నారా? అధికారులు కూడా వున్నారా?

శ్రీ ఎస్. యతిరాజారావు :- అధ్యక్షులు, క్రెడిటర్లు, ఉద్యోగస్థులతో సహా మనవి చేశాము.

శ్రీ సి హెచ్ విటల్ రెడ్డి :- ఇప్పుడు డబ్బు దుర్వినియోగం చేసినవారి మీద ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు? ప్రాసిక్యూట్ చేస్తున్నారా? ఆ డబ్బు రాబట్టడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారో మంత్రిగారు చెబుతారా?

శ్రీ ఎస్. యతిరాజారావు :- మనాపురం బ్యాంకుకు సంబంధించినంతవరకూ పోలీసు కంప్లెయింటు లాడ్ చేయడం జరిగింది. సర్పంచె పోలీసు స్టేషన్ లో కేసు నెం. 90/88 క్రింద కేసురిజిష్టరు చేయబడింది. బుద్దారావు పెటకు సంబంధించి సంతవరకు ప్రాసిక్యూషన్ కు చర్యలు తీసుకున్నాము. అది క్రిమినల్ కేసుక్రింద సర్పంచె కోర్టులో 133/88 కేసుక్రింద జరుగుతోంది.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :- ప్రభుత్వం మామూలుగా యిచ్చే జవాబులే యీ మిస్ అప్రోప్రియేషన్ కేసుల విషయంలో కూడా జవాబులుగా యిస్తున్నది. ఇప్పుడు ప్రయమా పైసి కేసు పూర్వ అయింది. నాస్ అఫిషియల్ మెంబర్స్ ఎవరు అయితే ఉన్నారో వారు ఒకచోట ఒక టైముప్పయివేల రూపాయలు మరొకచోట రెండు లక్షల ఇరవై వేల రూపాయలు దుర్వినియోగం చేసినట్లు చెప్పారు పైడ్ పెక్రెడిటర్ రెండు లక్షల రూపాయలు దుర్వినియోగం చేశారు. అటువంటివన్నీ ప్రాసిక్యూషన్ చేస్తామంటే సరిపోతుందా? దుర్వినియోగం చేసినవారిమీద ప్రభుత్వ వరంగా తీసుకున్న చర్య ఏమిటి? వీరేనా లేక యింకా ఎవరయినా యీ విధంగా డబ్బు దుర్వినియోగం చేశారా?

శ్రీ యన్. యతిరాజారావు :- ఇది ప్రభుత్వ వరంగా తీసుకున్న చర్యే డిప్యూటీ కో-ఆపరేటివ్ అఫీసరు క్రిమినల్ చర్య తరువాత సర్చార్జి ఆర్డర్స్ ఇచ్చారు పైడ్ పెక్రెడిటర్ కి సంబంధించినంతవరకూ 1-7-1987 సంవత్సరం మంచి ఆబ్సాండింగులో ఉన్నారు. పోలీసు రిపోర్టు యిచ్చారు. అతను 27వ తేది మంచి 28వరకు మూడురోజులు బ్యాంకు కలెక్షన్స్ బ్యాంకులో జమ చేయలేదు. ఆ సందర్భంలో జరిగిన మిస్ అప్రోప్రియేషన్ అది.

శ్రీ పి. హెచ్. విద్యాసాగరరావు :- ఈ శాసనసభలో చాదావు శి సంవత్సరాలనుంచి సహకార శాఖకు సంబంధించి వచ్చిన ప్రశ్నలలో ఫండ్స్ దుర్వినియోగము జరిగినట్లు మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఆ విధంగా ఇప్పుడు రాగవరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు అది స్వాహాకార సంస్థగా తయారయింది. దుర్వినియోగం జరిగినట్లు మంత్రిగారు కూడా ఒప్పుకొన్నారు.

శ్రీ యస్. యతిరాజారావు :- జరిగింది జరిగిందని చెబుతున్నాను.

శ్రీ పి. హెచ్. విద్యాసాగరరావు :- అందుకు మంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ, అసలు రాష్ట్రంలో ఏదయినా సొసైటీలో యీ డబ్బు దుర్వినియోగం జరగకుండా ఉందో చెబుతారా?

శ్రీ యస్. యతిరాజారావు :- రాష్ట్రంలో 4500 సొసైటీలు ఉంటే అందులో 1850కి సంబంధించి కేసులు వచ్చాయి. ఇవి ప్రయిమరీ సొసైటీలు మాత్రమే ఇంకా ఇతర సొసైటీలు మాత్రమే ఇంకా ఇతర సొసైటీలు కన్సూమర్ సొసైటీ, మార్కెటింగు సొసైటీలు కూడా ఉన్నాయి. ఈ విధంగా సొసైటీలలో డబ్బు దుర్వినియోగం జరుగుతోందని సభ్యులు అంటున్నారు. అది వస్తవమే. ఈ సంవత్సరము కాలంలో పటిష్టమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది.

శ్రీ ఎం. రాజయ్య (ఆందోల్) :- ఇప్పుడు మంత్రిగారు యీ పెయిడ్ పెక్రీటరీస్ బ్యాంకులలో లక్షల రూపాయలు డబ్బు కుంభకోణం చేసినట్లు చెప్పారు. వారి వయన క్రిమినల్ కేసులు ఫైల్ చేసినట్లు చెప్పాడు. కాని కేసులు ఫైల్ చేసామని చెప్పినంతమాత్రాన సరిపోదు. ఆ క్రిమినల్ కేసులలో ఎంతమందికి పనిష్మెంట్ వడిందో అట్లాగే సివిల్ కేసులు ఫైల్ చేస్తే ఎంత డబ్బు రికవరీ అయినదో చెబుతారా?

శ్రీ యస్. యతిరాజారావు :- ఈ పెయిడ్ పెక్రీటరీస్కు సంబంధించి సంతవరకూ ఖనాపురం సొసైటీ ఏదీ అయితే ఉందో అది ఎస్.బి.ఆఫ్ హైదరాబాదు వారికి సంబంధించినవారు. అతను మనిషే లేడు. అతనికి ఆస్థితేదని ఎం.ఆర్.ఓ నర్సిపే చేసారు. మనిషే లేనప్పుడు సివిల్ యాక్షన్ ఏ విధంగా తీసుకుంటాము.

శ్రీ ఎన్. రాగవరెడ్డి :- అసలు ఆస్తులు లేనివారిని బ్యాంకులలో పెయిడ్ పెక్రీటరీలను ఎట్లాగు వేస్తారు? వారు లక్షలకులక్షలు తీసుకొని వరారై ప్రోత్ రైతులు చాలా యిబ్బందులు పడతారు.

శ్రీ ఎస్. యతిరాజారావు :- 1000 రూపాయలు డిపాజిటు కట్టించుకొని పెయిడ్ పెక్రీటరీలకు ఉద్యోగం ఇస్తారు.

శ్రీ యన్. రాగవరెడ్డి :- ఫ్లక్స్ మిషిన్ హామీ లేకపోతే ఎట్లాగూ ఈ పద్ధతి మారాలి. ఈ విధంగా సొసైటీ అధ్యక్షులు, పెక్రీటరీలు లక్షలాది రూపాయలు తిని

పోతూ వస్తూ తెస్తూ ఉంటే రైతులు బాధపడతారు. అందువల్ల పెయిడ్ సెక్యూరిటీ వద్ద తగినంత హామీ తీసుకొని ఉద్యోగం యివ్వాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఇప్పుడు బదులు వర్గాలవారు ఉంటారు ఎస్.సిలు, ఎస్.టి. బి.సి.లు ఉంటారు. వారికి ఉద్యోగాలు యిస్తున్నప్పుడు డిపాజిట్లు కట్టమంటే ఎట్లాగు? అదికూడా ఆలోచించాలి.

శ్రీ ఎస్. యతిరాజారావు :- ఆ పెయిడ్ సెక్రటరీవద్ద బ్యాంకుకు సంబంధించి 1000 రూపాయలకంటే ఎక్కువ ఉండకూడదు. ఆ విధంగా ఆక్కడ అది కాయలు చూసుకోవాలి. అడిట్ లేకపోవడంవల్ల కూడా యీ విధంగా అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. కాబట్టి ఏ సంవత్సరానికి ఆ సంవత్సరం అడిట్ రిపోర్టులు యీ సంవత్సరం వచ్చాయి. వాటిమీద యాక్షన్ తీసుకోవాలి.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :- కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకు అధ్యక్షులపైవేనా కూడా దుర్వినియోగం చేస్తే యాక్షన్ తీసుకోవాలి.

శ్రీ ఎస్. యతిరాజారావు :- అధ్యక్షులు, పెయిడ్ సెక్రటరీలపై యాక్షన్ తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

రాష్ట్రములో హరిజన వనములు

148—

*9427— శ్రీ కె. నాగేశ్వరరావు (కొత్తగూడెం) :- అటవీ శాఖకు శ్రీ దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా?

అ) రాష్ట్రములోని ప్రతి జిల్లాలో హరిజన వనాలను నెలకొల్పటకు ప్రభుత్వము యోచించుచున్న విషయం వాస్తవమేనా?

ఆ) అయినచో, అది ప్రస్తుతం ఏ దశలో మున్నది, ఆ వనములకై అంచనా వేయబడిన ఖర్చు ఎంత?

సమాధానం—

అటవీ శాఖ మంత్రి (శ్రీ జి. చుట్టెక్రిష్ణమనాయకు) :- అ) అవునండి

అ) ఇప్పటివరకు రాష్ట్రంలో 12 లేళ్ళ పార్కులను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఒక లేళ్ళ పార్కును ఏర్పాటు చేయటానికి దాదాపు రూ. 4.00 నుండి రూ. 5.00 లక్షల వరకు ఖర్చు అవుతుంది.

ఉ.ద 9-49

శ్రీ కె. అదెన్న (నాకమాతలపాడు) :- ఇప్పుడు మిగిలిన జిల్లాలో ఈ జింకల పార్కులు ఓపెన్ చేసే ప్రతిపాదన ఏదయినా ఉందా? తరువాత కిన్నెరసాని

ఆ మూగజీవులకు ఇచ్చేటటువంటి 4 లక్షలు, 5లక్షలుకూడా ఈ పాఠశ్రు అధికారులు తోజనం చేస్తున్న విషయం మంత్రిగారి దృష్టికిగాని వ్యభిక్ష దృష్టికిగాని వచ్చిందా?

శ్రీ. జి. మధుకృష్ణమనాయకు :- ఇప్పుడు 12 జిల్లాలలో ఉన్నాయి. ఇంకో 15 జిల్లాలలో ఏర్పాటు చేయాలి. క్రమంగా అంచెలవారీగా ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

చర్చి భూమి దురాక్రమణ కేసులో పోలీసు అధికారుల

సంబంధము

147—

*9184 జె. సర్వశ్రీ సి. హెచ్. విద్యాసాగరరావు, ఎ. నరేంద్ర :- అంతరంగిక కాణమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా.

అ) సికిందరాబాద్ కంటోన్మెంటు ఏరియాలోని ఒకచర్చి భూమి దురాక్రమణ కేసులో కొంతమంది పీనియర్ పోలీసు అధికారులకు సంబంధమున్న విషయము వాస్తవమేనా;

అ) అయినచో, వారిపై తీసికొన్న చర్య ఏమి?

హోం, చలవచిత్ర పరిశ్రమాభివృద్ధి కాణమంత్రి (శ్రీ కె. శివప్రసాదరావు)

అ) లేదంటే. ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ సి. హెచ్. విద్యాసాగరరావు :- మంత్రిగారు “లేదు” అన్నారు. ఏ ఎంక్వయరీ ఆధారముగా వారు “లేదు” అని చెబుతున్నారో వారు సవివరంగా సభకు తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

డా. కె. శివప్రసాదరావు : భూమి కబ్జా కేసులు అన్నారు. దీనిలో కబ్జా ఏమి లేదు. ఈస్టు మారేడుపల్లిలో త్రిమూర్తి ఏకర్ పెక్షన్ కోవరేటివ్ హౌసింగ్ ప్లాన్ పై అని ఒక ప్లాన్ పైని రైజు చేయడం జరిగింది. దానిలో 4,500 మంది సభ్యులు ఉన్నారు. కొంతమందికి ఇళ్ళ స్థలాలు కేటాయించడం జరిగింది. దీనిలో ఒక ఐ.సి.ఎస్. ఆఫీసరుకూడా సభ్యుడుగా ఉన్నమాట వాస్తవమే. వారికి ఒక స్థలము కేటాయించడం కూడా జరిగింది. స్థల కేటాయింపు విషయంలో తరువాత చిన్న వివాదము జరగడం ఆ కేటాయించిన స్థలాన్ని రద్దుచేయడం జరిగింది. కాబట్టి కబ్జా “లేదు” అని చెబుతూ ఉన్నాము.

జర్నలిస్టులపై దాడులను గూర్చి విచారణ చేయుటకు సంఘం

148—

*9185 జి. సర్వశ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (పిటిసిల్లి), రజబలిమహ్మద్ (ముజాఫ్ఫర్), జి. మల్లిక్ (అసిఫాబాద్), జి. వెంకటేశ్వరరావు (విమకొండ)

శ్రీ పి. విటల్ రెడ్డి, శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి, జి నాగిరెడ్డి, కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం), ఎం. రామకృష్ణారావు (కమ్మం), టి. సీతారాం, (ఆముదాలవలస) జి బుచ్చయ్యచౌదరి (రాజమండ్రి), యు. వెంకటేశ్వర్లు (జావట్ల) :- అంతరంగిక కాఖమంత్రి దయచేసి ఈ కింది విషయములు తెలిపెదరా:

అ) జర్నలిస్టులపై దాడులగుగూర్చి విచారణ జరుపుటకై, ఒక సీనియర్ పోలీసు అధికారి అధ్యక్షుడుగా జర్నలిస్టుల సంఘం ప్రతినిధులతో కాళ్ళక కమిటీని ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతూ ఆంధ్రప్రదేశ్ వర్కింగు జర్నలిస్టుల సంఘం నుంచి అంతరంగిక కాఖ ము త్రిగారికి ఏదయిన విజ్ఞప్తి అందిందా;

ఆ) అట్టి కమిటీని నియమించటానికి మంత్రిగారు హామీని ఇచ్చిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

ఇ) అయినచో, అట్టి కమిటీని ఏర్పాటు చేయటం జరిగిందా; లేనిచో, దానిని ఎప్పుడు ఏర్పాటు చేస్తారు;

శ్రీ కె. శివప్రసాదరావు :- అ) అవునండీ.

ఆ, ఇ) ఈ విషయాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించినపీదట, పత్రికా పేలేకరులపై దౌర్జన్యం ఆరోపణలను ప్రస్తుతమున్న య త్రింగం తగురితిలో ఎదుర్కొంటున్నందువల్ల, అటువంటి సంఘం అవసరంలేదని నిర్ణయించడమయింది.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ ఆలి :- బి.కె. ఇచ్చిన ఆస్పరు పరిగా అర్థముకాలేదు. వివరిస్తారా?

డా. కె. శివప్రసాదరావు :- జర్నలిస్టుల సంఘం ప్రతినిధులు 1985వ సంవత్సరంలో హాం మిన్స్ట్రుగారిని కలిసి తమమీద జరుగుతున్నటువంటి దాడులు విచారించడానికి ఒక ప్రత్యేకమైన రాష్ట్రస్థాయి సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేయమని కోరడం జరిగింది. దానిపైన నిర్ణయమైన నిర్ణయం ఏమీ తీసుకోవడం జరగలేదు. అయితే 1988వ సంవత్సరములో 321 జి.ఎ. ప్రకారం ఒక రాష్ట్రస్థాయి సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. దానిలో ఐదుగురు సభ్యులు ఉన్నారు. దీనిలో పత్రికా ప్రతినిధులు కూడా సభ్యులుగా ఉన్నారు. ఏదయినా ఒక దౌర్జన్యము మాత్రమేకాదు వారికి ఉన్నటువంటి. సమస్యలకు సంబంధించి ఏ విషయం అయిన కూడా ఈ సంఘం విచారించి తగు చర్యలు తీసుకోవడానికి నిర్ణయం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాము.

తాండవ సహకార చక్కెర మిల్లులోని పాత చిబ్బాగంమార్పిడి 1481

శ్రీ పై రామకృష్ణుడు (కుని) :- చక్కెర, వక్స్ కాఖమంత్రి దయచేసి ఈ కింది విషయములు తెలిపెదరా:

అ) విభాగవట్టిజం జిల్లాలోని తాండవ సహకార చక్కెర మిల్లులో పాత విభాగం స్థానంలో కొత్త విభాగాన్ని ఆమర్చిన విషయం వాస్తవమేనా;

అ) కొత్త విభాగాన్ని భారత ప్రభుత్వం గుర్తించినందువల్ల చెరుకు రైతులు ప్రభుత్వం నుండి హెచ్చు పోతాహకాలను పొందకపోవుచున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

ఇ) అయినచో, చెరుకు రైతులకు సహాయం చేయుటకై గైకొన్న చర్యలు ఏవి?

సమాధానం —

చక్కెర, వక్క శాఖమంత్రి (శ్రీ ఎన్. పారుక్) :- అ) అవునండి.

అ) లేదండి.

ఇ) ఈ వ్యక్తులు తావులేదు.

సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయముచే ప్రాంతీయఅధ్యయన కేంద్రములు

150—

*8888- శ్రీ మహమ్మద్ జానీ (గుంటూరు) :- విద్యా శాఖమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా;

అ) సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం రాష్ట్రంలో ప్రాంతీయ అధ్యయన కేంద్రములను ప్రారంభించుచున్న విషయం వాస్తవమేనా;

అ) అయినచో, అట్టి కేంద్రముల కొరకు ఎంపిక చేసిన ప్రదేశములుఏవి

విద్యాశాఖమంత్రి :- (శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి) :- అ) మరియు అ) మూడు ప్రాంతాలలోను వాటికి అనుబంధంగా ఉన్న అధ్యయన కేంద్రాలలోని పనిని. సమస్యయ పరచడానికి, పర్యవేక్షించడానికి సంబంధించిన ప్రాంతాలలో మూడు ప్రాంతీయ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయాలని ఒక ప్రతిపాదన విశ్వవిద్యాలయ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ మహమ్మదు జానీ :- గత డిసెంబరులో ఒక ప్రెస్ మీట్ పెట్టి ఒక పెన్ యూనివర్సిటీ వైస్-చాన్సలర్ గారు అయిన శ్రీ పి నారాయణరెడ్డిగారు మూడు ప్రాంతాలలో రీజినల్ సెంటర్లు ఒక పెన్ చేస్తామని అన్నారు. దాదాపుగా స్టేటు మెంటు ఇచ్చి ఒక్క పది మాసాలు అయింది. మరల ఇప్పుడుకూడా మంత్రిగారు అదే సమాధానం చెప్పారు. ఆలోచనలో ఉన్నది అని. ఈ ఆలోచన కార్యక్రమములో ఎప్పుడు పెడతారు? మీరు పెట్టడలుచుకున్నది ఎక్కడెక్కడ? ఏ ఏ పట్టణాలలో పెట్టడలుచుకున్నారో తెలియజేస్తారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఇది మూడు పార్లమెంటులకు చెల్లెట్టు చేయడము జరిగింది కోస్తా, తెలంగాణా, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో, ఇంకా ఏ జిల్లాలలో ఏ కేంద్రాలలో దీనిని ప్రారంభించాలి అనే నిర్ణయం తీసుకోలేదు. అదికూడా విశ్వవిద్యాలయాల పరిధిలో ఉంది. అని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. అతి త్వరలో నిర్ణయం తీసుకుంటారు. విశ్వవిద్యాలయంలో నిర్ణయం తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వము నిర్ణయం తీసుకోవలసినది కాదు. పైస్ బాన్సెల్ గారు ఒక రెండు నెలలలో నిర్ణయం తీసుకుంటామని తెలియజేయడం జరిగింది.

28-7-88వ తేదీన వాయిదా వేయబడిన ప్రశ్న

రిజిస్ట్రార్ కి దుస్తుల సరఫరా

87—

*9471- సర్వశ్రీ పి. జనార్థన్ రెడ్డి (ఖైరతాబాద్), మహమ్మద్ జాని :- సాంఘిక సంక్షేమ శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

అ) 1988 మే 1వ తేదీని ఎంతమంది రిజిస్ట్రార్ కి దుస్తులు పంపిణీచేశారు;

ఆ) అందుకు ఖర్చు చేసిన సొమ్మెంత;

సాంఘిక సంక్షేమ శాఖమంత్రి (శ్రీమతి కె. ప్రతిభాభారతి) :- అ) 1988 మే 1వ తేదీన రిజిస్ట్రార్ కు ఒక్కొక్కరికి ఒక చీర, ఒక చొక్కా వంతున మొత్తం 1 లక్ష 40వేల 185 జతల దుస్తులను పంపిణీ చేయటం జరిగింది.

ఆ) ఇందుకోసం సుమారు రూ. 70.00 లక్షలు మొత్తం ఖర్చయింది.

శ్రీ మహమ్మద్ జాని :- 70 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టాము అన్నారు మనకు ఉన్న సమాచారము ప్రకారము ఒక్కొక్క జత 50 రూపాయలు తక్కువ లేకుండా పడుతుంది. ఆ ఇచ్చిందికూడా క్వాలిటీ లేకుండా పాట్ల మనిక పొడ వైనవి పొడుగు మనిషికి పొట్టి అయినవి ఇవ్వడం జరిగింది. చాలిచాలవని ఇవ్వడం జరిగింది. క్వాలిటీ బాగాలేక వారు వాటిని ఉపయోగించుకొకుండా పోతున్న విషయం ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిందా; బట్టలు కుట్టించి ఇవ్వకుండా మీరు ఇవ్వగలుగుతున్నది గుడ్డల రూపంలో యిస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభాభారతి :- అధ్యక్షా, జతకు 51 రూపాయల 2 పైసలు అవుతుంది. మంచి క్వాలిటీ గుడ్డ ఆప్లోలో తీసుకుని మంచి కలర్ వెల్డెట్టు చేసి ఇవ్వడం జరిగింది. డ్యూరబుల్ కలర్ లో ఉన్నాయి. వాటిన్నట్లు పొట్టి బట్టలకి పొడుగు వాటిని, పొడుగు వారికి పొట్టివి ఇవ్వడం ఎక్కడా జరగలేదు. పొకర్యంగానే ఉన్నాయి. బాగానే వారు వేసుకుంటున్నారు. గౌరవ సభ్యులు చూపేవుంటారు

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :- మీరు గానం చెక్కల ప్రకారం డిన్నెరు చేస్తే 58 రూపాయలు పడింది

శ్రీమతి కె. ప్రతిభాభారతి :- మా లెక్కల ప్రకారమే 51 రూపాయల 2 పైసలు పడింది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :- మీరు ఇచ్చిన క్వాలిటీ మంచిదికాదు. రంగు కూడా పూర్తిగా పెడతాయిపోతోంది. కావాలంటే మంగళ వారమునాడు తీసుకు వచ్చి చూపెడతాను పేడు పోయిన బట్టలు.

శ్రీ కె. ప్రతిభాభారతి :- ఉతికి ఉతికి కంటిన్యూషన్ రంగుపోమే దాకా ఉతికి తీసుకువస్తే చెప్పలేను. గాని మంచి డ్యూరబుల్ రంగు క్వాలిటీ చేసి ఇన్వెడము జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :- గుడ్డలు కుట్టించకుండా నేరుగా వారికి యిస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రతిభాభారతి :- కుట్టించి మాత్రమే ఇవ్వడం జరుగుతుంది, గుడ్డలు నేరుగా ఇవ్వము.

శ్రీ ఎన్.వి జయరామరాజు (నాగూరు) :- చాలామంది రీజి డ్రైవర్లు వాటిని రెఫ్యూజ్ చేస్తున్నారు. మీరు పార్టీ ప్రచారం కోసం పచ్చరంగు ఇవ్వడం మూలన వారు రెఫ్యూజ్ చేస్తున్నారు.

శ్రీమతి కె. ప్రతిభాభారతి :- ఎవరూ రెఫ్యూజ్ చేయలేదు.

శ్రీ ఎన్. విజయరామరాజు :- క్వాలిటీ బాగాలేక వారు ఆత్మగౌరవం గల రీజి కార్మికులే కాబట్టి అభిమానపడి వాటిని తిరిగి ముఖన కొడుతున్నారు.

శ్రీమతి కె. ప్రతిభాభారతి :- గౌరవ సభ్యులు ముఖన కొడుతున్నారు అని చెబుతున్నారు. ఆ మాటలను రికార్డునుంచి ఎక్స్ పంక్ట్ చేయాలని కోరుతున్నాను అధ్యక్ష.

ఇంటర్వ్యూ

Mr. Speaker :- I will go through the proceedings and expunge

శ్రీ జె.సి. దివార్ రెడ్డి (కాడివర్తి) :- చాలామంది రిఫ్యూజ్ చేశారు.

Mr Speaker: Now let us go the next question:

(Interruption)

I have given opportunity to all the Members, Do not insist again. Already we have spent some time and now also we have spent sufficient time.

(Interruption)

No challenges, They are Speaker's Orders. You cannot challenge the Speaker's. I am requesting you to take your seats.

(Interruption)

No. It has to be controlled. The House has to be controlled by me and not by you.

(Interruption)

This will not work. I am telling you It is my discretion and judicious discretion; I am using. Please, I am requesting you to resume your seats. Please resume your seats.

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్న - వాగూప సమాధానాలు

జిల్లా స్టాఫ్ ప్రజా శిక్ష

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్న నెం. 10072-టి

సర్వశ్రీ సి హెచ్. రామచంద్రరావు (తాళ్ళరేవు)

జి బుచ్చయ్యచౌదరి

వి. రాంభూపాల్ చౌదరి

ఆర్. రామయ్య (ఆదోని)

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియ జేస్తారా;

అ) కేంద్ర ప్రభుత్వం, జిల్లా పరిపాలనలో ప్రత్యక్ష సంబంధం పెట్టుకొనడానికి పీలుగా జిల్లా స్టాఫ్ లో ప్రణాళికా ప్రవేశపెట్టాలని ఆలోచిస్తున్నమాట నిజమేనా?

ఆ) ఇందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏమిసమాధాన మిచ్చింది లేదా ఏవిధంగా స్పందించింది?

(డిప్యూటీ మంత్రి) శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య :- 20 సూక్ష్మాల ఆర్థికాభివృద్ధి కార్యక్రమం ముఖ్యమంత్రి తరపున 1987 డిసెంబరు 1988 జూన్ మధ్యకాలంలో వివిధ ప్రదేశాలలో కలెక్టర్లు - జిల్లా మేజిస్ట్రేటులతో 5 వర్క్ షాపులను నిర్వహించారు. ప్రణాళికా కాల కార్యదర్శులతో, 1988 జూలై 8వ తేదీన ప్రణాళికా సంఘం కార్యాలయంలో ఒక సమావేశం జరిగింది. దరిమిలా ఇతర విషయాలతో పాటు జిల్లా స్టాఫ్ లో ప్రణాళికా రూపొందించే అంశం మీద చర్చించడానికిగాను, ప్రధాన మంత్రిగారు ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శులతో 1988 జూలై 30వ తేదీన సమావేశం జరిపారు. జిల్లా పాలనా యంత్రాంగంతో ప్రత్యక్ష సంబంధం పెట్టుకోవడానికి కేంద్రం నుండి ఎలాంటి సమాచారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అందలేదు.

అ) జిల్లా ప్రజానికా రచన, జిల్లా పాలనా నిర్వహణ అనేవి రాష్ట్ర పరిపాలనకు చెందిన అంతరంగిక విషయాలు. అందుచేత ఈ అంశాలను కేవలం రాష్ట్రప్రభుత్వం పరిశీలనకే విడిచిపెట్టాలి.

శ్రీ సి.హెచ్. రామచంద్రారావు :- అధ్యక్ష, దేశంలో, డిస్ట్రిక్టాయిలో పరిపాలన పరిగాలేదని, అస్థవ్యవస్థగా వుందని ఈనాటి అనేక సంఘటనలు రుజువు చేస్తున్న సందర్భంలో

(కాంగ్రెస్-ఐ సభ్యులచే అంతరాయము)

శ్రీ మహమ్మద్ జాసి :- ఈ కామెంట్ ఏమిటి?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- శ్రీ సి.హెచ్. రామచంద్రారావుగారిని ఉద్దేశించి సప్ల మెంటరీ అడగండి.

శ్రీ సి.హెచ్. రామచంద్రారావు :- యస్ సర్. జిల్లా రాజకీయాల్లోకి వెళ్ళే ఇలాంటి సంఘటనలను రాష్ట్రాన్ని కించపరిచే విధంగా మనం పరిగణించవచ్చు అని అడుగుతున్నాను.

(కాంగ్రెస్-ఐ సభ్యులచే అంతరాయము)

శ్రీ డి.కె. నరసింహారెడ్డి :- వారు Expounded by the chair అన్నారు అది ఎక్స్ పండ్ చేయాలి.

Mr Speaker :- Expunged.

శ్రీ సి.హెచ్. రామచంద్రారావు :- నేరుగా కేంద్రంనుంచి వచ్చే గాంట్స్ జిల్లా స్థాయిలో జిల్లాకలెక్షన్లవ్వారా ఖర్చు పెట్టాలని అన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకరు :- అవెంట్లని పబ్లిక్ ప్లాట్ ఫారంగా యూజ్ చేయకుండా సక్రమమైన సప్లమెంటరీస్ అడిగితే సక్రమంగా సమాధానం వస్తుంది.

You might ask supplementaries so that you can get a definite answer.

శ్రీ సి.హెచ్. రామచంద్రారావు :- అలాగే కేంద్రంనుంచి నేరుగా జిల్లా కలెక్షర్లచే విదురు ఇవ్వాలనడం ఒకటి. రెండవది ఐ.ఏ.ఎస్. అధికార్లను ట్రాన్స్ ఫర్ చేసే అధికారం ముఖ్యమంత్రి పరిధిలో లేకుండా గవర్నర్లకు ఆ అధికారం ఇవ్వాలనడం - ఈ రెండు ప్రతిపాదనలు వున్నట్లు మాకు తెలుస్తోంది. వీటిగురించి వివరాలు తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి.రామచంద్రారావు :- అసిస్టర్ ట్రాన్స్ ఫర్స్ నిగతుమై గౌరవ సభ్యులు తెప్పించే ఏ సమాచారము ప్రభుత్వానికి అందలేదు. ఇక మొదటి విషయానికి వస్తే డిప్యూటీ కలెక్షన్ ట్రాన్స్ ఫర్స్ అనే బ్రాడ్ టెరిమిన్లైన 5 ప్రాంతాలలో

మీటింగు పెట్టడం జరిగింది. అందులో కలెక్టర్స్ కొన్ని ప్రపోజర్స్ పెట్టడం జరిగింది. వాటినిసమ్మ రైజ్ చేసి ప్లానింగ్ సెక్రటరీస్ మీటింగులో, చీఫ్ సెక్రటరీస్ మీటింగులో డిస్కస్ చేయడం జరిగింది. వాటి మినిట్స్ ప్రభుత్వానికి ఇంకా కమ్యూనికేట్ కాలేదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఈనాడు గ్రామీణ ప్రాంతాల అభివృద్ధికి జిల్లా స్థాయిలో అనేక కార్యక్రమాలను అమలుచేస్తున్న సందర్భంలో కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు కేవలం వారి రాజకీయ ప్రయోజనాలకోసం జిల్లాస్థాయికి గణాంకపోషడం అంటే కాంగ్రెస్ వారికి బాధ కలుగవచ్చు కాని ఆ స్టేట్ మెంటు చూస్తే మీకే తెలుస్తుంది, చాలా అన్యాయమైందని చెబుతున్నాను. గ్రామీణ ప్రాంతాల అభివృద్ధి కోసం కార్యక్రమాలు అమలు జరుగుతున్న సందర్భంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ ఆలోచనకు రావడానికి కారణాలు ఏమిటి? ఒకవేళ జిల్లాస్థాయిలో ప్లానింగ్ బోర్డులు పెట్టి వాటి పరిధిలోకి ఏ ఏ డిపార్టుమెంట్స్ను తీసుకురావాలనే ఆలోచన వారికి ఉందో మంత్రిగారు తెలియజేయాలి. డిపార్టుమెంట్స్ అన్ని వారి పరిధిలోకి పోతే జిల్లా పరిషత్ పరిధిలో ఏమైనా డిపార్టుమెంట్లు మిగిలే పరిస్థితి ఉందా?

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య :- అధ్యక్షా, ఈ సందర్భంలో ప్లానింగ్ ప్రాసెస్ గురించి కొంత చెప్పాలి. మనం ఇంప్లిమెంట్ చేసేది సెక్టారియల్ ప్లానింగ్ ప్రాసెస్ దానిని రీజనల్ ప్లానింగ్ ప్రాసెస్ గా మార్చడానికి ఎంతవరకు అవకాశం ఉంటుందనే అంశం ఇక్కడ డిస్కషన్ కు వచ్చింది. దానిపై ఒక నిర్ణయం తీసుకోలేదు. అక్కడ జరిగిన చర్చలనుబట్టి వాళ్ళ ఆలోచనాసరళి ఏవిధంగా ఉందని ఒక అవగాహనకు రావడం తప్ప అధికారికంగా ఏమీ తెలియలేదు. అలాంటప్పుడు దానిగురించి ఎక్కువగా డిస్కస్ చేయటం మంచిదికాదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి :- ఏ ఏ డిపార్టుమెంట్స్ను ప్లానింగ్ బోర్డు పరిధిలోకి తీసుకురావాలనే ఆలోచన ఉంది?

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య :- అక్కడ జరిగిన చర్చల్లో డిప్యూటీ అడ్మినిస్ట్రేషన్ ను సెర్టిఫైడ్ గా చేయాలనే ప్రతిపాదన ఒకటి వుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ద్వారా కాకుండా, డిప్యూటీ యింప్లిమెంటేషన్ ఏజెన్సీస్ తో డైరెక్టు ఛానల్స్ చేయడానికి డిస్కషన్ జరిగింది. ఎటువంటి నిర్ణయమూ జరుగలేదు. ప్లానింగ్ సెక్రటరీస్, చీఫ్ సెక్రటరీ డిస్కస్ చేయడం జరిగింది. మినిట్స్ మాకు రాలేదు.

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి :- అధ్యక్షా, మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమోషనల్ స్పీచెస్ యిచ్చి యిశ్శాసు. కన్వెర్ట్ చేశారు. ముఖ్యంగా ప్లానింగు మినిష్టరు శివశంకర్ గారు. జిల్లాలకు సెక్రటరీ గవర్నమెంటు ద్వారా అసిస్ట్ చేస్తే రాష్ట్రాభివృద్ధి కోసం జిల్లాలలో వున్నటువంటి అవసరాలను తెలుసుకొని, వనరులను తెలుసు

కొని కేంద్రప్రభుత్వం, రాష్ట్రప్రభుత్వానికి అసిస్టేంట్ డిప్యూటీ సెక్రటరీగాను ప్రయత్నం చేయడానికి ఆలోచించినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఎమోషనల్ గా స్పీచెస్ ఇచ్చి ఈ విధమైన యిన్స్టాంట్ చేశారు. స్టేట్ గవర్నమెంటు యొక్క రియాక్షన్ ఏమిటో తెలుపవలసిందిగా ఆనరబుల్ మినిస్టర్ గారిని నేను రిక్విస్టు చేస్తున్నాను. మీరు ఏ విధంగా స్పందించారు? రాష్ట్రానికి, రాష్ట్రాంద్వారా దేశానికి మేలు జరిగేటప్పుడు ఆ విధంగా చేయడం లో తప్పు ఏమిటని మీ ద్వారా గౌరవనీయులైన మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పి. రామచంద్రయ్య :- అధ్యక్షా, యిప్పుడు డిస్కషన్ లో వచ్చిన ప్రధానాంశం డిస్ట్రిక్టు సెక్టార్స్ కు 25 శాతం ప్లాన్ బాట్ లే మండి ఎలోకేట్ చేయాలని ప్రపోజర్ గురించి ఆ విధంగా ప్రపోజర్ పెట్టడం జరిగింది. వారు చేసినటువంటి రికమెండేషన్స్ అన్నింటినీ కూడా రాష్ట్రప్రభుత్వం ఫుల్ ఫీల్ చేస్తూ వుంది. మొత్తం డిస్ట్రిక్టులో వుండే సెక్టార్స్ కు 40 శాతం ప్లాన్ బాట్ లే మండి ఎలోకేట్ చేయడం జరిగింది. వాళ్ళు రికమెండ్ చేసింది 25 శాతం పెట్టాలని మాత్రమే రెండు టోటల్ డెవలప్ మెంట్ ము దృష్టిలో వుంచుకున్నప్పుడు ఇది ఎందుకు యాక్సెప్ట్ చేయడంలేదని రాంభూపాల్ చౌదరిగారు అడిగారు. అధ్యక్షా, రాష్ట్రానికి వృద్ధి ఎక్కువగా ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్నప్పుడు అది స్టేట్ యొక్క పారామౌంట్ అబ్జెక్టు అవుతుంది. But at the same time, any attempt on the erosion of the autonomy of the State will not be acceptable to the State.

Mr. Speaker :- Unequilateral answer has been given by the Minister. Do not create confusion.

శ్రీ బుచ్చయ్య చౌదరి :- అధ్యక్షా, రాష్ట్రాల హక్కులను హరిస్తూవుంటే ఆ విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం నేరుగా కలెక్టరల్ నోటిఫికేషన్ పెట్టుకొని, అక్కడకే గాంగ్రింట్లు అన్ని విడుదలచేసి ఖర్చు పెట్టిస్తామంటూ వుంటే అర్థం ఏమిటి? కేంద్ర మంత్రివర్యలు శ్రీ శివశంకర్ గారు విజమాబాద్ లో ఇచ్చిన స్టేట్ మెంట్ ము తమరు గమనించారా? రాష్ట్రం ఏవిధంగా రియాక్టు అవుతోందో తెలియజేస్తారా? సర్కారియా కమిషన్ రిపోర్టులో, పెంట్రీల్ పైనాన్స్ కమిషన్ వున్న విధంగా, స్టేట్ పైనాన్స్ కమిషన్ ఏర్పాటు చేయండి అని రికమెండ్ చేసిన విషయం యదార్థమా? ఆ విషయములో రాష్ట్రప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలను వివరిస్తారా?

శ్రీ పి. రామచంద్రయ్య :- శివశంకర్ గారు ఇచ్చిన స్టేట్ మెంట్ ము చూడడం జరిగింది. అది అధికారికంగా యిచ్చారో, అనధికారికంగా యిచ్చారో, వాకు తెలియదు అధికారికంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సమాచారం ఏది అందలేదు రెండవ విషయం, స్టేట్ ప్లానింగ్ కమిషన్, డెవలప్ మెంట్ బోర్డుకు, నేషనల్

ఉ. 10-00 ప్లానింగు కమిషన్, ఫినాన్స్ కమిషన్ వవర్న్స్ యిచ్చి వాటిని రిడిజిగ్నెట్ చేయడంపై సర్కారియా కమిషన్ రికమెండ్ చేయడం జరిగింది. అది ప్రపోజర్స్ లో వుంది. అయినా మరొకసారి రాష్ట్రప్రభుత్వం, యిది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క యింటర్నల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ విషయం కనుక, స్టేట్ గవర్నమెంట్ కే వదలాలని కేంద్రానికి కామెంట్స్ పంపించడం జరిగింది.

శ్రీమతి పై. సీతాదేవి (ముచినేపల్లి) :- అధ్యక్ష, సమాధానంలో ఏజెన్సీస్ ద్వారా చానలైజ్ చేస్తున్నట్లు చెప్పారు. అని గవర్నమెంట్ ఏజెన్సీలా, ప్రైవేట్ ఏజెన్సీలా, లేక లోకల్ బాడీస్, ఏవి అనే విషయం కావాలి.

మిష్టర్ స్పీకర్ :- సమగ్రంగా మినిస్టర్స్, రిపోర్ట్స్ రావడంలేదని మంత్రిగారు చెప్పారు కదా.

శ్రీమతి పై. సీతాదేవి :- చీఫ్ సెక్రటరీ, సెక్రటరీస్ శరఫున రిపోర్ట్ వచ్చినట్లు చెప్పడం జరిగింది. ఆ ఏజెన్సీలు ఏమిటో చెబితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి :- అధ్యక్ష, ప్రధానమంత్రిగారు కలెక్టరత్తో సమావేశం ఏర్పాటు చేసినప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేశారా? రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కూడా యన్ వార్స్ చేయడం జరిగిందా? లేనిచో, కారణం ఏమిటి? నేరుగా సంబంధాలను పెట్టుకొని, కేంద్రమే సంబంధాలు పెట్టుకుంటే, అధికారాలు లేకుండా రాష్ట్రప్రభుత్వం ఎందుకు?

శ్రీ సి. హెచ్. విద్యాసాగరరావు :- అధ్యక్ష, పాయింట్ ఆఫ్ క్లారిఫికేషన్ The Minister's answer is very clear and crystal clear. అటువంటిప్పుడు బుచ్చయ్యచౌదరి ఏదోజవాబు తీసుకురావాలి అనుకోవడం అర్థంలేని విషయం మినిష్టర్ గారి ఆన్సర్ క్లియర్ గా వుంది.

ఇంటర్ ప్రశ్న

Mr. Speaker :- Sufficient answer has come and I am satisfied with the answer. Do you want to create some confusion? Responsible Minister has given a statement and therefore యింకా ఫర్దర్ గా ఈవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తే ఎలా?

What do you expect to come?

Sri D.K. Samara Simha Reddy :- The Minister has been very responsible with the answer but the Members are aggravating with the supplementaries.

Mr. Speaker :- That is why, let us stop with this. Sri Divakara Reddy, you want to make your statement.

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్న - వాగూహ సమాధానములు ముగిసినవి

సభా కార్యక్రమము

Sri A. Dharma Rao :- Sir, the Panchayatiraj Department has issued a circular prohibiting transfers in whatever circumstances by the Zilla Parishads and prohibited promotions also. On account of such circular the Zilla Parishads are now faced with a situation not to fill up vacancies though there are many. This is causing great loss to the Education at the District level. I have given a notice regarding this under rule 304 since it is damaging not only the Panchayatiraj administration but also education.

Mr. Speaker :- I will consider it.

శ్రీ కె వి. నారాయణరావు (సిరిపూర్) :- అధ్యక్ష, కాపీస్ మాకు కూడా యివ్వమనండి.

శ్రీ జె పి. దివాకరరెడ్డి :- ఇది పాలసీ కాదండి నేను మంత్రి అయినప్పుడు కాపీ యివ్వడానికి అభ్యంతరం లేదు. అంతవరకు వారిని వెయిట్ చేయమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- కాపీనా లేక కాపీనా;

(నవ్వులు)

శ్రీ జె పి. దివాకరరెడ్డి :- అధ్యక్ష :- డిప్యూటీ కో-ఆపరేటివ్ మార్కెటింగు సొసైటీలమీద వచ్చిన అభియోగాలకు గాను హౌస్ కమిటీని ఏర్పాటుచేశారు దురదృష్టవశాత్తు హౌస్ కమిటీ యిచ్చిన రిపోర్ట్ లో నాపైన కొన్ని అభియోగాలు చేశారు. వాటిలో ముఖ్యంగా బ్లాక్ మార్కెటింగు ఆఫ్ ఫెర్టిలైజర్స్ అండ్ జవర్ అని వుంది. ఆ సందర్భంలో సెక్షన్ 51 క్రింద ఎంక్వయిరి జరిగినప్పుడు కోర్టుకు వెళ్ళిన సందర్భంలో కావివ్వండి. జవర్, ఫెర్టిలైజర్స్ బ్లాక్ మార్కెట్ ప్రవక్తి ఎప్పుడు, ఏనాడూ రాలేదు. ఇప్పుడు ఎలా, ఏ రకంగా వచ్చిందో నాకు తెలియదు. దానిలో ఆరోపణ ఒక్కటే, జవర్ లో ప్రాఫిట్ వచ్చినప్పుడు రావలసినంత ప్రాఫిట్ రాలేదని నా పైన ఆరోపణ. అధ్యక్ష, సెక్షన్ 51 ఎంక్వయిరిలో నా పైన ప్రాఫిట్ నోటీసు యిచ్చారు. దానిపైన సంజాయిషీకి అవకాశం యివ్వకుండా, డిపార్టుమెంటు ఆఫీసర్స్ విరడిస్టివ్ గా వ్యవహరించడం జరిగింది. అనాటి మంత్రి నా రాజీనామీలో ఏదీ అయిన చల్లా సుబ్బారాయుడు గారు ఎక్స్ పార్ట్ గా సర్ వార్టి ఆర్డర్స్ యిస్తూ చేయడం జరిగింది. దానిపైన కోర్టుకు వెళ్ళడం జూన్ 1987లో పెట్టే ఎఫైడ్ చేయడం జరిగింది. నాపైన ఎటువంటి సర్వీసు లేక పైకోర్టు తీర్పును గుర్తించకుండా, సర్ చార్జ్ కొరకు, నానుండి డబ్బు వసూలు కావలసివున్నదని పేర్కొన్నారు.

కెమిటీ వారికి పూర్తి సమాచారం అందనప్పుడు కనీసం నన్ను సమన్ చేసి ఉ. 10-10 విచారించి ఉండవలసింది. నన్ను విచారించి ఉంటే కరెక్టు సమాచారం అంది ఉండేది. ఈ కామెంట్స్ నాపైన లేకుండా పోయేవి. ఇప్పటికైనా తమరు పూర్తి సమాచారం తీసుకొని ఈ కామెంట్స్ ను రిపోర్టు నుంచి తొలగించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కెమిటీ రిపోర్టుకు సవరణ కూడా తీసుకురావలసిందిగా మిమ్ములను కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. యశిరాజారావు :- ఎప్పుడో చెప్పారా:

శ్రీ జె. వి. దివాకరరెడ్డి :- జూన్ 1987 పేజి నెం. 13

Mr. Speaker :- I am directing the Office to take note of this and get the correct information from the concerned officer and then a decision will be taken.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి (మహారాష్ట్ర) :- మంచినీటి రేట్స్ పెంచారు మరి ఇన్ని వర్షాలు వచ్చినప్పటికీ కూడా రోజు తప్పించి రాజ్ హైదరాబాద్ లో నీరు సప్లయ చేస్తున్నారు. అదే విధంగా నా నియోజకవర్గంలోని జవహర్ నగర్ క్వార్టర్స్ చిక్కడపల్లిలో దాదాపు మూడు నెలల మంచి మంచినీరు రావడంలేదు. ఎందుకు అఫీసర్స్ కి చెప్పినా ఎవరు ఇంటి రెస్టు తీసుకోవడం లేదు. టాంకర్స్ రావడంవల్ల అక్కడ పెద్ద గొడవలు అవుతున్నాయి. మంత్రిగారితో చెప్పి మంచినీటి సదుపాయం కల్పించాలి. డబ్బులు అయితే వసూలు చేస్తున్నారు. కాని మంచినీరు ఇవ్వడం లేదు. అన్యాయం జరుగుతోంది.

Mr. Speaker :- I direct them to attend to this problem.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు :- 304లో నాలుగు సేమ్స్ ప్రింటు అయి ఏ జెండా వచ్చిన తర్వాత ఇప్పుడు 7 పేర్లు చేరాయి. ఒకసారి ఆ జెండాలో వచ్చిన తరువాత ఇలా మార్చవచ్చా అని తమరు రూలింగు ఇవ్వాలి. ఈ సాంప్రదాయం ఉండే ఆ ఆవకాశం రేపుమాకు కూడా వస్తుంది. తమరు దీని విషయంలో రూలింగ్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :- I have also noticed this yesterday. Once the list is prepared and printed no further names will be added hereafter.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- అరగంట ముందు ఇస్తే ఉండాలని ఉంది కదా?

మిష్టర్ స్పీకర్ :- అది కాదండి. ఆ ఉదయం ఇచ్చిన లిస్టుకూడా ప్రింటు అవుతుంది. తరువాత పోస్టుపోస్ట్ అయితే మరల రాదన్నది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- రావడంలో తప్పు ఏమిటి:

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వ దృష్టికి
తీసుకువచ్చిన విషయములు

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల
ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని
హత్య చేయుటను గూర్చి

Mr. Speaker :- We will decide it in the meeting of the
Business Advisory Committee.

రూలు. 304 క్రింద ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చిన
విషయములు.

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజాపరిషత్
అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని హత్య చేయుటను గూర్చి

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ వాడరి :- అధ్యక్ష, కర్నూలు జిల్లాలో గత సంవత్సరము నుంచి, ముఖ్యంగా గత మాసములో రాజకీయ హత్యలు ఎక్కువ జరిగాయి కర్నూలు జిల్లా గురించి గౌరవనీయ మంత్రిగారు నిన్న తెలియజేసినట్లు పొలిటికల్ షార్టింగ్ కన్న వ్యక్తిగతమైన కక్షలే ప్రధాన కారణం అన్నది దీనికి నిదర్శనం. ముఖ్యంగా షెడ్ కోయిన్ బిడెన్స్ కొన్నికొన్ని రాజకీయ పార్టీలలో వారు ఉంటారు తప్ప ఈ ఫ్యాక్షన్స్ ద్వారా ఒకరిని ఒకరు చంపుకోవడం అనవాయితీగా వస్తోంది ముఖ్యంగా ఈ హైర్లు ఎపాసిన్స్ ద్వారా చంపించడం, వారు చంపిపోయిన తరువాత పోలీసులు కనీసం ఎఫ్.ఐ.ఆర్ రిపోర్టులో కూడా చంపినట్లుంటే వ్యక్తులను వారు పెట్టికుండా చంపించినట్లుంటే వ్యక్తులను ప్రధాన మద్దాయకంగా పెట్టడం అనవాయితీగా జరుగుతోంది. ఈ హైర్లు ఎపాసిన్స్ ఇలా తప్పించుకొని, పచ్చలవిడిగా తిరుగుతూ ఉండడం వల్ల కర్నూలు జిల్లాలో ఫేక్షన్స్ తో ఏమాత్రమూ సంబంధం లేకుండా ఉన్న మూలాంటివారు కూడా భయపడవలసిన పరిస్థితి ఈ రోజు ఉత్పన్నం అయింది. మరి కర్నూలు జిల్లాలో ఇలా ఎందుకు జరుగుతోంది అనే దానిని గురించి గవర్నమెంటు దీవ్ గా ఆలోచించాలి అనలు దీనికి రూల్ కాజ్ ను కనుక్కోవలసిన అవసరం ఉంది.

Why these factions are existing since generations?

అసలు దీనికి పాల్యానన్ అంటులేదా?

How Government is going to solve?

ఏమైనా ఇంతి దళాలను ఏర్పాటు చేస్తారా? లేక కలెక్టర్స్ ను, ఎస్.ఐ.లను ప్రత్యేక కేంద్ర వహించడం చెప్పి అక్కడ ఉన్నట్లువంటి ఫేక్షన్స్ ను తగ్గించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నించేస్తుందా అని మీదాడారు. ఈ ప్రభుత్వాన్ని అడ్డుకుతున్నాను

దృష్టికి తీసుకురావలసిన విషయములు

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీనివాసులరెడ్డిని హత్య చేయుటను గూర్చి

ఇక్కడ ఈ వర్తిక్కులర్ ఇన్విడెంట్ - శ్రీనివాసులరెడ్డిగారి హత్యను గురించి చెప్పాలంటే చవిపోయిన వారి గురించి చెబితే బాగుండదు. కాని ముఖ్యంగా ఎవరు చేసిన పాపఫలం వారు అనుభవింపక తప్పదనే దానికి ఇది ఒక విదర్శనము. By sheer coincidence ఆయన తెలుగుదేశం పార్టీలో ఉంటే ఉండవచ్చు కాని ఆయనకు అందరితో సంబంధాలు ఉన్నాయి. ఆయనను ఆ పార్టీ క్రింద తీసుకో కండి. మరి ఈ వ్యక్తి ఆ పరిసర ప్రాంతాలలో కలిగించిన భయోత్పాతాన్ని మనము ఒకసారి పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఈయనే సుబ్బన్న అనే వ్యక్తిని కొన్ని నెలలక్రితం హింసించి చంపి, గడ్డివామిలో వేసి కాల్చిన విషయాన్ని మీరు గుర్తించాలి. He is a notorious criminal, I can say.

(శ్రీ ఎ. మహిపాల్ రెడ్డి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

శ్రీ వి. చంద్రశేఖర (మహబూబ్ నగర్) :- ఆయన గురించి చెడ్డగా చెప్ప తున్నారా; లేకపోతే బాగా చేకారని చెప్పతున్నారా?

ఇంటరప్షన్సు

ఎదయినా మేటర్ ఈ హావుస్ లో వచ్చినప్పుడు అన్యాయం జరిగిందని చెప్ప వలసి నబబుగా ఉంటుంది కాని బాగా చరపారని చెప్పడం సబబుగా లేదు. ఆయనను బాగా చంపారని చెబుతున్నారు. కర్నూలులో ఒక మీటింగు పెట్టి చెప్పమనండి

(ఇంటరప్షన్సు)

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి :- సభ్యులు వాస్తవాలు తెలుసుకోకుండా చెప్ప తున్నారు. I am not against anybody. I am a non-factionist in Kurnool district. We condemn such incidents.

అది గుర్తించుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది.

We condemn such incidents.

ఫారమలో మర్డర్ జరిగినా, అది శ్రీనివాసులరెడ్డిగారు అయినా, మొన్ననే జిల్లా పరిషత్ మీటింగు జరుగుతూ ఉంటే ఎవపావతిని అనే ఏక్టివ్ పర్సన్ ను అక్కడ ఉన్నట్లుపంటి లోకల్ కక్షలతో అడిషనల్ ఎస్ పి. ఇంటిమండే బాంబులు వేసి కత్తు లతో పొడిచి చంపారు. It is sheer inefficiency of the Addl. S P What action this Government has taken against that Add. S.P?

కానీ గూడా కాపాడలేకపోయారు. బయటకు వచ్చి చంపుతూ ఉంటే చూస్తూ

దృష్టికి తీసుకుకొనివచ్చిన విషయములు

1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల

ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని

హత్యను గూర్చి

నిలబడ్డాడు. ఇలాగే ఇంకొకటి జరిగింది. ఈ వంపావతిని చంపిన తరువాత నెలలో జిల్లా పరిషత్ మీటింగు పెడితే గౌరవనీయ రాఘవరెడ్డిగారిని, ఆయనకు ఏ పార్టీలో ప్రమేయం లేదు. అటువంటి వారినికూడా చంపడం జరిగింది. Why these incidents are occurring? We condemn it.

ఎందుకు ఇలా జరుగున్నాయి అనేది ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. కర్నూలు జిల్లాలో బాంబులు విచ్చలవిడిగా తయారు అవుతున్నాయి. It is a cottage industry in Kurnool district. Parallel Government is running. ఎవరి దగ్గర పడితే వారిదగ్గరే బాంబులు ఉంటున్నాయి. అక్కడ ఆసలు లా అండ్ ఆర్డర్ లేదని మీద్యారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము

Government should take all steps into account. The Hon ble Home Minister knew about Kurnool. He was a student of Kurnool Medical College. I request him to take personal interest to see such incidents should not occur again.

రాజకీయ సంబంధము లేకుండా ఏ ఫేక్షన్ కి సంబంధము లేని మాలాంటివారు కూడా విచ్చలవిడిగా తిరిగేదానికి అవకాశం కల్పించమని కోరుతున్నాము. సుబ్బరత్నయ్యగారి భర్త మహాలేశ్వరగిరిగారు నాకు ముందు మిత్రులు. వారినికూడా చంపారు. ఏ పార్టీలో చంపినా

We condemn it, Sir.

శ్రీ జి. ముచ్చయ్య చౌదరి :- అధ్యక్ష, "దెయ్యాల వేదాలు వల్లించినట్లు" ఉ. 10-20 గా ఉంది. ఆ వ్యక్తి మొరమైన హత్యకు గురయి చనిపోతే, భావిని మరొక రకముగా ఆపాదించే ప్రయత్నాలను ఉండించాలి. శ్రీనివాసరెడ్డి కర్నూలు జిల్లాలోని ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజాపరిషత్ అధ్యక్షుడుగా ఎన్నికయిన యువకుడు. వట్టుదంతో అందరికీ తలలో నాలుకగా పనిచేస్తున్నవాడు. అతడు ఎన్నికయిన నాటి నుంచి అతనిమీద తీవ్రంగా హత్యా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. అతడు అధికారులతో, సే. పి. ఐ. జి. లతో మొరపెట్టుకున్నాడు. ఇక్కడకు వచ్చి మంత్రిత్వ లతోకూడా చెప్పారు. తన ప్రాణాలకు రక్షణ లేకుండా పోతోందని, తనమీద దాడి చేస్తున్నారని... ..

(ఇంటర్వ్యూ)

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వ దృష్టికి
తీసుకువచ్చిన విషయములు

1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల
ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని
హత్య చేయుటను గూర్చి

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి :- అధ్యక్ష. సంబంధిత కర్నూలు ఎస్.పి.సి నేను కలిపినప్పుడు, ఆ మండల అధ్యక్షుడు కనబడితే కాల్చి చంపాలని ఆదేశాలివ్వాలని అనుకున్నాము అన్నాడు. ఎంక్వయరీ చేసుకోవచ్చు....

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :- అధ్యక్ష, అక్కడ బై ఎలక్షన్ తీసుకురావాలి కనుక తనను హత్య చేయడానికి కాంగ్రెస్ నాయకులు చూస్తున్నారు. రక్షణకావాలి అని కోరారు. ఆ యువకుడు 9.8 నాడు హత్య కావించబడడానికి ముందురోజు వరకూ ఇక్కడే ఉన్నాడు. తనకు రక్షణ ఇప్పించమని కనీసం గన్ లైసెన్స్ అన్నా ఇవ్వమని, తనను తాను రక్షించుకుంటానని చెప్పాడు. దురదృష్టవశాత్తు తేగడివల్లిలో అతడి స్వగృహంలో ఉదయం కాలకృత్యాలకు వెళ్ళి వస్తుంటే చాలా దారుణంగా శరీరం నుంచి తలను వేరుచేసి చంపారు. బాంబులు వేయడమే కాకుండా ఇంత దారుణంగా హత్యచేసిన నాయకుల చర్యలను చూస్తే, ఎవరు దీనిలో ఉన్నారు ఏ రాజకీయ ప్రయోజనాల కొసం అతడిని మట్టుపెడితేనే కాని మరొకరు పైకి రాతే రనే దుగ్ధతో చేశారు అనే విషయం తెస్తుంది. బోరెడ్డి కుమారులు రామచంద్రారెడ్డి రామపుల్లారెడ్డి, రామకృష్ణ, నారాయణరెడ్డి, ప్రైమన్ గుంపుగా వెళ్ళి. గ్రామస్తులు అడ్డుకోబోతే వారిమీద బాంబులువేసి, దూరంగా నిలబెట్టి కత్తులతో గొంతు కోసిన సంఘటనను సభ్య సమాజం ఖండించవలసిన అవసరం ఉంది. అళ్ళగడ్డలో ఏం జరుగుతోంది: వెల రోజులలో 15 హత్యలు జరిగితే సి.ఐ.

(ఇంటరప్షన్)

సి.ఐ. ఏమి చేస్తున్నాడు? పోలీసు యంత్రాంగం ఏమి చేస్తున్నది? హైద్రాబాద్ ఎపాసిన్స్ తమ స్వార్థప్రయోజనాల కోసం ఈ విధంగా హత్యలు చేస్తున్నారు అంత వారం ముందు ఎలగాల్లి మాజీ సర్పంచి సి.వి. రాఘవరెడ్డిని చంపారు.

పెద్ద మనిషి. కక్షలకు కార్పణ్యాలకు లోను కానివ్వక. అటువంటివాడు పొలంనుంచి వస్తుంటే బాంబు వేయగా మొత్తం తల చీలిపోయి అక్కడికక్కడే మరణించాడు. అడ్డువెళ్ళిన అతడి బార్యమే అడది అబల అని తెలిసికూడా దూరంగా నెట్టి గాయపరిచారు. ఆయనను చంపారు. శ్రీకైలం లో టి.ఎన్.టి.యు.సి నాయకుడిని మట్టుపెట్టారు. సున్ని పెంటలో కాశయ్య అనే అతడిని, టి.ఎన్.టి.యు.సిని చివ్వుడి చేస్తున్నాడనే కారణంతో హత్యచేశారు ఎందుకు జరుగుతున్నాయి ఈ

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల
ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని
హత్యను గూర్చి

హత్యలు: అధికారం పోయింది. ఇక ఏ మాత్రం ముందుకు రాలేము అని ఈ విధంగా హత్య రాజకీయాలతో తిరిగి. అధికారంలోకి రావాలి అనుకుంటే, చేసుకున్న వాటికి చేసుకున్నంత అన్నట్లు, రాబోయే ఎలక్షన్ లో ఈ మాత్రం 50 మందికూడా అనెంబ్లీకి రారు. ఈ విధంగా హత్యలతో అధికారంలోకి రావాలి అనుకుంటే, అట్లా చేసేవారిని హిరోలుగా వర్షిస్ చేయాలని భావిస్తే దానిలో వారే కొట్టుకుపోతారు. నేను హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. చేయకపోతే వారు హత్యా రాజకీయాలను విడనాడరు. శ్రీనివాసరెడ్డి హత్యను కాంగ్రెస్ వారు రిపోర్టు చేస్తున్నారు. రాంభూపాల్ చౌదరి గారు మాట్లాడుతూ చెప్పారు. రేపు రాంభూల్ చౌదరిగారి మీద ఏదయినా జరిగితే, ఆయన పాపానికి ఆయనే పోయాడు అని అందామా? ఇది మంచి పద్ధతా? కనీసం పోయిన వ్యక్తి మీద సానుభూతి అయినా లేకుండా, ఆయన దుర్మార్గుడు అని చిత్రించడానికి, ప్రజలలో వేరే విధంగా భావన కల్పించడానికి ప్రయత్నం చేయడాన్ని నేను ఖండిస్తున్నాను.

(ఇంటర్వ్యూ)

నెలలో 15 హత్యలు జరిగితే పి.ఐ.గా ఉన్న రామారావు ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేకపోతున్నాడు. లాకన్ డెత్ 1987లో అళ్ళగడ్డ పోలీసు స్టేషనులో జరిగింది ఆ పి.ఐ. కారకుడు. ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు? దోషులను శిక్షించవలసింది పోయి కనీసం పట్టించుకోలేదు. ఈ రకంగా హత్యా రాజకీయాలు రోజు రోజుకు ప్రోత్సహిస్తుంటే ఎందుకు అతడిని అక్కడే ఉంచారు; మార్చాలి కదా? ఇదే విధానం కొనసాగితే కర్నూలు, కడపకాదు అంతటా వ్యాపిస్తుంది. విజయవాడలో దేవివేని మురళిని హత్యచేస్తే, చేయించినవారు, చేసిన వారూ హిరోలుంటూ కాంగ్రెస్ వారు భుజాన వేసుకున్నారు. శ్రీనివాసరెడ్డిని హత్య చేసిన వారిని హిరోలుంటున్నారు. నిన్న మొత్తుకున్నారు. ఈ రోజు ప్లేటు ఫిరాయించారు. రంగారెడ్డి జిల్లాలో, కర్నూలు జిల్లాలో, కడపలో, కృష్ణా జిల్లాలో ఏమీ జరుగుతుందో చూస్తున్నారు. ఇదే విధానం కొనసాగితే తగిన విధంగా ఇవతలి పక్షం మంచికూడా రియూట్ అయితే చాలా తీవ్ర పరిణామాలు వస్తాయి. డిలీవి అందరూ. ఖండించవలసిన అవకాశం వుంది. హత్యరాజకీయాలను ప్రారంభిస్తే, వాటిలోనే మాడి తుపి అవుతారు. కనుక ఆ పి.ఐ. మీద చర్య తీసుకోవాలి. ఎందువల్ల వర్యుని తీసుకోలేకపోతున్నారో అరవీమీద వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను

దృష్టికి తీసుకురావలసిన విషయములు

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీనివాసులరెడ్డిని హత్య చేయుటను గూర్చి

డా. కె. శివప్రసాదరావు :- అధ్యక్ష, కర్నూలు జిల్లాలో ఇటువంటి హత్యలు దొర్లన్నాయి జరుగుతున్న మాట వాస్తవం. పోలీసు డిపార్టుమెంటు ఎంత కఠినంగా వ్యవహరించినా, చక్కగా బాధ్యత విర్వహించినప్పటికీ కూడా అమకో కుండా కొన్ని చోట్ల ఇటువంటివి జరుగుతున్న మాట వాస్తవం. దీనికి రాజకీయాలు కానీ, రాజకీయపార్టీలుకానీ కారణంకాదు. గ్రామ కక్షలు, ముటా తగదాల మంచి ఒకదానినుంచి మరొకటి చెయిన్ రియాక్షన్లాగా జరుగుతున్నాయి. రాంభూపాల్ చౌదరిగారు చెప్పారు. హైద్రు ఎసాసిన్స్ చేస్తున్న వారిమీద కేసులు పెట్టడంలేదని కాన్స్పిరసీ చేస్తున్న వారిమీద కేసులు పెడుతున్నారని అన్నారు. ఆ ఇద్దరేకాదు హైద్రు ఎసాసిన్స్ అర్ధిక ఇబ్బందుల వలనో, వారు చేసే వృత్తి, సులభంగా డబ్బు సంపాదించే మార్గమో కాని ఇటువంటి అకృత్యాలకు పాల్పడితే వాటిని వారిని ఉపయోగించుకునే వారు కూడా సమాన నేరస్థులే కనుక వారినికూడా వదలిపెట్టేది లేదు. ఈ హైద్రు ఎసాసిన్స్ కాకపోతే, మరొకరితో చేయిస్తారు. కనుక కాన్స్పిరసీతో ఈ కార్యక్రమాలు చేసే వారినికూడా వదలిపెట్టేందుకు వీలులేదు. అనేది పోలీసు యంత్రాంగ విధానం. హైద్రు ఎసాసిన్స్ డబ్బుకోసం చేస్తున్నారు కనుక వారిని వదలిపెట్టరాదు. వారిని విచారణచేసి, శిక్షలు వదేలా చేయడం ప్రభుత్వ బాధ్యత. చేసిన పాపానికి ఫలితం అందరికీ తెలుసు. ఏ పార్టీ అయినావరే, ఇటువంటి అకృత్యాలకు పాల్పడి, రాజకీయ స్వార్థాన్ని, స్వలాభాన్ని కోరితే, ఒకరి ప్రాణాలకే పరిమితంకాదు అనేది గమనిస్తే, ఇటువంటి అకృత్యాల తగ్గుతాయి. శాంతిదళాల గురించి చెప్పారు. కొన్ని జిల్లాలలో ప్రయోగం చేస్తున్నాము. అన్ని రాజకీయ పార్టీలవారు సద్భావంతో ముందుకు వస్తే, వారిని కూడగట్టుకొని, ఉన్న పరిస్థితిచెప్పి వారి సహకారం ఉంటే ఇటువంటివి అరికట్టడానికి వీలువుతుంది. వారి తోడ్పాటును కోరుతున్నాము. అదే భావంతో ముందుకు వస్తే శాంతిదళాలు ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాము. బుచ్చయ్యచౌదరిగారు చెప్పారు విజమే, హత్యలు జరుగుతున్నాయి. కాకపోతే ఇందుకు పాల్పడిన వ్యక్తులకూడా అయాయకులు కాదు. గతంలో నేరాలతో సంబంధంగల వారే. పోలీసు ప్రమేయము లేదు. పక్షపాత ధోరణిలో వ్యవహరించారనడం వాస్తవంకాదు. అయినా ఎవరయినా వరే బలహీనత, ఆలస్యత్వం చూపితే సహించడం జరగదు. విచారణ ఇరిపి చర్యలు తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగావుంది ఈ ప్రాంతంలో ఇటువంటి హత్యలు ఒకదాని తరువాత ఒకటి జరుగుతుంటే ఏమి చర్యలుతీసుకుంటున్నారని

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల
ప్రజా వరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని
హోత్యుమే గూర్చి

జుచ్చుచోదరిగారన్నారు. ఆ ప్రాంతంలో ఒక ప్రత్యేకమైన అధికారిని ఈ కార్యక్రమాలమీద ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అక్కడ ఎన్ని లైసెన్సులు లేవి వెస్ట్స్ ఉన్నాయి; లైసెన్సు ఉన్నా వేరే విధంగా ఉపయోగించి, స్వార్థానికి వాడడం జరుగుతోందా అనేది తెలుసుకొని లైసెన్సులను రద్దు చేయడం జరిగింది. 198 మారణాయుధాలను, రిపార్చర్స్ ను సీజ్ చేశాము.

అదే విధంగా ప్రత్యేకంగా గుర్తించబడిన ప్రాంతాలలో ఆరు హ్యూనిటీక్ పోలీసు స్టేషన్లు కూడా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా ఈ ముటా కక్షలకు ప్రధాన బాధ్యులైనవారితో ఉన్నారో దాదాపు 100 మందిపైన రౌడీషీట్స్ జిఎస్ చేసి ఏడయిన జరిగితే వారిని బాధ్యులుగా నిర్ణయించి గుర్తించడం జరిగిందని మీసవిచేస్తున్నాను. అదే విధంగా పీరికి ఈ ప్రాక్షినిస్టు ఆయుధాలను సప్లయ చేసే వాడన్నాడు వారిని గుర్తించడం జరిగింది. అలాంటి మూడు గ్యాంగులను గుర్తించి అరెస్టు చేయడం జరిగింది. ఎన్నో రకాలుగా శాంతి భద్రతలను కౌపాడడంకోసం ముటా కక్షలతో, ముటా కక్షలతో కొట్లాడుకునే నాయకులను గుర్తించి పరిసంద రనీకూడా తీరుపులో కెంచడానికి ప్రభుత్వం వీలయిన కృషి చేస్తున్నది కేవలం పోలీసు డిపార్ట్ మెంటు హోత్యుమే అరికడుతుందనకుండా పార్టీ నాయకులందరూ, ఇరు వర్గరీవాసు ఒక ఆవగాహనకు వచ్చి చేసినట్లయితే, ప్రభుత్వం, పోలీసు డిపార్ట్ మెంటు పని సులభమవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

డాక్టర్ ఎం.వి. ప్రసూరా రెడ్డి :- అధ్యక్ష, ఈ విషయాల్లో మంత్రిగారు చెప్పిన వాటిపైన బేదభిప్రాయంలేదు. కానీ జుచ్చయ్య చోదరిగారు చెబుతూ ఆయన మా రౌజీకియే పరిస్థితి గానీ, ఎలాంటి అవగాహన గానీ, ఎల్లయ గానీ తెలియకుండా పార్టీ ప్రోమోయల్ ను ఒక రౌజీకియే పార్టీకి కళంకం వచ్చేలా మోట్లకడం మాత్రం క్షంత్వంకాదనే మనవిచేస్తున్నాను. హెచ్చరిక చేయవలసిన అవసరంలేదు మనవి చేస్తున్నాము. మా ప్రాంతంలో మామూలుగా వ్యక్త గాగ్రమంలో కూడా తీగదా యోదారు ఈ ముటా తగదాలు చేరికో ఉండవు. కేవలం దోయదులకు బావాదురులకు ఉంటారు దూరం వ్యాప్తు ఉండవు. ఇటువంటి ముటా తీగదా యోదారులకు రౌజీకియే స్వాతంత్ర్యం పోనీ ఎంకరేజ్ జేప్, రౌజీకియే స్వార్థానికి జీవించిండుకుంటూ, బికి ముటా తీగదావు, తీగదావుల తీగ, బికి ముటా తీగదావు కాంగ్రెస్ తీగ చప్పుడరబెట్ల మీయ జరిగిందా కానీ, హానీమాత్రం జరుగుతుందే ముటా తగదాలు, పార్టీ ప్రమోయలు ఉన్నా; బికిరికి ఒకరు తీసేవేనానికి లేదు.

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వ దృష్టికి
తీసుకువచ్చిన విషయములు

1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల
ప్రజా పరిషత్ ఆద్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని
హత్య చేయుటను గూర్చి

చైర్మన్ :- యు లిజన్ మి. మంత్రిగారుయిచ్చిన సమాధానం మీద క్లారిఫికేషన్ అడగండి. మీరు మాట్లాడదలుచుకొంటే మొదలే మాట్లాడవలసి ఉంది.

డా. ఎం. వి. మైసూరాద్ది :- కానీ మౌలికమైన సమస్యలున్నాయి. ఈ సమస్యను నిజంగా శాంతియుతంగా పరిష్కారం చేయాలనుకొంటే డిస్కషన్ పెట్టమనండి. లేకపోతే ముటా తగాదాలను గురించి ఇక్కడ చర్చించవలసిన అవసరమేలేదు. పరిష్కారమేదయినా చేయదలుచుకొంటే ఈ ప్రాంతానికి మేలు చేయాలనుకొంటే కొంచెం చెప్పనివ్వండి. నాకు క్లారిఫికేషన్ కూడా అవసరంలేదు.

చైర్మన్ :- మంత్రిగారు ఇచ్చిన స్టేట్మెంటుకు క్లారిఫికేషన్ అడగండి. మీరు మాట్లాడాలనుకొన్నప్పుడు మొదటే అవకాశం తీసుకోవలసి ఉంది:

డా. ఎం. వి. మైసూరాద్ది :- విషయం చెప్పిన తరువాత మంత్రిగారు యిచ్చిన స్టేట్మెంటుకు క్లారిఫికేషన్ కు వస్తాను. ముటా తగాదాలను కేవలం ఓక పార్టీ లేబుల్ వేసి ఎవరినో ఓకరించి మీరు తెలుగుదేశం అని, కాంగ్రెస్ వారిని దూరముగా పెట్టడం, తప్పుచేయకపోయినా, ఎఫ్.ఐ.ఆర్. పెట్టి కిషింపడం లేక తెలుగుదేశంవారు తప్పుచేస్తే కనుక ఎఫ్.ఐ.ఆర్. పెట్టకుండా, కేసు రిజిష్టర్ చేయకుండా ప్రక్కన పెట్టి ప్రభుత్వం వాళ్ళకు సంబంధించిన వాళ్ళను పోలీసు స్టేషన్ లోకి తీసుకోనంతవరకూ ఈ సమస్యకు పరిష్కారంలేదు. ఇటువంటిది లేకుండా నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించినట్లు మంత్రిగారు పోలీసు శాఖను అదేశిస్తారా? శ్రీనివాసులు రెడ్డి విషయం ధాంధూపాల్ చౌదరిగారు చెప్పారు. వెలగరావువరెడ్డి తెలుగుదేశం అనండి - కాంగ్రెస్ అనండి నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. ఆయన విజయవాడకు రెడ్డిగారికి బంధువు బంధువుల మధ్య హత్యరాలు ఉన్నదానికి తీసుకువచ్చి పార్టీ లకు అంటగట్టడం ఈ ప్రభుత్వానికి అంత మంచిదికాదు. ఇది కేవలం రాజకీయ స్వార్థంకోసం, ముటా తగాదాలని వెనుకేసుకొంటే అక్కడ రక్తపాతం తప్ప మరొకటి జరగదు. పోలీసు వ్యవస్థను అడ్డంపెట్టుకొని వాకి రక్షణ కల్పించాలని, కాంగ్రెసువారే చేయించారని చెప్పడం అసందర్భం. ఇటువంటిది ఎంకరేట్ చేసుకుంటూ, నిజంగా ఈ ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం ఇంటరెస్టు ఉన్నా కాని ముటా తగాదాలను అణచేదానికి, నిష్పక్షపాతంగా పోలీసు శాఖ వ్యవహరించేదానికి మంత్రిగారు దృఢ నిర్ణయంతో పార్టీ తగాదాలకు అతీతంగా ఆదేశాలు ఇచ్చేంతవరకూ మోక్షం

దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయములు

1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండలం

ప్రజా పరిషత్ ఆధ్వర్యమున శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని

హత్యను గూర్చి

లేదు. లైసెన్సులు లేని తుపాకులను రికవరీ చేయడానికి ఒక వ్యవస్థ పెట్టారు. ఎస్.పిని పెట్టమన్నారు. లైసెన్సు లేని తుపాకులను డిపార్టుమెంటు వారు ఎవరి నంబే వారిని తీసుకువచ్చి లోపలవేయడం, చావబాడడం, చావబాదిన తరువాత మీరు మాకు ఏదో ఒకటి తీసుకువచ్చి ఇవ్వండి అని చెప్పడంతో వాళ్ళు ఏదోఒక సైకిల్ గొట్టి నో లేక ఇంకో రకంతో, ఇంకో రకంతో తీసుకువచ్చి వాళ్ళకు ముడుపులు ఇచ్చి రికవరీ చేసామని అంటున్నారు కానీ, నిజంగా రికవరీ అయిన తుపాకులు మాత్రం ఇక్కడ నామమాత్రంగా ఉంటాయి. ఆ తుపాకుల రికవరీలో కూడా ఫ్యాక్షన్ జోన్ వాళ్ళేమీ చేస్తున్నారంటే కేవలం అధికార యంత్రాంగం దగ్గరలేని వాళ్ళమీద దాడిచేయడం, రాత్రికి రాత్రి పట్టుకురావడం, వారిని తన్నడం, ఈనమస్య మీద ఒకసారి కడప, వల్లూరి స్టేషన్ కు ఒక అమాయక వ్యక్తిని తీసుకువచ్చి తుపాకి ఇస్తావాలేదా అని అతనిని తన్నడం వల్ల లాకప్ లో చనిపోయాడు. ఆ విషయము మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. మంత్రిగారు చెప్పిన లైసెన్సు లేని తుపాకుల గురించి నేను చెప్పేది ఇటువంటి ఘోరమైన అన్యాయాలు పోలీసు శాఖలో చేయకుండా ఉంటే ఈ ప్రాంతం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. ముటా తగాదాల వారిని నిష్పక్షపాతంగా పోలీసుశాఖ వ్యవహరించినప్పుడే ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. ముటా తగాదాలలో ఖాసీచేస్తేవాడు టి.డి.పి. అని అతనిని రక్షించడానికి పూనుకొంటే అక్కడ శాంతి ఉండదు. అశాంతి ఉంటుంది. మంత్రిగారు పోలీసు శాఖను నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించమని ఆదేశాలు ఇస్తారా.

శ్రీ కె. శివప్రసాదరావు :- చాలా సంతోషం. మైసూరా రెడ్డిగారు చక్కని సూచనలు చేసారు గుర్తు పెట్టుకోవలసింది ఒకటి వుంది ఒక వేరెత్తి చూపితే మూడు వేళ్ళు మనవైపు చూపించే విషయం మర్చిపోకూడదు. చిన్న ఇదే నభలో రాజశేకరరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ప్రత్యేకంగా తెలుగుదేశం పార్టీ వాళ్ళ వారిస్వార్థం కోసం పోలీసులను ఉపయోగించుకొని అక్కడ మర్దర్స్ చేస్తున్నారని అన్నప్పుడు ఉదహరించినప్పుడు ఇదే మాట నేనుకూడా చెప్పాను. పార్టీలకు అతీతంగా అక్కడ జరిగేటువంటి ముటా తగాదాల మంచి, రాజకీయ కక్షలతో నేరాలు జరుగుతున్నటువంటి మర్దర్స్ అని చెప్పడం జరిగింది. మైసూరా రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఇవి జరిగిన మాట వాస్తవం. అన్నదమ్ముల తగాదాలు, బావామరదుల తగాదాలు, తండ్రికొడుకుల తగాదాలు జరుగుతున్న మాట వాస్తవం. రాజకీయంగా లేవని నేను చెబుతున్నాను ముటా తగాదాలని చెబుతున్నాను. అందరూ ఒక అవగాహనతో అక్కడ వున్న పరిస్థితి అవగాహన చేసుకొని అందరూ ఒక్క పద్ధతి ఆలోచిస్తే అలాంటి

దృష్టికి తీసుకురావలసిన విషయములు

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీనివాసులరెడ్డిని హత్య చేయుటను గూర్చి

తగాదాలను అరికట్టడానికి ప్రభుత్వానికి తూడా సులువవుతుంది. పోలీసు వరంగా పార్టీలకు అతీతంగా ఆక్కడున్న పరిస్థితులను అవగాహనచేసుకొని, చక్కగా శాంతిభద్రతలు కాపాడాలని మాత్రమే, ఈ ప్రభుత్వం, పోలీసుశాఖ పని చేస్తున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. గాది లింగప్ప (గుత్తి) :- అధ్యక్షా, హోం మినిష్టరుగారు సమాధానం యిస్తూ కర్నూలు జిల్లాలో రాజకీయ పార్టీలకు ఏ మాత్రం సంబంధము లేదు. ముటా తగాదాలవల్ల మాత్రం ఇలాంటివి జరుగుతున్నాయని చెప్పారు. ఆ విషయంతో నేను ఏకీభవిస్తాను. కర్నూలు జిల్లాలో 1985వ సంవత్సరం శాసన సభ ఎలక్షన్లు జరిగిన తరువాత, వాస్తవంగా నా నియోజక వర్గం కర్నూలు జిల్లా ఆలూరు తాలూకా, ఆక్కడ రాజకీయంగా ఎరిగిన వ్యక్తులను హత్యచేయడం అంటే ఎంతో గోరమయిన విషయం ఏ ఒక్కరూకూడా రాజకీయంగా లీడర్షిప్ తీసుకో వాలంటే మాత్రం చాలామంది ఈరోజు భయపడే పరిస్థితి వుంది. రాజకీయంగా ఒక కార్యకర్త ఎదిగినట్లయితే రాజకీయంగా వారు అధికారం కోల్పోయిన దృష్టిలో ఒక వ్యక్తికి గుర్తింపు ఇవ్వడం నాకు ప్రమాదం జరుగుతుందన్న భయంతో చాలా మంది తెలుగుదేశం కార్యకర్తలు మాకు రక్షణ లేకుండా పోతోందని మాకు రక్షణ కల్పించమని చెప్పడం జరుగుతోంది. ఉదా:- కర్నూలు జిల్లాలో తెలుగుదేశం పార్టీ ఎం.పి.కి మండలి అధ్యక్షుల ఎం.ఎల్.ఏల కార్యకర్తల చనిపోయినవారి లిస్టు మీ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. ఏవరిని ఏమర్పించే దృష్టితో నేను చెప్పడంలేదు

డా. ఎం.వి. మైసూరాద్ది :- ఆయన ఎన్నోరకాల హత్యలు చేయించిన గుండా, అంత కర్మోటకుడు అటువంటివి ఇక్కడ చెప్పేందుకు సిగ్గుపడాలి. మండలి అధ్యక్షులుగా ఉన్నవారిని తీసుకువచ్చి టికెట్ ఇచ్చి ఇంకా మార్చాడుకున్నారు.

శ్రీ ఎన్. గాదిలింగప్ప :- అలాంటి గుండాలు వచ్చి మార్చాడుకున్నారని మైసూరాద్దిగారు అంటున్నారు. ఎవరు గుండాలో రాయలసీమ ప్రజలందరికీ తెలుసు.

(అంతరాయం)

కర్నూలు జిల్లాలో 24-4-1985వ తారీఖున మహాబలేశ్వరగుప్తా, ఎం.ఎల్.ఏ అమ్మవారి పూజకు వెళ్ళితే అతి దారుణంగా హత్యచేశారు. అదే విధంగా మండల ప్రసిడెంట్ శ్రీనివాసులరెడ్డిని 9వ తారీఖున హత్య చేయడం జరిగింది. 8-8-1988వ

దృష్టికి తీసుకుకునివచ్చిన విషయములు

1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల

ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని

హత్యచేయుటను గూర్చి

కారీకున పోలీస్ కర్ సర్పంచి రాగవరెడ్డిగారిని 4 గంటలకు హత్యచేయడం జరిగింది అయిన రాజకీయంగా పున్నప్పటికి కూడా చాలామంచి వ్యక్తి అని ఇప్పుడే తాం భూపాల్ చౌదరిగారు అన్నారు. కాళయ్య అనే టి.ఎన్.టి.యు సీ కార్మికుడిని హత్య చేయడం జరిగింది. బుచ్చయ్య చౌదరిగారన్నట్లు ఆళ్ళగడ్డ నియోజక వర్గంలో మండల్ ఎలక్షన్స్ జరిగిన తరువాత రాజకీయ కక్షలతో 15 మందిని హత్య చేయడం జరిగింది. భూమగుండం ఆళ్ళగడ్డ తాలూకా సర్పంచ్ రామకృష్ణారెడ్డిగారిని ఎం. పి.పి. రామలింగారెడ్డిగారిని, అయిన తమ్ముడు, అయిన బావమర్రి వెంటబోతూవుంటే ముగ్గురిని వెంటాడి హత్య చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే రామలింగారెడ్డి మాత్రం తప్పించుకోవడం జరిగింది. వాళ్ళ తమ్ముడు శంకరరెడ్డిని, బావమర్రి గోపాలరెడ్డిని వీరిద్దరిని హత్య చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా శిరివెళ్ళ మండల టి.డి.పి పార్టీ అధ్యక్షుడు ఎం.ఆర్. రాముడు అనే వ్యక్తిని హత్యచేయడం జరిగింది. రుద్ర వరం మండల టి.డి.పి. పార్టీ అధ్యక్షుడు సంజీవరాయుడు అనే వ్యక్తిని హత్య చేయడం జరిగింది. ఇదిగాక ముత్యాలపాడు, కందలూరు గ్రామాలలో తెలుగుదేశం కార్యకర్తలను అతి దారుణంగా హత్య చేస్తూ వుంటే ఆక్కడవున్న సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు రామారావుగారు గతంలో నేను శాసన సభ్యునిగా ఎన్నిక అయినప్పుడు నా నియోజకవర్గం గుత్తిటాన్ లో సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుగా వున్నాను.

(ఇంటర్వ్యూ)

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :- శాసన సభ్యుడిగా వారు చేబుతున్నది, ఆక్కడ వ్యక్తిగత కుటుంబ కలహాలకంటే రాజకీయ ప్రయోజనాలకోసం మాత్రమే సీరిస్ ఆఫ్ మరడర్స్ జరుగుతూ వున్నాయని.

చైర్మన్ :- బుచ్చయ్య చౌదరిగారు 304 నిబంధనలో మీరు ఇచ్చిన ప్రకారము మొదలే మాట్లాడినారు మంత్రిగారు అన్నర్ చేసిన తరువాత అన్నర్ సాటిస్ ఫాక్షన్ గా లేకపోతే అప్పుడు తిరిగి మీరు ఏదైనా ఆడగవచ్చు.

శ్రీ ఎన్. గాదిలింగప్ప :- కర్నూలు జిల్లాలో తెలుగుదేశం పార్టీలోని ముఖ్యమైన వ్యక్తులను హత్యచేసి అధికారాన్ని కైవసం చేసుకోవాలనే ఉద్దేశంతో కోరికపూరిత రాజకీయ వ్యక్తుల హత్య ఈ హత్యల వెనుక వున్నదని విచారించాలి. నా స్వగత గ్రామం అయిన తాలూకా బెల్లదోన గ్రామంలో టిడి పి పార్టీ మండల అధ్యక్షుడు ప్రభాకర్, వెంకటేశ్వర్లు, రామబాబు వైకిల్

రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వ దృష్టికి

తీసుకువచ్చిన విషయములు

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజా పరిషత్ ఆద్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని హత్య చేయుటను గూర్చి

మోటర్ వయిన పోతువుంటే వారివయిన విచక్షణారహితంగా బాంబులు వర్షం కురిపించారు. ఈ విధంగా హత్యలు జరుగుతూ వున్నందున హోమ్ మంత్రిని ఈ విషయంలో కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలని మాత్రం కోరుతున్నాము.

డా. కె. శివప్రసాదు :- కర్నూలుకులకు మండల పరిషత్ పీట్లు ఇచ్చి రని మైసూరారెడ్డిగారు అన్నారు. అంతకన్నా కర్నూలుకులకు శాసనసభ పీట్లు ఇచ్చిన విషయం ఒక్కసారి మనవిచేస్తున్నాము. ప్రభుత్వపరంగా ఈ శాంతిభద్రతలు కాపాడడంలో అందరి కో-ఆపరేషన్ వుండాలని వేడుకొంటున్నాము. మేము ఇలాంటి పరిస్థితులను కఠినంగా అరికడతామని మనవిచేస్తున్నాము.

శ్రీ మహ్మద్ జానీ :- అనలు ఈ రాష్ట్రంలో ఇన్ని బాంబులు, ముఖ్యంగా కర్నూలు జిల్లాలో కోకొల్లలుగా దీపావళి పాకాయల మాదిరి ఈ బాంబులు ఉత్పత్తి ఎక్కడ అవుతున్నది? ఇంతకుముందు కడపలో బాంబుపడింది, నంద్యాలలో పడిందింటే అందరం ఆశ్చర్యంగా చూసేవాళ్ళము. ఇప్పుడు గుంటూరు జిల్లాలో బహుళంగా ఈ బాంబులు పడడం జరిగింది.

చైర్మన్ :- జానీగారు 304 నిబంధనకు సంబంధించి పజెషన్స్ చేయండి, మీరు ఆ బాంబులు విషయం అక్కడి నుంచి తీసుకపోయి మొదలేమో కర్నూలు. తరువాత రాయలసీమ, ఆ తరువాత గుంటూరు అలా, అలా తెలంగాణకు తీసుకపోతాడు

శ్రీ మహమ్మదు జానీ :- ఐ యామ్ సారీ సార్. హత్యలగురించి విజయవాడ హత్యలు భీభత్సం గురించి చెప్పారే ఏమిటి దానికిదీనికి వ్యత్యాసం ఎందుకు?

చైర్మన్ :- నేను బుచ్చయ్యచౌదరిగారు, రాంభూపాల్ చౌదరిగారు 304 నిబంధన క్రింద మాట్లాడేప్పుడు ఏమి అనలేదు. మంత్రిగారు ఆన్సర్ చేసిన తరువాత క్లారిఫికేషన్స్ అడగండి.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :- నేను కర్నూలు డిస్ట్రిక్టుకు సంబంధించిన విషయము వరకే పరిమితమవుతున్నాము. బాంబులు విచ్చలవిడిగా మార్కెట్లోకి రావడము వల్లనే ఆ జిల్లాలో ఇలాంటి ఇన్సిడెంట్స్ చాలా జరుగుతున్నాయి. మా పోదరుడు ఎం.ఎల్.ఎ. రాంభూపాల్ చౌదరి తండ్రిని, తమ్ముడిని బాంబులు వేసి చంపారు. మా పోదరుడు ఎం.ఎల్.ఎ. జి. ప్రతాపరెడ్డి తమ్ముడిని బాంబులువేసి చంపడానికి

- 1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల
ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీనివాసరెడ్డిని
హత్యను గూర్చి

త్వం చేశారు. ఇన్ని జరుగుతున్నా వాటిని ఎరాడికేట్ చేయడంకోసం ప్రభుత్వం ఏమి చిర్యలు తీసుకొంటున్నది? ఇది రాష్ట్రం అంతటా వ్యాపించే ప్రమాదం వుంది. అలా రానియ్యకుండా చేయడంకోసం ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నది?

డా. కె. శివప్రసాదరావు :- ప్యాక్షన్స్ కు అలవాటైన గ్రామాలను గుర్తించి ఉ|| 10-58
అక్కడ వ్యక్తంగా పోలీసు దళాలను ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. డెడ్ల వెవన్స్ సీక్ చేసి వీటిని అరికట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :- బాంబులు ఎప్పుడు ఎక్కడ ఎవరు కయారు చేస్తున్నారో తెలుసుకోకుండా పోలీసు డిపార్టుమెంటు ఏమిచేస్తున్నది?

డా. కె. శివప్రసాదరావు :- అలాంటి వాటిని సీక్ చేయడం కయారు చేయటానికి కారకులయిన వాటిని ఐడెంటిఫై చేయడం జరుగుతున్నది.

Sri D.K. Samarasimha Reddy :- Sir I am not going to caste aspersions against anybody, కాని ఒక విషయం వాస్తవం. అక్కడ జరుగుతున్న ఖాసీలు, దౌర్జన్యకాండ ఒక రాజకీయ పక్షానికి, ఒక రాజకీయ పార్టీకి ముడి పెట్టడం నా ఆభిమతం కాదు. హోమ్ మంత్రిగారికి, అన్ని విషయాలు బాగా తెలుసు. ఎమర్జెన్సీ పీరియడ్ లో ఆ ప్రాంతంలో దౌర్జన్యకరమైన శక్తులు, ఖాసీకోర్సు, బాంబు మాన్యువల్స్ కర్ఫర్ లైన్లపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటో పరిశీలించాలి. బద్ద శక్తులుగా వున్నవారు కూడా కలిసివుండే విధంగా చర్యలు తీసుకున్నారు....

డా. కె. శివప్రసాదరావు :- సమరసింహారెడ్డిగారు ఎమర్జెన్సీని సమర్థిస్తున్నారా ఐ కాంట్ దు ఇట్. అటువంటి రక్కసి మరల రాకూడదని నేను ఆనుకుంటున్నాను

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :- సమర్థిస్తున్నానన్న మాటకాదు. But it has done something good, Let him learn from it. If he cannot understand what I said helpless.

డా. కె. శివప్రసాదరావు :- ఎమర్జెన్సీ అనే రక్కసి ఈ రాష్ట్రంలో రాకూడదు అని అనుకొనేవాడిని నేను. ఎమర్జెన్సీ పేర కొందరు రాజకీయవేత్తలు తమ పట్నం గడుపుకోటానికి ఎన్నో చేశారు. అమాయకులను చంపారు. అటువంటి పరిస్థితి రావడానికి, అలా చేయటానికి ఈ ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు. ఎవరు హత్యలకు, కక్షలకు బాధ్యులయ్యారో వారికి చర్యలు తీసుకోవాలనే కృత నిశ్చయంలో

దృష్టికి తీసుకురావలసిన విషయములు

1) కర్నూలు జిల్లా, ఉయ్యాలవాడ మండల ప్రజా పరిషత్ అధ్యక్షులు శ్రీనివాసరెడ్డిని హత్య చేయుటను గూర్చి

2) ప్రభుత్వ సర్వీసులో ఉద్యోగాలకై పయోపరిమితిని తగ్గించడాన్ని గూర్చి

ఈ ప్రభుత్వం వుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :- డిడ్ ఐ నపోర్టు ఎమర్జెన్సీ, అద్యక్ష మీరు చెప్పండి.

Chairman :- I am not going to give any ruling.

శ్రీ డి.కె. శివమరసింహారెడ్డి :- మంత్రిగారు వాస్తావాన్ని కచ్చుగా చిత్రీకరిస్తున్నారు. Emergency has done something good, Sir it has gone on record, The Home Minister has said that I have supported the Emergency, which I did not, The lessons of Emergency must be taken note of, He must appreciate it, అని చెబితే వారు అర్థంచేసుకోకపోతే ఎలా?

డా. కె. శివప్రసాదరావు :- ఎమర్జెన్సీలో చాలామంచిది జరిగింది ఎమర్జెన్సీ వారు అలా యాక్టు చేశారు. మీరు అది తెలుసుకొని చేయండి అని వారు చెప్పారు. He was very clear that he has supported that emergency, to which I did not agree.

డా. ఎం.వి. మైసూరారెడ్డి :- ఎమర్జెన్సీ కాలంలో బద్ద శశువులుగా వున్న వారు ఇద్దరు కలిసి స్నేహితులయ్యారు, ముటా తగాదాలు నరుసిపోయాయి అని సమరసింహారెడ్డిగారు చెప్పారు. అది మంత్రిగారు అర్థంచేసుకోకపోతే ఎలా?

శ్రీ సర్పిరెడ్డి :- అద్యక్ష దీనిపై ఇప్పటికే ఎక్కువ సమయం తీసుకున్నారు కనుక ఇంతటితో చర్చ అపి తరువాయి అంశం తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

2 ప్రభుత్వ సర్వీసులలో ఉద్యోగాలకై పయోపరిమితిని తగ్గించడాన్ని గూర్చి

శ్రీ సి హెచ్. జయరాంబాబు (గుంటూరు-2) :- అద్యక్ష, గత వారాగు రోజులుగా నిరుద్యోగులు అయిన యువకులు ఆందోళన చేయడం, ఆందోళనకారులు సుమారు 70 బస్సులను తగంపెట్టిటం మనందరకూ తెలిసినదే. ప్రతి ఇంటితో ఒకరికి ఉద్యోగం ఇస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారుచేసిన ప్రకటనకు సంతోషించి చాలా మంది యువకులు తెలుగుదేశం పార్టీ కార్యకర్తలుగా పనిచేశారు. కాని ఆ పార్టీ

దృష్టికి తీసుకురావచ్చిన విషయములు

2) ప్రభుత్వ నర్వీసులో ఎద్యోగాలకై
వయోపరిమితిని తగ్గించడాన్ని గూర్చి

1985లో అధికార లోకి తిరిగివచ్చిన తరువాత ఇంటికో నిరుద్యోగి కయారు చేయ
డము జరిగింది. ఇప్పటికి నిరుద్యోగుల సంఖ్య 20 లక్షలకు పెరిగింది.

బహుళ : యీ నిరుద్యోగుల సాఖను తగ్గించడానికి, అవి 34 సంవత్సరాల
వయోపరిమితిని 28 సంవత్సరాలకు తగ్గించినట్లుగా పేపర్సులో రావడంవల్ల అందో
ళన జరుగుతున్నది. నిశ్చలంగా వున్న నీటిలో రాళ్ళు పేయడం అనే అలవాటు
వ స్థితిని కల్పించకుండా యీ ప్రభుత్వానికి ముందుకు వెనక్కు పోవడం అనే అల
వాటు వున్నప్పటికి 28 సంవత్సరాలు అవి గాకుండా 34 సంవత్సరాలు వుండేట్లు
చర్య తీసుకోవాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

నర్వీవెన్ కాళమంత్రి (శ్రీ యం దామోదర రెడ్డి) :- అధ్యక్షా, రాష్ట్ర
సర్కారినేటు నర్వీసులలో వేరు నియమాలు నిర్ణయించిన గరిష్ట వయోపరిమితిలో 8
సంవత్సరాల తాత్కాలిక రాయితీని యివ్వడం జరిగింది. ఈ సదుపాయం 30-6-88
తేదీ వరకు అమలులో వుంది. ఈ విషయములో అనేక విన్నపాలు అందిన మీదట
వేరు నియమకానికి నిర్ణయించిన గరిష్ట వయోపరిమితిలో 8 సంవత్సరాల తాత్కాలిక
రాయితీని 1-7-1988 తేదీ నుండి తదుపరి ఉత్తరువులు జారీ చేసేంతవరకు పొడి
గించాలని ప్రభుత్వం ఇటీవల నిర్ణయించింది. ఈ విషయములో సమ్మతిని తెలియ
పరిపిందిగా ఆంద్రప్రదేశ్ చట్టక సర్వీసు కమిషనును కోరడం జరిగింది. కమిషను
నుండి సమాధానం అందిన తరువాత తగు ఉత్తరువులను లాంఛనంగా జారీచేయడం
జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎ ధర్మారావు (దుగ్గిరాల) :- 34 సంవత్సరాల వుండాలని బయట
అందోళన చేస్తున్నారు. ఫర్థర్ ఆర్డర్స్ అని పెండింగులో పెట్టికుండా ఒరిజినల్ గా
వున్న 34 సంవత్సరాలనే ఖాయపరిస్తే బాగుంటుంది. అందువల్ల అంటే ఫర్థర్
ఆర్డర్స్ అనే బదులు 34 సంవత్సరాలు అని ఖాయపరిస్తే బాగుంటుంది. లేకపోతే
ఉద్యమం జరగడం అనేకాళం వుండవచ్చు. పిమ్మట తగ్గ అవకాశం లేదు.

శ్రీ కె. ఆదెన్న 1988 సంవత్సరమునుండి ఒక్కొక్క సంవత్సరానికి
పొడిగిస్తూ వస్తున్నారు. దానివల్ల నిరుద్యోగులు యిబ్బందుల పాలు అవుతున్నారని
ఆ విధానాన్ని గాకుండా 34 సంవత్సరాలు అని ఒక నిర్ణయం తీసుకోవాలని మనవి
చేస్తున్నాను.

Chairman :- Now the House is adjourned ten minutes for TEA.

సభ ఉపసభామండలికి గొంతులకు తిరిగి సభా మేజునుండి

ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచిన అత్యవసర ప్రజా ప్రాముఖ్యతగల విషయములు వాయిదా వేయుట గురించి

(ఉప సభాపతి ఆద్యక్ష స్థానములో వున్నారు.)

ప్రకటన

ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచిన అత్యవసర ప్రజా ప్రాముఖ్యతగల విషయములు వాయిదా వేయుట గురించి

Mr. Deputy speaker :- All the Calling Attention Motions are postponed to Tuesday.

అర్జీల కమిటీ నివేదికా సమర్పణ

శ్రీ పి. వెంకటపతిగారు మహిళల సమస్యలపై ఇచ్చిన అర్జీపై అర్జీల కమిటీ యొక్క రెండవ నివేదిక సమర్పణ గురించి

Sri N. Gaghuram (Member, Committee on Petitions) :- Sir, On behalf of Chairman, Committee on Petition-

I beg to present the Second Report of the Committee on Petitions on the Petition given by Sri P. Venkatapathi, on the problems of Women.

Mr. Deputy Speaker :- Report presented.

1988-89 సం.కు వార్షిక ఆదాయ, వ్యయపట్టిక (బడ్జెట్)

1988-89 సం.నకు గ్రాంట్లు కొరకు అభ్యర్థన

X - ప్రైజరీలు, అక్కౌంట్లు మరియు ఇతర ఆర్థిక సర్వీసులు

XVII - పంచనలు

L - ప్రభుత్వోద్యోగులకు రజాలు, ఇతర వివిధ రుజాలు

XII - పోలీసు శాఖ నిర్వహణ

XIII - జైళ్ళ నిర్వహణ

XVI - అగ్ని మాపక సేవలు

XIV - సేవనరి ముద్రణ శాఖ

III - న్యాయ పరిపాలన

Minister of Finance, (Sri P. Mahendranath) :- Sir I move

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 23,62,21,000 under Demand No. X-- Treasury, Accounts and Other Fiscal Services.

వ్యయపట్టిక (బడ్జెటు)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంటుకొరకు అభ్యర్థన

That the Government be granted a sum not exceeding
Rs. 154,45,75,000 under Demand No. XVII Pensions

That the Government be granted a sum not exceeding
Rs. 29,33,10,000 under Demand No. L Loans to Government
Servants and Other Miscellaneous Loans.

Sri K. Siva Prasada Rao :- Sir I move

That the Government be granted a sum of not exceeding
Rs. 182,02,25,000 under Demand No. XII- Police Administration

That the Government be granted a sum not exceeding
Rs. 9,73,86,000 under Demand No. XIII - Jails Administration

That the Government be granted a sum not exceeding
Rs. 8,29,89,000 under Demand No. XVI - Fire Services.

Sri P. Shiva Reddy :- Sir I move :

That the Government be granted a sum not exceeding
Rs. 18,66,67,000 under Demand No. XIV Stationery and Printing
Department

Minister for Law (Sri H.B. Narise Goud) :- Sir I move

That the Government be granted a sum not exceeding
Rs. 24,74,58,000 under Demand No. Administration of Justice.

Mr. Deputy Speaker :- All the Demands are moved,

Now, I request the Members to move their Cut Motions.

DEMAND No. III ADMINISTRATION OF JUSTICE

331 Sri R. Chenga Reddy, Sri A. Dharma Rao :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 24,74,58,000/- Administration
of Justice by Rs 100/-

That the Government failed to reduce the burden of Court
fee on the litigant public.

To reduce the allotment of Rs 24,74,58,000/- for Admini-
stration of Justice by Rs 100/-

Government's failure to locate a Bench of the High Court
at Guntur

To reduce the allotment of Rs 24,74,58,000/- for Admini-
stration of Justice by Rs 100/-

That the Government failed to honour several Judgement
of the Courts delivered against the Government

234 Sri D K Samarasimha Reddy :- Sir I move

12 ఆగష్టు 1988

1988-89 సంవత్సరమున ఆదాయ,

773

వ్యయపట్టిక (బడ్జెట్)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్ల కొరకు ఆభ్యర్థన

To reduce the allotment of Rs 24,74,58,000/- for Administration of by Rs 100/-

That the Government failed to help the Junior Advocates

DAMAND No. X TREASURY ACCOUNTS & OTHER FISCAL SERVICES
Rs. 23,62,21,000/-

235 Sri D.K. Samarasimha Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs. 23,62,21,000/- for Treasury Accounts & Other Fiscal Services by Rs. 100/-

Failed to open Sub-Treasuries at all Mandal Headquarters.

236 Sri D. Chinamallaiiah, Sir I move

To reduce the allotment of Rs. 23,62,21,000/- for Treasury, Accounts & Other Fiscal Services by 100%

ప్రతి మండలంలో ట్రెజరీ కార్యాలయం 12 పనిచేయనందుకు విరసనగా

237 To reduce the allotment of Rs. 23,62,21,000/- for Treasury, Accounts & Other Fiscal Services by Rs 100/-

కరీంనగర్ జిల్లా డి.టి.వో కార్యాలయం కార్మికుల భూమిలేని విరుపేదల వృద్ధుల విధవరాండ్రు పెన్షన్ల మొత్తం సరిపడే డబ్బులు అందించుట లేనందుకు విరసనగా

DEMAND No. XII POLICE ADMINISTRATION
Rs. 182,02,25,000/-

238 Sri M. Baga Reddy Sir I move.

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

Abnormal increase in the Lockup deaths from 1986 to June

239 Sri N. Raghava Reddy, :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

నేర పరిశోధనలో అధునాతన పద్ధతులు కాకుండా కుర్రంగా హింపించి వారాలు, నెలలు తరబడి లాకప్ లలో వుంచుతున్న దానిని ఆపని దానికి విరసనగా

240 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

లాకప్ మరణాలను అరికట్టని దానికి విరసనగా

241 Sri Ch. VidyaagartRao:- Sir I move

వ్యయపట్టిక (బడ్జెటు)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్లకొరకు అభ్యర్థన

241. To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

రంగారెడ్డి జిల్లాలో బండిపోట్లను అరికట్టడంలో ప్రభుత్వ వైఫల్యానికి నిరసనగా

242. To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

సేములవాడ శివశక్తింలో త్రాగుడు, వ్యభిచారము లాంటి అవాంఛనీయ కార్యకలాపాలు అరికట్టడంలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా.

243. To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

అంద్రప్రదేశ్ స్పెషల్ పోలీసు దళానికి చెందిన ఆయుధగారానికి కావలాగా పున్న భీమలాల్ రై పిళ్ళను, రివాల్యూర్లను అవహరించుకు పోయినప్పటికీ అతనిని పట్టుకోడంలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా.

244. To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

బీర వెల్లికి (అదిలాబాదు)కు చెందిన బీమ్ రెడ్డి న్యాయవాది దౌర్జన్యాన్ని అరికట్టలేనందుకు నిరసనగా

245. Sri Y, S Rajasekhara Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

Failure to maintain law and order in the State.

246. Sri N. Indrasena Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

నల్గొండలో పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు డబ్బుకు కక్కుర్తిపడి కాంట్రాక్టరుతో చేతులు కలిపినా చర్యలు తీసుకోవనందుకు నిరసనగా.

247. To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

కర్నూలు జిల్లా డి.ఎస్.ఎస్. శ్రీరామ్ ప్రసాదు మహిళలపై జతువుతున్నటువంటి అత్యాచారాలకు నిరసనగా.

248. To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

మెజిస్ట్రేట్ ను కరీంనగర్ జిల్లా ఎస్.ఐ. ముసలయ్య చంపేస్తానని ధివాల్యరుతో బెదిరించినా అతనిపై ఏ చర్యమైనటువంటి చర్య తీసుకోవనందుకు నిరసనగా.

వ్యయపట్టిక (బిడ్జెట్)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన

249 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

రంగారెడ్డి జిల్లాలో బండిపోటు దొంగలను అరికట్టలేనందుకు నిరసనగా.

250 Sri Ravindranath Reddy :- Sir, I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

రైఫిళ్ళతో పరారయిన నెంట్రి భీమ్చార్ను ఆరెస్టు చేయనందుకు నిరసనగా

251 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

మెదక్ జిల్లా, చిన్నకొల్లూరు మండలం, మండల డెవలప్ ఆఫీసర్ రెంశవ
పర్యాయము పెళ్ళి చేసుకున్న వర్య తీసుకోనందుకు నిరసనగా.

252 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs.100/-

For not opening the Police Station in Bhayalpally Mandal
headquarters in Warangal District.

253 Sri D. Sripada Rao :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs. 100/-

Failure to control the atrocities and grave crimes which have
increased abnormally in the State.

254 Sri M V Mysooru Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

Political interference with Police Administration is all
all-pervasive

255 Sri A. Narendra :- Sir, I move

To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/-for
Police Administration by Rs 100/-

హరిజనులపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికట్టడంలో విఫలమైనందుకు
నిరసనగా

256 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs. 100/-

రాష్ట్రంలో కాంతిభద్రతలను కాపాడలేనందుకు నిరసనగా

వ్యయవట్టిక (బడ్జెటు)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్లకొరకు అభ్యర్థన

257 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs. 100/-

పెరుగుతున్న ఆశాంతిని అరికట్టడానికి సరియైన ఎస్.ఐ.లను కానిస్టేబుల్స్ను పెంచడానికి యోచన చేయనందులకు నిరసనగా.

258 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs. 100/-

పోలీసు డిపార్టుమెంట్ లో లంచగొండితనము నివారించడంలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా

259 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

పోలీసు కానిస్టేబుల్స్ను సరియైన విధంగా డ్యూటీ చేయించడం కాకపోగా అధికారులు వారిపై చేస్తున్న దౌర్జన్యం గురించి నిరసనగా

260 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

వరకట్నపు చావులను అరికట్టడంలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా

261 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police
Administration by Rs 100/-

నగరంలో ట్రాఫిక్ పోలీసులు ప్రజలనుండి దౌర్జన్యంగా రోడ్లపై నేరమనే పేరుతో అక్రమంగా వసూలుచేస్తున్న డబ్బును అవడంలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా

262 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

ప్రీలైట్ అత్యాచారాలు నానాటికి పెరుగుతున్నా అరికట్టడంలో విఫలమైనందుకు

263 To reduce the allotment of Rs 182,02,52,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

పోలీసు డిపార్టుమెంటుకు అధునిక ఆయుధాలు అందించడంలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా

264 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

కానిస్టేబుల్స్, ఎస్.ఐ., పి.ఐ లకు ఆయుధాలు వాడడంలో సరైన ట్రైనింగు ఇవ్వడంలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా.

265 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs. 100/-

హోంగార్డులకు సరైన వేతనాలు పెంచనందుకు నిరసనగా

వ్యయపట్టిక (బిడ్జెట్)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్లకొరకు అభ్యర్థన

266 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

పోలీసు డిపార్టుమెంటు కానిస్టేబుల్స్, ఎస్.ఐ., సిఐల వరకు ఏ విధమైనా త్యాగము చేసినా సరియిన గుర్తింపు ఇవ్వటం లేనందులకు నిరసనగా

267 Sri B. Bal Reddy : Sir I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

నిరుద్యోగులకు హోంగార్డులు పోలీసు శాఖ తీసుకున్న తరువాత వారికి వరగా నెంటు చేయుటలో వారికి తగినంత అవకాశం యివ్వనందులకు నిరసన తెలుపు చున్నాము.

268 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs 100/-

కార్కాన్ వియోజక వర్గంలో టాలిచౌక్ లోని పాతపోలీసు స్టేషనును అక్ర మముగా ఆక్రమిం చుకున్న వ్యక్తిని ఇంతవరకు తొలగించనందులకు నిరసన తెల్పు చున్నాము.

269 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs.100/-

హైదరాబాదులోని షాలిబండ్ పోలీసు స్టేషనుకు కొత్తగా స్థలం కిన్నా కూడా నిర్మించనందుకు నిరసన తెల్పుచున్నాము

270 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for
Police Administration by Rs. 100/-

హైదరాబాదులో చార్మినార్ వద్ద పాతపట్టణం కొరకు పోలీసు కంట్రోలు రూము స్థలం యున్నా కూడా అక్కడ ఇంతవరకు పోలీసు కంట్రోలు రూమును నిర్మించ నందులకు నిరసనగా తెల్పుచున్నాము.

271 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- f. r.
Police Administration by Rs. 100/-

చార్మినార్ వియోజక వర్గంలోని షంషీర్ గంజ్ పోలీసు స్టేషనును కొత్త పోలీసు స్టేషను స్థలం కేటాయించినప్పటికి నిర్మించనందులకు నిరసన తెల్పుచున్నాము.

272 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/-for
Police Administration by Rs 100/-

కార్కాన్ వియోజక వర్గంలోని లంగర్ హౌస్ పోలీసు స్టేషను కొత్తగా ఇంత వరకు కట్టినందులకు మేము నిరసన తెల్పుచున్నాము.

778 1988-89 సంవత్సరమునకు ఆదాయ

12 ఆగష్టు 1988

వ్యయపట్టిక (బడ్జెట్)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్లకొరకు అభ్యర్థన

273 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

కార్యాన్ నియోజక వర్గంలోని బస్సావబుత్తా పోలీసు స్టేషను ప్రక్కనే యున్న అంబేద్కర్ కాలనీలో కొత్త పోలీసు స్టేషను ఇంతవరకు నిర్మించనందులకు విరసన తెల్పుచున్నాము.

274 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

కార్యాన్ నియోజక వర్గంలోని హైదరాబాద్ నగరంలోని అసిస్టెంట్ పోలీసు స్టేషను అక్కడి స్థానికులు లైబ్రరీకి యివ్వమని కోరుతున్నప్పటికీ ఇంతవరకు యివ్వనందులకు మేము విరసన తెల్పుచున్నాము.

275 Sri N. Indrasena Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

గత సంవత్సరాల కంటే ఇప్పుడు ప్రిలైవ్ అత్యాచారాలు జరుగుతున్న అరికట్టనందుకు విరసనగా

276 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

రాష్ట్రంలోని నక్సలైట్ కార్యకలాపాలు అరికట్టజేసేందుకు విరసనగా

277 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

నవవర్షపురం పోలీసు స్టేషనులో ఛెలిఫోన్ పోకర్లం చేయబడనందుకు విరసనగా

278 Sri R. Ravindranath Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

అల్లంపూర్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్, సుబ్బారావుపేట, రాజంపాడు, చిన్నాల్లపేట గ్రామాలకు పోలీసు స్టేషను ఏర్పాటు చేయనందుకు విరసనగా

279 Sri D. Chandraiah :- Sir, I move

To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

అవినీతి విచారకంగా పెరిగిపోయినందుకు విరసనగా

వ్యయపట్టిక (బడ్జెట్)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన

280 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

ప్రమోషనులో అవకతవకలు జరుగుతున్నందుకు నిరసనగా.

281 To reduce the allotment of Rs 182,02,52,000/- for Police Administration by Rs 100/-

హున్నాబాదు పోలీసు స్టేషను హున్నాబాదులో పోలీసు క్వార్టర్లకు డబ్బులుండి పెండు పిలిచి కంట్రాక్టర్ ఇ యం డి. చెల్లించిన పిదపకూడ ఫలం కేటాయించలేనందుకు నిరసనగా.

282 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

మంచి జాబు కేటాయించలేనందుకు నిరసనగా

283 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

ప్రతి మండలానికి పోలీసు స్టేషను ఎర్పరచలేనందుకు నిరసనగా

284 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

నా స్వంతకారుకు హైదరాబాదు లారీ డ్రైవరు గత 2 సంవత్సరముల క్రితము యాక్సిడెంటు చేసి ప్రాణాలు బ్రతికి బయటపడటం 11వేల నష్టం సంభవించిన రజవెల్లి సి.ఐ. సిద్దిపేట డి.ఎస్ పి.లకు చెప్పి అడ్మి కేషన్లు ఇచ్చిన హోం మినిష్టరుకు ఇచ్చిన ఎలాంటి చర్య తీసుకోలేనందుకు నిరసనగా.

285 To reduce the allotment of Rs 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs 100/-

బొమ్మనపల్లి, చిగురు మామిడి మండలం పాటిపల్లి పెంకటలక్ష్మి తన భర్త తప్పని పుల్లెయ్యి ఎక్కడో మాయంచేసి తిరిగి రెండువత్సరములతో కాపురంచేస్తున్నారెండు సంవత్సరముల నుండి ఆ అమ్మాయి జాడ తెలియకుండా మాయంచేసినకారాకువై ఎలాంటి చర్య తీసుకోనందుకు నిరసనగా.

286 To reduce the allotment of Rs. 182,02,25,000/- for Police Administration by Rs. 100/-

పోలీసు స్టేషనులు మండల పరిధిలో అదేవిధంగా అనుకూలమైన గ్రామాలకు దూరపు పోలీసు స్టేషనులో వుంచినందుకు నిరసనగా.

DEMAND No XIII

JAILS ADMINISTRATION

Rs. 9,73,86,000/-

287 Sri A. Dharama Rao,

వ్యయపట్టిక (బడ్జెటు).

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్లకొరకు అభ్యర్థన

To reduce the allotment of Rs 9,73,86,000/- for
Jail Administration by Rs 100/-

Failure to implement reformative and rehabilitating mea-
sures to the prisoners.

288 Sri D. Chinamallaiiah :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 9,73,86,000/- for
Jails Administration by Rs 100/-

కరీంనగర్ జైలు అభివృద్ధి చేయలేనందుకు ఉన్న అభివృద్ధి కృంగిపోయి
నందుకు 100 మందిని ఉంచే చోట 200 మందిని పెట్టుచున్నందుకు నిరసనగా.

DEMAND No. XIV STATIONERY AND PRINTING
DEPARTMENT Rs 18,66,67,000/-

289 Sri A Dharama Rao :- Sir, I move

To reduce the allotment of Rs 18,66,67,000/- for
Stationery and Printing Department by Rs 100/-

After resorting to the service of Private Presses.

290 Sri D. Chinamallaiiah :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 18,66,67,000/- for
Stationery and Printing Department by Rs 100/-

పాఠశాలలకు ఇతర డిపార్టుమెంటులకు పేషనరీలలో కోతవని పెంపుకు నిరసన

291 To reduce the allotment of Rs 18,66,67,000/- for
Stationery and Printing Department by Rs 100/-

గవర్నమెంట్ ప్రింటింగు కేసులు ప చకుండా ప్రైవేటు ప్రింటింగు ప్రెస్
లకు ప్రైవేటింగు అప్పగించుచున్నందుకు నిరసనగా.

DEMAND No. XVI FIRE SERVICE Rs 8,29,89,000/-

292 Sri J.C. Diwakata Reddy :- Sir I move

The reduce the allotment of Rs 8,29,89,000/- for
Fire Services by Rs 100/-

Failure to expand Fire Services to Mandal Headquarters.

293 Dr R. Ravindranath Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs. 8,29,89,000/- for
Fire Services by Rs 100/-

For not opening Fire Station in Alampur constituency.

294 Sri D. Chinamallaiiah :- Sir I move

12 ఆగష్టు 1988

1988-89 సంవత్సరమున ఆదాయ,

781

వ్యయపట్టిక (బిడ్జెట్)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్ల కొరకు ఆభ్యర్థన

To reduce the allotment of Rs 8,29,89,000/- for
Fire Services by

Rs 100/-

ప్రతి మండలానికి ఫైర్ స్టేషను ఇందుర్తి నియోజక వర్గములో ప్రారంభించ
నకదుకు నిరసనగా.

DEMAND No XVII PENSIONS Rs 154,45,75,000/-

295 Sri N, Raghva Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs. 154,45,75,000/- for
Pensions by

Rs 100/-

ధరలతోపాటు, పెన్షన్ దారులకు డి.ఎ. పెంచకుండా ఉన్నదానికి నిరసనగా

296 Sri R. Chenga Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs. 154,45,75,000/- for
Pensions by

Rs 100/-

Abnormal delays in setting the Pensions

297 Sri D.K. Samarasimha Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 154,45,75,000/- for
Pensions by

Rs. 100/-

Government's failure for not enhancing the Freedom
Fighters Pension Amount

298 Sri R S Vasu Reddy :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 145,45,75,000/- for
Pensions by

Rs 100/-

రామాయంపేట నియోజకవర్గంలోని అనేక గ్రామాల్లో సంవత్సరము మండి
మునలివాళ్ళ పెన్షన్, వ్యవసాయ కార్మికులు, విధవల పెన్షనులు సక్రమంగా అందించు
టలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా.

299 Sri A Narendra :- Sir, I move

To reduce the allotment of Rs. 145,45,75,000/- for
Pensions by

Rs 100/-

పెన్షన్స్ రిటైర్డ్ ఎంప్లాయిస్ కు వెంటనే పరిష్కరించి చెల్లించటం లేవనెంచు
నిరసనగా

300 Sri D. Chinamallaiiah :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 145,45,75,000/- for
Pensions by

Rs 100/-

వ్యయపట్టిక (బడ్జెటు)

1988-89 సంవత్సరమునకు గ్రాంట్లకొరకు అభ్యర్థన

కరీంనగర్ జిల్లాలో ఇండూర్తి నియోజకవర్గంలో కల పృద్ధాప్య పెన్షన్లకు వ్యవసాయ కూలి, భూమిలేని పేదలకు విధవరాండ్ర పెన్షనులు ప్రతి నెలకు అందించుటలో విఫలము చెందినందుకు నిరసనగా

301 To reduce the allotment of Rs. 145,45,75,000/-for
Pensions by Rs 100/-

పై పెన్షన్లకు ఈనాటి ధరల పెరుగుదలకు కమగుణంగా పెంచలేనందుకు నిరసనగా

302 To reduce the allotment of Rs. 145,45,75,000/- for
Pensions by Rs 100/-

గత కి సంవత్సరాలుగా తిరిగి కొత్త వారిని పెన్షనులు కొత్త మంజూరీల యవ్వనందుకు నిరసనగా.

DEMAND No L Loans to Government Servants and
Other Miscellaneous Loans

303 Sri A Dharma Rao :- Sir I move

To reduce the allotment of Rs 29,33,10,000/- for
Government Servants and other Miscellaneous loans by Rs 100/-

Because of the reduction of loan facilities to Government Servants

Mr. Deputy Speaker :- Cut Motions are moved.

8 అనధికార కార్యక్రమము

అ) అనధికార బిల్లు :

1988, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉపాధి హామీ బిల్లు

Sri Ch. Vidyasagara Rao :- Sir I beg to move
That leave be granted to introduce.

The Andhra Pradesh Employment Guarantee Bill 1988.

Mr. Deputy Speaker :- Motion moved

The question is

That Leave be granted to introduce

The Andhra Pradesh Employment Guarantee Bill 1988

The Motion was a adapted (Pause) and the Bill was
introduced.

(అ) అనధికార తీర్మానాలు :

1) వ్యవసాయ కార్మికుల సంక్షేమం కొరకు మరియు వారికి కనీసవేతనాలను సమర్థవంతంగా అమలుచేయుటకు, వైద్యసహాయాన్ని అందించుటకు వారు ప్రమాదాల్లో మరణించినచో తగు నష్టపరిహారాన్ని చెల్లించుటకు ఒక యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయుటకై సమగ్ర చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టుటకై తక్షణచర్యలను గైకొనవలసినదిగా ప్రభుత్వానికి ఈ సభ సిఫారసు చేయుచున్నది.

ఉ|| 10-50

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :- అధ్యక్ష ! రాష్ట్రములోని వ్యవసాయ కూలీల సంక్షేమం గురించి కానవ సభ్యులు శ్రీ జక్కా వెంకయ్యగారు ప్రతిపాదించిన ఈ తీర్మానాన్ని నేను పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. దానిని బలపరుస్తూ వ్యవసాయ కూలీల సంక్షేమం గురించి ఒకటి రెండు విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. రాష్ట్రములో దాదాపు ఒక కోటి మంది దాకా వ్యవసాయ కూలీల ఉన్నారనే విషయాన్ని యీ సందర్భములో నేను సభ దృష్టికి తీసుకుని వస్తున్నాను. వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి పొలాల్లో పని చేస్తేనేగాని పొట్ట గడవని పరిస్థితి వారిది. నేటి సమాజములో సంక్షేమము అనేది ఏ ప్రభుత్వము అయినా తీసుకోవలసిన పరిస్థితి వల్ల ముందు వ్యవసాయ కూలీలకు టాప్ ప్రయారిటీ యివ్వవలసిన అవసరం ఉంది. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్నవారు ఎవరు అంటే వ్యవసాయ కూలీలు అని తెక్కలోకి వస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. ఈరోజున మనం ఎన్నో సంక్షేమ కార్యక్రమాలు తీసుకుంటున్నాము. కాని అవి వారి దాకా చేరడం లేదని నేను చెప్పడానికి వెనుకాడడం లేదు. కనీసం ఈ ప్రభుత్వం వ్యవసాయ కూలీలకు ఉన్నటువంటి కనీస వేతన చట్టాన్ని అమలు పరచామా; అంటే ఈరోజుకు కూడా వారికి ఈ చట్టాన్ని అమలు పరచలేదు. లేబరు డిపార్టుమెంటు యంత్రాంగం పట్టిణ ప్రాంతములో ఉన్నటువంటి కార్మికుల యొక్క సంక్షేమమే చూస్తున్నది. ఎక్కడో గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి ఈరోజుకు కొన్ని గ్రామాలు కాలి వడకన పోయే గ్రామాలు ఉన్నాయి. కాని అక్కడ లేబరు డిపార్టుమెంటు మేషినరీ చేరగలుగుతున్నదా; అని అడుగుతున్నాను కుగ్రామంలో ఉన్నటువంటి భూస్వాముల పొలాల్లో పని చేసుకుని వారు బ్రతుకుతున్నారు. లేబరు డిపార్టుమెంటు మేషినరీ పట్టిణ ప్రాంతాల వరకే కార్మికులయొక్క సంక్షేమము చూడగలుగుతున్నది. కాని గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి కుగ్రామాలలో ఉన్నటువంటి వ్యవసాయ కూలీల సంక్షేమం ఈ లేబరు డిపార్టుమెంటు మేషినరీ చూడలేకపోతున్నది. వారి దగ్గరకు చేరువ కాలేకపోతున్నది. నేను గత అసెంబ్లీ సమావేశములో లేబరు డిపార్టుమెంటు మాట్లాడుతూ ఒక సూచన చేశాను. పెన్షన్ల వెల్ ఏర్పాటు చేయండి అని అప్పుడు మంత్రిగారికి పలహా యిచ్చాను. ఒక పెన్షను ఏర్పాటుచేసి వ్యవసాయ కూలీల కనీస వేతన చట్టాన్ని అమలు చేసే బాధ్యత వారికి అప్పగించండి నేను ఒక

సూచన చేశాను. కాని ఒక సంవత్సరము గడిచినా దాని అవశ్యకతను గుర్తించ లేకపోయినందుకు నేను విచారిస్తున్నాను. వేతన చట్టము వ్యవసాయ కూలీలకు అమలు జరిగి దాని రిజల్టు వరు పొందే అవకాశం కలగేలాగున కార్యక్రమం తీసుకోవలసిన వ్యక్త ప్రభుత్వమైన ఉంది. వారికి మెడికల్ ఏయిడ్ చాలా అసర చాలా గ్రామాల్లో దాక్టర్లు ఉండడం లేదు. పట్టణ ప్రాంతాలలోనే వారు కాన్సెంట్రేట్ చేస్తున్నారు. కుగ్రామంలో ఉన్నటువంటి ఈ వ్యవసాయ కూలీలకు మెడికల్ ఏయిడ్ యివ్వవలసిన అగత్యం ఎంతైనా ఈ ప్రభుత్వానికి ఉందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికుల కోసము చేయబడిన కనీస వేతన చట్టములో ఈ మెక్సీక్ ఏయిడ్ విషయము కూడా పొందుపరచబడినది. మౌలికమైన విషయాలన్నటువంటి ఈ చట్టాన్ని వారికి అమలు చేయడం లేదు. అందు కోసము వీ కి టాప్ ప్రయారిటీ యిచ్చి మెడికల్ ఏయిడ్ అందించవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకొరకు నేను తిరిగి డిమాండ్ సారి ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వ్యవసాయ కూలీలకు కనీస వేతన చట్టాన్ని అమలు చేసి వారికి కనీస కూలీ వచ్చేట్లు చూడాలని, మెక్సీక్ ఏయిడ్ అందేట్లు చూడాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. ఆదర్శు :- అధ్యక్ష! గౌరవ సభ్యులు శ్రీ జక్కా వెంకయ్య గారు ప్రవేశపెట్టిన రిజల్యూషను నేను చదివారున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికులు ఉన్నటువంటి గ్రామాల్లో గత నాగెదు సంవత్సరాలుగా వర్షాలు లేని కారణంగా అక్కడ పనులు లేక యిబ్బందులు పడుతున్నారు. కోస్తాజిల్లాలైనా ముఖ్యంగా ప్రవేశం, గుంటూరు జిల్లాలలో కె.ఎగిరి, చీమకుర్తి, ఒంగోలు ఏరియాలలోని వ్యవసాయ కూలీలు నైజాం ఏరియాకు వచ్చి దాపుల పట్టి త్రవ్వకం మొదలైన లేబరు పనులు చేసుకుంటూ జీవనోపాధి గడుపుకుంటున్నారు. కనుక కనీస వేతనాల చట్టాన్ని సరియైన పద్ధతిలో అమలుపరిచినట్లయితే ఈ లేబరు ఎక్కడెక్కడికో వలస పోయే పరిస్థితి ఉండదు. గ్రామాల్లో పొలములలో పనులు చేస్తూ ఉంటారు వ్యవసాయ కార్మికులు అక్కడ వాని పాము కాటుకు చిలి అయితే వారు చచ్చిపోయే పరిస్థితులున్నాయి. ఎందుకంటే అటువంటి గ్రామాల్లో వీరికి మెడికల్ ఏయిడ్ అందని కారణంగా వారు చనిపోయే పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నవి. కాబట్టి కనీస వేతన చట్టాన్ని అమలు పరిచి గ్రామాలలోని వ్యవసాయ కూలీలకు మెడికల్ ఏయిడ్ అందించాలని కోరుతున్నాను. కాబట్టి ఈ నాన్ అపీషియల్ రిజల్యూషను ఆమోదించి ప్రభుత్వము యొక్క చిత్తశుద్ధిని శంకించడానికి వీలులేకుండా ప్రభుత్వము ఈ చట్టాన్ని అమలు పరచాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. శివాశ్రేణి :- అధ్యక్ష, ఈ సమావేశములో గౌరవ సభ్యులు జక్కా వెంకయ్యగారు వ్యవసాయ కార్మికుల వేతనాలు పదుర్రవంశంగా అమలు కాలేదని, వేద్య పోర్టాలూ అందింపడం లేదని, ప్రస్తాదంలో మరణించిన వారికి నష్ట పరి

హారం చెల్లించడానికి దానికి తగిన యంత్రాంగము ఏర్పాటుచేయాలని చెప్పి, ఒక అనధికార తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టినందుకు, వారు విలువైన సలహాలు యిచ్చినందుకు, నావరంగా, ప్రభుత్వవరంగా హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలిప జేస్తున్నాను.

రైతు కూలీల సమస్య, ఇదొక జటిలమైన సమస్య. ప్రభుత్వము కూడా దీన్ని తీవ్రంగా పరిగణిస్తున్నది. దేశ వ్యాప్తంగా రైతు దేశానికి వెన్నెముకని అంటున్నారు. వ్యవసాయ కూలీ, రైతుకు అండగా నిలబడి, సమగ్రంగా పని చేసి, ఉత్పత్తి పెంచినప్పుడు, రైతు కూలీ కూడా దేశానికి వెన్నెముక అని అవడంలో హాస్యాస్పదం లేదు. సమాజములో ప్రతియొక్కరూ వారి యొక్క తీవ్రతను గుర్తించాలి వారి కృషిపైననే వారి శక్తిపైననే మనందరం బ్రతుకు తున్నాము. వారు కష్టపడి, రైతుకు చేయూత నిచ్చి, ఆహారాన్ని పండించడం జరుగుతున్నది దానిని గురించి ఈ సభలోనే కాదు. బయట కూడా ఇదివరకు తీవ్రంగా ప్రయత్నం చేసివుంటే, ఈ సమస్య ఏనాడో పరిష్కరింపబడి వుండేది. కానీ ఇప్పటివరకు ఈ సమస్య సమస్యగానే వుంది. దానిని తీవ్రంగా ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం వుంది. ప్రభుత్వము కూడా తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నది. ఈ ప్రతిపాదనలో మూడు అంశాల గురించి ప్రస్తావిస్తారు. (1) వ్యవసాయ కూలీల కనీస వేతనాలు, వాటిని అమలు చేయడం (2) పైద్య సౌకర్యాలు (3) భీమా పథకం - కనీస వేతనాలు సంపాదించినప్పుడు రెండు రకాలుగా విధానించవచ్చు. (1) కనీస వేతన నిర్ధారణ (2) వాటి అమలు కనీస వేతన నిర్ధారణ అన్నప్పుడు ఇది శాస్త్రీయ దృక్పథముతో అమలు చేయాలని అంటున్నారు. ఈ దృక్పథం ప్రభుత్వానికి కూడా వుంది. కాస్ట్ ఆఫ్ ఇండెక్స్ ను దృష్టిలో పెట్టుకొని, ప్రతి రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి వ్యవసాయ కూలీల వేతనాలను మార్పు చేయ వలసిన అవసరం వుంది. ఇదివరకు లేబర్ మినిస్టర్ల కాన్ఫరెన్స్ లో నేను చెప్పక, జరిగింది. కాస్ట్ ఆఫ్ ఇండెక్స్ ను దృష్టిలో పెట్టుకొన్నప్పుడు ఆగస్టు 1988 - 89 జూలై లో 88 పాయింట్స్ పెరిగాయి. అది రెక్కలోకి తీసుకొన్నప్పుడు 8.9 శాతం పెంచవలసి వచ్చింది. వ్యవసాయ కూలీల సంక్షేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని 20 శాతం పెంచడం జరిగింది కనీస వేతనం అమలుకు తగు విచ్చింది కావలసిన అన్నారు. ఇదొక జానీగారు ప్రస్తావిస్తూ, డిపార్టుమెంటు కుగ్రామాలకు వెళ్ళడం లేదని సభాముఖంగా వెళ్ళుతుంటే. దానితో నేను ఏకీభవించడం లేదు. వున్న డిపార్టుమెంటునే కాకుండా, గతములో గౌరవ సభ్యులు విద్యాసాగరరావుగారు చూట్టాడుకూ ఎం. ఆర్. ఒ. ను, ఎం. డి. ఒ. లను ఇన్స్ పెక్టింగ్ అథారిటీగా చేయాలని కోరడం జరిగింది. గతములో బ్లాక్స్ వున్నప్పుడు బిడిఓను నోటిఫయి చేసి ఉన్నాము. దాని కమగుణంగా ఏం ఆర్. ఓ.స్, ఎం. డి. ఓ. వ్ కూడా ఇన్స్

పెక్కింగ్ ఎథారిటీగా నోటిఫయి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అంతేకాకుండా, 1985 లో ప్రభుత్వమొక నిర్ణయం తీసుకొని ఒక జాయింట్ కమిషనర్ ను, ముగ్గురు లేబర్ ఆఫీసర్లను, 78 అసిస్టెంట్ లేబరు ఆఫీసర్లను పెంచడం జరిగింది. దీని కనుగుణంగా పున్న సిబ్బంది చాలదనే దృక్పథంతో, 1987 లో మద్రాసులో జరిగిన దక్షిణాది మండలాల కార్మిక మంత్రుల సమావేశములో ఆ నాడు కేంద్ర కార్మిక మంత్రి సంగ్మాగారికి మగతా కార్మిక మంత్రులందరు కూడా బ్లాకుకు ఒక అసిస్టెంట్ లేబర్ ఆఫీసరు కావలెనని విజ్ఞప్తి చేయడం జరిగింది. కాని ఆనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రములో పున్న బ్లాక్ స్టాన్ మాండలిక వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టాము. ఈ మాండలిక వ్యవస్థ ద్వారా, కనీసం ఒక్కొక్క బ్లాకుకు ఒక అసిస్టెంట్ లేబరు ఆఫీసరు వుంచేనేగాని, వ్యవసాయ కూలీల అమలు తీరును పర్యవేక్షించడానికి పీలుండదని ఆ నాడు కోరడం జరిగింది. ఒక మండలానికి ఒక ఎ. ఎస్. ఓ. ను వేయడానికి పీలులేకపోతే, రెండు మండలాలకు ఒక ఎ. ఎస్. ఓ. ను ఇవ్వాలని, ఒక డివిజన్ కు ఒక లేబరు ఆఫీసరును, ప్రతి రెండు జిల్లాలకు జాయింట్ కమిషనర్ ను ఎర్నాటు చేయాలని, దానికి కావలసిన ఆర్థిక సహాయం ప్రభుత్వానికి అందించాలని ఆ నాడు కాన్పూరులో విజ్ఞప్తి చేశాము. అప్పుడు కేంద్ర కార్మిక మంత్రిగారు ఆర్థిక వనరులయితే సాధ్యము కాదని అన్నారు. కానీ నా కాలకు సంబంధించిన అధికారులు ఈ ప్రతిపాదనను 9 వ ఫయినాన్స్ కమిషన్ కు చేసే ప్రతిపాదనలో ఇదొక భాగంగా చేర్చమని ఫయినాన్స్ డిపార్టుమెంటుకు మనవి చేయడం జరిగింది. ప్రస్తుతమున్న సిబ్బందితో సక్రమంగా అమలు చేయాలని ప్రభుత్వము దృఢ సంకల్పముతో వుంది. కార్మికుల కనీస వేతనాల వివాదాలకు సంబంధించి పరిష్కారానికి గతములో 7 డిప్యూటీ కమిషనర్స్ మాత్రమే రాష్ట్రములో ఉన్నారు. ఈ ఏడుగురికి తోడుగా 28 గురు అసిస్టెంటు కమిషనర్స్ గా క్లెయిమ్స్ ఎథారిటీగా నిర్ణయిస్తూ, జూలై 1988 మ. 31 ఉత్తరువులు జారీ చేశాము. జారీ చేయకముందు సక్రమంగా డిపార్టుమెంటు గ్రామాలకు వెళ్ళడంలేదని అంటున్నారు. దీనికి సంబంధించి నా కాలపరంగా అధికారుల తనిఖీలకు సంబంధించిన నివారాలను సభా ముఖంగా మనవి చేస్తున్నాము. 1985-86 లో 15,693 తనిఖీలు, 1986-87 లో 28,289 తనిఖీలు, 87-88 లో 28,882 తనిఖీలు చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరంగా 85-86 లో 2,94,398 వర్కర్లను కాంటాక్ట్ చేయడం జరిగింది. 86 - 87 లో 2, 78, 314 మందిని కాంటాక్ట్ చేయడం, 87 - 88 లో 3, 88, 034 మందిని కాంటాక్ట్ చేయడం జరిగింది. 1988 - 89 లో 2.9 క్లెయిమ్స్ థాటలు చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా ఇన్ పెక్షన్ సక్రమంగా జరుగుచున్నాయి. డిపార్టుమెంటు గ్రామాలకు వెళ్ళే సందర్భంలో ప్రభుత్వము చాలా జాగ్రత్తగా వ్యవహరిస్తూ వస్తున్నది. గౌరవ సభ్యులు విద్యాసాగరరావుగారు చెప్పినదానికి నేను జదివడకే సమాధానము చెప్పాను. వైద్య సౌకర్యాలు కావలెనని అన్నారు. వైద్య

సౌకర్యాల గౌరవ సభ్యులకు కూడా తెలుసు. గతములో 880 సమతుల్య స్థానాల్లో 1104 ము డలాలను ఏర్పాటు చేసి, ప్రతి మండలంలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు లాండ్ లైన్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. గ్రామీణ పాఠశాలలో పున్న సామాన్య జనానికి, వ్యవసాయ కార్మికులకు వైద్య సదుపాయాలు, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల ద్వారా ఏర్పాటు చేయడం జరుగుచున్నది. అక్కడున్న అధికారులు వ్యవస్థాపక కార్మికులకు సక్రమంగా సరయిన ట్రీట్ మెంట్ పై దృష్టి సౌకర్యాలలో శానిటేషన్ లోగాని దేనిలోనైనా జరిగిందంటే, అది ప్రభుత్వ దృష్టికి వస్తే స్పందించింది. మంత్రితో సంప్రతించి, తగు చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వెంకయ్యగారు వ్యవసాయ కాలీలకు తిండి దొరకలేదని అన్నారు. మానెతో సేను ఏకీకరణం చేయడం తెలుగు దేశం ప్రభుత్వమే అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, బలహీన బడుగు బడ్డెలు సంక్షేమానిస్తే దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ నాడు దాదాపు 284 కోట్ల రూపాయలు ఇచ్చి భారాన్ని భరించి కె.జి. రెండు రూపాయల బియ్యం వధకాన్ని అయిదు చేస్తున్నది అందరికీ తెలుసు. వ్యవసాయ కార్మికులు సగం చీరకట్టి, సగం చీర అరస్తున్నారని, బట్టలు సక్రమంగా దొరకడం లేదని వెంకయ్యగారు అన్నారు. రాష్ట్రములోని చేనేత కార్మికులకు పని కల్పించే బట్టగా కడ ప్రజానీకానికి సగం ధుకే భవనా దోవతి, చీర నెత్తలు చేసే వధకాన్ని ప్రతి ప్రభుత్వము ప్రవేశపెట్టితే అందరికీ తెలుసు.

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ప్రజానీక ప్రోగ్రాములో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత, పేదవాడి గృహాన్ని కట్టించుచున్నదని సంతోషిస్తూ అన్నాడు. ఈ ప్రభుత్వము యొక్క విధానాన్ని సభాసభలుగా ప్రస్తావించినందుకు హరికో ప్రభుత్వం పరంగా నా పరంగా హృదయ పూర్వక కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. ఇన్ స్ట్రక్షన్ ఇన్ స్ట్రక్షన్ స్కీమ్ గురించి ప్రస్తావించారు. ఇది యునైటెడ్ ఇన్ స్ట్రక్షన్ కంపెనీ ద్వారా ఇప్పుడు 14 జిల్లాలలో ఈ కార్యక్రమాలు అయిదు జరుగుచున్నాయి. ఇంకా 7 జిల్లాలలో అయిదు జరుపాలిస్తే ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచించేస్తున్నది. ప్రమాదాల జరిగినప్పుడు, చాలా డిసెబిలిటీకి ఇన్ స్ట్రక్షన్ ప్రవేశ పెట్టాలని ఒక ఆలోచన ప్రభుత్వ పరంగా వుంది. దానిని ప్రతిబంధించిన రిపోర్టు కయారు చేస్తున్నాము.

ఉపాధి కల్పన గురించి గౌరవ సభ్యులు ప్రస్తావించారు. ఉపాధికి నెరవేరింది, సంవత్సరానికి 120 రోజులు మాత్రమే పని దొరుకుతున్నదని, మిగతా రోజులలో పని లేదని సభ్యులు అంటున్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులకు ఖరీదైన రోజులని చెప్పి, పిన్, ఆర్.జి. షర్ట్, ఆర్.ఎల్. జాకెట్, ప.మున్ను కుకార్ల క్రమాలను తీవ్రం చేస్తున్నాము. అంతేకాక, వాళ్ళకు నేరుగా మేలు జరిగాలనే దృక్పథముతో, కంట్రాక్టర్ నిధానంలో మిడిల్ మెన్ ఎవరైతే చేసి, కారితీ చేయగల

పని కల్పించి, వారి కిచ్చే అర్థిక వసతిని వారితో అందివాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఎప్పటికప్పుడు ఇక్కడ గాని, బయట గాని నొక్కి చెబుతున్నారు.

మిడిల్ మెన్ ఎయిడ్ చేయాలని చేస్తున్నారని కూడా ఈ ప్రభుత్వవంగా మనవి చేస్తున్నాము. ఇక పోతే కేరళ అగ్రికల్చరల్ వర్కర్స్ కి సంబంధించిన ఏక్టుని గురించి ప్రస్తావించడం జరిగింది. దీంతో ఉద్యోగ భద్రత, పని గంటలు కనీస వేతనాలు, వ్యవసాయ కూలీల రైతుల మధ్య తగాదాల పరిష్కారాన్ని గురించి ప్రస్తావించారు. మరి ప్రోవిడెంటుఫండ్ ము గురించి కూడా ప్రస్తావించారు. ప్రోవిడెంటుఫండును గురించి కేరళలో కాలరీలో 5 వర్కంటు ఎంప్లాయరు భరించాలని అటువంటి ఏక్టును చేయడం జరిగిందని అన్నారు. కాని అది పూర్తిగా సక్రమంగా అమలు జరగడంలేదు అనేది, దీనికి కమిటీలు కాన్స్టిట్యూట్ చేశారు. కమిటీ పరంగా చెప్పడం జరిగింది మొన్న జూలై 30వ తేదీన కలకత్తాలో జరిగిన కార్మిక శాఖ మంత్రుల సమావేశములో కూడా కేరళ కార్మికశాఖ మంత్రితో సంప్రదించడం జరిగింది. వారు కూడా ఇది సక్రమంగా జరగడంలేదు కాబట్టి ఏవైనా వెర్షెరు స్కీములు ప్రవేశపెడితే బాగుంటుందని మనవి చేశారు. ఈ రకంగా ఇవి అన్ని కూడా మనవిచేస్తూ ఇంతకుముందు సబ్జులు కూడా మరి 84 లో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ సభాముఖముగా చేసిన తీర్మానాన్ని గురించి కూడా ప్రస్తావించారు అధ్యక్ష. 2-3-1984 న శాసన సభలో ఆమోదించిన తీర్మానాన్ని కేంద్రానికి పంపిస్తూ వసుగ్రంగా ముఖ్యమంత్రిగారు 30-4-84 న ఒక లెటరు వ్రాశారు. ఆ రోజు కూడా మరి 28 వే 84 న అప్పుడు కార్మిక మంత్రి గౌరవనీయ వీరేంద్ర పాటిల్ గారు అది రాష్ట్రాల అలోచించి వసుగ్ర శాసనము తెచ్చుని కొరడం కూడా జరిగింది. దీనితో మరి అవి ఈ విధంగా ఉండగానే మరి అగ్రికల్చరల్ వర్కర్స్ సమస్యలను పరిశీలించుట కొరకు తగిన శిఫార్సు వేయుటకు ఒక పార్లమెంటు సబ్ కమిటీని డిసెంబరు 28 లో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది వారు ఏప్రిల్ 28 న తమ నివేదికను సమర్పించారు దానిలో ఒక భాగముగా రైతు కూలీల కొరకై కేంద్రాన్ని చట్టము తేవలసిందిగా శిఫార్సులు కూడా చేసి ఉన్నారు. దీని కొరకై రాష్ట్ర కార్మిక మంత్రులతో చర్చ జరపాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. పార్లమెంటు వర్షాకాల సమావేశము ముగిసిన తరువాత దీనిలో సమగ్రమైనటువంటి చర్చ జరిపి రాష్ట్రాలకు సబంధించిన కార్మిక మంత్రుల సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఇది చేయాలి అనే ఆలోచన ఉంది కాబట్టి దానికి సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వంమంచి ఒక లెటరు కూడా అందిందని మనవి చేస్తున్నాము. కాబట్టి రాష్ట్రాలయొక్క తుది నిర్ణయం ఈ చెప్పిన సమావేశము తరువాత వీలు అవుతుంటే కూడా గౌరవ సభ్యులకు తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాము. కేంద్రప్రభుత్వం చట్టము తీసుకురావలసిందిగా కోరుతూ తీర్మానించవలసిందిగా ఈ సభలో నేను

ము. 12-10

కోరుతున్నాము కోరుతూ సభ్యులు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని కొంత ఎమెండు చేసి ఆమోదిస్తే బాగుంటుందనే దృక్పథంతో నేను ఈ క్రింది ఎమెండుమొట్టమొదట ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

This Assembly reiterate the resolution dated 2-3-1984 and during urges upon the Government of India to bring in a comprehensive legislation for the welfare of the Agricultural labourers. In the event of Government of India's failure to do so, the Assembly resolves for the welfare of agricultural workers in respect of minimum wages, Insurance, provident fund, etc.,

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు :- సవరణ ప్రతిపాదించడమైనది.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- సవరించినటువంటి ఈ తీర్మానాన్ని గౌరవ సభ్యులు అందరూ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని తమవ్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవారెడ్డి :- సవరణకు అంగీకరించమని గౌరవ సభ్యులను కోరాల్సి.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- సవరణను అంగీకరించమని గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్ విద్యాసాగరరావు :- ఈ తీర్మానానికి ప్రవేశపెట్టిన సవరణ మంత్రిగారు ఏమంటున్నారు అంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక నమగ్రమైన చట్టాన్ని ప్రతిపాదిస్తే బాగుంటుందని అన్నాడు. కాని జక్కా వెంకయ్యగారు, గాని నేనుగాని తరువాత చేసిన చర్చలలోకూడా మిగతా సభ్యులుగాని స్పష్టంగా చెప్పాము. మంత్రిగారు ఏమంటున్నారో చాలమందికి కూటికిలేదు అని చాలమంది ప్రస్తావించారు. అది వాస్తవం కాదు అని చెబుతున్నారు. మా డిపార్టుమెంటుద్వారా జరిపిన సర్వేలోనే మేము ఒక పదిశాతం మందినే కలుసుకో గలిగాము. ఐదే జిల్లాలపై చేయగలిగాము మిగతా 90 మందిని ఇంకా చేయవలసి ఉంది. మిగతా 90 శాతము వద్దకు మేము చేరలేదు అని చెప్పారు. మరి 90 శాతంమంది వ్యవసాయ కూలీల స్థితిగతులు ఏ విధంగా ఉన్నాయో తెలియకుండానే వారికి కూడు ఉంది గుడ్డు ఉంది అని చెప్పి ఇమాజిన్ చేస్తున్నారు మంత్రిగారు అది వాస్తవం కాదు. వీరందరిని యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద ఐడెంటిఫై రయ్యానికి మీరు ఏమిచర్యలు తీసుకుంటున్నారో? మంత్రిగారు చెప్పారు కేవలం పనుగ్గ చట్టముఏదో కేంద్ర ప్రభుత్వమీద వాదించున్నారని కేవలం కేంద్రం కాదు మన రాష్ట్రవరంగా, ప్రజాసేవి బడ్జెట్ ప్రవేశ పెట్టాకంటే న్నాము, బడ్జెట్లో వచ్చేనన్న పనులూ చేపట్టుకుంటున్నాము. కాని గౌరవ శాసనసభ సభ్యులారామీది కాని కోరిక నుండి కూడా వ్యవసాయ శాస్త్రీకుల గురించి ఒక్క మాట మనం మాట్లాడలేదు. కేవలం వృద్ధులు గురించో, వికలాంగుల గురించో

వికంతువుల గురించో మనం మాట్లాడుతున్నాము. పీరిగురించి శ్రద్ధ చేయడము తప్పలేదు. శ్రద్ధ చూపించవలసిందేగాని అత్యధిక భాగముగా ఉన్న వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి శ్రద్ధ వహించడంలేదు. వారి గురించి శ్రద్ధవహించి వారిగురించి ఉపాధి కల్పన చేయాలి అని సంకల్పము ఈ ప్రభుత్వానికి ఉంటే ఏ విధంగా ప్రజా శిశు రచన చేయడలుచుకున్నారు? ఈనాడు మహారాష్ట్రలో స్పష్టంగా ఎంప్లాయిమెంటు గ్యారంటీ స్కీము వుంది. మన పబ్లిక్ ఎక్స్‌ప్రెంటు కమిటీవారు చూపించారు కూడా దానిలో తెలుగుదేశం సభ్యులు ఎక్కువ ఉన్నారు. వారంతా దానిని మెచ్చు కున్నారు కూడా. మహారాష్ట్రలో పర్సనల్ గా ఉన్న ఎంప్లాయిమెంటు గ్యారంటీ స్కీము గురించి ఒక్కమాట చెప్పలేదు మంత్రిగారు. దాని గురించి చదివి అర్థం చేసుకొని ఏ విధంగా ఈ రాష్ట్రంలో ఒకబిల్లు ప్రభుత్వవరంగా తీసుకురావాలి అనే ఆలోచన మీరు చేయలేదు. అటువంటి చట్టముద్వారా ఒక కోటి మంది వ్యవసాయ కార్మికులకు ఉపాధి కల్పన చేయవచ్చు. దీనిని ఆలోచన చేయవలసిన అవసరము ఉంది. దానితోబాటు ముఖ్యంగా కేరళలో లైవ్ ఇన్‌స్యూరెన్సు స్కీము వుంది దానికి పీరిమియమ్ ప్రభుత్వమే కడుపుతుంది. కాబట్టి కేవలము ఈ రజిస్ట్రాషన్ పాస్ చేయడమే కాకుండా మీరుకూడా దానికి నిర్దేశముగా ఉన్నారా? ఏదయినా సమగ్ర మైన చట్టము తీసుకువస్తారా? తరువాత ఇంకో సజెషన్ కూడా మేము ప్రభుత్వానికి చేసినాము.

ఈ కనీస వేతనాలు నిర్ణయించడానికి ఒక కమిటీ ఉంది. గవర్నరుగారికి చూచిస్తే గవర్నరుగారు ఈ వేతనాలను సవరిస్తున్నారు. ఆ వేతనాలను సవరించ డములో ప్రస్తుత ధరలకు ఎటుగుణంగా మీరు వేతనాలను సవరించాలి. దీనిలో గత అనుభవాన్ని కూడా మీరు రృప్తిలోకి తీసుకుంటే గతఅనుభవం అంటే ఎన్నో సంవత్సరాలనుంచి రైతు రూలింగు గురించి మనం అలోచించడం మరచిపోయి నాము కాబట్టి ఇప్పుడు అన్ని పార్టీలవారిని ఆ కమిటీలో భాగస్వాములను చేయండి జక్కా వెంకయ్యగారు దీనిని ప్రవేశ పెట్టినారు కాబట్టి మనకు చర్చించే అవకాశము కలిగింది. లేకపోతే ఏ డిమాండులోగాని, బడ్జెట్‌లోగాని, ఈ కోటిమంది వ్యవ సాయ కూలీల గురించి చర్చించే వారమేకాదు. కాబట్టి ఈ కనీస వేతనాలు ఏవైతే విషయం చేస్తారో మీరు గవర్నరుగారికి దానిలో మీరు విధిగా అన్ని పార్టీలవారిని అందులో కలిపి మీరు మీటింగు పెట్టిండి. ప్రీక్వెంటుగా పెట్టిండి. మీరు నెలకు ఒక సారి పెట్టినా తప్పలేదు దీనిని ఐదే టైపు చేసి వారి స్థితిగతులను బాగుచేయడము కోసము చాల అవసరం. నేను లాస్టు పాయింట్ ఒకటి చెబుతాను. వ్యవసాయ కూలీలకు మీరు ఏదో ఇస్తున్నట్లుగా రెండురూపాయల కిలో బియ్యముగాని లేక ఇతర సాంఘిక శంక్షేమ కార్యక్రమాలు చెబుతున్నాము. దాని వలన ప్రభుత్వానికి ఏమీ రిబిల్డు కావడములేదు. కేవలము నైతిక భార్యతగా మీరు చేస్తున్నారు గావీ

రాజ్యాంగంలో ఆర్టికల్-41 ప్రకారంగా మీరు ప్రతి ఒక్క యువకునికి మీరు ఉపాధి కల్పన చేయాలి. మీరు చేయాలి అన్నప్పుడు మీరు పూర్తిగా చట్టం చేయాలి. అచట్టాన్ని మీరు ఎప్పుడు తెస్తారు, ఏ విధంగా తెస్తారు. మంత్రిగారి వనరుతో చెప్పబోయింది. ఈ పన్నుగమైన చట్టంతో బాటు మీరు ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి వ్యవసాయ ఇబ్బతులకు ఉపాధి కల్పన చేస్తే ఎన్నో కార్యక్రమాలు వారితో చేయించవచ్చు. నిర్మాతాత్మకమైన కార్యక్రమాలు వారితో చేయించి కద్దారా రాష్ట్ర ప్రగతిని పెంచి రాష్ట్రంయొక్క షిఫ్ట్ మెంట్ అభివృద్ధి చేయించే అవకాశం కూడా కలుగుతుంది. కాబట్టి దీనిని గురించి స్పష్టంగా అలోచించి కేవలం ఉపాధి భాషండా ఎటువంటి కార్యక్రమాలు వారితో చేయించుకుంటామో వెకవులు అనండి, గుంటలు ఎటువంటి, చెక్ టామ్ము అనండి, చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు అనండి కోట్లాది మంది ముఖ్యంగా కర్షకులకు ప్రభుత్వం తెచ్చుచు ఉండి పెట్టే లక్షల షిఫ్ట్ మెంట్ తో బాటు చేసే చట్టం ఒక ఒక్కొక్క చట్టంతో చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా కాకుండా ఈ కోట్లాది లక్షల మంది ప్రాముఖ్యత ప్రశ్నను మీరు పెట్టబడిగా ఉపయోగించి వాటి ద్వారా మీరు నిర్మాతాత్మకమైన కార్యక్రమాలు రాష్ట్రంలో చేపట్టడానికి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారో కూడా కనీసం మంత్రిగారు ఆలోచించి ఒక అవగాహనకు తావాలని మీ ద్వారా తేము మనవి చేస్తూ మేము చెప్పినటువంటి ఇంకా అటువంటి వారు పెన్సిల్ గా రిప్లయ్ ఇవ్వాలని కూడా తేము మీకో మనవి చేస్తున్నాము.

మం. 12-20

శ్రీ ఎస్. రామచంద్ర :- ఇప్పుడు మంత్రిగారు కొన్ని వివరాలు చెప్పారు. ఇక్కడ సభలో చేసిన తీర్మానాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు పంపించామన్నారు. రెండవది గ్రామాలలో వ్యవసాయ కూలీలకు పని లేదనే మాట సమస్య లేకన్నా 2 రూపాయలు కె. జి. బియ్యం పథకంవల్ల చొకగా వ్యవసాయ కూలీలకు బియ్యం అందిస్తున్నామన్నారు. కాని గ్రామాలలో పని లేకపోవడంవల్ల 10 నుంచి 15 శాతం వరకూ వ్యవసాయ కూలీలు వలసపోతున్న సందర్భంలో వారు బియ్యం కొనుక్కునే శక్తి ఎలా కలిగి వుంటారు బియ్యం కొనుక్కునే అవకాశం ఉంటే వలస పోవలసిన అవసరమే లేదు. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ఒక ముసలమ్మ చనిపోయిందంటే బియ్యం కొనుక్కుపోవడం లేకనే చనిపోయింది. మిగతా జిల్లాలలో ఇబ్బతి కూడా ఉట్లాగే ఉంది. కాబట్టి అసలు వ్యవసాయ కార్మికులకు పని దొరుకుతున్నాడా లేదా అనేది ఒక భావన కలుగి ద్వారా గాని లేక కమిషన్ ద్వారా గాని ముఖ్యమంత్రి చేయిస్తే తెలుస్తుంది. కనీసం 10 శాతం గ్రామాలు లేక ఊరలు ఉన్నట్లు ప్రభుత్వం అర్థమవుతుంది. అలాగే ముఖ్యమంత్రి, మంత్రిగారు, కోస్తా జిల్లాలో కొన్ని గ్రామాలు ఉన్నాయి అక్కడ పని లేకపోయింది. అసలు వ్యవసాయ కూలీలకు బియ్యం కొనుక్కునే శక్తి ఉందో లేదో తెలుస్తుంది ఇప్పుడు చట్టం చేయడం చేసిన

కార్డులు ప్రక్కవారికి యిచ్చి పోతున్నారు. మరల వారు స్వగ్రామం వచ్చినప్పుడు ఆ కార్డులు తిరిగి రాక గొడవలు పడుతున్నారు. ఇదివరకూ, యీ తీర్మానం పాస్ చేసినప్పుడు, ముఖ్యమంత్రిగారు ఎస్కూరెన్సు యిచ్చింది ఏమంటే పెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు తమకే సమ్మగ్లమైవ చట్టం తీసుకురాకపోతే రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే చేస్తుందని అన్నాడు. ఇప్పుడు ఆ పేధంగా యిక్కడ యీ వ్యవసాయ కార్మికులకు సంబంధించి సమ్మగ్లమైవ చట్టం తీసుకువస్తామని మంత్రిగారు హామీ యిస్తే మేము యీ తీర్మానాన్ని వాపసు తీసుకుంటాము. తరువాత వ్యవసాయ కార్మికులకు ప్రోవి డెంటువులు లేదు వారికి యునైటెడ్ ఇండియా ఇస్కూరెన్సు కార్పొరేషన్ వారు 3,000 రూపాయలు ఇస్కూరెన్సు క్రింద యిస్తున్నారు. దానిని 10,000 రూపాయలు చేయాలని కోరాము. ఎందుకంటే వ్యవసాయ కార్మికులు పనిపోతే దిక్కులేని పరిస్థితి అ కుటుంబానికి వస్తున్నది. ఇప్పుడు ధరలకు అస్తుగుణంగా యీ ఉద్యోగు లకు డి.ఎ. పెంతుతున్నారు. కాని యీ వ్యవసాయ కూలీలకు ఫినిషుమ్ వేజ్ 300 రూపాయలు పెట్టారు. అంటే ఉద్యోగస్తులకు వీరికి హస్తమేకకాంతరం తేడా ఉంది. ఇక వ్యవసాయ కూలీలకు టి బి వంటి రోగాలు వస్తే మందు పోకర్యాలు లేవు ఇక్కడ టి బి హాస్పిటల్ కు వెడితే మందు యిస్తూ ముందుగా వారిని తిండి తినమని అంటారు. కాని వారికి పనిచేయుటకు పని లేనప్పుడు వారు ఏ విధంగా తిండికి సంపాదించుకోగలరు? అలాంటప్పుడు తిండి లేకుండా వారు మందులు ఏమి వాడగలుగుతారు? తరువాత గ్రామాలలో గర్బిణీ స్త్రీకి ధనుర్వాతం వస్తే ఇంజెక్షన్ ఆ ఊరిలో లేకపోతే ఎట్లాగు? అట్లాగే వ్యవసాయ కూలీలకు యిళ్ళు యిస్తున్నా మంటున్నారు. కాని ఆ యిళ్ళు వదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోతున్నారు. వారు మేడలు, మిద్దెలు కోరడంలేదు. వారు తినడానికి తిండి కొరుతున్నారు. ఈ ఆర్. ఎల్. జి. పి. ఎస్. ఆర్. ఇ. పి. ప్రోగ్రాముల క్రింద వారికి పని కల్పించేలా చూడాలి. అట్లాగే వృద్ధాప్యములో ఉండే వ్యవసాయ కూలీలకు కూడా సహాయం చేయాలి. వీటన్నింటి కోసం చట్టం చేయడం అవసరమైనప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తీర్మానం పంపించా మని చెప్పడం మంచిదికాదు. అది చెవిటివారి ముందు శ్రవణం ఊదినట్లు అవుతుంది. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దీనికి బాధ్యత వహించాలి. ఈ వ్యవసాయ కూలీలకు న్యాయం చేయాలని కోరుతూ వెలుపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ. నుకూమ్మద్ శాస్త్రి :- ఇప్పుడు వ్యవసాయ కార్మికులకు సంబంధించి తీర్మానంలో పొరాడం వూస్తే వ్యవసాయ కార్మికుల పంక్షేమంకొరకు మురియు వారికి కనీస వేతనాన్ని సమర్థవంతంగా ఆమలు చేయుటకు, పైద్య సహాయాన్ని అందియుటకు వారు ప్రమాణాలలో మరణించినచో తమ తప్పవధిమూరాన్ని చెల్లించు ఊక యంత్రాంగాన్ని యేర్పాటు చేయుటకై సమ్మగ్లచట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టుటకై భక్షణ చర్యలను గైకొనవలసిందిగా ప్రభుత్వానికి యీ సభ ఏపారువు చేస్తున్నది అని

లకు సంబంధించినవారు ఈ చర్చలలో పాల్గొన్నారు. పాల్గొనడమే కాదు అందరూ కూడా వ్యవసాయ కార్మికుల కష్ట జీవనపరిస్థితులకు సంబంధించి బలపరిచారు అందరికీకూడా అభివృద్ధి నాలు తెలియజేస్తున్నాను ఒకటి రెండవది మంత్రిగారు చెప్పినటు సమాధానం చూస్తే వ్యవసాయకార్మికులకు మంత్రిగారు వారి సమాధానంలో న్యాయం కలిగించలేదు. అనే విషయాన్ని తమ ద్వారా ఈ సభకు చెప్పవలసిన అవసరము ఎంతయినా ఉంది ఎందుకని అంటే రెండు రూపాయల కిలో బియ్యము ఇచ్చాము అందువల్ల తిండికి నోచుకోలేదు. అనే పరిస్థితికాదు తిండి అందరికీ ఉంది అన్నారు అది కరెక్టుకాదు. మీరు ఇచ్చే కుటుంబానికి 20 కిలోల బియ్యము కూడా కొనుక్కోలేని కుటుంబాలు 50 శాతం ఉన్నాయి. పనులులేని రోజులలో నిరుపయోగముగా ఉన్నాయి. వాటిని తాకట్టు పెట్టుకుంటున్నారు. అది వాస్తవం రెండవ విషయం ఈ వ్యవసాయ కార్మికులు కోటి మంది ఇంకా చేరిన గ్రామీణునిరుద్యోగులు అందరు కలిసి కోటి 30 లక్షల మంది ఉంటారు. వారు చెల్లాచెరుగా ఉన్నారు. అన్న ఆర్గనయిజుడుగా ఉన్నారు అందువలన వారు నికృష్టమయినటువంటి జీవితాన్ని గడుపుతున్నారు వారి బాధలు చెప్పవలసికాదు. ప్రభుత్వం దీనిమీద ఒక సమగ్రమైన దృక్పథాన్ని తీసుకుని అమలుజరిపితే తప్ప లాభం లేదు. అందుకని పార్లమెంటరీ సబ్ కమిటీ రాష్ట్రాలలో వ్యవసాయ కార్మికులకు కనీస వేతనాలు అయితే ఉన్నాయి ప్రకటించారు కాని అవి అమలు జరగలేదు అమలు జరగకపోవడానికి ఒక రాజకీయ పట్టుదల అనేది లోపించింది అనిచెప్పారు. అంటే పొలిటికల్ విల్ లేదు. అందువల్ల అమలుజరగడం లేదు అని చెప్పారు మనరాష్ట్రంలోకుడా ఈ కనీస వేతనాలను ప్రకటించడంలోనే అది ఏ ప్రభుత్వానకీ అయినా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము ఇంతకుముందు ఉన్నప్పుడు గానీ, ఇప్పుడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంగానీ ఈ కనీస వేతనాల కార్యక్రమం అమలు జరపడంలో ఒక రాజకీయ పట్టుదల లోపించింది అని చెప్పక తప్పదు. ఇది ముఖ్యమైనటువంటి విషయం పోకే మన రాష్ట్రంలో ప్రకటించినటువంటి కనీస వేతనాలు మనకంటే వెనుకబడినటువంటి మేఘాలయ, హిమాచల ప్రదేశ్ కంటే కూడా చాల తక్కువ వేతనాలు అని చెప్పక తప్పదు.

నేను ఒకచూరి చదివి వినిపిస్తాను తేలిక పనులు ఉదహరణగాతీసుకుని చెప్పినవి ఆంధ్రప్రదేశ్ 8-50 నుంచి 11-00 రూపాయలు. అరుణాచలప్రదేశ్ 15 నుంచి 18 రూపాయలు అంటే జోనుల వారీగా ఉండేవాటికి సంబంధించి ఆస్సాం 12-50 రూపాయలు, నీహారు 10, గోవా 12, గుజరాత్ 11, హరియానా 18-25 ఖోజనము తోటి, ఖోజనం లేకుండా 20.25, జమ్ము కాశ్మీరు 10-50, కర్ణాటక 9-50 నుంచి 11-50, కేరళ 12 మంచి 15 మహారాష్ట్ర 8 నుంచి 12, మణిపూర్ 12-40 నుంచి 18-40, మేఘాలయ 11, మిజోరాం 15, నాగాలాండు 15, ఒరిస్సా 10 పంజాబ్ 18-48, రాజస్థాన్ 14, సిక్కిం 11, తమిళనాడు 8, త్రిపుర 12, ఉత్తరప్రదేశ్ 11-50

మంచి 12-50 వశ్యమ బెంగాల్ 18.34 ఇవి 1987 ఆగస్టు 20 నాటికి రాష్ట్రంలో ఉండే కనీస వేతనాల ప్రకటన. అందుకని మనకంటే వెనుకబడినటువంటి రాజస్థాన్ సిక్కిం ఈ ఇతర వాటితో పోల్చినట్లయితే మన రాష్ట్రంలో కనీస వేతనాల తక్కువగా ఉన్నాయి అనేది నేను ఈ తేలిక పనులకి సంబంధించి ఉదాహరిస్తున్నాను అనేది గమనించాలి.

రెండవది కనీస వేతనాను అమలు జంపే యంత్రాంగం ఇప్పుడు 23, 50 మందిని అసిస్టెంటు లేదరు కమీషనరుని నియమించినంత మాత్రాన ఈ సమస్య పరిష్కారం కాదు. దానికి సేము సూచించినట్లు కనీస వేతనాలు ప్రకటించేయడం అనేది ఒక విషయం. దీనికి కూడా శాస్త్రీయ యుక్తముగా చేయాలి. విద్యాసాగర రావుగారు సూచించినట్లు ఆ కనీస వేతనాలు నిర్ణయించే బోర్డులో అన్ని రాజకీయ పార్టీలవారికి, వ్యవసాయ కార్మికుల సంఘాల ప్రతినిధులకు ప్రాతినిధ్యం ఇచ్చి తరచు సమావేశ పరచాలనేది సరి అయిన సూచన దానిని సేము నా ఉపన్యాసంలో మొదట చెప్పినప్పుడు రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి. 50 పాయింట్లు పెరిగిన తరువాత సవరించాలి అనేది ప్రభుత్వం వట్టుదలగా చేయాలన్నటువంటి అవసరం ఉంది. ఈ కనీస వేతనాల అమలుకి మండల స్థాయిలో లేబర్ ఇన్స్పెక్టర్లను నియమించాలి వాటి రిజిస్టర్లు తయారు చేయాలి. వ్యవసాయ కార్మికులకు అదే విధంగా వారికి ఐడెంటిఫికేషన్ కార్డులు ఇచ్చేవానికి ఆలోచన చేయాలి. గ్రీన్ కార్డులు ఇచ్చి నటే ఐడెంటిఫికేషన్ కార్డులు తయారు చేయాలి. రెండవ విషయం, ఈ దీస్ ఘాట్లు కనీస వేతనాలు అమలు జరపడంలో వివాదాలు తల ఎత్తినప్పుడు సేము పైలెచేసే దానికి రాజీ చేసేదానికి వాటిని అమలుజరిపేదానికి ఆయనకు అధికారాలు ఉండాలి. అట్లనే దీవిజను స్థాయిలో అసిస్టెంటు లేదరు కమీషనరు జిల్లా స్థాయిలో అగ్రికల్చర్ ట్రీబ్యూనల్ పైనర్లగా అప్పీలుమీద తీర్పు విచ్చేటటువంటి కమీషనర్లకు ప్రభుత్వం అధికారాలు చట్టములో కల్పించి ఆ విధంగా కనీస వేతనాలు అమలు జరిపేదానికి ఒక పద్ధతి, కఠినమైనటువంటి చట్ట రూపములో దానికి హక్కు కల్పించ చేస్తే అమలు జరుగుతాయేమో గాని ఆ అమలు జరగడానికి కొంతకాలం వట్టవచ్చు. ఏదైనా అటువంటి చట్టము అనేది ఒకటి సమగ్రంగా రావాలని సేము విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము. అదే కాదు. ఈ ఏప్రిల్ 1960 రోజులు తిని ఒక్కొక్కరు. వ్యవసాయ కార్మికుల పరిస్థితి ఇది. అందువల్ల పనిలేని రోజులలో వాళ్ళకు పని కల్పించే బాధ్యత ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిది.

Ex 12-40

ఇంప్లిమెంటేషన్ గ్యారంటీ ఆవేది రాష్ట్రప్రభుత్వం తీసుకోవాలి. ఇందుకు గాను మహారాష్ట్ర వమానాలో ప్రైవేటు బిల్లును విద్యాసాగరరావుగారు ప్రవేశ పెట్టారు. అటువంటి బాధ్యతను రాష్ట్రప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన అవసరం ఎంత

యిలావుంది. అంతేకాకుండా, వీరికి ప్రయోజనాలు జరిగినప్పుడు యిచ్చేటటువంటి బొంబ్, చవిపోయినప్పుడు లేదా అంగవైకల్యం కలిగినప్పుడు, ఆశక్తులు అయినప్పుడు యివ్వడంకోసం వెల్ ఫేర్ ఫండ్ ఏర్పాటు చేయవలసి వుంటుంది అదే విధంగా ప్రమాతి తీరిక శలవు, ఆ సందర్భంలో కొంత వేతనము, పోషకాహారం యివ్వడానికి చట్ట రూపంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కమిటీ కావాలి. అదే విధంగా వ్యవసాయ కార్మికులకు 30 సంవత్సరములు దాటిన తరువాత ప్రావిడెంట్ ఫండ్, పెన్షన్ లిచ్చేటట్లా ప్రతి వ్యవసాయ కార్మికునికి కనీసం పది రూపాయలైనా వచ్చేటట్లుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యిన్ ఫిన్స్ పుల్ నెలకు 30 రూపాయలు, వ్యర్థ వ్యవసాయ కార్మికులకు యివ్వడానికి కమిటీ అయింది. ఇది ఏ పరిస్థితుల్లోనూ సరిపోదని సభ్యులు చెప్పారు. 30 సంవత్సరాలు దాటిన వ్యవసాయ కులీకి ప్రావిడెంట్ ఫండ్ యిచ్చి, పెన్షన్ నెలకు 100 రూపాయ తగ్గకుండా అందేట్లుగా సంక్షేమ నిధిని ఒక దానిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సూచించాలి. నేను ఈ విషయం కాంక్రీట్ గా చెబుతున్నాను. మొదట వ్యవసాయ కార్మికులను బోకెన్ గా రిజిస్టర్ చేసి, కార్డు యివ్వడానికిగాను బోకెన్ గా పది రూపాయల రుసుమును వసూలు చేయాలని పెట్టండి. అందువల్ల సుమారు 5 కోట్ల రూపాయలు వసూలు అవుతుంది. కేరళ ఆగ్రికల్చరల్ యాక్టులో రిజిస్టర్ పెట్టి వ్యవసాయారులను 5 శాతం ప్రావిడెంట్ ఫండ్ స్కీముకుగాను కట్టించి సూచించగా, అది సరిగా అమలు జరుగడట్లుగా లేబర్ మినిస్టర్ గారు చెప్పారు. కానీ మేము చెప్పేది ఏమిటంటే, ఒక హెక్టార్ లోపల మౌగాణీ, రెండు హెక్టారుల లోపల మెట్టి వున్నవారిని మినహాయించి, మిగతావారిమీద పెన్ లాగా, రైతుల వ్యవసాయ భూములమీద వెల్ ఫేర్ ఫండ్ కుగాను పెన్షను విధించి, దాన్ని ఫండ్ కు జమకట్టవలసిందిందిగా కోరుతున్నాను. ఆగ్రికల్చరల్ మార్కెటింగ్ కమిటీ ద్వారా వచ్చే దాన్యంలో కొంత శాతం, కనీసం 5 శాతం ఈ యొక్క ఆగ్రికల్చరల్ లేబర్ వెల్ ఫేర్ ఫండ్ కు జమ కట్టి ప్రతి సంవత్సరం రూ. 20 కోట్లవరకు ఆ నిధికి చేరుస్తే యిన్నారెన్ను కంపెనీలతో మాట్లాడుకోని, ఈ నిధినుండి ప్రతి ఏటా యిన్నారెన్ను కంపెనీలకు ప్రీమియం కట్టి మరణించినప్పుడు 10 వేల రూపాయలకు తగ్గకుండా, ఆశక్తుడైనప్పుడు, రిటైర్ అయినప్పుడు యిచ్చే బిన్ ఫిట్ స్కీము ఈ నిధినుండి వచ్చే దానికి ఒక పాత్రగా కాననం కావాలి. ఈ స్కీముకు సంబంధించి కొన్ని ముఖ్య విషయాలపై మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచించవలసిన అవసరం వున్నది. ఎందువల్లనంటే 5 వ వంతు, లేదా 6 వంతు జనాభాగా కలిగిన వ్యవసాయ కార్మికులను వారి అర్హతకి వారినే వదిలి మిగతా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారి సంక్షేమాన్ని సరిగా పట్టించుకోలేదు అనే సందేహం ఉత్పన్నమౌతుందని వస్తుంది. అందువల్ల నేను చెప్పేది ఏమిటంటే, ఈ చర్యను చర్యలు తీసుకొని, సర్దుబాటు ఒక గ్యారంటీని ఏర్పాటు

చేసినట్లయితే ఖచ్చితంగా వ్యవసాయ కార్మికులకు న్యాయం జరుగుతుంది. మరో పాయింట్ ఏమిటంటే, ఈ యొక్క కనీస వేతనాలు అనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సవరితల్లి పద్ధతిలో వ్యవసాయ కార్మికులకు చేస్తున్నది. వారే 20 శాతం బోకెన్ పెందాము అని చెప్పారు. కానీ మొట్టమొదట రూ. 12 తరువాత రూ. 10 తరువాత రూ. 8 అలా వుండింది. 1985లో జోనర్ వారిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డ్రాఫ్ట్ వెజెస్టు ప్రకటించింది. బోర్డు రికమెండేషన్లు ప్రకారం రూ. 18, 15, రూ. 12 ఆ విధంగా వున్నాయి వేతనాలు. దాదాపు ఒకటిన్నర సంవత్సరాల తరువాత డ్రాఫ్ట్ వెజెస్టు ప్రకటించింది. అంటే దాదాపు రెండు సంవత్సరాల తరువాత, యిప్పటికి 10 పాయింట్లు పెరిగిన తరువాత రెండు సంవత్సరాలకు పూర్వం ప్రకటించిన డ్రాఫ్ట్ వెజెస్టు ప్రకటించడం అనేది ఒక రకంగా వ్యవసాయ కార్మికులకు అన్యాయం చేయడమేనని చెప్పక తప్పదు. ఏది ఏమయినప్పటికీ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి 4 సంవత్సరాల క్రితం ఒక తీర్మానం చేసి పంపాము. భారత ప్రభుత్వంవారు లేబరు డిపార్టుమెంటువారు కమిటీలు కూడా వేయవలసరంటేదు. తగినంత సాహిత్యం సమాచారం వుందని చెప్పినప్పటికీ కేంద్ర ప్రభుత్వం జాప్యం చేస్తున్నది. మరలా మనం తీర్మానం చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపవలసిన అవసరంలేదు. ఎందుకంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక సమగ్ర చట్టం చేసినా మరలా మనం ఆ చట్టాన్ని జీవోల రూపంలోనో, ప్రకటనల రూపంలోనో ప్రకటించి, అమలు జరపడంలో పట్టుదలకు పోవలసిన అవసరము ఎంతయినా వున్నది. ఒక వేళ.

కేంద్ర ప్రభుత్వం అదనంగా ఏమయినా అంశాలను చేరుస్తే మనం మరలా తెచ్చిన చట్టానికి సవరణలను చేసుకోవచ్చు రోజూ ఆనేక చట్టాలకు సంబంధించిన సవరణలు చేయవచ్చు. చేసిన సవరణలను రద్దు చేసి మరలా అవసరమైన సవరణలను తీసుకువచ్చిన పరిస్థితి మర అసెంబ్లీలో వున్నదనే విషయం మన మండలమూ గమనించాలి అందుకని మేము చెప్పేది ఏమిటంటే, తీర్మానాన్ని ఒకరిగుకు పెట్టి చేయాలనేది లేదు. ఇది వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క స్థితిగతులను సభవారి దృష్టికి తెచ్చి దీని వయిన ఒక సమగ్ర చట్టాన్ని తీసుకురావలసిన అవసరం, అమలు జరపవలసిన బాధ్యత ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద వున్నదని, ఈ విషయము సభలో చెప్పడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని యావత్ ప్రజానికానికి చెప్పడానికి మేము వుద్దేశించాము ఈ అసభి కార తీర్మానం మీద 31 వారాలు కలిగి న్యూషన్ గా చర్చ జరగడం అనేది ఒక రకంగా వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క స్థితిగతులు సభలోని వారికి అర్థం కావడానికి ప్రభుత్వానికి తన బాధ్యతకు గుర్తు చేయడానికి, తన బాధ్యతను నిర్వర్తించే విధంగా చేయడానికి ఉపయోగపడుతుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. అందుకని మంత్రిగారు సవరణలో చిన్న మార్పు చేస్తే ఆమోదించడానికి నాకు అభ్యంతరంలేదు వారు మరలా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడం, వారు చేయకపోతే మేము చేస్తాము అని చెప్పడం జరి

గింది. ఒక పర్యాయం కోరి 4 సంవత్సరాలు అయినది. రెండవ పర్యాయము కోరితే మరొక 4 సంవత్సరాలు అవుతే యిబ్బంది అవుతుంది అందుకని ఒకటైమ్ పెట్టి, ఆ టైమ్ లోపల చేస్తామని హామియిస్తే అట్టిడుగున వుండేటటువంటి, వద వేయబడినటువంటి వ్యవసాయ కార్మికుల నికృష్ట జీవన పరిస్థితులు మెరుగుపరచడానికి దోహదపడుతుందని నేను మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తిచేస్తూ, ఈ అవకాశం యిచ్చిన తమకు అభినందనలు తెలియజేస్తూ తెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- అధ్యక్ష, మినిమం వెజెన్ గురించి ఇప్పుడు ఒకచట్టం అమలులోవుంది. ఈ విషయంలో టి.వి, రేడియోలద్వారా విస్తృత ప్రచారం చేస్తున్నాము. వ్యవసాయ కార్మికుల పెన్షన్ గురించి యంతకుముందే మనవిచేశాము. 1986లో ముగ్గురు లేబరు ఆఫీసర్లను 78 మంది అసిస్టెంట్ లేబర్ ఆఫీసర్లను ఒక జాయింటు కమీషనరును వేసి వారి సంఖ్యను పెంచడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరే విషయం గురించిన బ్యూలు ప్రస్తావించారు. కేంద్రప్రభుత్వము నియమించిన కమిటీ, కేంద్రమే ఒక సమగ్ర శాసనం చేస్తే బాగుంటుందని సూచించడం జరిగింది. ఆ సూచనను అమలుపరిచి కేంద్ర కార్మిక శాఖామంత్రి శ్రీ బిందేశ్వర దుబేగారికి నేను, ముఖ్యమంత్రిగారు కమిటీ సూచనలను గురించి కేంద్రానికి వ్రాసిన సందర్భాన్ని గురించి గుర్తుచేయడం కూడా జరిగింది. ఇందుకు అనుగుణంగా ఈ నెల 9వ తేదీన, కమిటీ సిఫారసు చేసిన మేరకు రాష్ట్ర కార్మిక మంత్రిగారితో సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుందని తెలుపుతూ ఒక లెటరు ఈ నెల 9వ తేదీన యివ్వడం జరిగింది. రెండు దఫాలుగా ఈ ఆగస్టు మాసంలో చేసిన తీర్మానాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని నేను సమగ్రంగా చర్చించడం జరుగుతుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసిన కమిటీ కేంద్రమే ఒక సమగ్ర శాసనం చేస్తే బాగుంటుందని సూచించడం జరిగింది.

అంతేకాని కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద నెపంవేసి తప్పుకోవాలనే కోరిక ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేదని మనవి చేస్తున్నాము. గౌరవ సభ్యులు చాలామంది చెప్పారు. వారు పెంపుదల గురించి చెప్పడం జరిగింది. శాస్త్రీయంగా పెంపుదల వుండడానికి, అందుకు అనుగుణంగా ముఖ్యమంత్రిగారు ఇ. జి. యస్. స్కిమును అమలుజరపబోతున్నారని సభాముఖంగా గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. సభ్యులు చాలా విలువైన సూచనలు యిచ్చారు. నేను సవరణతో తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదించాము. ఈ విషయం కూడా సభ్యులు ప్రస్తావించారు. నివిధ రాష్ట్రాల్లో వున్న మినిమం వెజెన్ గురించి కూడా ప్రస్తావించారు. మినిమం వెజెన్ ము నిర్ణయించే అప్పుడు ల్యాండ్ ఫెరిల్టీటీ, యిరిగేషన్ పొందెన్నీవి కూడా దృష్టిలో వుంచుకోవలసి వస్తుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం కసిన వేతనం రూ. 11 గా నిర్ణయించడం జరిగింది.

వివిధ రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన స్టాటిస్టిక్స్ను గౌరవ సభ్యులు జక్కా వెంకయ్య గారు మనవి చేశారు. మినిమం వేజెస్ను ఫిక్స్ చేపేటప్పడు నేను ముందుగానే మనవి చేసినట్లుగా అక్కడి ల్యాండ్ డెవలప్మెంట్, యిరిగేషన్ పొటెన్షియల్ దృష్టిలో పుంజుకొని చేస్తారు. కనీస వేతనాలను నిర్ణయించే కమిటీలో మిగతావారికి ప్రాధాన్యత కావాలని అన్నారు. దాన్ని గురించి ఆలోచిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

మ. 12-46

ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యులు చాలామంది చాలా సూచనలు చేశారు రామవర్మి గారు మెడికల్ ఎయిడ్ సురక్షం చూట్టాడుతూ ముఖ్యంగా టి. బి. వచ్చినప్పుడు ఏ ఏ రకంగా చేస్తున్నారు అన్నారు. వాటిని అన్నిటిని సమగ్రంగా దృష్టిలో పెట్టుకొని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచిస్తుంది. నేను ముందే మనవి చేశాను. రైతు కూలీల సమస్య చాలా జటిలమైన సమస్య, ఈ సమస్యను పరిష్కరించాలి అన్నప్పుడు చాలా చిత్తశుద్ధితో శ్రమించవలసిన అవసరం ఉంది. ఎంప్లాయిమెంట్ కురించి చెప్పారు. వివరాలు నా దగ్గర సమగ్రంగా ఉన్నాయి. ఏమీ చేసినా ప్రభుత్వపరంగా ఒకటి మనవిచేస్తున్నాము. ఏరైతు కూలీలయొక్క ఆకీర్వాదముతో, అభిమానముతో ఈనాడు ఈ రాష్ట్రాన్ని పరిపాలించే బాధ్యతను ఈ పార్టీకి అప్పగించారో వారి కొరకు సమగ్ర శాసనం చేయడంకాని చట్టాన్ని సక్రమంగా, వట్టిపట్టంగా అమలుపరచడానికి ప్రభుత్వానికి ఏ రకమైన ఇబ్బంది లేదని మనవి చేస్తున్నాము. అంతేకాని ఏదో కేంద్రంపైన నెట్టి ఇక్కడ శాసనం చేపడానికి ప్రభుత్వం జంకుకోంజని చెప్పడం సమంజసం కాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి కాదు. గౌరవ సభ్యులు చేసిన ప్రశ్నలలోని సూచనలు నా దగ్గర సమగ్రంగా ఉన్నాయి వాటిని అన్నిటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని చేస్తామని హామీ ఇస్తూ చిన్న నేరణ మాత్రం చేశాము. సవరించినటువంటి అమెండుమెంటు - డిజిటైజేషన్ను గౌరవ సభ్యులకు చదివి వినిపించడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రామవర్మి :- అరు మాసంలో కేంద్రం చేయకపోతే మేము చేస్తామని అంగీకరించడం కోరుతున్నాము.

శ్రీ వి. శివారెడ్డి :- కేంద్రం చేయడం ఎందుకంటే కార్మిక మంత్రుల సమావేశం ఒకటి జరిగిందోతూ ఉంది. ఇప్పుడే రెటర్ కూడా వచ్చింది ఎందుకంటే వర్షాకాలం సమావేశం అయిపోయిన తరువాత అన్ని రాష్ట్రాలలో ఉండేటటువంటి కార్మిక మంత్రుల సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తాము అంటున్నారు. మరి అది కానప్పుడు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక శాసనం చేస్తుందని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎన్. రామవర్మి :- కేంద్రము చేయకపోతే మేము చేస్తామని మంత్రి

గారు చెప్పారు. దీనికి ఒక స్పెసిఫిక్ డేట్ చెప్పండి. ఆరు మాసాలని పెట్టింది. లేమా మార్చిలో చేస్తామని సవరణ పెట్టింది. మాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ. వి. శివారెడ్డి :- ముందే మనవి చేశాను. రైతు కూలీల సమస్య చాలా జటిలమైన సమస్య. ఈ ప్రబుత్వం సామూహికతో పరిశీలిస్తుంది. ఒకవైపు ఒక కమిటీ కానిస్టెట్యూట్ చేయబడి ఆ కమిటీ మరి రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన కార్మిక మంత్రులతో ఒక సమావేశం జరుపుతాము అన్నప్పుడు ఆ సమావేశం జరిగిన తరువాత, అక్కడ జరిగే చర్చలు పూర్తి అయిన తరువాత అక్కడ ఏ రకమైన శాసనాలు చేస్తారో, లేదో చూసి ఒకవేళ చేయకపోతే మేము చేస్తామని సభాముఖంగా ఇంతకుముందే మనవి చేశాను. కాకపోతే చిన్న ఆమెండ్ మెంట్ ప్రతిపాదించాము. ముఖ్యంగా ఒకతూరి చదివి వినిపిస్తాను నేను సవరించినట్లుంటే తీర్మానం. దానితో ఏమైనా మార్పులు ఉన్నప్పుడు చెప్పమని మనవి చేస్తున్నాను.

This Assembly reiterate the resolution dated 2-3-1984 and urges upon the Government of India to bring in a comprehensive legislation for the welfare of the Agricultural workers. In the event of Government of India failing to do so, the Assembly resolves to request the State Government to bring in comprehensive measures for the welfare of agricultural workers in respect of minimum wages, insurance, provident fund etc. అని నేను సవరించినది గౌరవ భూలకు మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్ రాఘవరెడ్డి :- మంత్రిగారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరవచ్చా:

శ్రీ వి శివారెడ్డి :- ముమ్మలను ఈ రకంగా సవరించమని కోరుతున్నాను.

As a Minister I am not making a statement I am requesting the Members of this august House to accept this resolution like this.

శ్రీ. సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :- ఇప్పుడు జక్కా వెంకయ్యగారు ప్రతిపాదించిన ఈ తీర్మానం కాని, లేక వారు దానికి సూచించిన ఆమెండ్ మెంటును ఎక్స్ ప్లై చేసి పాస్ చేసినప్పుడు కేవలం శాసనసభలో మనకు తృప్తి కలుగుతుంది. మేము మంత్రిగారిని కోరేదికాని, లేక గత శుక్రవారమే కోరినది కాని ఒక సమగ్రమైన చట్టాన్ని తెస్తున్నారా అని. 90 శాతం మంది రైతు కూలీలు ఎవరైతే ఉన్నారో వారిని మీరు ఏ విధంగా తృప్తి పరుస్తారు? ఎటువంటి రిఫీల్స్ ఇస్తారో చెప్పమని మేము స్పష్టంగా అడిగిము. రిజల్టాషన్ ఇదివరకే చేసుకున్నాము. మళ్ళా పాస్ చేసుకుంటాము - మనకు తృప్తి ఉంది. వ్యవసాయ కార్మికులకు ఏ విధంగా తృప్తి కలిగిస్తాము అనేది చెప్పమని మంత్రిగారిని ఎన్నిసార్లు అడిగినా వారు చెప్పడంలేదు. అంతేకాదు, కేవలం మినిమమ్ వేజెస్ సిఫార్స్ చేసి గవర్నర్ గారికి

వంపేదానికి ఒక కమిటీ ఉంది. దానిలో అన్ని ప్రతిపక్ష పార్టీలవారిని భాగస్వాములుగా చేర్చండి, చేర్చినట్లయితే ఈ వ్యవసాయం కార్మికుల యొక్క స్థితిగతులను పరిశీలించి దానికి అనుగుణంగా సూచనలు ఇస్తారు అన్నాము. దీనికి ప్రీకేవ్‌గా మీటింగ్స్ పెట్టండి. దీనికి కేంద్రప్రభుత్వంతో సంబంధములేదు. మనకు మనమే చేసుకోవచ్చు కాబట్టి దీనిని ఆయినా కనీసం అంగీకరించి అమలు చేస్తామని అనండి. మీరు ఒక ఆరు నెలలు వెయిట్ చేసే బదులు ఆల్ పార్టీ మెంబర్స్ ని చేరుస్తామని హామీ యివ్వండి. దానిని కూడా పరిశీలిస్తామంటే కాదు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చి అయిదు సంవత్సరాలు అయింది. ఈ అయిదు సంవత్సరాల లోపల వ్యవసాయ కార్మికుల గురించి ఎటువంటి అలోచనా చేయలేదు. కాబట్టి ఇంకా పరిశీలిస్తాము అంటే లాభంలేదు. దీని గురించి వారు ఒక హామీ ఇవ్వాలి. రిజల్యూషన్ పాసవుతుంది, అది సమస్య కాదు. ఒక సమగ్రమైన చట్టాన్ని మేము చేస్తామని హామీ ఇవ్వమని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :- విద్యాసాగరరావుగారు ఆల్ పార్టీ కమిటీని వేయమన్నార. మినిమమ్ వేజెస్ కమిటీలో ఆల్ సెంట్రల్ యూనియన్స్, అన్ని పొలిటికల్ పార్టీస్ కు సంబంధించినవి ఉన్నాయి. మళ్ళా ఆల్ పార్టీ కమిటీని అవసరం నేను లేదనుకుంటాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- జిల్లా లెవెల్లో ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :- జిల్లా కమిటీలు వేయడం అయితే సెంట్రల్ ట్రేడ్ యూనియన్స్ ఉన్నాయి.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :- ట్రేడ్ యూనియన్స్, ఎన్. జి. జి. ఓవ్ అర్గనైజ్డ్ యూనియన్స్ ఉన్నాయి. ఇది అర్గనైజ్డ్ కమ్యూనిటీ కాదు. అన్ అర్గనైజ్డ్ కమ్యూనిటీ. వీరిని ఐడెంటిఫై చేయాలి. ఈ ఐడెంటిఫికేషన్, వీటిని అమలుపరచడంలో అన్ని పార్టీలపైన బాధ్యత పెట్టడని కోరుతున్నాను. అది మంత్రిగారు పరిశీలించాలి.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :- మినిమమ్ వేజెస్ కమిటీ ఒకటి ఇండస్ట్రీస్ కారకు ఏర్పాటు చేశారు. అది ఇంప్లిమెంటు చేసే గతి లేదు. స్టాప్ లేదు. మంత్రిగారు చెప్పినటువంటి స్టాప్ ఆనలు నరిపోదు. ఈవేళ ఇండస్ట్రీస్ లో డిప్యూటీ పెట్రోల్ చేసే పరిస్థితిలేదు. నేను విద్యాసాగరరావుగారు చెప్పినదానితో ఏకీభవిస్తున్నాను. జిల్లా లెవెల్లో పొలిటికల్ పార్టీస్ కమిటీస్ పనిచేయాలి. అది మంత్రిగారు ఆలోచించాలి. ఒక పీరిడ్ ఫిక్స్ చేసి సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ చేయకపోతే కేసు చేస్తామని చెప్పండి. లేకపోతే మీ చిత్తశుద్ధిమీద మాకు సమ్మతం ఉండదు. ఎందు

కంఠే పెంట్రెల్ గవర్నమెంట్ చేయలేదు కాబట్టి మేము చేయలేదు అంటారు. అది ఎన్నడు అవుతుంది? మన ప్రంట్ గవర్నమెంట్ ఏమైనా నేషనల్ లెవల్లో వస్తే మనం చేయాలి. కాంగ్రెస్ గవర్నమెంట్ వారు ఒప్పుకోరు. మనం చేయము. అదీ కాదు, ఇదీ కాదు.

శ్రీ వి. రాఘవంద్రారెడ్డి (నల్గొండ) :- స్పాన్సర్ ఆఫ్ ది రిజల్యూషన్ ఇన్ని రోజులలో చేస్తామని ఒక లైమ్ బౌండ్ ప్రోగ్రాముగా పెట్టమన్నారు. అలా వారు అమ్యూరెన్స్ అడిగారు. వీలైతే నంతమటుకు చేస్తామని దీనిని ఓటింగులో అక్కడ చదిలివేయడం బాగుంటుందని నా నెలహా.

శ్రీ వి. శివారెడ్డి :- తమరిద్వారా ముందే గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేశాము. సవరణ చేసినా, దేశములోని అన్ని రాష్ట్రాల కార్మిక మంత్రులకు సమావేశం వర్షా కాలం పోర్లమెంటు సమావేశాలు అయిపోతూనే ఏళ్ళుట చేస్తామని ఒక లేఖ కూడా వచ్చిందని మనవి చేస్తున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికులు ఒక కోటిమంది అంటున్నారు. 1.35 కోట్ల మంది ఉన్నారని జక్కయ్యగారు మనవి చేశారు. 1.35 కోట్లు ఉన్న మాట వాస్తవమే. అందుకే ఈనాడు అక్కడ జరిగే చర్చల ఫలితం చూసిన తరువాత మరి సక్రమంగా దానిని అమలు చేయడానికి కేంద్రప్రభుత్వం ముందుకు రాకపోతే మేము అమలు జరుపుతామని ఇంతకుముందే మనవి చేశాము. ఎందుకంటే 1984 లో గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రిగారు ఇచ్చిన హామీ కాబట్టి ఆ హామీ గురించి వెనక్కిపోయేది జరగదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్ రాఘవారెడ్డి :- ఇప్పటికీ నాలుగేళ్ళయింది

Sri P. Siva Reddy : If the Members insist I will read out the resolution. Previously it was made on 2-3-1984.

శ్రీ ఎ. వరేంద్ర :- స్టేట్ మెంట్ చదవవలసిన అవసరంలేదు.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- నేను చెబుతున్నాను. అనాడు

"This House resolved to pursue the matter with the Central Government....."

అవి దాని మేరకు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక ఉత్తరం వ్రాయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవారెడ్డి :- మంత్రిగారు అనాటి హౌస్ ఆఫ్ ప్రొసీడింగ్స్ తీసి చూడండి. ముఖ్యమంత్రిగారు సభకు హామీ ఇచ్చి ఉన్నారు. ఆ తీర్మానం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ చేసినది. ఆ తీర్మానం చేసేటప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు దానిని బలపర్చు ఏమన్నాడు అంటే బాధ్య చేస్తే చేసినారు లేకపోతే మనము చేద్దాము అనే అభిప్రాయం బడ్జెట్ లో అమ్యూరెన్స్ ఇచ్చాడు.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- ఇప్పుడు ఆ ఆస్యూరెస్సులో పెనక్కు పోవడంలేదు. కాకపోతే ఒం సమావేశం జరగబోతూ వుంది కాబట్టి అంతవరకు వెయిట్ చేద్దామని గౌరవసభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను. పార్లమెంటు వర్షాకాలం సమావేశం అయిపోతూనే సమావేశం జరుగుతుందని కేంద్రము నుంచి ఉత్తరం రావడం జరిగింది. అందుకే త్వరలోనే, పీలైనంత త్వరలో చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

కాకపోతే చిన్న సవరణ ప్రతిపాదించాము. సభ్యులకు అసంతృప్తి ఉంటే, ఈ అమెండ్ మెంటుని ఇంకా కొద్దిగా సవరించాలని అనుకుంటున్నాము. వినవలసి వదిగా సభ్యులను కోరుతున్నాము. వెల్ పేర్ స్కింల విషయములో ప్రభుత్వ చిత్త శుద్ధిని శంకించనవసరంలేదు. ప్రభుత్వం అమలుచేస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- చిత్తశుద్ధిని గురించి అనలేదు. దేనికి పెట్టికండి

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- నాయని నరసింహారెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ చిత్తశుద్ధి లేదని అనవలసి వస్తుంది అన్నారు కనుక మనవిచేస్తున్నాము.

(ఇంటరవ్షన్)

ఉత్తరప్రభుత్వ రాలు జరిగాయి. డ్రాఫ్ట్ బిల్లు కయారు చేయడం జరిగింది ఈరోజు కేంద్రం ఒక కమిటీ వేసింది. ఆ కమిటీ కేంద్రమే సమగ్ర శాసనంచేస్తే బాగుంటుందని సూచించింది. దానిమేరకు కేంద్ర కార్యకలాపా మంత్రిగారు వివిధ రాష్ట్రాలకు చెందిన కార్యక మంత్రులతో సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తామంటున్నారు ఆ సమావేశం అయిన తరువాత ఒకవేళ కేంద్రం వెనక్కిపోతే మేమే చేస్తాము. కాకపోతే యధాతథంగా ఆమోదించడంలో చిన్న సవరణ ఇచ్చాను. సభ్యుల ఇష్ట వడకపోతే ఇంకా

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- కనీస వేతనాలు అమలు చేయడానికి అన్నిపార్టీల వారితో జిల్లా స్థాయిలో కమిటీలు చేయడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి?

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- దీనికి వయిసా ఖర్చులేదు యింట్లో మెంటు చేస్తా మనికూడా వారేచెప్పారు. కాకపోతే జిల్లాలోని ఆ పినరు ఎంతవరకు అమలు చేస్తారనే దానిలో కొంత శంక ఉన్నట్లుంది. కనుక జిల్లా స్థాయిలో కమిటీవేస్తే బాగుంటుంది కదా?

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- త్వరలోనే ఆ రకంగా చేయడానికి పరిశీలిస్తామని చెప్పాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- దానికి పరిశీలన ఎందుకు? టి. ఎ. డి.ఎలు వద్దు కమిటీవేసి అమలు చేయడానికి ఇంకా పరిశీలన ఏమిటో ప్రభుత్వం ఏమయినా సైవా వ్సును డబ్బు అడగాలా?

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- మినిమం వెజ్ ఎడ్యుకేషన్ కమిటీలో సభ్యులను వెయడా నితి అభ్యంతరం లేదు. ప్రజుత్వవరంగా చేస్తాము. రిజల్యూషను గురించి ఇంత కుమందే చదివాను. మరొకసారి చదువుతాను. ఇంతకుముందు కొంత ఒమిట్ చేయడం జరిగింది. దానిని కలిపి చదువుతాను.

(ఇంటర్వేన్)

Mr. Dy. Speaker :- You first hear the Minister Let him complete first.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- టైంబౌండ్ ప్రోగ్రాం అని కమిటీ అయితే సరిపోతుంది.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- అదే అన్నాను ఈ రకంగా శంకిస్తే, కేంద్ర ప్రజుత్వ విజ్ఞాపనలను శంకించింది. ఆమీటింగు అయిన తరువాత రాష్ట్ర ప్రజుత్వము చేస్తుంది.

(ఇంటర్వేన్)

Mr Dy. Speaker :- The Resolution is going to be put to vote. Let us complete business.

శ్రీ జక్కా వెంకట్రావు :- కేంద్ర ప్రజుత్వం విఫలం అయితే, చేస్తామని ఉద్ఘాటించాడు కనుక సుదీర్ఘతో సవరణను ఆశీర్వాదించాను.

శ్రీ ఎస్. రాజగవర్ధి :- మంత్రిగారు ఆన్లు కమిటీ ఒక్క నెట్లోగా చేయాలి

శ్రీ పి. శివారెడ్డి :- అవ్యవస్థీకృత రంగంలో గణనీయమైన శాస్త్రీక సంక్షేమాన్ని గురించి వెంకట్రావు, మల్లేష్ గారు చిన్న మల్లియ్యగారు, చంద్రమౌళి గారు, చిత్తరంజన్ గారు, విద్యాసాగర్ గారు, ఓంకార్ గారు, రాగవర్ధి గారు తదితరులు చర్చలో పాల్గొని ఎన్నో సూచనలు ఇచ్చినందుకు నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు ప్రజుత్వం తరపున తెలియజేస్తున్నాను. శాసనసభలో చేపింది సవరించడము జరిగింది. వెంకట్రావుగారు తమ తాళి వేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. రాజగవర్ధి :- టైంబౌండ్ మెంటు తీసుకున్నట్లు ప్రకటించాలి.

Mr. Dy. Speaker :- Now, the Resolution, as amended is before the House.

The Question is :

This Assembly reiterates the resolution dated 2-3-1984 and urges upon the Government of India to bring in comprehensive legislation for the welfare of the Agricultural labourers. In the event of Government of India failure to do so, the Assembly resolves for the welfare of agricultural workers in respect of minimum wages, insurance, provident fund etc.

The Resolution as amended was adopted.

2. భారత రాజ్యాంగంలోని 'ప్రాథమిక హక్కుల' లో 'పని చేసే హక్కు' ను చేర్చవలసిందిగా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అనుమతింప జేయవలసిందిగా ఈ సభ తీర్మానించుచున్నది.

శ్రీ కె. ఆరెన్న :- అధ్యక్ష, తమ అనుమతితో ఈ క్రింది తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

“భారత రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కులలో పనిచేసే హక్కును చేర్చవలసిందిగా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అనుమతింపజేయవలసిందిగా ఈ సభ తీర్మానించుచున్నది.”

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- రెజల్యూషన్ మూవ్డు.

శ్రీ కె. ఆరెన్న :- అధ్యక్ష, కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వాటి శాసన సభల్లో ఈ పని చేసే హక్కును భారత రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కులలో చేర్చవలసిందిగా హర్షానా వంటి రాష్ట్రాలు తీర్మానంచేసి పంపారని గుర్తుచేస్తున్నాను. దేశంలో నిరుద్యోగుల సంఖ్య దాదాపు 9 కోట్లకు చేరింది. రానున్న దశాబ్దంలో ఈ సంఖ్య 18 కోట్లకు కూడా చేరుకునే అవకాశం వుంది. ఇటీవల ప్రధానమంత్రి గారు “గరిబీ హటావో” కార్యక్రమాన్ని ప్రకటించారు. అయితే ఉపాధి అవకాశం కల్పించకుండా ప్రజల కొనుగోలు శక్తిని మెరుగుపరచకుండా, నిరుద్యోగాన్ని నిర్మూలించే ప్రశ్నే ఉండదు అని నేను భావిస్తున్నాను. ప్రతి వయోజనుడు పని చేయడానికి గ్యారంటీ పొందనవ్వకుండా, దేశంతో నిరుద్యోగ సమస్య కాపి, మిగిలిన సమస్యలు కానీ పరిష్కరించే అవకాశం వుండదు. ప్రతి వ్యక్తికి కూడా ఈ పని చేసుకునే హక్కు కలిగి, కనీస వేతనాలు పొందే విధంగా అవకాశం రాజ్యాంగంలో తప్పనిసరిగా కల్పించినప్పుడే ఈ నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కరింపబడుతుంది. ప్రతివారికీ పని దొరికే అవకాశం ఉంటుంది. నిరుద్యోగ నిర్మూలన ఏకసూత్ర కార్యక్రమాన్ని దేశం అంతా కూడా జాతీయ కార్యక్రమంగా తీసుకొని ఈ నిరుద్యోగాన్ని నిర్మూలించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. మన రాష్ట్రంలో పెద్దలు చెప్పినట్లు, దాదాపు 1 కోటి మందికి పైగా వ్యవసాయ కూలీలున్నారు.

మ. 12-40

పని లేవమంటే వాళ్ళున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు అమలు చేస్తున్నది వీటితోబాటు కంప్లర్సిగా పని దొరుకుతుండా అంటే 100 రోజులు పని దొరికితే మిగిలిన కాలం అంతా కూడా ఖాళీగా ఉండడం జరుగుతోంది. ముఖ్యంగా ప్రతి వ్యక్తికి కూడా పని చేసుకోవడానికి దృఢ తగిన వేతనాలు దొరకడానికి అవకాశం ఉన్నప్పుడే ఈ పేదరికం నిర్మూలించబడుతుందని నా భావన. అందుచేత హర్షానా ప్రభుత్వం, మిగిలిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు శాసనసభలో

ఏ విధంగా అయితే తీర్మానించి, ఈ పని చేసే హక్కును ప్రాథమిక హక్కులలో కలిపిందో అదే విధంగా మన రాష్ట్ర శాసనసభ ఈ పని చేసే హక్కును పండ మెంటర్ రైల్వోలో పొందుపరచే విధంగా చూడాలని ఈ అసెంబ్లీ తీర్మానించాలని కోరుకోవటా నెల్లూ తీసుకొంటున్నాము.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ :- అధ్యక్ష, ఒక్క విషయం. ఇప్పుడు మన అసెంబ్లీని చూడడానికి స్కూలు పిల్లలకు అనుమతి నిచ్చినట్లున్నారు. వారు వచ్చి గ్యాలరీస్ లో కూర్చున్నారు. అసెంబ్లీ ప్లేస్ కి తక్కువగా వుంది. రేపు వారి పరిజ్ఞ ప్రక్కలలో అయితే అసెంబ్లీ ప్లేస్ కి ఎంత అంటే 40 మంది ఆని వ్రాసి తప్పి ప్రమాదం ఉంది మెంబర్లు పుల్ గా ఉన్నప్పుడు చూసి విద్యార్థులకు పరిష్కన్ ఇస్తే బాగుంటుందని నా మనవి.

శ్రీ ఎన్. రామవరధర్మి :- అధ్యక్ష, స్కూలు పిల్లలను పంపించడంలో రెస్పిక్ట్ చేసేదానికంటే మెంబర్లు పూర్తిగా అథెండ్ అయ్యేదానికి ప్రయత్నం చేయాలి పిల్లలను పుల్ గా ఉన్నప్పుడే పంపించమని వారు అంటున్నారు. ఆ పిల్లలు వచ్చినప్పుడే మనం కూడా పుల్ గా ఉండడం మంచిది. తక్కువ ఎందుకు ఉండాలి: సభలో తక్కువమంది ఉన్నారని విద్యార్థులను అర్థం చేసుకోవవ్వండి. కాబోయే పొలు కనుక.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- తక్కువ, ఎక్కువ సమస్య ఇప్పుడెందుకు? బిజినెస్ చెప్పండి.

శ్రీ చతురత సోమేశ్వరరావు (వ్యవసాయ మంత్రి) :- అధ్యక్ష, రాత్రి నా బేరూండ్లు సందర్భంలో జానీగారు మాట్లాడుతూ ఒక విషయం ప్రస్తావించారు. గుంటూరు జిల్లాలో ఫర్టిలైజర్స్, ఎక్కువ కాంప్లెక్సు ట్రైట్రోజన్ రేట్లు ఎక్కువగా అమ్ముతున్నారని అన్నారు. ఎంక్వయరీ చేశాను వచ్చిన రేటుకన్నా ఎక్కువగా అమ్ముతున్నా బ్రిస్ క్రెయిడ్ రేటుకు బిల్లు ఉన్నట్లు నాకు వార్తలు వచ్చాయి. వెంటనే సరిబరిచిన జాయింట్ డైరెక్టర్ ను ఆక్కడికి పంపించడం జరిగింది. ఆర్ ఇండియా రేడియోలో ఈ ఉన్న రేటుకన్నా ఎక్కువ వసూలు చేస్తుంటే వెంటనే వాటిపైనే కొర్రులుంటున్న ఇన్వెస్టుమెంట్ ప్రచారం చేయడానికి ఆదేశాలు ఇచ్చాము. గుంటూరులో ఎక్కువ రేటుకు అమ్ముతుంటే, అమ్ముకుండా ఉండడానికి చర్యలు తీసుకున్నాము. రాత్రి జానీగారు ఈ విషయం నా దృష్టికి తీసుకు వచ్చినందుకు వారికి నా చుక్కవదలు.

శ్రీ ఆర్. ప్రసాదరావు (రామాయంపేట) :- అన్ని జిల్లాల్లోనూ అదే సమస్య ఉందని వినిపిస్తుంది.

మిస్టర్ చతురత సోమేశ్వరరావు :- అధ్యక్ష ఈ శాసన సభ ద్వారా దైతాగానికి కూడా బిల్లు తీర్చి పుట్టాము కాంప్లెక్సు ఎరువులకున్నా ఇంకే ఎరువులకుగానీ

బిల్లు ఇచ్చిన దానికంటే ఎక్కువ వసూలు చేస్తే స్థానిక వ్యవసాయ శాఖా అధికారులకు కంప్లయింటు చేయండి. వెంటనే యాక్షన్ తీసుకుంటారు. వారిని కటివంగా శిక్షిస్తాము. అని ఎరువులు కొనుగోలు చేసే రైతాంగానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము. ఇక్కడ శాసన సభ్యులకు కూడా మనవిచేస్తున్నాను. రాష్ట్రములో ఎక్కడయినా ఇటువంటి కంప్లయింటు వస్తే, నాకు తెలియజేస్తే నేను వెంటనే చర్య తీసుకొంటామని

శ్రీ ఎన్. రాగవరెడ్డి :- అధ్యక్ష, ఈ రోజు ఈ సమస్య చాలా తీవ్రమయిన సమస్యగా వుంది. అదెన్నగారు పెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాము. మన భారత దేశంలో అన్ని హక్కులూ అంటే అసలు హక్కు లేనట్లుగా వుంది. అస్తిహక్కు వాక్ స్వాతంత్ర్యం, ప్రతికా స్వాతంత్ర్యం, అన్ని ఉన్నాయి కానీ, అల్లడిపోట్లో శని వున్నట్లు వనేలేదు. శి కోట్లమంది నిరుద్యోగులు చదువుకొన్న ఇంజనీర్లు డాక్టర్లు, గ్రాడ్యుయేట్లు-గవర్నమెంటు లెక్కల ప్రకారం ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజిలో నమోదు చేసుకొన్నవారు వనిలేకుండా తిరుగుతున్నారు. 7 కోట్లమంది నిరుద్యోగులు దేశంలో వున్నారు. ఒక్క మన రాష్ట్రంలో తీసుకుంటే 28 లక్షలమంది చదువుకొన్న నిరుద్యోగులు, అట్లాగే 50,000 లక్షలమంది గ్రామీణ నిరుద్యోగులూ ఉన్నారన్నది మనకు కనపడుతోంది ఈ సమస్య దేశాన్ని వేదిస్తున్నది. రెండవ పైపున ప్రభుత్వం 21వ శతాబ్దంలోకి పోదామన్న లొండరలో కంప్యూటరైజేషన్ తీసుకువచ్చి వందుపల్ల ఉర్పదికూడా పూడుతున్నది పెద్ద సమస్యగా మారింది. కంప్యూటర్స్ వల్ల మన దేశంలో మాస్ పవర్ని ఉపయోగించుకోలేని స్థితిలో ఉన్నాం కంప్యూటర్ గురించి మాట్లాడుతున్నాను గానీ. వారికి అన్నం ఎట్లా వస్తుంది. పని ఎలా వస్తుంది. అనేది ఆలోచించడ లేదు. రాజ్యాంగంలో వెడితే తప్ప, కోర్టుకు వెళ్లి అయినా పని యిప్పించే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఈ సమస్యను తప్పనిసరిగా రాజ్యాంగంలో చేర్చవలసినదిగా మనం కోరవలసిన అవసరం ఈ శాసన సభకు ఎంతయినా వుంది. ఈ విషయంలో ఒక చిన్న సూచన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కూడా చేయడం ముఖ్యమైనది. ఇది వరకు కొన్ని వాగ్దానాలు చేశారు. కానీ ఆచరణలో రూపం ధరించలేదు. నిరుద్యోగులకు కనీసం ఇంటర్మీడియట్ పిల్లలైనప్పుడు బిస్ మిట్ ఇస్తామన్నారు. ప్రకటించారు. వాళ్ళకు అప్లికేషన్ ఫీజు అనేది కూడా వసూలు చేస్తున్నారు. అనలే నిరుద్యోగిగా ఉంటే అపిలికేషన్ ఫీజు వసూలు చేయడము, ప్రతిసారి వారిని ఇంటర్మీడియట్ పిల్లలవడం, పని యివ్వకపోవడం, వారికి కావలసిన వారికి ఇచ్చుకోవడం జరుగుతోంది ఎక్కేగడవ దిగేగడవ అన్నట్లుగా వారి పరిస్థితి ఉంది. నిరుత్సాహంగా వచ్చి తిరిగిపోతున్నారు. ఈ రెండు పౌర ర్యాలు కల్పిస్తామని ఇదివరకు ప్రకటించారు. కానీ ఆచరణలోకి రాలేదు. దానిని అమలుచేయండి. అదే విధంగా బ్యాన్ తొలగించవలసిన అవసరం వుంది. ఈ తీర్మానాన్ని హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాము.

శ్రీ కె.వి. సుబ్బారెడ్డి (నెల్లూరు) :- అధ్యక్షా, మిత్రుడు అదెన్న ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానం రాజ్యాంగంలో పొందుపరచేలా, ప్రాథమిక హక్కులలో పనిచేసే హక్కు కల్పించేలా చేయడం అన్నది మంచిదేగానీ, అది ఎంతవరకూ, సాధ్యపడుతుంది? ఇప్పుడున్న నిరుద్యోగ సమస్యను కేవలం ఫండమెంటల్ రైట్స్ లో పొందుపరచినంత మాత్రన దీనిని సార్వ్ చేసేదానికి, పరిస్థితి చక్కదిద్దేదానికి, అవకాశాలు కల్పించేదానికి వీలు పడుతుందా? ఎంతవరకు సాధ్యం అన్నదికూడా విచారించాలి. రాజ్యాంగములో పొందుపరచినంతమాత్రన అవుతుందీ అనుకుంటే ఎండమావులుగా పరిస్థితి ఉంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వమే గాక, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపైనకూడా బాధ్యత ఉన్నది. జటిల సమస్య ఇది. భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రములోనైనా సరే ప్రతి జిల్లాలోనూ పీడిస్తున్న సమస్య. ఏదో కొంత చదువుకొని నిరుద్యోగిగా ఉన్నయువకులు, సకాలంలో ఉద్యోగం కల్పించలేనందున బుద్ధులు పెడత్రోవ బట్టి, మంచినడ వడిని కూడా విగనాడి. వారి దృష్టి పురలించబడి యూత్ ప్రోద్బలానికి లోనవుతుంది. మన బాధ్యత కేవలం రాజ్యాంగములో పొందుపరచడం ద్వారా మాత్రమే తీరదు. సహాయం చేసేదానికి వీలయ్యే పరిస్థితికాదు. పూర్తి బాధ్యత ఉంది ఫ్లేట్ గానీ, పెంటర్ గాని ఏదో ఒక గవర్నరు ఉద్యోగం కావాలని, ప్రతి చదువుకు కుర్రవాడూ, 10వ తరగతి గానీ, బి.ఏ.గాని, ఎం ఏ గానీ చదివినవాడు గవర్నమెంటు ఉద్యోగమే కావాలనే మనస్తత్వంతో ఉన్నారు. లేబర్ మర్కచూపించినా వెళ్ళి చేరే పరిస్థితిలో లేదు. ఎం.ఏ. చదివిన వాళ్ళకూడా కానిస్టేబుల్ గా గానీ, గార్డుగా గానీ వేసినా చాలు. అవి చేరేవాళ్ళున్నారు. ఉద్యోగానికే అభిలాష చూపుతున్నారు గానీ, గౌరవ ప్రదమయిన వృత్తి ఏదో ఒకటి చేసి సామాజికంగా, పారిశ్రామికంగా తన స్వతక్తివయన, తన క్యాపమయన తాను నిలబడాలనే ఉద్దేశం కనబడడంలేదు. సకాలంలో ఉద్యోగం దొరకక నక్సలైట్స్ గానూ, ఎక్స్ ప్రేమిష్టులుగానూ చదువు కొన్న విద్యార్థులు తయారవుతున్నారు. నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం కాలేదు. సరయిన పని దొరకడంలేదు. తివ్రమయిన దోరణిలో ముందుకు పోతున్నారు.

దానిని ఆరేకట్టాలంటే మన వినాదాలు ఇండస్ట్రియల్ జెషన్ గా ఎక్కువ చేయాలి వ అందరు బాధ్యతగా తీసుకోవాలి. వ్యవసాయ కార్మికులకు పని కల్పించాలి అంటే ఆలోచించాలి. అదేవిధంగా ఈ రోజు నిరుద్యోగ సమస్య పెనుభూతంగా ములములెలాబాడి మనకు స్థిరత లేని పరిస్థితి ఈ రోజు దేశంలో, రాష్ట్రంలో ఏర్పడుతున్నది. అందువల్ల ఇది ప్రాథమిక హక్కులలో చేర్చిన మనకు అధ్యంతరము లేదు. అవిధంగా చేర్చిన మనం సపతీకృతం చేయగలమా? ఈనాడున్న ఉద్యోగ సమస్యకు పరిష్కారం లభిస్తుండా అని అలోచింపవచ్చు అవరణలో అది అంతగా సాధ్యపడదేమో అని భావమానంగా వుంది. కూడు, గుడ్డ, విద్య పండ మెంటల్ రైట్స్ లో పెట్టాము. తానీ ఏదవ ప్రణాళికలో అయినా ముందుకు పోలేక

వున్నాము. ఏ రాష్ట్ర అనేది ఇక్కడ ప్రశ్నకాదు జనాభా ఎక్కువ అవుతున్నది జనాభాను ఒక రకంగా అరికట్టవలసిన సమస్యయింది. మన ప్రనాతికన్నా జనాభా మించిపోతున్నది. అందువలన ఒక్కొక్క సమస్యకు ముడిపడి వున్నది. మరి తాగవరెడ్డిగారు పెద్దలు చెప్పారు. ఎలక్షన్ లో అనేక హామీలు గవర్నమెంటు యిస్తుంది. ఏదో ఓట్లు ఆకర్షించాలిని. తెలుగుదేశం పార్టీకూడా ఎన్నో నినాదాలు యిచ్చింది. ఈ రోజు వారి యిచ్చిన నినాదాలు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వరకు చూసినట్లయితే ప్రతి ఒక్క నిరుద్యోగస్తునికి ఉద్యోగము కల్పిస్తామని కాంగ్రెస్ గవర్నమెంటు ప్రేరేపితులు చూపిన సందర్భాలు వున్నాయి. కానీ వారు అమలుచేసిన 100 జి.ఓ. ప్రకారం ఏ డిపార్టుమెంటును చూసినా స్థబ్ధించి పోయింది. వున్న ఉద్యోగాలను పూడగొట్టడమేగాకుండా, వున్న ఖాళీలలో ఒక్కటి కూడా ఒక నిరుద్యోగికో భర్తీచేసిన పరిస్థితులే లేవు. ఇవన్నీ దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. మీరు ఇచ్చిన నినాదాల గురించి బయట ప్రజలు మనవైపు చూస్తున్నారు. మనం ఏదో పండ మెంటల్ రైట్స్ చేసి మన వరకు మనం సెంట్రల్ గవర్నమెంటు పైన వేసినంత మాత్రన అది సార్వ్ అయ్యేది కాదు. విద్యా విధానంలో మార్పురావాలి. కేవలం ఏం.ఎ.లు, బి.ఎ లు చదివినంత మాత్రన అయ్యేది కాదు. ఆచరణాత్మకంగా ఎవరు చేసుకొనే వృత్తి విద్యలను వారికి కల్పించేదానికి అనువైన ఆర్థిక సహాయం విరివిగా అందజేసే పరిస్థితి మనం కలుగజేసి వారి వృత్తులలో గౌరవాన్ని పొంది. వృత్తిరిత్యా ముందుకు పోయే పరిస్థితి కలుగజేయాలి. ఒక టీ బింకు పెట్టుకొంటే దాదాపురెండు వేలు, మూడు వెలు సంపాదించుకొని గౌరవప్రదంగా బ్రతుకుతారు ఈ విధంగా మనం వివిధ వృత్తులలోకి వాళ్ళ మనస్తత్వాలను మరల్చి ఈ సమస్యను సార్వ్ చేయాలి. ఇది చాలా జటిలమైన సమస్య. తీవ్రాత్తి, తీవ్రంగా బయట నిరుద్యోగులు మనవైపు చూపిస్తున్నారు. దీనిని పండుమెంటల్ రైట్స్ లో చేర్చండి. దానికి నేను అభినందిస్తున్నాను, కానీ ఇది స్టేట్ బాధ్యత అని వదలివేసినంత మాత్రంచేక కాదు, అన్ని డిపార్టుమెంటులలో వున్న కాలీలను సర్టిఫైయాల్ ఈ రోజు విద్యార్థి లోపములో ఉపాధ్యాయ ఈ క్వేషన్ సరిపోవడంలేదు, ఏ డిపార్టుమెంటులో చూసినా ఆగ్రికల్చర్, మెడికల్ ఇలా ఎక్కడ చూసినా క్రింది ఉద్యోగస్తులు రిమాన్ట్ మెంటు లేదు, ఆ కాలీలను భర్తీచేయాలి, ఇంక ఇండస్ట్రివైజేషన్ గా చేసి దానిని పండమెంటల్ రూల్స్ లో చేర్చిన అది అవరణలో పరిపోతుందో లేదో ఆలోచించి చేయవలసిన పరిస్థితి ఉన్నది, ఇదిచాలా మంచి రిజిస్ట్రేషన్ ఇది నిరుద్యోగులకు సరైన ఆవకాశం కల్పిస్తుందని ఈ బిల్లు పాస్ చేపేటప్పుడు అన్ని యాంగిల్స్ లో దీనిని పటిష్టంగా ఆలోచించి చేయవలసిందిగా కోరుతూ వారిని అభినందిస్తూ వెలపు తీసుకొంటున్నాము,

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్ రెడ్డి :- ఈ రోజు శాసనసభలో ఈ తీర్మానం రావడం చాలా సంతోషకరమైన విషయము. ఈ తీర్మానం చాలా రోజులక్రిందనే రావలసి యుండెడిది. కానీ ఇప్పటికయినా శ్రీ కె. ఆదెష్నగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానం ఈ రోజు రావడం సరైన సమయంలో, సరైన విధానంలో వచ్చింది. కాబట్టి ఇది కేంద్రప్రభుత్వ రాజ్యాంగంలో చేర్చవలసిన అవసరం ఎంతో వున్నది. రాజ్యాంగం రూపొందించేప్పుడు కూడా అది పండ్ మెంటల్ రైట్స్ కని అందులో ఇమిడి వున్నది. కానీ ఆచరణలో అమలు జరపడంలేదు. ఇది కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన బాధ్యత. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా బాధ్యత వుండనే విషయం మరచిపో కూడదు. ఈనాడు నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రస్థాయిలో వున్నది. ఇది ఏ విధంగా ప్రతిబింబితున్నదంటే దీనికి హద్దులే లేవు. ఈనాడు భారతదేశంలో వేల సంఖ్యలో దాక్టర్లు, పాంకేతిక పరిజ్ఞానం గలవాళ్ళు, ఇంజనీర్లు వుద్యోగాలు దొరకక నిరుద్యోగులుగా వున్నారు. వారి తల్లిదండ్రులు ఎన్నో బాధలకు ఓర్చి, ఆర్థిక ఇబ్బందులకు గురి అయి, శ్రమపడి వాళ్ళను చదివించిన తరువాత ఆ పిల్లలు తల్లిదండ్రులను అడుకోడానికి ఒక ఉద్యోగమనేది దొరకని పరిస్థితి వున్నది. శాస్త్రవేత్తలు భారతదేశంతోని విస్త్రుత స్థాయిలో వున్నారు. వాళ్ళకు పని దొరకలేదు. ఐ. టి. ఐ, పారిశుధ్యం వంటివి విద్యార్థులు కొట్లపంఖ్యలో వుద్యోగాలు. లేక నిరుద్యోగులుగా వున్నారు. ఈనాడు 25 వేల మంది ఉపాధ్యాయులు వృత్తి విద్యకోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో చూసినట్లయితే ఎంప్లాయ్ మెంట్ ఎక్స్ చేజ్ లో పేర్లు కూడా నమోదు చేయమని నిరుద్యోగులు ఎంతోమంది వున్నారు. ఎంప్లాయ్ మెంట్ ఎక్స్ చేజ్ లో పేర్లు నమోదు చేసుకొన్నవాళ్ళు మూడు కొట్లమంది శాస్త్రవేత్తలు, పాంకేతిక పరిజ్ఞానం గలవాళ్ళు వున్నారు. మొత్తం లెక్క చూసినట్లయితే 10 కొట్లమంది భారతదేశంలో ఈనాడు నిరుద్యోగులుగా వున్నారు ఇక్కడ వుద్యోగాలు దొరకక అనివార్య పరిస్థితులలో ఎంతోమంది దాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు, విదేశాలకు పోతున్నారు. ఎంతోమందిని సృష్టించిన సంపగ, మనం విద్యారంగంలో బ్రహ్మాండమైన వ్యయం చేసి ఒక దాక్టరుమీద సుమారు 2 లక్షల నుంచి 3, 4 లక్షలు, ఇంజనీర్లమీద 1 నుంచి 4 లక్షలు, శాస్త్రవేత్తల మీద ఇలా ఎంతో వ్యయం చేసి విద్య నేర్చుకొని ఉద్యోగాలు దొరకక నిరుద్యోగులుగా వుండలేక విదేశాలకు పోతున్నారు. అందుకే భారతదేశం పారిశ్రామికంగా కానీ, ఇతర విధానంగా కానీ అభివృద్ధి కావడంలేదని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా ఈనాడు బాధ్యతతో వ్యవహరించవలసి వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. రెండవది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యీనాడు యీ నిరుద్యోగ సమస్యకు పూర్తి బాధ్యత వహించాలి. ఎందుకంటే ప్రభుత్వం యిస్కూచేసిన జి.ఓ. నెం. 100 ప్రకారం ఎవరిని కొత్తగా పనిలోకి తీసుకునే అవకాశంలేదు. ఈనాడు మన రాష్ట్రంలో 20,000 ఉపాధ్యాయుల పోస్టుల బాకీలు ఉన్నాయి. ఆ పోస్టులను భర్తీ చేసుకోలేకుండా ఉన్నాము. ఈనాడు ఈ నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం

కావాలంటే రాష్ట్రంలో భూసంస్కరణలు అమలు పరచాలి. అట్లాగ ఆరుబియ్యం వ్యవసాయ కూలీలకు భూమి ఇవ్వాలి, వారి భూమికి తగినంత నీరు అందించాలి. విధంగా నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించాలి. ఇక రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ ఉన్నాయంటే అవి ఎవరి చేతిలో ఉన్నాయి? గుత్త పెట్టుబడిదారుల చేతుల్లో ఉన్నాయి. ఈ నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించాలంటే ఉత్పత్తి సాధనాలను జాతీయ చేయాలి. ఇతర రాష్ట్రాలలో నిరుద్యోగ భృతి ఇస్తున్నట్లు. మన రాష్ట్ర లో కూడా నిరుద్యోగ భృతి ఇవ్వాలి. ఇప్పుడు తీసుకువచ్చిన తీర్మానం చాలా ముఖ్యమైన అండువల్ల కమ్యూనిస్టు పార్టీమంచి నేను దానిని బలపరుస్తున్నాను. ఈ తీర్మానం వ్యతిరేకించేవారు ఈ సభలో ఎవరూ లేరు. కాబట్టి రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వం జాతీయతను గుర్తించి యీ నిరుద్యోగ సమస్యను వెంటనే పరిష్కరించాలి. కోరుతూ పెరిపు తీసుకుంటున్నాము.

(The House then adjined at 1-37 p. m. till 8-30 a m. T
16th August, 1988.)

